

Ålands
landskapsregering

BUDGET

FÖR LANDSKAPET ÅLAND

2015

ANTAGEN AV LAGTINGET 19.12.2014

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ALLMÄN MOTIVERING	1

DETALJMOTIVERING

Verksamhet	1
Överföringar.....	109
Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter.....	154
Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar.....	160

SIFFERSTAT

Verksamhet	1
Överföringar.....	7
Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter.....	11
Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar.....	11

BILAGOR

1. Översikt över användningen av penningautomatmedel år 2015
2. Personal per huvudtitel 2011 - 2015
3. Översikt över landskapets och kommunernas investeringsplaner 2013 - 2015
4. Beskrivning av investeringsprojekt - budget 2015
5. Kvinnor och män i livets olika skeden

Till Ålands lagting

ALLMÄN MOTIVERING

FINANSUTSKOTTETS OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

Sammanfattning

Landskapsregeringens förslag

Landskapsregeringen föreslår att en budget för år 2015 antas för landskapet Åland uppgående till 368 770 000 euro.

Motionerna

I anslutning till budgetförslaget har 48 budgetmotioner inlämnats.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att budgetförslaget godkänns med vissa ändringar. Budgetmotionerna föreslås förkastade.

Utskottets synpunkter

Allmän motivering

Ekonomisk översikt

Världen och Europa

Den globala tillväxten förefaller bli svag och ojämn under det kommande året. USA:s ekonomi förefaller komma att stärkas medan Kinas förefaller avmattas och Japans försvagas. Oljepriset ligger idag på en relativt sett låg nivå på ca 70 dollar per fat jämfört med 90-120 dollar per fat för något år sedan.

För Europa gäller att eurozonen generellt förefaller ha svaga utsikter. Tyskland tappar fart medan Storbritannien har ekonomiskt uppsving. En viss stabilisering förefaller ske i krisländerna i södra euroområdet. Den största risken är att eurozonen hamnar i deflation. Utvecklingen i Mellersta Östern och i Ukraina oroar.

Den finländska ekonomin

I den finländska regeringens proposition nr 131/2014 rd anges följande: "Enligt ekonomiska avdelningens prognos från september 2014 förväntas Finlands bruttonationalprodukt inte öka år 2014. Tillväxten för 2015 väntas bli 1,2 %, och tillväxtbasen kommer att breddas. Den privata konsumtionen ökar i någon mån, dvs. med 0,3 %, jämfört med föregående år, trots att hushållens realinkomster förblir oförändrade."

Den finländska ekonomin har både långsiktiga strukturella problem samt överhängande problem på exportmarknaderna. Ända sedan år 2011 har produktionsvolymerna minskat. Den svaga efterfrågan håller priserna nere. De flesta branscher ser mer eller mindre negativt på den ekonomiska framtiden.

Den åländska ekonomin

Värdet på Ålands samlade produktion (BNP) har minskat kontinuerligt sedan år 2011. År 2015 förväntas, enligt vårens bedömningar, BNP sjunka med ca 3 procent. Uppskattningsvis 1-2 procent av den prognosticerade minskningen ankommer på svaveldirektivet. Sjöfartens relativa andel av BNP har halverats på 10 år och ligger nu på ca 20 procent av BNP.

Det finns inga tecken på att arbetslösheten minskar från nuvarande nivå. De flesta branscher inklusive sjöfarten och livsmedelsklustret har svårigheter till följd av det allmänna konjunkturläget, svaveldirektivets införande och det ryska importstoppet. Trots osäkerheten om bunkerkostnaderna kan man ändå märka en viss optimism angående marknadsutvecklingen inom t.ex. oljefrakt. Den del av tillverkningsindustrin som har marknader bortom närområdet visar stabilitet och god lönsamhet. Även bankerna visar starka resultat trots låga räntor.

Andelen personer i ekonomiskt utsatta hushåll på Åland är 4,3 procent enligt statistiken för år 2012. Detta är mindre än hälften av motsvarande andel i Finland som år 2012 var 9,0 procent. Den förväntade medellivslängden på Åland är 81,5 år. Motsvarande medellivslängd inom EU är 80,2 år och i Finland 80,5 år.

Tre fjärdedelar av varuexporten och närmare 60 procent av tjänsteexporten går till Finland. Utskottet konstaterar att Åland och det åländska näringslivet på allt sätt bör dra nytta av närheten till Sverige då den svenska ekonomin i nuläget är starkare än den finska.

Landskapet Ålands resultaträkning enligt bokslutet visar mellan åren 2010 till 2013 att det långsamt går åt rätt håll. År 2011 var verksamhetens kostnader knappt 171 miljoner euro. År 2012 hade de sjunkit till 170 miljoner och bokslutet för år 2013 visar på 168 miljoner euro. Enligt budgeten för år 2014 beräknas verksamhetens kostnader till ca 178 miljoner och för år 2015 177 miljoner.

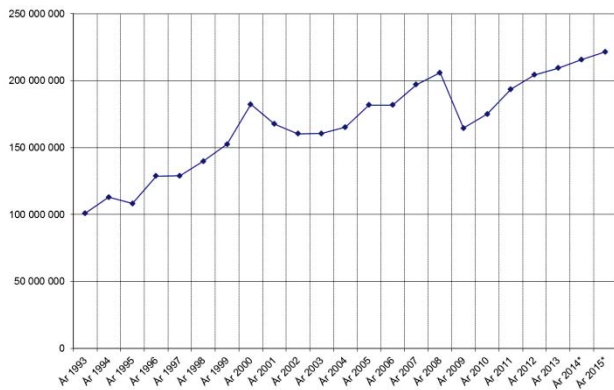
Det är en betydelsefull och nödvändig trend att kostnaderna enligt bokslutet minskar. Resultatet före fonderingar och reserveringar har minskat ännu kraftigare. År 2010 var underskottet 31 miljoner för att sedan krympa till 17 miljoner år 2011 och 9 miljoner år 2012. År 2013 är underskottet 4 miljoner. Det budgeterade resultatet före fonderingar och reserveringar för år 2014 visar ett överskott på 3,3 miljoner. För år 2015 budgeteras ett underskott på 8,5 miljoner. Utskottet anser att det under rådande lågkonjunktur är motiverat att budgetera ett underskott för att stimulera den åländska ekonomin. Vidare är det viktigt att understryka att landskapet fortsättningsvis är utan lån.

Landskapets budgetekonomi

Utskottet konstaterar att budgetstrukturen förnyats och bygger nu på affärsbokföringens principer. Detta är viktigt för att skapa tydliga strukturer när det gäller att göra landskapets ekonomi mer tillgänglig. Systemet skapar dessutom förutsättningar för exaktare likviditetsanalys och ekonomiska nyckeltal. Utskottet betonar vikten av att landskapsregeringen utarbetar nyckeltal för budgeten som sedan blir jämförbara med motsvarande nyckeltal i bokslutet. Detta är viktigt för att på ett adekvat sätt kunna följa landskapets finansiella ställning.

Landskapsregeringen konstaterar att Ålandsdelegationen fastställt förskottet på avräkningsbeloppet år 2015 till 221.568.000 euro. Ålandsdelegationen fastställde i september 2014 ett tillkommande belopp om 496.392,78 euro som slutavräkning för år 2013 vilket är en rättelse i förhållande till landskapsregeringens budgetförslag. Trots den försämrade ekonomiska situationen och utvecklingen för Finland överstiger avräkningsbeloppet det intervall för avräkningsbeloppet som presenterades i förslaget till grundbudget för år 2014. I sammanhanget kan noteras att avräkningsbeloppet för 2015 påverkats positivt med ca 7-8 miljoner till följd av statliga engångsåtgärder.

Avräkningsbeloppets utveckling enligt utbetalningsår (budgeteringsår)

Utskottet konstaterar att de medel som avsatts för det stabilitetssystem som upptogs under moment 44.20.88 i grundbudgeten för år 2014 utgör en del av likviditeten.

Landskapsregeringen avser att under år 2015 lägga fram ett lagförslag avseende skapandet av ett stabilitetssystem vars syfte är att säkra förutsättningarna för sunda offentliga finanser. Syftet är att stabilitetssystemet kommer att innehålla en intäktsreserv bl.a. innehållande penningautomatmedel som kan fungera som en utjämnande faktor i de offentliga finanserna. Avsikten är att systemet ska bestå av en förebyggande del och en korrigerande del. Utskottet anser att det finns ett stort behov av ett sådant stabilitetssystem och ser därför fram emot att ett sådant lagförslag föreläggs lagtinget. I samband med beredning av ett lagförslag bör landskapsregeringen överväga om och i så fall hur fonderade medel i ett stabilitetssystem blir en del av respektive hålls utanför landskapets likviditetshandling.

Utskottet betonar vikten av att landskapet bedriver en snäv ekonomisk politik i synnerhet när det gäller landskapets egen förvaltning och den service landskapet erbjuder. I linje med detta framhåller utskottet vikten av att landskapet i första hand utnyttjar egna lokaler innan man hyr upp nya. Den s.k. naturbruksskolans lokaler ska användas för landskapets förvaltning eller ställas till näringslivets förfogande. I det fall de inte är uppbokade för andra ändamål under tiden för lagtingets planerade ombyggnad kunde ett alternativ vara att lagtinget under ombyggnaden utnyttjar dessa lokaler för kontor, plenum och utskottsmöten m.m.

Självstyrelseutveckling

Under år 2015 fortsätter arbetet med en ny självstyrelselag. Den blandade kommittén, ledd av presidenten Tarja Halonen och med representanter från samtliga partier i Ålands lagting och riksdagen avser överlämna ett delbetänkande till justitieministern i slutet av januari 2015. Avsikten är att delbetänkandet ska innehålla förslag till riktlinjer för det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Landskapsregeringen har överlämnat en ny lagstiftning om hembygdsrätten till lagtinget. Utskottet konstaterar att även jordförvärvslagen och näringsrätten kommer att revideras och att arbetet inletts beträffande jordförvärv. Utskottet betonar vikten av att landskapsregeringen gör översyn av dessa lagstiftningsområden.

Arbetet med att justera avräkningsgrunden bör gå vidare. Utskottet anser att det faktum att Ålands befolkning ökat i förhållande till hela Finlands befolkning bör lyftas fram i de kommande diskussionerna med riksmyndigheterna.

Utveckling och omstrukturering av landskapsförvaltningen

Utskottet noterar att landskapsförvaltningen omstruktureras så att kansliavdelningen ersätts med ett regeringskansli varvid vissa av de verksamheter som nu finns på kansliavdelningen omstruktureras på olika sätt. Byggnadsbyråns fastighetsenhet ombildas till ett fastighetsverk. Trafikavdelningen ombildas till en infrastrukturavdelning som mer heltäckande ansvarar för landskapets infrastruktur. Därutöver går arbetet med Ålands digitala agenda (ÅDA) vidare och detsamma gäller bildandet av ett gemensamt aktiebolag för samverkan mellan landskapet och den kommunala sektorn. Utskottet betonar vikten av att ÅDA fokuserar på att vara en upphandlande enhet. Utskottet konstaterar att landskapsförvaltningen nu planerar och genomgår en stor omstrukturering. Utskottet betonar vikten av att effektiviseringar och rationaliseringar faktiskt åstadkoms då reformer genomförs. Målet med reformerna bör alltid vara bättre service till medborgarna och kostnadsrationaliseringar.

Utveckling och omstrukturering av den kommunala serviceproduktionen

Landskapsregeringen har under mandatperioden arbetat med att bereda och genomföra en samhällsservice-reform i syfte att möta framtidens ekonomiska och strukturella utmaningar genom att samordna den offentliga servicen i större helheter, öka effektiviteten och kompetensen, stärka rättsäkerheten och servicenivån, förbättra konkurrenskraften och rekryteringsmöjligheterna. Ett av syftena är att ge mer likvärdig service och att upprätthålla en gemensam tillämpning av lagstiftningen så att alla på Åland ges likvärdiga förmåner. Utskottet konstaterar att kommunernas socialtjänst (KST) avser skapa ett rättvisare samhälle för alla och är i sig en bekräftelse av att kommunerna är viktiga även i framtiden.

Jämställdhet

Landskapsregeringens uttryckliga mål är att Åland till alla delar ska bli ett jämställt samhälle. I målet att uppnå social hållbarhet ingår målsättningen att uppnå jämställdhet mellan män och kvinnor samt pojkar och flickor. För att uppnå målet krävs ökad kunskap om hur könsrollerna formar och påverkar individer, strukturer och samhälle. Kvinnorna tar tex. ut nästan all föräldraledighet vilket inte bidrar till en jämställd arbetsmarknad och ett jämställt familjeliv. Landskapsregeringen avser nu försöka öka jämställdheten genom särskilda incitament för de familjer som delar på ledigheten. Utskottet ser positivt på detta. Stress och trötthet och hälsoproblem i skolan är därtill enligt statistiken vanligare bland flickor än pojkar. Kvinnor och män har olika sjukdomsbild vilket bör analyseras och undersökas. Utskottet betonar vikten av att landskapsregeringen som ett led i arbetet med ett jämställt Åland försöker utreda orsakerna till den olika sjukdomsbilden. Utskottet uppfattar att statistiken även anger att traditionella könsroller befästs på gymnasiet så att pojkar oftare läser teknik medan flickor läser humaniora. Enligt statistiken har kvinnorna lägre medellöner än män i såväl privat som offentlig sektor. Utskottet uppmanar landskapsregeringen att följa med utvecklingen och verka för att utbildningarna görs mer intressanta för båda kön samt att lönesättning i offentlig sektor sker utgående från ett arbetsvärderingssystem.

Social omsorg

Utskottet delar landskapsregeringens målsättning för socialpolitiken om att alla människor ska ha lika rätt till trygghet under livets alla skeenden. I detta ingår tillgång till likvärdiga sociala omsorger och stödinsatser. I enlighet med LL (1993:71) om planering av och landskapsandel för socialvården antar landskapsregeringen årligen en socialvårdsplan som innehåller riktgivande mål och anvisningar till kommunerna för ordnandet av socialvården i landskapet under de fem följande åren.

Utskottet konstaterar att den demografiska utvecklingen på Åland skapar särskilda utmaningar för vårt välfärdsamhälle av nordisk modell. Landskapsregeringens målsättning är att alla ska ha rätt till en likvärdig och kvalitativt god äldreomsorg. Landskapsregeringens avsikt är att lagen om stöd för närståendevård ska ses över samt att en arbetsgrupp ska tillsättas under år 2015 för att inleda arbetet med den kommande äldreomsorgslagen samt äldreomsorgens organisation som steg två efter att kommunernas socialtjänst är etablerad. Utskottet noterar att socialvårdslagstiftningen genomgår en totalrevidering i riket och landskapsregeringen avser att under år 2015 ta fram ett lagförslag till förnyande av socialvårdslagen och lagstiftning som sammanhänger med den. Utskottet delar landskapsregeringens uppfattning om att det är viktigt att det görs en grundlig analys av reformarbetet i riket och hur landskapets socialvårdslagstiftning kan anpassas till de åländska strukturerna.

Landskapsregeringen anger i budgetförslaget att man har en nolltolerans mot narkotika. I budgetförslaget anges att landskapsregeringen erfarit att droganvändningen bland unga har ökat oroväckande under hösten. Utskottet betonar därför i likhet med landskapsregeringen behovet av en kraftsamling för att åtgärda detta samt att ändra attityder. Utskottet understryker vikten av att ständigt följa med användning av alkohol, tobak och narkotika i landskapet.

Hälso- och sjukvård

Landskapsregeringens mål, enligt budgetförslaget, med hälso- och sjukvården är att främja en hållbar utveckling genom satsningar på hälsofrämjande och förebyggande åtgärder samt att trygga en tillräckligt god specialistsjukvård. Det patientnära arbetet utförs i Ålands hälso- och sjukvårds (ÅHS) regi. ÅHS har under år 2015 särskilt fokus på att förbättra patientbemötandet ytterligare, samt att optimera remitteringen för vård utanför Åland. Utskottet noterar att 2.300 fler människor idag har möjlighet att gå till ÅHS tandläkare. I det fall landskapsregeringen beslutar att personer under den relativa fattigdomsgränsen får möjlighet att gå till ÅHS tandläkare ökar gruppen till 3.400 personer.

Utskottet har fattat beslut om avsnittet efter omröstning (angående motion nr 22, Tandvårdens utveckling) som utfallit (4-2), varvid beslutet biträdades av ordförande Jörgen Pettersson, viceordförande Mika Nordberg samt ledamöterna Karl-Johan Fogelström och Annette Holmberg-Jansson.

Hållbar utveckling

Utskottet betonar inledningsvis att frågan om hållbar utveckling inte enbart är miljöpolitik. Därför ser utskottet det som olyckligt att detta satts under samma rubrik i budgetförslagets allmänna motivering.

Utskottet konstaterar i enlighet med vad som angavs i betänkande nr 14/2013-2014, samt i linje med budgetmotion nr 7, följande: "Utskottet understryker vikten av att de fyra hållbarhetsprinciperna i meddelandet inte ska tolkas bokstavligt utan närmast ses som riktlinjer för det framtida arbetet. Det finns behov av att kontinuerligt se över och justera tillämpningen av principerna i takt med att erfarenhet av deras tillämpning kan erhållas. Det kan komma nya rön som ger vid handen att nya principer bör utarbetas.

Vidare är det viktigt att landskapsregeringen utarbetar en femte hållbarhetsprincip som beaktar behovet av BNP tillväxt i samhället samt vikten av att alla näringsgrenars konkurrenskraft bibehålls i jämförelse med motsvarande näringsgrenar i våra närområden. Det är inte hållbart att reglera förutsättningarna för en sektor på ett sådant sätt att verksamheten bara flyttar från eller läggs ner på Åland och bedrivs i Ålands närområden istället.

Däremot bör landskapsregeringen säkerställa att investeringar kontinuerligt görs i syfte att stöda en hållbar utveckling. Det finns dessutom affärsmöjligheter för de företag som investerar i hållbar utveckling.

Utskottet konstaterar att vissa verksamheter kommer att ha lättare än andra att uppfylla hållbarhetsprinciperna men att takten på hållbarhetsarbetet inom varje sektor måste gå i samklang med den sektorns verksamhetsförutsättningar."

Utbildnings- och kulturpolitik

Utskottet konstaterar i likhet med landskapsregeringen att kunskap och innovation är en förutsättning för ett livskraftigt och konkurrenskraftigt samhälle. En god och likvärdig utbildning är en av grundstenarna i välfärdssamhället. Landskapsregeringen satsar betydande resurser på att med den nyligen antagna IKT-strategin för utbildningsväsendet på Åland som riktlinje stöda och samordna IKT-utvecklingen i såväl grundskolan som landskapets egna skolor. Utskottet har erfarenhet att Ålands lyceum, även studentskrivningarna, inom några år kommer att ha övergått helt till att bli digitalt. Utskottet betonar vikten av att grundskolorna i sin undervisning förbereder sina elever på detta. Samtidigt önskar utskottet betona vikten av att grundskolorna uppmuntrar eleverna att röra på sig och att utöva idrott i syfte att om möjligt komma till rätta med fysisk inaktivitet som med tiden leder till hälsoproblem för de unga.

I budgetförslaget anger landskapsregeringen att investeringar i fastigheten som inhyser Ålands museum, Ålands konstmuseum och magasin samt förverkligandet av den nya basutställningen vid Ålands museum ska ses som ett led i att stärka besöksnäringen. Utskottet delar denna uppfattning men anser att man bör överväga driftslösningar som möjliggör samarbete mellan Ålands museum och Ålands konstmuseum och privata museer alternativt extern finansiering. Utskottet uppmanar landskapsregeringen att överväga driftslösningar som möjliggör ett dylikt samarbete.

Landskapsregeringen anger att det för att genomföra planerna på Bomarsunds besökscentrum krävs ytterligare utredningar kring bl.a. driftsfrågorna. Utskottet betonar vikten av att planeringen av Bomarsunds besökscentrum sker i nära samarbete med Sunds kommun, Visit Åland och Bomarsundssällskapet. Landskapsregeringen bör överväga att i så stor utsträckning som möjligt tillgängliggöra Bomarsunds befästmansverk digitalt för besökare.

Utskottet har fattat beslut om avsnittet efter omröstning (angående motion nr 18, En moderniserad grundskolelag) som utfallit (4-2), varvid beslutet biträdades av ordförande Jörgen Pettersson, viceordförande Mika Nordberg samt ledamöterna Karl-Johan Fogelström och Annette Holmberg-Jansson.

Närings-, arbetsmarknads- och regionalpolitik

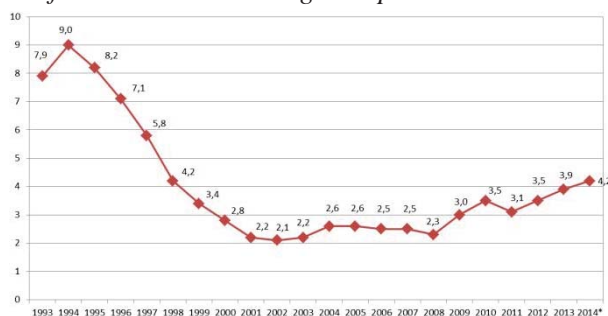
Allmänt

Utskottet betonar vikten av en aktiv näringspolitik för att stöda de olika branscherna och näringsgrenarna genom konjunkturnedgången. Ett livskraftigt näringsliv är grundbulten för att kunna upprätthålla ett nordiskt välfärdssamhälle och för att kunna genomföra reformer.

Arbetsmarknad

En hög sysselsättning innebär ökade skatteintäkter och minskade kostnader för samhället. På individnivå är tillgången till arbete synnerligen betydelsefull både som inkomstkälla och som en del av individens identitet och inkludering i samhället. De sociala aspekterna av att ha ett arbete kan inte överskattas. Utskottet betonar därför betydelsen av att landskapsregeringen gör allt vad man kan för att få ut arbetskraften i arbetslivet.

Graf: Total arbetslöshetsgrad i procent av arbetskraften på Åland

Inflyttning till Åland är av stor betydelse för att få kompetens och arbetskraft till den ständigt allt mer diversifierade åländska ekonomin. En väl fungerande arbetsmarknad är nyckeln till lyckad integration och inkludering i samhället. Med inflyttning kommer även nya idéer och tankar som starkt kan bidra till en utveckling av det åländska samhället och bildande av nya företag med nya arbetsplatser. Högskolan på Åland har här en särskild betydelse eftersom många, enligt vad utskottet erfarit, stannar kvar på Åland efter avslutade högskolestudier. Det vore därför bra med en ännu mer ökad matchning mellan det åländska näringslivets behov av arbetskraft samt högskolans utbildningslinjer.

Arbetsmarknaden är i ständig omdaning. Arbetstillfällena som fanns förr försvinner och nya dyker upp. Utbildningspolitiken är i detta sammanhang väldigt viktig.

Näringsarnas främjande

Utskottet konstaterar att det är viktigt att landskapet på allt sätt försöker ingjuta framtidstro i näringslivet. Det är viktigt med nya visioner och att de olika branscherna försöker se nya möjligheter och handelsområden samt att landskapsregeringen försöker tillmötesgå näringsarnas olika behov etc. En aktiv arbetsmarknads- och näringspolitik är viktig för att näringslivet ska lyckas ta sig ur konjunktursvackan. Ingredienser i denna politik är bla ett hållbart Åland med ökad inflyttning, Team Åland, aktiv sjöfarts- och turism politik, satsning på IT-klustret och Högskolan på Åland.

Utskottet konstaterar att all företagsamhet inverkar och berör andra delar av näringslivet. Åland har åtminstone tre stora kluster vilka är sjöfartsklustret, livsmedelsklustret och IT klustret. Utskottet föreslår att landskapsregeringen låter utreda hur olika branscher och näringar samverkar och är beroende av varandra i syfte att i framtiden lättare kunna bedöma olika åtgärders betydelse för näringslivet i sin helhet.

Sjöfarten

Utskottet noterar den konjunktursvacka som sjöfartsbranschen befinner sig i och konstaterar att den långt beror på den allmänna nedgången i frakter till följd av den ekonomiska avmattningen samt en strukturomvandling i branschen. Svaveldirektivets införande bidrar även till branschens utmaningar. Bunkerpriset i sig har inte ökat, råolja priset har de facto rasat, men då sjöfarten nu byter till annan bränslekvalitet kan detta medföra en prishöjning. Inget av Rederierna i Finlands rf:s medlemsrederier har erhållit stöd för tex byggande av avgasrenare s.k. scrubbteknik. Utskottet betonar vikten av att landskapsregeringen följer med utvecklingen och vid behov vidtar möjliga åtgärder.

Utskottet anser det viktigt att landskapsregeringen aktivt i alla sammanhang verkar för ett totalförbud gällande dumpning från sjöfarten av toalettavfall i Östersjön.

Regionalpolitik

Landsbygdsutvecklingsprogrammet 2014 - 2020 genomförs från år 2015. Lantbruket främjas genom stöd till produktion, investeringar och miljö. Landskapsregeringens målsättning är att bidra till en hållbar ekonomisk utveckling och till att utveckla och diversifiera det till landsbygden kopplade näringslivet. Landskapsregeringen fortsätter vidare med att stöda konkreta projekt i syfte att öka livskraften i skärgården. De projekt som hittills har genomförts har visat sig vara viktiga för framtidstron i regionen.

Utskottet har fattat beslut om avsnittet efter omröstning (angående motion nr 40, Omstrukturering av förvaltningen) som utfallit (4-2), varvid beslutet biträdades av ordförande Jörgen Pettersson, viceordförande Mika Nordberg samt ledamöterna Karl-Johan Fogelström och Annette Holmberg-Jansson.

Infrastruktur- och transportpolitik

Den åländska infrastrukturen är av största betydelse för samhällets utveckling. Skärgårdstrafiken är skärgårdens livsnerv på samma sätt som landsvägarna är för den faståländska befolkningen.

Landskapsregeringens målsättning är att med ett kortruttsystem skapa en trygg förutsägbar trafik som beaktar de bofastas, näringslivets och fritidsboendets behov samtidigt som kostnaderna för skärgårdens transportförsörjning ska minska.

I meddelande nr 6/2013-2014 prioriterar landskapsregeringen investeringar i hamnanläggningar på östra och västra Föglö (bedömd investeringskostnad 27-32 miljoner euro) samt en ny bro över Prästösund (bedömd investeringskostnad 30-41 miljoner euro). Utskottet har inte haft möjlighet att i detalj behandla kortruttsmeddelandet med tillhörande förstudie. Beträffande den fortsatta behandlingen av meddelandet avser utskottet återkomma under första halvåret 2015.

Utskottet tillstyrker att arbetet med miljökonsekvensbedömningen (MKB) på östra Föglö fortskrider enligt landskapsregeringens plan med planerad byggstart år 2016 (med en investeringskostnad på ca 7-8 miljoner euro). För närvarande uppgörs MKB för de tilltänkta placeringarna av anläggningar på östra Föglö. Dessa ligger också till grund för upprättande av vägplan och ansökan om miljötillstånd. För östra Föglö innebär detta att det i samband med att en MKB görs för de alternativa lägena för placering av hamnar och farleder också klargörs hur trafiken till Sottunga, Husö och Kyrkogårdsö löses i framtiden. Därefter genomförs en analys av de tekniska förutsättningarna innan slutligt beslut fattas om den konkreta investeringen baserat på totalekonomi samt hållbar utveckling.

Utskottet påminner om landskapets ansträngda ekonomi och de nyligen påtalade behoven av reinvesteringar i befintlig infrastruktur. Utskottet understryker vikten av att även inkludera möjligheten till extra anslag enligt självstyrelselagen för de fortsatta kortruttsinvesteringarna. Extra anslag förutsätter ingående samarbete och dialog med riksmyndigheterna.

Utskottet understryker vidare vikten av att förutsättningslöst utreda alternativa finansieringslösningar, såsom till exempel offentlig-privat samverkan (OPS). En sådan utredning gällande OPS kunde även som alternativ avse olika former av totalentreprenader, där landskapet inte självt äger fartygen, samt möjligheten att använda olika former av direktupphandling i enlighet med EU:s regelverk.

Förbättrat oljeskydd

Enligt landskapsregeringen är sjötrafiklederna i vårt närområde hårt trafikerade och det finns en potentiell risk att en olycka, med oljeutsläpp som följd, kan inträffa. Utskottet delar därför uppfattningen att det är viktigt att räddningsarbetet är effektivt och välkoordinerat i syfte att minimera risken för skador på djur, natur och miljö. En oljeskyddsplan har tagits fram som visar på omfattande brister i landskapets oljeskyddsberedskap. Utskottet betonar vikten av långsiktig planering.

Omröstningar

Omröstningarna under den allmänna motiveringen har i första hand angivits under berörda rubriker. I övrigt har betänkandets allmänna motivering tillkommit efter en omröstning som utföll (4-2) där utskottet har beslutat att inte omfatta förslaget i budgetmotion nr 31 (Sjukdomskostnadsavdraget) och som biträdades av ordförande Jörgen Pettersson, viceordförande Mika Nordberg samt ledamöterna Karl-Johan Fogelström och Annette Holmberg-Jansson.

Motionerna

Med hänvisning till betänkandets och budgetförslagets allmänna motivering samt betänkandets detaljmotivering föreslås att budgetmotionerna nr 1- 3, 6-7, 10 första klämman, 12-19, 21-22, 25-26, 28, 31-33, 36, 38, 40, 42, 46 och 48 förkastas. Därtill föreslår utskottet att övriga budgetmotioner förkastas.

Landskapsregeringen avger till lagtinget en budget hösten 2014 i skuggan av en konjunktur som är fortsatt svag och som nu också konkret sätter sina spår i det åländska samhället. Mot denna bakgrund är det viktigt att landskapet fortsätter att ingjuta framtidstro och vara pådrivande till de strukturella förändringar som sker och behöver ske inom offentlig sektors verksamheter och organisation samt inom det privata näringslivet.

Landskapsregeringen har uppfattningen att en fortsatt inflyttning är nödvändig för en positiv framtidsutveckling. För att vårt samhälle ska vara attraktivt behöver näringslivet ha förutsättningar att erbjuda arbets-

platser och intressanta karriärmöjligheter. Tillgången på bostäder och områden för bebyggelse bör vara god och samhällsklimatet företagsvänligt, modernt och öppet för människor med olika bakgrund. Dessutom behöver samhällsservicen vara på en hög nivå. Ålands styrka är vardagslivet med trygghet, närheten och enkelheten samt god tillgänglighet och korta avstånd.

Inom ramen för ett hållbart Åland 2051 strävar landskapsregeringen till att på ett genomgripande sätt omställa Åland till social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet som innefattar ett effektivt respektfullt nyttjande av samhällets resurser, både människor och miljö. För att uppnå en social och ekonomisk hållbarhet är arbetet med ökad jämställdhet mellan könen avgörande. Ett hållbart Åland betyder därför också att Åland till alla delar ska vara ett jämställt samhälle senast år 2051.

För att utveckla alla delar av Åland och lyfta fram de olika regionernas styrkor påbörjas det konkreta arbetet under år 2015 med en långsiktig *Utvecklings- och tillväxtplan för ett hållbart Åland* som fokuserar på samhällsplanering, tillväxt, ökad skattekraft och hållbar utveckling. Arbetet ska inkludera och involvera många aktörer i samhället för att skapa en gemensam målbild för ett konkurrenskraftigt och starkt åländskt samhälle. För att förbättra och stärka Ålandsbilden, av ett samhälle som är attraktivt att besöka, uppleva och flytta till samt eliminera reella och imaginära hinder för inflyttning, inleds ett samverkansprojekt mellan flera aktörer inom ramen för ”Team Åland – En kraftsamling för tillväxt och inflyttning”.

För att möta nedgången på arbetsmarknaden fokuserar landskapsregeringen på en aktiv arbetsmarknadspolitik under år 2015 där omställningsåtgärder görs för att ge människor redskap att finna nya vägar. Vuxenutbildningen utvecklas, ungdomars möjligheter att komma in på arbetsmarknaden förbättras och beredskapen att skapa snabba utbildningsinsatser i enlighet med arbetsmarknadens behov sätts in. Företagens generationsskiftet uppmärksammas ytterligare och arbetsmarknadens parter går samman för att hitta fler lösningar i syfte att skapa nya jobb. Arbetet med att skapa bättre möjligheter för unga stärks och samverkan mellan myndigheterna utvecklas så att alla unga ges möjlighet till en studie-, praktik- eller arbetsplats. Att ungdomar inkluderas i utbildning, arbete och samhälle är ett viktigt fokusområde för landskapsregeringen år 2015 mot bakgrund av ökad ohälsa bland barn och unga.

Ett viktigt steg för att göra Åland till ett samhälle som står bättre rustat inför en framtid fylld av ekonomisk osäkerhet och strukturella utmaningar är att skapa en samverkande och effektiv offentlig sektor på Åland. Landskapsregeringens prioriterade arbete med utveckling och omstrukturering av den offentliga sektorn fortsätter därför med kraft avseende såväl landskapsförvaltningen som den kommunala serviceproduktionen.

EKONOMISK ÖVERSIKT

Svag och bräcklig återhämtning i den globala ekonomin

Tidigare prognoser om en återhämtning i den globala ekonomin har hittills inte förverkligats. Ändå ser det, trots stora geopolitiska risker i Mellersta Östern och Ukraina, ut som om det kan bli en ökad global tillväxt år 2014 i förhållande till fjolåret och sedan en ytterligare förbättring, mest tack vare en förbättring av den amerikanska ekonomin. Eurozonen ser ut att gå från negativ tillväxt år 2013 till svagt positiv tillväxt år 2014. En något förbättrad inhemsk efterfrågan i området och en något försvagad euro kan i viss mån hjälpa den hårt ansträngda finländska och svenska exportsektorn, även om återhämtningen än en gång ser ut att behöva revideras nedåt. Det avspeglar sig också i hushållens framtidstro inom området som under år 2013 och fram till våren 2014 steg. Därefter har stämningen gradvis blivit mer pessimistisk.

Den amerikanska ekonomin väntas växa med cirka 2 procent år 2014 och 3 procent nästa år. Arbetsmarknaden har stärkts och dollarn fortsätter att stärkas gentemot euron. Samtidigt har vi en något dämpad, men fortfarande jämförelsevis stark tillväxt i Kina.

Oljeprisets utveckling är viktig för den åländska ekonomin, särskilt indirekt genom bunkerns tyngd bland sjöfartens utgiftsposter. Prognoserna idag förutspår ett, på kort och medellång sikt, sjunkande råoljepris, vilket något skulle kunna mildra de för rederierna negativa ekonomiska effekterna av övergången till fartygsbränsle med låg svavelhalt vid inkommande årsskifte.

Finland stampar på stället – Sverige går sakta fram

Bedömningarna om tillväxten i värdet av Finlands samlade produktion (BNP) har reviderats nedåt under hösten 2014 och det ser i nuläget ut som om vi kan få ännu ett år där den hamnar under noll. Förmodligen får vi först från och med 2015 en liten positiv tillväxt på knappt 1 procent. Exportindustrin upplever en fortsatt svag marknadstillväxt och svag investeringsvilja. Konfidensindikatorerna är svaga och ligger under långtidsmedelvärdet inom såväl tillverkningsindustrin som servicesektorn och handeln.

Det innebär att även åländska företag troligen kommer att få se en svag utveckling på exportmarknaderna i alla fall under det närmaste halvåret. Den inhemska efterfrågan förväntas stiga först år 2016 och då kan situationen förbättras även för den åländska exporten.

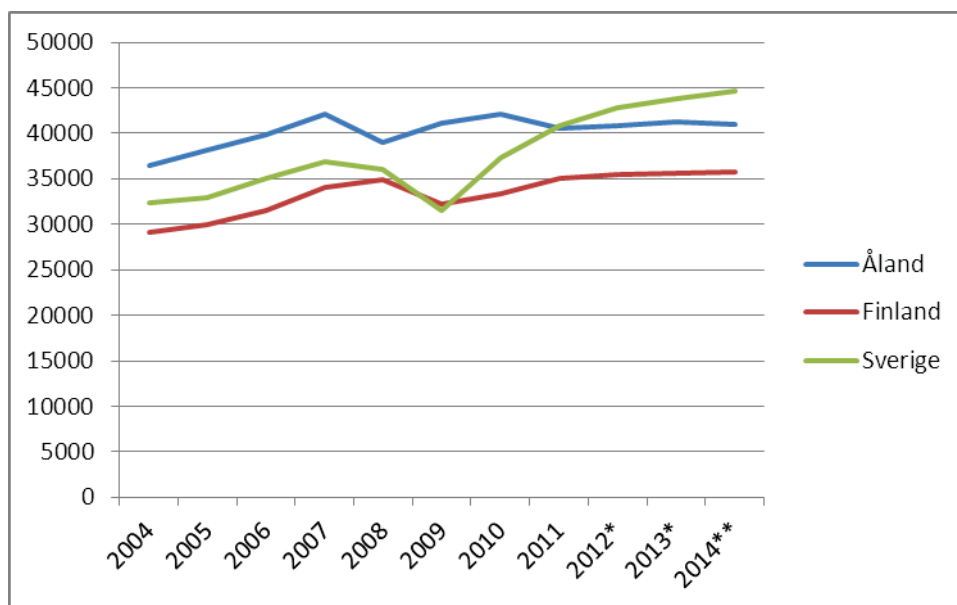
Ett av de tre tunga kreditvärderingsinstituten, Standard & Poor's (S&P) sänkte nyligen Finlands kreditbetyg från det tidigare högsta AAA till AA+. Orsakerna till sänkningen ligger i följande faktorer; åldrande befolkningsstruktur och minskande arbetskraft, minskad export, minskande marknadsandelar inom IT-sektorn globalt, strukturella problem inom den viktiga skogsindustrin och relativt oflexibel arbetsmarknad. Institutet bedömer att riskerna har ökat för att den finländska ekonomin kan komma att uppleva en utdragen ekonomisk stagnation. Man uppskattar att bytesbalansunderskottet kommer att uppgå till 1,6 procent av BNP under år 2014, men att det stabiliseras år 2016. Åland har för närvarande en låg arbetslöshet samt en ökande befolkning vilket gör att situationen på Åland avviker från riket. Trots den avvikande situationen finns ett tydligt behov av reformer och modernisering av det åländska samhället.

S&P:s omvärdering av Finlands kreditvärdighet kan höja räntorna på Finlands statslån med någon tiondels procent. Att de två övriga inflytelserika kreditvärderingsinstituten ligger kvar på ratingen toppklass (AAA) i sin bedömning tyder ändå på att det än så länge inte handlar om någon dramatisk och allmän internationell omvärdering av den finländska kreditvärdigheten.

Sverige har klarat sig bättre än Finland under de senaste två åren, men man har till stor del samma problem med svag exportefterfrågan på den europeiska marknaden. Däremot har man haft ett relativt starkt förtroende hos hushållen och en stark inhemska konsumtionsefterfrågan som delvis kompenserat för exportbortfallet. Bidraget från den inhemska marknaden och draghjälpen från en försvagad krona räcker dock inte till att stärka BNP-tillväxten på ca 2 procent nämnvärt på kort sikt.

Tabell 1: Uppgifter om BNP i euro och per capita

	BNP per capita, euro i löpande priser (avrundat till närmaste 100 euro)										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	2013*	2014**
Åland	36400	38200	39800	42100	39000	41100	42100	40500	40800	41300	41000
Finland	29100	30000	31500	34000	34900	32300	33300	35000	35 500	35 600	35800
Sverige	32400	33000	35000	36900	36100	31500	37300	40800	42 800	43 800	44700
	* Preliminära uppgifter för Åland										
	** Prognos										

Kronan har försvagats mot euron och ligger nu nära genomsnittskursen för perioden 2000 - 2013. Nettoeffekten av detta för det åländska näringslivet är förmodligen negativ.

För Sverige liksom för Finland gäller att man måste få tillväxt i exportsektorn för att den övriga ekonomin ska återhämta sig. Den inhemska efterfrågan förslår inte tillräckligt långt. Så länge EU och eurozonen inte förmår lyfta kommer också den nordiska exporttillväxten att hämmas.

Ansträngt läge för Åland

Prognosen för Åland denna höst väger över mot det negativa. Enligt preliminära beräkningar kommer Åland att ha haft en negativ BNP-tillväxt från år 2011 och framåt, med undantag för år 2013, då det prognostiseras en noll-tillväxt. Tillväxten sjunker ytterligare år 2015 på grund av svaveldirektivet. De höjda bunkerkostnaderna kan nästa år bidra med en minskning av BNP med cirka två procentenheter. Faktorerna bakom denna negativa utveckling är flera, bland annat den allmänna lågkonjunkturen, att det går särskilt dåligt för Finland (bland annat på grund av nedgången i exporten till Ryssland), den svaga sjöfartskonjunkturen, men även åtstramningarna inom den offentliga sektorn inverkar.

Trenden i den öppna arbetslösheten har pekat sakta uppåt sedan år 2002. Den öppna arbetslösheten har nu nått 4 procent - en nivå som senast nåddes år 1998 - och ser ut att kunna stiga ytterligare. Situationen är ansträngd och personalnedskärningar inom livsmedelsindustrin kan befaras. Det fortsatta ansträngda läget inom torrlastfarten kan också komma att få negativa sysselsättningseffekter under det närmaste året.

Inflationen och räntorna ser ut att hållas fortsatt låga under det kommande året. De åländska konsumentpriserna följer de finländska nära. Bedömningarna om inflationsutvecklingen går isär och det finns på sina håll farhågor om att risken för deflation har ökat under de senaste månaderna. Inom finansministeriet är man dock något mindre orolig och förutspår en något stigande inflation nästa år.

Något som är en ljusglimt i den för övrigt mörka konjunkturbilden är att Ålands befolkning fortsätter att öka. De senaste uppgifterna från den finländska statistikcentralen pekar mot en ökning i storleksordningen 260 - 280 personer år 2014, vilket i så fall skulle vara en märkbar uppgång i förhållande till de två föregående åren.

Tabell 2. Nyckeltal för den åländska ekonomin 2010-2014

	2010	2011	2012*	2013*	2014**
BNP till marknadspris (volymförändring, %)	1,4	-6,1	-1,5	0,0	-1,9
Befolkningsförändring (antal personer)	273	348	147	164	260-280
Arbetslöshetsgrad, öppen (årlig tillväxt, %)	3,1	2,8	3,1	3,5	4,0
Konsumentpriser, årlig förändring (%)	1,9	3,6	2,3	1,3	1,1
Kort ränta (Euribor 3 mån, %)	0,8	1,4	0,6	0,2	0,3

*) Preliminära uppgifter för BNP **) Prognoser.

Källa: ÅSUB, Finlands bank

Det kan ses som motsägelsefullt att inflyttningen ökar samtidigt som arbetslösheten stiger. Det är svårt att ange exakta orsakerna till detta, men det har troligen att göra med att arbetsmarknadsläget i omgivningen, främst Sverige och Finland, är så pass ansträngd. Ökningen av såväl arbetskraften som de sysselsatta i förhållande till befolkningsökningen har varit mindre åren efter år 2007 än tidigare under 2000-talet. Det kan antyda att andelen inflyttade som utgör ett tillskott till arbetskraft och sysselsättning minskat.

Sjöfarten seglar i fortsatt motvind med skarp konkurrens, överetablering av tonnage och fördyrad bunker inom alla segment. Dock ser den lågsvavliga marindieseln (*Marine Gas Oil*, MGO), som de flesta fartyg inom utsläppskontrollområdet (SECA) kommer att använda sig av under det närmaste året, ut att på kort sikt inte bli lika dyr som befarat. Trenden i priset på MGO har varit nedåt under år 2014 (cirka 15 procent ner sedan årsskiftet) och den nedåtgående trenden har blivit än tydligare under hösten. Prispåslaget på de sammanlagda bunkerkostnaderna år 2015 jämfört med år 2014 ligger ändå grovt uppskattat kring 20 miljoner euro. Den nyligen aviserade minskningen av rederiet Bores fartygsflotta ser ut att få direkta återverkningar för åländsk personal.

Förslaget från Finlands regering om en halvering av farledsavgifterna åren 2015 - 2017 förväntas att ha liten effekt för den åländska sjöfarten som till största delen seglar utanför finländska vatten. Positivt är däremot att en del av det stöd för avgasrening som den finländska regeringen godkänt tillfaller några åländska rederier.

Passagerarsjöfarten möter fortsättningsvis knivskarp konkurrens och överetablering av tonnage inom de flesta segmenten. Prishöjningen på bunkerpriserna inom SECA-området innebär att marginalerna pressas ytterligare. Den svenska kronan har försvagats sedan ett och ett halvt år tillbaka, vilket även det varit till nackdel för passagerarsjöfarten. Det är uppenbart att inte bara de åländska rederierna utan även de övriga som trafikerar Åland är pressade, man har redan genomfört personalnedskärningar och planer finns på förändringar i rutterna.

Den åländska torrlastens verksamhetsförutsättningar har förändrats i grunden under senare år. Borta är tryggheten i de långsiktiga kontrakt som man kunde teckna med den finländska och svenska skogsindustrin. Flera fartyg ligger upplagda och man har nyligen avyttrat ett par. Delvis har den geografiska tyngdpunkten i verksamheten flyttats och flera fartyg går för tillfället utanför SECA-området, exempelvis på korta kontrakt i Medelhavet och i Karibien.

Den åländska tankerverksamheten har satsat på nybyggnad och kunde glädja sig åt en viss ljusning på marknaden i början av år 2014. Marknaden sjönk dock snabbt tillbaka för att återigen repa sig under sommaren. Ledande indikatorer har därefter återigen visat på en viss nedgång under hösten. Dollarn stärks gentemot euron vilket är positivt för tankerverksamheten. Men det krävs en konjunkturuppgång i Europa för att verk-

samheten återigen ska stabiliseras och bli lönsam. Det finns ett visst hopp om en förbättring i det ekonomiska läget i eurozonen under åren 2015 - 2016.

Omsättningsmässigt hade transportbranschen, där sjöfarten dominerar, en uppgång år 2013 jämfört med året innan, men tillväxten i omsättningen har mattats av under år 2014.

Handeln har haft en svag omsättningsutveckling under åren 2013 - 2014 (en i reella termer negativ tillväxt två år i rad). Det är en konjunkturmätare som indikerar att utvecklingen av hushållens konsumtion och köpkraft varit svag. En del i nedgången kan möjligtvis förklaras av ökande inköp över Internet och av second hand-produkter. Hushållen har att vänta en fortsatt svag reallöneutveckling år 2014 och ett par år framöver. Trots att en svag utveckling av köpkraften och arbetsmarknaden håller priserna nere håller hushållen igen med sin konsumtion.

En annan konjunkturkänslig bransch är bygg där tillväxten av omsättningen sjönk kraftigt under år 2013, visserligen från mycket höga nivåer året innan. Den negativa tillväxten har fortsatt under första hälften av år 2014. Även hotell- och restaurangbranschen har haft en avtagande omsättningstillväxt under de senaste dryga två åren.

Den åländska industrin, exklusive livsmedelsindustrin, hade ett omsättningsmässigt mycket gott år 2013. De två första kvartalen år 2014 sjönk tillväxten tillbaka rejält. Segmentet mejeri inom livsmedelsindustrin har det särskilt motigt på grund av förändringarna i det finländska marknadsläget i spåret av Ukrainakrisen. Även köttpriserna ser nu ut att pressas nedåt vilket kan komma att påverka den lokala produktionen på Åland.

Branschen företagstjänster som innehåller allt från städfirmor till juridiska tjänster upplevde en nedgång i omsättningens tillväxt under år 2013, en nedgång som fortsatt under de två första kvartalen innevarande år. Däremot kan man registrera en förbättrad omsättning hittills under år 2014 för branschen personliga tjänster.

Den åländska banksektorn ser, trots tider av hög osäkerhet och låg ränta, ut som vinnare jämfört med de flesta andra branscher. Man uppvisade förbättrade rörelseresultat, med stigande räntenetton, ökning av det förvaltade kapitalet och även i ett fall ökade affärsvolymerna på den svenska marknaden.

Skatteintäkterna ger facit på riktningen i den ekonomiska utvecklingen. Enligt ÅSUB:s beräkningar minskade samfundsskatterna med cirka 2 procent åren 2012 - 2013, men man ser en viss ljusning för år 2014. Förvärsinkomstskatterna växte under samma period med drygt 5 procent, att jämföra med 3,8 procent i hela Finland. Drygt hälften av skillnaden berodde på minskade avdrag. Åland hade därmed en något bättre tillväxt än hela Finland. För åren 2014 och 2015 beräknas skatterna från förvärsinkomsterna öka något långsammare.

Enligt prognosen i ÅSUB:s senaste arbetskraftsbarometer kommer den offentliga sektorn vid utgången av år 2014 att sammanlagt ha minskat sin personalvolym med motsvarande 76 helårsverken. När den offentliga sektorn krymper minskar bidraget till BNP.

Det åländska privata näringslivet har under den finländska ekonomiska tillbakagången visat sig vara motståndskraftigt med sina övervägande solida större företag och många små- och enmansföretag som har verkat kunna absorbera den alltmer utdragna konjunkturedgången genom att minska sina privata vinstmarginaler. I takt med att den finländska recessionen blir allt mera utdragen och den starkt exportberoende åländska ekonomins marknader fortsätter att stagnera, ökar naturligtvis sannolikheten för friställningar och andra strukturåtgärder från företagets sida.

När den finländska ekonomin stagnerar, drabbas den åländska exporten eftersom den är så pass geografiskt koncentrerad. Tre fjärdedelar av varuexporten och närmare 60 procent av tjänsteexporten går till Finland.

De privata och offentliga sektorerna tillsammans ser inte ut att de närmaste två åren kunna vända stagnationen i tillväxten. Så länge sjötransportsektorn seglar i motvind är det mycket svårt att få fart på den totala tillväxten, inte enbart genom de direkta effekterna, utan även indirekt när en svag konjunktur i branschen ger försvagande kringeffekter.

Ljuspunkter är, förutom bankerna och branschen personliga tjänster, att kapital, arbetskraft och kompetens fortfarande finns kvar på Åland, trots den allt mer utdragna lågkonjunkturen, samt att landskapet fortfarande är skuldfritt.

SJÄLVSTYRELSEUTVECKLING

Självstyrelselagsrevision

Under år 2015 kommer arbetet med en ny självstyrelselag att fortgå. Den blandade kommittén, ledd av presidenten Tarja Halonen och med representanter från samtliga partier i Ålands lagting och riksdagen, ska färdigställa ett delbetänkande under december 2014. Delbetänkandet, som ska överlämnas till justitieministern i slutet av januari 2015, ska innehålla förslag till riktlinjer för det fortsatta lagstiftningsarbetet. På grund av riksdagsvalet den 19 april kommer arbetet sannolikt att kunna återupptas först efter valet. Landskapsregeringen kommer att arbeta för att målsättningarna och riktlinjerna för självstyrelsereformen tas in i det regeringsprogram som den nya finländska regeringen antar. Enligt kommitténs mandat ska ett slutbetänkande vara färdigställt senast den 30 april 2017. En proposition kan då överlämnas till riksdagen under slutet av år 2017 och lämnas vilande över nyval så att den riksdag som väljs år 2019 kan anta den. Landskapsregeringen ställer sekreterar- och sakkunnigresurser till kommitténs förfogande och ser det som en högt prioriterad uppgift att bistå kommittén och dess medlemmar med utredningar som lämpligen kan administreras av landskapsregeringen.

Svenska språket

Kärnan i självstyrelsen är bevarandet av det svenska språket. Landskapsregeringen utövar sin språkpolitik inom förvaltningens alla avdelningar och myndigheter genom att påtala rätten till handlingar på svenska och behovet av att få viktiga handböcker, anvisningar och andra dokument översatta till svenska. Landskapsregeringens referensgrupp i språkärenden med syfte att trygga och slå vakt om det svenska språkets ställning på Åland, språkrådet, kommer fortsätta sitt arbete under år 2015. I rådet, som leds av lantrådet, finns representanter från centrala samhällssektorer där språket har särskild betydelse så som exempelvis näringsliv, vård och utbildning samt från landskapets allmänna förvaltning. Rådet följer utvecklingstrender inom de olika sektorerna och lägger fram förslag till landskapsregeringen i språkpolitiska frågor ifall man bedömer att behov föreligger. Språkrådet arrangerar också seminarier och diskussioner som berör språkpolitiska frågor.

Hembygds- och jordförvärvsrätt

Lagförslaget om ny hembygdsrätt överlämnades till lagtinget under år 2014. Efter att de nya lagarna trätt i kraft kommer landskapsregeringen att utveckla hanteringen av hembygdsrättsansökningar och systemen att digitaliseras. Arbetet med en reformering av jordförvärvslagstiftningen fortsätter i linje med den parlamentariska kommitténs betänkande från år 2009.

EU- och externpolitik

Genom landskapsregeringens externpolitiska meddelande görs tydliga prioriteringar av det löpande EU-arbetet inom förvaltningen och tydliga strukturer för arbetet med EU-ärenden eftersträvas även i övrigt. Ef-

tersom det under år 2014 har valts ett nytt Europaparlament och en ny kommission har utsetts hösten 2014 har antalet kommissionsförslag under år 2014 varit få. Åland eftersträvar en aktiv EU-politik för att tillvarata landskapets intressen i EU. Detta inbegriper personliga möten med för Åland centrala aktörer och deltagande i de samrådsförfaranden som berör frågor av vikt för Åland.

De stora reformer som den nya strukturfondsperioden 2014 - 2020 medför håller på att slutföras. För landskapet prioriterade frågor under år 2015 kommer bland annat att vara förhandlingarna för att uppnå gemensamma positioner för EU:s medlemsstater inför klimatkonferensen i Paris 2015, frihandelsavtalet mellan USA och EU, kommissionens förslag om produktion av GMO-grödor och upphovsrättslagstiftningen.

Arbetet med att ytterligare samordna de nordiska frågorna med EU-frågorna fortsätter. Nordiska ministerrådet har en uttalad strategi att samarbeta för att uppnå större inflytande i EU-samarbetet. Avseende EU:s Östersjöstrategi finns ett nära samarbete där Nordiska ministerrådets arbete kompletterar de beslut som fattats inom EU.

Samarbeten över landsgränserna blir allt vanligare och allt mer nödvändiga, vilket leder till att vikten av internationella kontakter ständigt ökar. Kontakterna och nätverksbildandet inom Nordiska ministerrådet har positiva effekter även på det bilaterala samarbetet, i synnerhet med Sverige.

Landskapsregeringen presenterar under år 2015 ett samlat externpolitiskt meddelande, där Ålands externpolitik presenteras enligt sakområde. En samordning motiveras bl.a. av det nordiska samarbetets vilja till harmonisering av positioner gentemot EU och Östersjösamarbetets beroende av både nordiska och EU-processer. Redogörelsen för självstyrelsepolitiska frågor enligt 32 § Arbetsordning (2011:98) för Ålands lagting kvarstår som ett särskilt meddelande.

Landskapsregeringens medlemskap i Nordiska ministerrådet har stor betydelse för Åland som utrikespolitisk plattform. Under år 2014 har Nordiska ministerrådets generalsekreterare lagt fram ett förslag om 39 punkter för att modernisera processerna inom det formella nordiska samarbetet. Verkställigheten av förslagen kommer att ske under de närmast kommande åren och har bland annat sin grund i det visionsarbete som samarbetsministrarna presenterade år 2014. Parallellt med moderniseringsarbetet ska det nordiska samarbetets profil och varumärke stärkas i omvärlden.

Med anledning av Ålands demilitarisering och neutralisering och med beaktande av händelserna i omvärlden är de fortsatta diskussionerna om nordisk försvars- och säkerhetspolitik av intresse för landskapet. Landskapsregeringens policy för demilitariseringen och neutraliseringen behandlas i Ålands lagting. Arbetet med att presentera och utveckla användandet av Ålandsexemplet fortsätter, både genom egna initiativ och genom samarbetet inom kontaktgruppen med utrikesministeriet.

EKONOMISK POLITIK

Budgetförslaget är ett stimulanspaket för det åländska samhället med satsningar på bland annat

- att stärka hushållens köpkraft genom ökade avdrag i kommunalbeskattningen och kompensera kommunerna för inkomstbortfallet
- ”Team Åland – En kraftsamling för tillväxt och inflyttning”
- att främja digitalisering och internationalisering av näringslivet
- att de EU-delfinansierade programmen förverkligas med full kraft
- en aktiv arbetsmarknadspolitik
- utvecklingen av högskolan på Åland och
- en ny frigående färja.

Budgetsituationen

Ålandsdelegationen har fastställt förskottet på avräkningsbeloppet för år 2014 till 212.382.000 euro. Som slutavräkning för år 2013 fastställde Ålandsdelegationen i september 2014 ett tillkommande belopp om 496.392,78. Ålandsdelegationen har fastställt förskottet på avräkningen för år 2015 till drygt 221,5 miljoner euro. Trots den försämrade ekonomiska situationen och utvecklingen för Finland överstiger avräkningsbeloppet det intervall för avräkningsbeloppet (216,5 – 219,5 miljoner euro) som presenterades i grundbudgetförslaget för år 2014. Såväl för innevarande år som för nästa år påverkas nivån på avräkningsbeloppet positivt av temporära och engångsåtgärder som regeringen föreslår i statsbudgeten. Landskapsregeringen konstaterar mot bakgrund av de osäkra ekonomiska framtidsutsikterna att utvecklingen av avräkningsbeloppet i dagsläget är mycket svårbedömd.

Skattegottgörelsen för år 2013 bedöms, utgående från förhandsuppgifter om beskattningen för skatteår 2013, uppgå till i storleksordningen 6,7 miljoner euro, vilket belopp upptagits som inkomst i föreliggande budgetförslag. Beloppet är därmed ca 1,4 miljoner euro högre än den skattegottgörelse som ingår i budgeten för år 2014.

Det fördelningsbara beloppet som består av avkastningen av Ålands penningautomatförenings verksamhet, återförda medel samt från tidigare år ofördelade medel uppgår i föreliggande budgetförslag till 20,7 miljoner euro. Beloppet är på en för de senaste åren mer normal nivå, jämfört med 2014 års 36 miljoner euro. Utgående från nu kända uppgifter och antaganden bedöms avkastningen av Ålands penningautomatförenings verksamhet kunna uppgå till 15-20 miljoner euro i budgeterna för åren 2016 och 2017.

Det budgeterade resultatet för år 2015 uppvisar ett underskott om ca 8,5 miljoner euro, vartill kommer en löneutjämningsreservering om 0,3 miljoner euro.

Nettokostnaderna för landskapets verksamhet ökar med ca 3,7 miljoner euro mellan åren 2014 och 2015. Verksamhetsutgifterna påverkas av ett antal kostnadshöjande faktorer där de större förändringarna framgår av tabellen nedan:

Höjning av pensionspremieprocenten	875 000
Avtalsenliga löneförhöjningar	790 000
Övriga inflationsrelaterade ökning på verksamhet	900 000
Arbetslöshetsersättningar	600 000
Förändrade kompensationer till kommunerna	1 177 000
Förändring av principerna för aktivering av kostnader för vissa renoverings- och underhållsarbeten på byggnader	500 000
Höjning av gräns för aktivering av tillgångar från 1.000 euro till 50.000 euro, uppskattning	1 000 000
Sammanlagt ovanstående poster	5 842 000

I budgetförslaget ingår vissa nya kostnadsposter som t.ex. kostnader för att skapa ett systematiskt miljöuppföljningssystem, kostnader för lagtingsval, satsning på projekt för ”Jämställt Åland” samt ”Team Åland – En kraftsamling för tillväxt och inflyttning”. Budgeten belastas även år 2015 av förhållandevis höga kostnader för systemutveckling så som exempelvis EU-stödhanteringssystem, hemsidesutveckling, hembygdsrättsregister och system för hanteringen av ax-domänen.

Större minskningar i kostnaderna kan noteras för bränslekostnader för sjötrafiken samt inbesparingar till följd av driftsprivativering, se närmare avsnittet om utvecklingen av sjötrafiken.

Nettokostnaderna för överföringarna ökar med ca 0,7 miljoner euro från år 2014 till år 2015. I sammanhanget kan noteras att landskapsregeringens överföringar till kommunerna är närmare 1,2 miljoner euro högre till följd av ökade kompensationer, se närmare avsnittet om landskapet och kommunerna.

Skatteinkomsterna ökar sammanlagt med ca 9,6 miljoner euro.

De finansiella intäkterna minskar med ca 15,8 miljoner euro, främst till följd av att intäktsföringen av penningautomatmedel minskar med 15,3 miljoner euro. Därtill beräknas ränteintäkterna att minska.

Avskrivningarna har kalkylerats uppgå till sammanlagt ca 15,5 miljoner euro år 2015, eller ca 0,9 miljoner euro högre än år 2014. I sammanhanget kan noteras att nivån är svårbedömd bl.a. till följd av ändring av redovisningsprinciperna för aktivering av anläggningstillgångar.

Enligt budgeten för år 2014 prognosticerades att landskapets likviditet vid utgången av året skulle uppgå till ca 18 miljoner euro. Den aktuella bedömningen är att likviditeten kommer att uppgå till ca 37 miljoner euro i slutet av år 2014. Enligt den likviditetsplan för år 2015 som har uppgjorts i samband med beredningen av budgetförslaget beräknas likviditeten uppgå till ca 30 miljoner euro i slutet av år 2015. Det bör dock observeras att likviditetsnivån i hög grad är beroende av i vilken takt de planerade investeringarna förverkligas.

Nedan visas resultaträkningen i enlighet med budgetförslaget för år 2015. Som jämförelse visas budgeten för år 2014 inkl. första tillägget till budgeten. Observera att förslaget till andra tilläggsbudget inte är inarbetat i uppgifterna för år 2014. Observera även att åren inte är helt jämförbara till följd av bl.a. ändrade kontoplaner och redovisningsprinciper.

RESULTATRÄKNING BUDGETFÖRSLAG 2015

Observera att åren 2014 och 2015 inte till alla delar är helt jämförbara. Interna intäkter och kostnader är inte till fullo eliminerade och inte helt jämförbara mellan åren. I och med att kontoplanerna inte är lika båda år, är det inte möjligt att fördela alla poster till rätt grupp, därför visas vissa poster som en klump.

	Budget 2014 inkl. tb 1		Budgetförslag 2015	
Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	20 644 000		16 446 000	
Avgiftsintäkter	+		+	
Understöd och bidrag	+		+	
Övriga verksamhetsintäkter	2 700 000	23 344 000	2 026 000	18 472 000
Tillverkning för eget bruk		0		0
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader				
Löner och arvoden	-90 035 950		-88 331 980	
Lönebikostnader				
Pensionskostnader	-15 306 112		-15 899 756	
Övriga lönebikostnader	-2 349 938		-2 411 463	
Personalersättningar och öv. rättelseposter	-		-	
Köp av tjänster	-56 712 000		-46 660 400	
Material, förnödenheter och varor	-19 992 500		-18 365 950	
Övriga verksamhetskostnader	-5 896 500		-5 415 450	
Överföring av kostnader för aktivering	12 000 000	-178 293 000		-177 085 000
Pensionsintäkter och -kostnader				
Pensionsintäkter	19 000 000		18 500 000	
Pensionskostnader	-29 200 000	-10 200 000	-29 000 000	-10 500 000
Intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar				
Europeiska Unionen	3 832 000		4 217 000	
Återbetalning av överföringar	100 000		50 000	
Övriga intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	11 000 000	14 932 000	3 949 000	8 216 000
Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar				
Undervisning, kultur och idrott	-17 164 000		-17 536 000	
Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-44 900 000		-46 285 000	
Arbetsmarknad	-700 000		-704 000	
Bostadsproduktion	-100 000		-345 000	
Primärnärings	-11 600 000		-10 709 000	
Övrigt näringsliv	-8 450 000		-7 159 000	
Allmänna stöd	-5 700 000		-6 070 000	
Övriga överföringskostnader	-12 400 000	-101 014 000	-6 228 000	-95 036 000
Verksamhetsbidrag		-251 231 000		-255 933 000
Skatteinkomster				
Avräkningsbelopp	212 400 000		221 568 000	
Skattegottgörelse	5 278 000		6 700 000	
Återbäring av lotteriskatt	11 458 000		10 500 000	
Apoteksavgifter	600 000		580 000	
Övriga skatter och intäkter av skattenatur	+	229 736 000	+	239 348 000
Finansiella intäkter och kostnader				
Ränteutgifter	+		+	
Övriga finansiella intäkter	39 400 000		23 600 000	
Räntekostnader	-		-	
Övriga finansiella kostnader	-200 000	39 200 000	-225 000	23 375 000
Årsbidrag		17 705 000		6 790 000
Avskrivningar och nedskrivningar				
Avskrivningar enligt plan	-14 600 000		-15 500 000	
Nedskrivningar	-	-14 600 000	-	-15 500 000
Extraordinära poster				
Extraordinära intäkter	200 000		200 000	
Extraordinära kostnader	-	200 000	0	200 000
Räkenskapsperiodens resultat		3 305 000		-8 510 000
Ökning (-) eller minskning (+) av avskrivningsdifferens		`-/+		`-/+
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver		-10 000 000		-300 000
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder		`-/+		`-/+
Räkenskapsperiodens överskott/underskott		-6 695 000		-8 810 000

I budgetförslaget upptas anslag för investeringar, lån och övriga finansinvesteringar till ett nettobelopp om drygt 24,5 miljoner euro, se tabellen nedan. Rörande byggnadsinvesteringarna ingår delanslag för såväl Ålands museums renovering som för byggande av geriatrisk klinik. Närmare 9,1 miljoner euro föreslås upptaget för infrastruktursatsningar i vägar (5 miljoner euro), Vårdöbron (2,3 miljoner euro) samt för övriga broar (1,78 miljoner euro). Tidigare budgeterade anslag används för fortsatt utrednings- och planeringsarbete för de investeringsprojekt som tagits fram i förstudien av korttruttsystemet. I budgetförslaget ingår även anslag för att utöka aktiekapitalet i Kraftnät Åland Ab (1,25 miljoner euro) samt för överföringen till fonden för fritt eget kapital i det bolag för it-relaterade tjänster som har bildats (0,5 miljoner euro).

Översikt över investeringar, lån och övriga finansinvesteringar

Byggnadsinvesteringar

983000 Ombyggnader och renoveringar	1 200 000
984000 ÅHS byggnadsinvesteringar	2 500 000
984100 Geriatrisk klinik	2 000 000 *)

Infrastruktur

976000 Vägar, broar och korttrutt	9 080 000

Maskiner och utrustning

953000 Skolfartyg	470 000
974500 Oljeskyddsinvesteringar	700 000 **)
975000 Fartygs- och färjinvesteringar	6 200 000
984000 ÅHS investeringar	1 400 000 ***)
985000 Maskinrumssimulator	110 000
9540 Basutställning m.m.	20 000

Naturskyddsområden

944000 Naturskyddsområden	100 000 **)

Övriga finansinvesteringar och lån

934000 Övriga finansinvesteringar	1 750 000 ****)
934000 Avkortningar på lån	-2 720 000
934080 Övriga lån	122 000
935010 Lån ur penningautomatmedel	1 610 000

Sammanlagt	24 542 000

*) Finansierat med penningautomatmedel

***) Finansierat med penningautomatmedel

****) 0,5 miljoner euro för it-systemstöd finansieras med penningautomatmedel

*****) 0,5 miljoner euro för att förverkliga den digitala agendan finansieras med penningautomatmedel

Stabilitetssystem

Landskapsregeringen ser ett ökat behov av att skapa ekonomiskt hållbara regelverk för planeringen och hanteringen av landskapets budgetekonomi. Omstruktureringen i riktning mot en prestationsbaserad budget som nu görs, ökar också behovet av tydligare riktlinjer för budgethanteringen för att säkerställa såväl en tillräcklig likviditet som en långsiktig investerings- och finansieringsförmåga. Detta påvisas inte minst av den sänkning av Finlands kreditbetyg som ett av kreditvärderingsinstitutet gjort under hösten 2014, som visar hur avgörande det är att skapa regelverk för att strukturera upp de offentliga finanserna.

Landskapsregeringen avser att under år 2015 lägga fram ett lagförslag avseende skapandet av ett stabilitetssystem vars syfte är att säkra förutsättningarna för sunda offentliga finanser och budgetdisciplin. Stabilitets-

systemet kommer att innehålla en intäktsreserv bl.a. innehållande penningautomatmedel som kan fungera som en utjämnande faktor i de offentliga finanserna. Avsikten är att systemet ska bestå av en förebyggande del och en korrigerande del. Den förebyggande delen är tänkt att bestå av en stabilitetsplan som uppdateras en gång per år och innehåller en plan för hur regeringen möter sina egna ekonomiska utmaningar. Planen ska även innehålla ett medelfristigt mål om över-/underskott för de offentliga finanserna, som definieras i strukturella termer. Den korrigerande delen ska bestå av ett förfarande vid alltför stort underskott. Avsikten är att reglera stabilitetssystemet på lämplig nivå.

Systemet ska även innehålla en mekanism för avsättning till och upplösning av en så kallad stabilitetsreserv. Stabilitetsreserven ska redovisas separat från övriga reserveringar och depositioner.

Landskapet och kommunerna

Landskapsregeringen kommer att påbörja en reform av landskapsandelssystemet under år 2015. En parlamentariskt tillsatt grupp knyts till projektet och den kommunala sektorn involveras i processen.

Det bör finnas en beredskap att vid behov kunna vidta åtgärder för de mest utsatta kommunerna även i fortsättningen. Det prövningsbaserade finansieringsunderstödet till kommunerna kommer därför under år 2015 att i första hand inriktas på denna typ av åtgärder. Andra fokusområden är samarbetsprojekt inom it som genomförs i samarbete med det gemensamma bolaget för it-relaterade tjänster och projekt som bidrar till förverkligandet av en kommunernas socialtjänst.

Enligt förslaget till statsbudget för år 2015 kommer grundavdragets maximibelopp och pensionsinkomstavdraget att höjas. Landskapsregeringen föreslår att samma ändringar görs i den åländska kommunalbeskattningen, vilket innebär en sänkning av de åländska kommunernas skatteinkomster med uppskattningsvis 195.000 euro för höjningen av grundavdraget och 305.000 euro för höjningen av pensionsinkomstavdraget. Landskapsregeringen avser att kompensera kommunerna för höjningarna av både grund- och pensionsinkomstavdraget med sammanlagt ca 500.000 euro.

I statsbudgeten föreslås att den maximala skattereduktionen för arbetsinkomstavdraget höjs. Höjningen av avdraget beräknas minska de åländska kommunernas skatteinkomster med ca 190.000 euro, vilket enligt förslaget kompenseras i sin helhet.

Ränteavdraget för studielån slopas och avdragsrätten för räntor på bostadslån minskar, vilket ger de åländska kommunerna ökade skatteintäkter om knappt 23.000 euro respektive 50.000 euro.

Enligt statsbudgeten höjs den kommunala andelen av samfundsskatteprocentsatsen från 6,838 till 7,252 som kompensation för att kommunernas kostnadsansvar för långtidsarbetslösas aktivering höjs. Landskapsregeringen avser genomföra motsvarande höjning, trots att de åländska kommunerna inte ansvarar för de långtidsarbetslösa. Åtgärden beräknas öka de åländska kommunernas inkomster med knappt 285.000 euro.

Skatteförändringarna ovan får en effekt på den kommunala ekonomin som motsvarar ett skattebortfall på uppskattningsvis 332.000 euro. Bortfallet föreslås bli kompenserat i sin helhet av landskapsregeringen. Landskapsregeringen föreslår att kompensationen genomförs så att det totala beloppet för kompensationen fördelas per invånare i landskapet och att justeringsbeloppet sedan sänks i motsvarande grad. Kompensationen styrs då till den allmänna landskapsandelen i första hand och till andelen för socialvården i andra hand. För de kommuner som inte får någon allmän andel styrs kompensationen i sin helhet till socialvårdsområdet.

Utöver detta avser landskapsregeringen att förlänga kompensationen för sjukdomskostnadsavdraget. Detta innebär en beräknad kompensation på uppskattningsvis drygt 845.000 euro för skatteår 2014.

Sammanlagt avser landskapsregeringen att kompensera kommunerna med ca 1.177.000 euro, vilket bör minska kommunernas behov av skattehöjningar. Avsikten är att i ekonomiskt svåra tider öka hushållens framtidstro genom att stärka deras köpkraft.

Det vägda medelvärdet för de åländska kommunernas skattesatser är år 2014 cirka 17,5 procent. För kommunerna i riket är motsvarande medelvärde drygt 19,7 procent. Avdragen i kommunalbeskattningen gör sedan att den effektiva skattegraden för invånarna är betydligt lägre än den egentliga skattesatsen. För år 2014 beräknas den effektiva skattegraden för de åländska kommunerna i genomsnitt stanna på 12,6 procent och för nästa år bedöms den effektiva skattegraden hållas i det närmaste konstant till följd av höjningar av bland annat grundavdraget, arbetsinkomstavdraget och pensionsinkomstavdraget.

Avdragsgraden fungerar annars så att den avtar med stigande inkomst. Den effektiva skattesatsen i riket beräknas år 2014 uppgå till 14,9 procent. Det innebär således att den åländska skattebetalaren i genomsnitt betalar cirka 2,3 procent mindre i kommunalskatt på sina förvärvsinkomster än kommuninvånaren i riket. Skillnaden förklaras dels av att de åländska kommunernas skattesatser i genomsnitt har kunnat hållas lägre, dels av de särskilda avdragen såsom sjukdomskostnadsavdraget och ett mera omfattande resekostnadsavdrag, som finns i den åländska kommunalbeskattningen. Det här innebär således sammantaget att den disponibla inkomsten, och därmed köpkraften, vid en given inkomst är drygt 2,3 procent högre på Åland än i riket.

UTVECKLING OCH OMSTRUKTURERING AV LANDSKAPSFÖRVALTNINGEN

Omstrukturering av allmänna förvaltningen

Landskapsregeringen fortsätter utvecklingen av förvaltningen utgående från den i regeringsprogrammet uttalade rollfördelningen så att den politiska nivån fattar beslut om riktlinjer och principer medan myndighetsbeslut som berör enskilda fattas på tjänstemannanivå. Som ett led i detta och det gradvisa utvecklandet av ett system för intern styrning och kontroll, bereds som bäst ett nytt delegeringsbeslut och arbetsordningar för avdelningarna som bygger på dessa principer.

Riktgivande i styrningen av landskapsregeringens utvecklingsarbete är även att allmänna förvaltningen bör fokusera på lagstiftning och tillsyn medan operativ verksamhet utförs av underlydande myndigheter, affärsverk, aktiebolag eller tredje sektorn. Ett omstruktureringsarbete har därför inletts med målsättning att anpassa allmänna förvaltningen och dess struktur till denna nya roll.

I enlighet med Landskapslagen om ändring av 3 och 4 § landskapslagen om Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning ändras kansliavdelningen till regeringskansliet och trafikavdelningen till infrastrukturavdelningen. Lagändringen innebär att stabsfunktionen gällande regeringskansliets verksamhetsområde stärks för förvaltningen och den politiska ledningen. Regeringskansliets verksamhet renodlas och handlägger författningsenliga ärenden, frågor om offentlig förvaltning, externa relationer och allmän ordning och säkerhet. Även övrig verksamhet som i dagsläget sköts av kansliavdelningens allmänna byrå förs över till regeringskansliet.

Reformen av nuvarande kansli- och trafikavdelningen innebär vidare att en del uppgifter som handläggs av nuvarande kansliavdelningens byggnadsbyrå såsom plan- och bygglagsfrågor, expropriationsärenden, geografiska informationssystem (GIS), bostadsärenden samt el- och energifrågor förs över till infrastrukturavdelningen. Samtliga ärenden som byggnadsbyråns fastighetsenhet sköter flyttas tillfälligt till finansavdelningens ansvarsområde. Avsikten är att från och med år 2016 flytta över förvaltningen av landskapets fastigheter, hyres- och arrendeobjekt samt delägarskap och byggnadsobjekt till ett fristående fastighetsverk.

Inom förvaltningen pågår ett organisatoriskt utvecklingsarbete med målsättningen att samla särskilda övergripande utvecklingsprojekt och resurser utan koppling till specifik avdelning under förvaltnings- och utvecklingschefens ledning, att se över kommunikationsenhetens organisation och uppgifter, att vidta åtgärder för att stärka och utveckla Ålandskontorens verksamhet, ställning och status i riktning mot representationskontor samt att göra en översyn av samordningsfunktionerna vid nuvarande serviceenhet.

Därtill pågår inom allmänna förvaltningen ett utvecklingsarbete beträffande avdelningarnas struktur som inte är förknippat med den nyligen beslutade lagändringen utan till förändringsbehov som respektive avdelning behöver anpassas till.

Följande steg i utvecklingen av styrningen av allmänna förvaltningen är att utgående från ett förslag från den arbetsgrupp som har till uppgift att se över ledningsfunktionen för den allmänna förvaltningen avlämna ett lagförslag där uppgiften att leda den allmänna förvaltningen särskiljs från uppgiften att ge juridiska utlåtanden.

Landskapsregeringens kommunikationsenhet omstruktureras för att optimera förutsättningarna för utvecklingen av landskapets webbkommunikation och för att skapa mer ändamålsenliga strukturer för hantering av landskapets kommunikationsverksamhet. Arbetet med att utveckla landskapsregeringens digitala miljöer såsom webbplatser och sociala medier fortsätter. En ny hemsida, regeringen.ax, färdigställs under år 2015.

Under året bereds en överföring av Ålands Teknologicentrum (ÅTC) från näringsavdelningen till el- och energienheten vid infrastrukturavdelningen. Resurserna för energiutvecklings- och effektiviseringsarbete förstärks och ÅTC byter namn till Ålands teknologi- och energicentrum, ÅTEC.

Under år 2015 inleder arbetsgruppen med uppdrag att se över Ålands vallagstiftning sitt arbete. Arbetet sker i samverkan med en politisk referensgrupp bestående av företrädare för de åländska lagtingspartierna.

Landskapsregeringen och de underlydande myndigheterna

En effekt av att landskapsregeringen renodlar rollerna inom landskapsförvaltningen är att de underlydande myndigheterna övertar fler av den allmänna förvaltningens uppgifter. Detta förstärker landskapsregeringens behov av att utveckla förvaltningens styrsystem så att landskapsförvaltningen uppfattas som en helhet. En tydlig samordning ger också möjlighet att använda givna resurser på ett mer effektivt sätt.

Till följd av de genomgripande förändringarna inom förvaltningen avser landskapsregeringen att utreda hur landskapet kan utveckla styrningen av de underlydande myndigheterna samt i vilken utsträckning lagstiftningen behöver förändras.

Det är också av stor betydelse för styrningen av förvaltningen och de underlydande myndigheterna att utveckla budgeten till ett renodlat instrument för det politiska beslutsfattandet om ekonomi och resursfördelning. Den operativa styrningen av landskapsförvaltningen ska ske med hjälp av interna styrdokument såsom verksamhetsplaner, reglementen och policydokument.

Serviceproduktion

Utgående från principen att operativ verksamhet inte ska handhas av allmänna förvaltningen har bl.a. i enlighet med landskapslagen om Ålands ombudsmannamyndighet (ÅFS 2014:33) tjänster och personal vid den tidigare diskrimineringsombudsmannen samt vid kansli- och social- och miljöavdelningen under år 2014 överförts till ombudsmannamyndigheten. Även driftsprivatiseringen av skärgårdstrafiken har fortsatt.

Det inom förvaltningen påbörjade arbetet med att skapa serviceenheter för den administrativa verksamheten fortsätter inom följande områden:

- Fastighetsförvaltning
- It-relaterade tjänster
- Ekonomi- och personaladministration
- Upphandlingar
- Trafikförvaltning

Fastighetsförvaltning

I motiveringarna till 2014-års budget aviserades avsikten att bilda ett fastighetsverk vars uppgift skulle bli att ”på ekonomiskt hållbara grunder förvalta landskapets fastigheter, hyres- och arrendeobjekt, delägarskap i fastigheter och byggnadsobjekt”.

I framställningen konstaterades att det är svårt att bedöma hur mycket tid som kommer att behövas för att starta fastighetsverkets verksamhet i formellt hänseende, men att man kommer att sträva till att försöka ha en grund för en samordnad fastighetsförvaltning. Under ledning av byggnadsbyrån har ett intensivt arbete med att skapa en grund för ett fastighetsverk pågått och budgetförslaget bygger på att en samordnad fastighetsförvaltning inleds den 1 januari 2015. I den samordnade fastighetsförvaltningen ingår alla landskapets markfastigheter och byggnader, förutom de som idag förvaltas av trafikavdelningen och ÅHS.

Organisatoriskt samlas fastigheterna, deras skötsel och underhåll, samt personalen för fastighetsskötsel, fornminnes- och naturvård i byggnadsbyrån, som temporärt byter namn till fastighetsbyrån och överförs från kansliavdelningen till finansavdelningen. Arbetet med en egen lagstiftning för det blivande fastighetsverket har påbörjats och avsikten är att lagen ska hinna träda i kraft till budgetåret 2016, så att fastighetsverket då kan påbörja sin verksamhet som ett fristående affärsverk.

Landskapsregeringen kommer att fortsätta planeringen av den etappvisa uppbyggnaden av fastighetsverket tillsammans med förvaltarna av de fastigheter som inte införlivas nu, d.v.s. ÅHS och infrastrukturavdelningen.

Ålands digitala agenda och bolagiseringen

Landskapsregeringen tar fortsatt ansvar för att förverkliga målen i *Digital agenda för landskapet Åland*. Detta främst genom att hösten 2014 bilda ett gemensamt aktiebolag utan vinstsyfte, som möjliggör samverkan mellan landskapet Åland och den kommunala sektorn.

Bolaget ska verka för och på uppdrag av sina ägare och erbjuder it-relaterade tjänster (drift, system och produkter) till aktieägarna. Bolaget blir en upphandlande enhet för ägarna som sedan har möjlighet att köpa de tjänster det finns behov av. Kostnaderna fördelas på ägarna efter nyttjande. Bolagiseringen gör det möjligt för kommuner och kommunalförbund att genom aktieköp ansluta sig i efterhand. Bolagsformen underlättar gemensamma upphandlingar betydligt.

I början av år 2015 överför lagtinget och landskapsförvaltningen sin it-personal och it-drift till det gemensamma bolaget. I samband med överföringen av it-personalen flyttar de till nya lokaler i Itiden.

Lagtinget och förvaltningsenheterna är fortsatt ansvariga för sin egen utveckling. Men för att uppnå målsättningarna i *Digital agenda för landskapet Åland* ska alla verksamheter så tidigt som möjligt anmäla samtliga it-relaterade projekt till bolaget. Verksamheterna ska också vända sig till bolaget då behov att köpa it-relaterade tjänster uppstår.

Servicecenter

Planeringen av det myndighetsgemensamma servicecentret fortsätter. Under året kommer det att klargöras hur en gemensam ekonomi- och personalförvaltning inom landskapsförvaltningen ska utformas, samt vilka andra administrativa stödtjänster som kommer att ingå i det planerade servicecentret.

Lagstadgad samordnad upphandling

Upphandlingsverksamheten inom landskapsförvaltningen sker idag i hög grad decentraliserat, vilket innebär att olika förvaltningsenheter genomför upphandlingar på egen hand. De gemensamma upphandlingar som genomförs idag, där flera myndigheter deltar, bygger på frivillighet från myndigheternas sida. Landskapsregeringen ser ett behov av en lagstadgad samordnad upphandling inom landskapsförvaltningen som kan ge bättre möjlighet till ökad specialisering, bättre användning av befintlig kompetens samt bättre priser på varor och tjänster.

Landskapsregeringen avser att utreda hur en lagstadgad samordnad upphandling och en eventuell upphandlingscentral bör utformas samt påbörja arbetet med ett förverkligande under år 2015. Parallellt med detta planeras ett organisatoriskt samgående mellan upphandlingskompetenserna inom allmänna förvaltningen och ÅHS från år 2016.

Trafikverk

Landskapsregeringens trafikavdelning har över tid genomgått stora förändringar från utförare till beställare inom trafiksektorn. Landskapsregeringen konstaterar att ledningen och ansvarsfördelningen i organisationen behöver utvecklas. Avsikten är att lägga fram ett förslag till en ny trafikförvaltning från år 2016.

UTVECKLING OCH OMSTRUKTURERING AV DEN KOMMUNALA SERVICEPRODUKTIONEN

Samhällsservicereformen

Landskapsregeringen har konsekvent under mandatperioden drivit arbetet med att bereda och genomföra samhällsservicereformen i syfte att möta framtidens ekonomiska och strukturella utmaningar genom att samordna den offentliga servicen i större helheter, öka effektiviteten och kompetensen, stärka rätts säkerheten och servicenivån, förbättra konkurrenskraften och rekryteringsmöjligheterna. Vidare strävar samhällsservicereformen till att ge mer likvärdig service och gemensam tillämpning av lagstiftningen så att alla på Åland ges likvärdiga förmåner. Samhällsservicereformens fokus är individernas behov av samhällets tjänster och reformen utgår från ett medborgarperspektiv med målsättningen att för medborgarna viktig närservice och demokratiskt inflytande tryggas i alla delar av landskapet. Framförallt fokuserar reformarbetet på gemensamma lösningar för att möta behoven inom social sektor, äldreomsorg och infrastruktur.

Landskapsregeringen samverkar med kommunerna genom gemensamma överläggningar och remissförfaranden för att förverkliga målsättningarna inom ramen för reformen. Landskapet åtar sig inte serviceuppdrag som idag sköts av kommuner och kommunalförbund. Avsikten är att förtydliga rollerna och uppgiftsfördelningen mellan de olika aktörerna och även kunna synliggöra denna rollfördelning för medborgarna.

Under år 2015 går reformarbetet in i ett nytt mer konkret skede för samtliga delar av reformen. Landskapsregeringen har under år 2014 tagit fram en plan för att samordna den sociala servicen i en gemensam myndighet, *Kommunernas socialtjänst*. Lagen om Kommunernas socialtjänst överlämnas till lagtinget och verkställigheten av den nya myndigheten genomförs så att den kan inleda sin verksamhet från år 2016. Det huvudsakliga ansvaret för det praktiska förverkligandet åligger kommunerna, men landskapsregeringen har även år 2015 en aktiv roll i förverkligandet.

Breddgruppsmötena tydliggjorde behovet av att skapa en regional utvecklingsstrategi för hela Åland. Som en följd av detta har landskapsregeringen antagit en *Utvecklings- och tillväxtplan för ett hållbart Åland*. Planen fokuserar på samhällsplanering samt hållbar utveckling och det konkreta arbetet inleds år 2015.

Samordningen av landskapets infrastrukturektor fortsätter i ett gemensamt arbete med främst Mariehamns stad. En samarbetsplan för verkställandet av en gemensam räddningstjänst antas och förverkligas. Samordningen och den gemensamma utvecklingen av byggnadsinspektionerna på kommunal nivå fortsätter.

INTEGRATIONSPOLITIKEN

Landskapsregeringen konstaterar att inflyttningen till Åland fortsätter att öka. Den bidrar till en vitalisering av det åländska samhället, arbetsmarknaden och ekonomin och går hand i hand med anpassning av tjänster för att passa ett åländskt samhälle som alltmer präglas av mångfald. Med stöd av LL om integrationsfrämjande (ÅFS 2012:74) och inom ramen för landskapsregeringens program för integrationsfrämjande åren 2012 - 2015 kommer insatser (så som riktade utbildningar och metodstöd) att göras och arbetsområdet att vidareutvecklas. Det kommer även att göras aktiva åtgärder för att undvika alla former av utanförskap.

Landskapsregeringen satsar under år 2015 totalt ca 800.000 euro fördelat på insatser inom barnomsorgen, grundskolan, uppföljnings- och utvecklingsarbete, utåtriktad verksamhet och mångkulturell dialog. Ett informationskontor bemannat på deltid i anslutning till SFI kursverksamheten i Mariehamn fortsätter under år 2015.

Landskapsregeringen välkomnar en kommunal flyktingmottagning på Åland under år 2015. Landskapsregeringen har i samråd med arbets- och näringsministeriet under år 2014 undanröjt oklarheter kring understöd för flyktingmottagning till åländska kommuner, vilket resulterat i en flyktingmanual och en ändring av rikets integrationslag för att möjliggöra mottagning av flyktingar på samma villkor som för rikskommuner. Flyktingmottagning under år 2015 är därmed möjlig, förutsatt att kommunerna antar ett program för integrationsfrämjande och ingår mottagningsavtal med riksmyndigheterna.

Ålands landskapsregering budgeterar för åtgärder som faller inom landskapets verksamhetsområde så som språkundervisning, integrationsutbildning (SFI) samt integrationsstöd som betalas ut via Ams. Det finns även beredskap att bistå åländska kommunala aktörer och andra genom gemensam fortbildning och kompetensutveckling samt framtagande av resursmaterial som kan användas av ett flertal aktörer i det åländska samhället.

JÄMSTÄLLDHET

Landskapsregeringens uttryckliga mål är att Åland till alla delar ska bli ett jämställt samhälle. I målet att uppnå social hållbarhet ingår målsättningen att uppnå jämställdhet mellan män och kvinnor, pojkar och flickor. För att uppnå målet krävs ökad kunskap om hur könsrollerna formar och påverkar individer, strukturer och samhälle. Jämställdhetsarbete och -utbildning behöver därför stärkas gällande arbetsmarknad, utbildning, social verksamhet, fritid, representation och lönefrågor. Jämställdhet är en kunskapsfråga. För att få ett demokratiskt och rättvist samhälle måste man ha kunskap om hur samhällets organisering påverkar kvinnor och män, flickor och pojkar men också hur det påverkar människor utifrån andra perspektiv. Utan den kunskapen kan ingen förändring eller utveckling ske. Målsättningen är att offentlig sektor ska bli bättre på att fatta beslut och fördela resurser med kunskap och medvetenhet om kön. Alla som använder skattefi-

nansierad verksamhet ska känna trygghet i att bemötande och service utformas och att resurser fördelas likvärdigt så att de svarar mot båda köns livsvillkor och behov.

Under år 2014 har landskapsregeringens fokusområden varit jämställd barnomsorg och jämställd fritid samt arbetet med att samordna insatserna för familjer där våld förekommer. Dessa projekt fortgår under år 2015, men därutöver inleder landskapsregeringen en omfattande utbildningsinsats för att skapa en grundläggande förståelse för genus och jämställdhet samt kompetensutveckling för olika aspekter av genus- och jämställdhetsfrågor. Den treåriga utbildningskampanjen ”Jämställt Åland” riktar sig i huvudsak till offentlig sektor på Åland såsom myndigheter och kommuner, men har även beredskap att göra insatser i samarbete med privat och tredje sektor. Utbildningen ska innehålla handfasta råd och metodbeskrivningar. Se även moment 22000.

Könsuppdelad statistik är ett nödvändigt medel för jämställdhetsanalys och en förutsättning för jämställdhetsintegrering av alla politikområden. Statistik och analys krävs för att öka förståelsen för kvinnors och mäns livsvillkor. I budgeten för år 2014 fanns bilagt ÅSUB:s rapport *Kvinnors och mäns livsvillkor och hälsa*. Den visade tydliga kopplingar till undersökningen om hälsa i skolan. För att ytterligare klargöra hälsosituationen bland unga d.v.s. flickors och pojkers hälsa och ohälsa sattes fokus på könsskillnader med rötter i barn- och ungdomsåren. Rapporten kommer efter analys att läggas till grund för ytterligare åtgärder för att förbättra livsvillkor och hälsa för barn och unga eftersom de bakomliggande orsakerna till ohälsa följer människor genom hela livet.

Jämställdhetsintegrering är den politiska strategin för att uppnå det jämställda samhället. Landskapsregeringen konstaterar att jämställdhet skapas där ordinarie beslut fattas, resurser fördelas och normer skapas och då är det absolut nödvändigt att jämställdhetsperspektivet ska finnas med i det dagliga arbetet - från förslag till genomförande och utvärdering. För att utmana och förändra verksamheter behövs arbetsmodeller och metoder som hjälper till att göra jobbet. Jämställdhetsintegrering är ett långsiktigt utvecklingsarbete som får full effekt när det utförs systematiskt.

Arbetet med jämställda löner fortgår i en arbetsgrupp med landskapets företrädare och tjänstemannaorganisationerna. Arbetsvärdering och lönekartläggning utförs i syfte att uppnå ökad jämställdhet och utjämna löneskillnader så att lika lön betalas för likvärdigt arbete oavsett kön. För att ha resurser att jämna ut omotiverade löneskillnader har landskapet i denna budget ytterligare ökat den reservering som skapades i andra tilläggsbudgeten för år 2014. Avsikten är att konkreta åtgärder ska vidtas under budgetåret.

RADIO- OCH TV-VERKSAMHET

Public service

Landskapsregeringens mål är att under år 2015 presentera en ny finansieringsmodell för public service. Samtidigt inrättas en ”mediafond” vars syfte är att finansiera kostnaderna för upphovsrätter, produktionen av public service samt investeringar. Det tidigare systemet med licenssuppbörd föreslås därmed slopas.

SOCIAL OMSORG

Social trygghet för alla

Målet för socialpolitiken är alla människors lika rätt till trygghet under livets alla skeenden. Landskapsregeringen verkar för att alla ska ha tillgång till likvärdiga sociala omsorger och stödinsatser. I enlighet med LL (1993:71) om planering av och landskapsandel för socialvården antar landskapsregeringen årligen en social-

vårdsplan som innehåller riktgivande mål och anvisningar till kommunerna för ordnandet av socialvården i landskapet under de fem följande åren.

Förutom samordningen av den sociala servicen finns stora behov av förnyande av lagstiftningen inom det sociala området, framför allt med utgångspunkt i att socialvården och tjänsterna inom den ska vara hållbara och anpassade till den samhällsutveckling som redan skett och med tanke på att kunna möta upp mot de utmaningar som bland annat en ändrad demografisk sammansättning med flera äldre, färre i arbetsför ålder och en mera mångkulturell befolkning utgör.

Socialvårdslagstiftningen genomgår en totalrevidering i riket och landskapsregeringen avser att under år 2015 ta fram ett lagförslag till förnyande av socialvårdslagen och lagstiftning som sammanhänger med den. Det är viktigt att det görs en grundlig analys av reformarbetet i riket och hur landskapets socialvårdslagstiftning kan anpassas till de åländska strukturerna.

Även en stor del av den speciallagstiftning som gäller med stöd av blankettlagstiftning genomgår förnyelse, så som lagstiftningen gällande utkomststöd, handikappservice och specialomsorg.

Ett system för hur servicesedlar kan användas för socialvårdens behov tas fram och föreläggs lagtinget i mars 2015. Detta ökar möjligheten att välja tjänster inom socialservicen, t.ex. kan servicesedelsystemet underlätta för klienter som har beviljats personlig assistans eller för att komplettera tjänster inom äldreomsorgen, se även avsnittet om hälso- och sjukvård.

Trygga barn och unga

Landskapsregeringen har under hösten 2014 inom ramen för en arbetsgrupp tagit fram ett underlag till ny lag om stöd för vård av barn i hemmet (hemvårdsstödslagen) i syfte att överlämna lagen till lagtinget i mars 2015. Barns och ungdomars hälsa och psykiska välbefinnande prioriteras högt. Det är viktigt att det finns tillgång till skolpsykologer och kuratorer på hela Åland. Tonvikt läggs på det främjande och förebyggande arbetet så att man snabbt kan upptäcka barns och ungdomars psykiska ohälsa. Beträffande barn och ungdomar som drabbats av psykisk ohälsa genomför landskapsregeringen under hösten 2014 - våren 2015 en kartläggning och samordning av de tvärssektoriella resurser som finns till stöd för dessa berörda. Arbetet med att uppmärksamma och till alla delar efterleva innehållet i barnkonventionen fortsätter.

Ett familjepolitiskt program tas fram och implementeras i berörda förvaltningsområden. Inom barnomsorgens område fortsätter landskapsregeringen att stärka personalens kunnande utgående från ämnesområdena i grunderna för förundervisningen. Rekommendationerna för observation av barns utveckling samt överföringsrutinerna mellan barnomsorg och skola utvärderas. Kvalitetsarbetet inom barnskyddet förstärks genom seminarier för berörd personal i samarbete med Rädda barnen på Åland r.f.

I mars 2015 kommer uppföljningen av rapporten *Ekonomisk utsatthet och social trygghet* att färdigställas. I oktober 2014 presenterades en delrapport som baserar sig på intervjuer med utkomststödstagare och unga som lever i familjer som är utkomststödstagare och för tidpunkten tillgänglig statistik. Redan på basen av delrapporten kan vissa frågeställningar lyftas fram. Landskapsregeringen kommer att utreda barns och ungdomars möjlighet att delta i fritidsaktiviteter i ekonomiskt utsatta familjer. Denna fråga innefattar inte endast själva fritidsaktiviteten utan barns och ungdomars möjligheter att ta sig till och från denna. I delrapporten framkommer även att det finns en tendens att skolbarns vårdnadshavare i högre grad förväntas delta i kostnader för aktiviteter som sker i anslutning till skolverksamheten eller dagisverksamhet, till exempel egen matsäck eller fickpengar till utflykt.

Landskapsregeringen uppfattar även att det finns skäl att se över lagstiftningen för utkomststöd. Fokus ligger inte i första hand på nivåerna, utan hur lagstiftningen tillämpas i kommunerna och om social kredit även

bör införas på Åland. I riket planeras en överföring av det grundläggande utkomststödet från kommunerna till Folkpensionsanstalten (FPA). Ålands landskapsregering ser för närvarande över möjligheterna att göra samma överföring på Åland. Det grundläggande och kompletterande utkomststödet kommer dock kvarstå som kommunernas ansvar och landskapsregeringens målsättning är att tillämpningen är likvärdig i hela landskapet.

I riket föreslås en sänkning av samtliga barnbidragsnivåer med 8,1 procent. Istället övervägs ett barnavdrag i beskattningen, som bland annat syftar till att minska behovet av utkomststöd. Landskapsregeringen avser att bibehålla det åländska barnbidraget på nuvarande nivå, men ifall man i riket inför barnavdraget tas denna fråga upp för behandling även hos oss.

Barnbidragsnivåer, euro, jämförelse

	Åland	Finland	Finland fr.o.m. 1.1.15
1:a barnet	110	104,19	95,75
2	143	115,13	105,80
3	185	146,91	135,01
4	214	168,27	154,64
5-	259	189,63	174,27
Ensamförsörjare/barn	+ 50	+ 48,55	+ 48,55

Omsorg och stöd till de äldre

Många äldre lever längre och mår bra. Trots att man lämnat arbetslivet har många fortfarande mycket att ge. Landskapsregeringen betonar de äldres kunskaper och erfarenheter som en viktig resurs som i högre grad än idag kunde komma samhället till del.

Landskapsregeringens målsättning är att alla ska ha rätt till en likvärdig och kvalitativt god äldreomsorg. Lagen om stöd för närståendevård ses över. Syftet är att tillse att tillgången på avlastningsplatser är tillräcklig och att ersättningsnivåerna ses över samt att stärka närståendevårdarnas arbetshälsa genom att utveckla stödtjänster. Landskapsregeringen avser att kontrollera hur kommunerna lever upp till kraven på mätning av funktionsförmågan utgående från socialvårdslagens bestämmelser om bedömning av servicebehovet. I den nya socialvårdslagen som är under beredning finns bestämmelser som stöder även kvaliteten som äldre erhåller, bland annat anmälningsplikt, skyldighet för kommunerna att ha egenkontroll över verksamheten samt att rätten till service i hemmet stärks. I lagförslaget kommer även att övervägas ett krav på att socialjour ska ordnas dygnet runt för att trygga brådskande och nödvändig hjälp.

Landskapsregeringen har under mandatperioden haft avsikten att stifta en äldreomsorgslag. Arbetet har visat sig svårt att genomföra innan man fått klarhet i hur den nya socialvårdslagen, där även de äldres rättigheter beaktas, kommer att utformas. Äldreomsorgslagen ska också beakta de organisatoriska förändringar som sker inom kommunerna då *Kommunernas socialtjänst* bildas. Eftersom omsorgen till de äldre är en avgörande fråga för framtiden tillsätter landskapsregeringen år 2015 en arbetsgrupp som inleder arbetet med den kommande äldreomsorgslagen samt äldreomsorgens organisering som steg två efter att *Kommunernas socialtjänst* är etablerad.

Lagen och förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården har genomgått flera förändringar sedan de antogs som blankettlagstiftning år 1995, och en genomgripande reform av den här lagstiftningen är under arbete på rikssidan. Landskapsregeringen tar aktivt ställning till reformarbetet och dess konsekven-

ser för lagens fortsatta tillämpbarhet i landskapet samt övriga behov av reformering av den gällande lagstiftningen. Inom utvecklingsarbetet fortsätter dialogen kring vård- och servicekedjor som äldre berörs av. Landskapsregeringen ger riktlinjer för omsorgen och vården av äldre med kortvarig eller kronisk psykisk ohälsa och informerar berörda om riktlinjerna.

Handikappservice och specialomsorg

En stor reform där handikappservicelagen och lagen om specialomsorger samordnas är på gång i riket. Reformen beräknas träda i kraft under år 2015. Under år 2015 beräknas även FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning att ratificeras. Reformen och FN:s konvention kommer att, förutom lagstiftningsåtgärder, kräva implementerings-, informations- och utbildningsåtgärder.

Personer med funktionsnedsättning har rätt till ett självständigt och jämlikt liv. Detta förutsätter att arbetsplatser, skolor, bostäder och bostadsområden samt kulturinstitutioner, friluft- och rekreationsanläggningar utformas så att de kan användas av personer med funktionsnedsättning. Landskapsregeringen fortsätter därmed arbetet med att förbättra livsvillkoren för alla i samhället oavsett funktionsförmåga. Landskapsregeringen kommer under år 2015 att arbeta för att förverkliga åtgärdsprogrammet för Ålands landskapsregerings funktionshinderspolitik 2013 - 2016, *Ett tillgängligt Åland*, som baserar sig på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Inom handikappserviceområdet och specialomsorgen fokuserar landskapsregeringen på åtgärder för ökad likvärdig servicenivå. Landskapsregeringen kommer under år 2015 att arbeta med utveckling och utbildning inom personlig assistans. Landskapsregeringen kommer under året även att arbeta med individens ökade självbestämmande.

Ålands landskapsregering samarbetar inom *Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder* med de nordiska länderna och övriga självstyrande områdena för att verkställa *Handlingsplanen för nordiskt samarbete om funktionshinder 2015 - 2017*.

Handikapprådet för landskapet Åland kommer under år 2015 att verka för att personer med funktionsnedsättningars intressen tillgodoses genom att främja, följa, ta initiativ och fungera som ett rådgivande organ.

Risk- och missbruk

Landskapsregeringen har nolltolerans mot narkotika. Under hösten har landskapsregeringen erfarit att drog-användningen bland unga har ökat oroväckande. En kraftsamling för att åtgärda detta samt ändra attityder görs. För att effektivt bekämpa droganvändningen krävs både förebyggande insatser och ständiga insatser inom polis, tull och gränsbevakning för att minska införseln.

Ålands handlingsprogram mot risk- och missbruk 2013 - 2016 innehåller långsiktiga mål och omfattande insatser för att minska alkoholkonsumtionen och skadeverkningarna, att höja alkoholdebutåldern samt skapa ett narkotikafritt Åland. Åtgärder kommer att vidtas för att revidera områdets lagstiftning. Projekt *Vision Nolltolerans* som har en viktig samordnande funktion för de åtgärder som rör det kommunala, frivilliga och offentliga preventionsarbetet inom missbruk fortsätter. Inom ramen för projektet erbjuds bland annat information, handledning, föräldrastödsprogram, utbildningstillfällen och kampanjer. Kommunerna ska lämna in handlingsplaner till landskapsregeringen senast inom maj 2015.

Under år 2015 permanentas projektet "Ansvarsfull Alkoholserving". Kurs i ansvarsfull alkoholserving kommer återkommande att erbjudas inom utbildningsväsendet. Samarbetet inom ramen för en referensgrupp mellan bransch och myndigheter fortsätter och utökas under året. I enlighet med handlingsprogrammet mot risk- och missbruk 2013 - 2016 avser landskapsregeringen att under året överlämna ett lagförslag om sänkta

promillegränser för grovt rattfylleri samt införa ordningsbot för rattfylleriförseelse för förare som påträffas med mellan 0,2 och 0,5 promille.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Landskapsregeringens mål med hälso- och sjukvården är att främja en hållbar utveckling genom satsningar på hälsofrämjande och förebyggande åtgärder samt att trygga en tillräckligt god specialistsjukvård. Det patientnära arbetet utförs i Ålands hälso- och sjukvårds (ÅHS) regi. ÅHS har under år 2015 särskilt fokus på att förbättra patientbemötandet ytterligare, samt att optimera remitteringen för vård utanför Åland.

Landskapsregeringen fortsätter att arbeta med, utveckla samt utvärdera de under år 2014 påbörjade folkhälsoprojekt mot tobaksanvändning "Tobakskampen" och spridning av sexuellt överförbara infektioner "www.klamydia.ax". Under år 2015 kommer också medel att anslås för medicinska utvecklingsprojekt i landskapet i extern regi på ansökan och efter bedömning av hälso- och sjukvårdsbyrån. Förslag till en ny skärpt tobakslag kommer att tas fram i samarbete med näringsavdelningen.

Allmän tandvård fortsätter att utvecklas. Landskapsregeringen konstaterar utgående från ÅSUB:s rapport (2014:7) att åtgärder krävs för den befolkningsgrupp som har en disponibel årsinkomst under 15.800 euro. Under år 2015 överväger landskapsregeringen att utöka ÅHS:s tandvård till alla som har en disponibel årsinkomst under 15.800 euro, som är den relativa fattigdomsgränsen på Åland. Under året utreds ett förslag om servicesedlar inom tandvården.

Landskapsregeringen avser att under året publicera en folkhälso rapport för Åland. Rapporten kommer att beskriva ålänningarnas hälsa på ett flertal områden samt göra jämförelser med rikets och övriga nordens befolkningar.

Möjligheten att överföra tillsynen över och tillstånden för den privata hälso- och sjukvården utreds vidare.

Förordningen om skol- och studerandehälsovården införs från den 1.8.2015.

MILJÖ OCH HÅLLBAR UTVECKLING

Miljöarbetets övergripande målsättning är ett ansvarsfullt användande av våra tillgångar för att bevara livsbetingelser för naturen och människan som en del av den.

Hållbart Åland

Den övergripande målsättningen är en långsiktigt hållbar utveckling för att nå visionen om ett hållbart, välmående och konkurrenskraftigt Åland. Landskapsregeringen och Ålands lagting avser att Åland ska vara ett hållbart samhälle år 2051. Som grund för det strategiska arbetet har fyra vetenskapligt erkända hållbarhetsprinciper använts

- ämnen som är tagna från berggrunden får inte öka i naturen
- ämnen från samhällets produktion får inte öka i naturen
- det fysiska underlaget för naturens kretslopp och mångfald får inte utarmas samt
- resursfördelningen ska vara effektiv och rättvis så att människor kan tillgodose sina grundläggande behov.

Ett socialt hållbart samhälle karakteriseras även av att det tillgodoser alla människors fysiska behov samt deras behov av trygghet och beskydd, delaktighet, avkoppling, tillgivenhet, förståelse, kreativitet, identitet, mening och frihet.

Landskapsregeringens arbete med hållbar utveckling fortsätter också att fokusera på att förbättra processerna inom verksamhetsplanering, budget och beslut för att därmed säkerställa att de beslut som fattas är långsiktigt hållbara. Under år 2015 inleds ett treårigt projekt för samhällsutveckling, *Utvecklings- och tillväxtplan för ett hållbart Åland*, där hållbarhetsarbetet har en central roll.

Rent vatten

Landskapsregeringens målsättning är att förbättra vattenkvaliteten i havet, sjöar och grundvatten och att skapa en ekosystembaserad och långsiktigt hållbar vattenförvaltning. För att uppnå målen ska skadlig påverkan minskas och fortgående övervakning av vattenkvaliteten ske. Ett övergripande mål är att minska utsläppen av fosfor och kväve inom alla sektorer och att minska övergödningen i Östersjön i enlighet med HELCOM:s åtgärdsprogram.

Tyngdpunkten under året kommer att ligga på lagstadgat vattenvårdsarbete som utgår från krav i olika EU-direktiv. I arbetet ingår att utarbeta och slå fast nya åtgärdsprogram för grundvatten, sjöar, kustvatten och hav för åren 2015 - 2021.

Livskraftig natur

Målsättningen är att bevara livskraftiga populationer av våra ursprungsarter samt att skydda både naturliga livsmiljöer och sådana artrika miljöer, som traditionellt jordbruk har skapat. Enligt EU:s biodiversitetsstrategis målsättning ska dessutom 15 procent av skadade ekosystem restaureras före år 2020.

Under året 2015 genomförs olika inventeringar för att övervaka tillståndet hos viktiga arter och biotoper samt för att kunna rikta skydds- och restaureringsåtgärder på rätt sätt. Naturvårdslagstiftningen utvecklas så att den ger skydd till de mest hotade arterna och biotoperna. En analys av spridningsvägar av invasiva arter utarbetas för att skydda den ursprungliga åländska naturen. Dessutom görs en plan för att inrätta de ca 30 Natura 2000 områden som ännu är utan sådant lagskydd som kommissionen kräver.

Ansvarsfull avfallshantering

Enligt avfallsdirektivet (2008/98/EG) ska alla medlemsländer minska avfallens miljöpåverkan och mängden avfall och farliga ämnen i material och produkter. Avfallsmängderna måste minska för att minimera resursanvändningen och de negativa effekterna på människors hälsa och miljön som uppstår vid generering av avfall. Att förebygga att avfall uppstår och att förbereda för återanvändning är högst prioriterat. Lagen om producentansvar lämnas till lagtinget under året.

Under år 2015 planeras plockanalys av det brännbara avfallet i syfte att få kunskap om i vilken utsträckning återvinningsbart eller farligt avfall inte sorteras ut skilt.

Tillsyns- och förenklingsarbete

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) har fått många nya uppgifter under den senaste tiden och ett särskilt stort område är tillsynen över socialvården och hälso- och sjukvården. Arbetet med förenkligen av hälsovårdslagstiftningen fortsätter i syfte att i så stor utsträckning som möjligt underlätta för både medborgare och myndigheter. Ett förslag till blankettlagstiftning på hälsovårdsområdet kommer att tas fram.

Under hösten 2014 inleddes arbetet med att ta fram ett nytt avgiftssystem och en ny tillsyns- och verksamhetsplan för ÅMHM. Arbetet färdigställs under våren och en ny taxa och tillsynsplan tas i bruk 1 januari 2016.

UTBILDNINGS- OCH KULTURPOLITIK

Kunskap och innovation är en förutsättning för ett livskraftigt och konkurrenskraftigt samhälle. En god och likvärdig utbildning är en av grundstenarna i välfärdssamhället. Utbildningen ger barn och ungdomar de kunskaper och färdigheter de behöver för ett självständigt liv. Vuxnas behov av fortbildning och omskolning är viktig för att arbetsmarknaden ska fungera väl och för individernas möjligheter till ett livslångt lärande. Utbildningen ska gynna kreativitet, initiativförmåga och entreprenörskap och särskilt befrämja en ökad integration. En ökande kunskapsstillväxt inom ramen för smart och hållbar utveckling är ett uttalat mål i internationella sammanhang. Inom Norden omnämns kunskapstriangeln, d.v.s. den samverkan som skapats mellan utbildning, innovation och forskning medan man i en vidare europeisk kontext lyfter fram den s.k. EU2020-strategin.

Landskapsregeringen har tillsatt en utbildningsdelegation för att ta fram ett utbildningspolitiskt program och skapa en långsiktig utbildningspolitik med fokus på flexibilitet, samverkan, kvalitet och relevans. Det åländska utbildningssystemet ska främja barns, ungas och vuxnas kunskaper, färdigheter och kompetens, förhindra utslagning samt tillgodose individens behov av ett livslångt lärande. Framtida kompetenser som utbildningssystemet ska utveckla är förutom de grundläggande kompetenserna, analysförmåga, initiativförmåga, kommunikativ förmåga, entreprenörmässigt tänkesätt samt mediekompetens.

Genom landskapsregeringens satsning på den framtida skolan görs flertalet utvecklingsprojekt. Betydande resurser kommer att läggas på att, med den nyligen antagna IKT-strategin för utbildningsväsendet på Åland som riktlinje, stöda och samordna IKT-utvecklingen i såväl grundskolan som landskapets egna skolor. Ett arbete med att hitta lösningar för att uppnå gemensamma elevdatabaser och antagningssystem för hela undervisningssektorn på Åland har inletts. Vidare kommer satsningen att möjliggöra projekt bl.a. för att stöda barns och ungas läsinträsse samt insatser för att öka eleverns och studerandes välmående i skolan. Med anledning av den nya basutställningen i Ålands museum kommer ett projekt att starta som utvecklar skolornas möjligheter att använda basutställningen i undervisningen.

Medie- och informationskunnighet (MIK) är ett nytt område inom digital kompetens. MIK innebär att förstå mediernas roll i samhället, kunna finna, analysera och kritiskt värdera information samt själv kunna uttrycka sig och skapa innehåll i olika medier. MIK spelar en allt viktigare roll när undervisningen går mot användningen av digitala läroobjekt och öppna lärresurser. Landskapsregeringen avser under året ta fram en vision och målsättningar för MIK.

Kreativitet är ytterligare ett tyngdpunktsområde inom utbildningen under de kommande åren. Landskapsregeringen deltar i det nordiska Biophilia-projektet, i vilket kreativitet ska användas som verktyg för undervisning och forskning, och där naturvetenskaperna, musik och teknologi samverkar på ett innovativt sätt. Projektet syftar till att inspirera barn (9 - 14 år) att utveckla den egna kreativiteten och lära sig mer om musik, natur och vetenskap genom ny teknologi. Nordens institut på Åland kommer att ansvara för projektledningen i landskapet.

Sjöfartsutbildningen på Åland har samordnats till en effektiv helhet med avseende på materiella och personella resurser i Ålands sjöfartsakademi (ÅSA) vid Högskolan på Åland. En struktur för undervisningsarbete och tillgodoräknande av tidigare studier och kunnande utvecklas inom sjöfartsutbildningens olika nivåer. Utbildningsvägen från manskap till befäl blir tydlig. Samordningen berör i första hand sjöfartsutbildningen i Högskolan på Åland och i Ålands yrkesgymnasium. Målet är att utbildningen ska bedrivas med samordnade resurser utifrån synkroniserade läro- och kursplaner för att uppnå en effektiv resursanvändning i

alla delar av sjöfartsutbildningen. Ålands sjösäkerhetscentrum och skolfartyget m/s Michael Sars utgör gemensamma stödresurser för sjöfartsutbildningens behov och inkluderas stegvis i samordningen.

Stödfunktionerna kring elever och studerande i de åländska skolorna utreds år 2015. Utredningen, som inriktar sig mot elever i den kommunala grundskolan och studerande i landskapets skolor på gymnasienivå, utgår från befintliga system och strukturer inom skola, hälso- och sjukvård samt sociala myndigheter. En utvärdering av studerandehälsan inom ÅHS ingår som en del i utredningen. Utredningen syftar till att hitta samverkansformer mellan de aktörer som stöder elevers och studerandes hälsa och inläring. Arbetet ska hitta rutiner för att kunna överföra relevant information, bl.a. genom att tydliggöra olika instansers ansvarsområden. I arbetet ingår även att ta fram organisationsmodeller som ska fungera som stöd för de berörda att planera rätt åtgärder för elever och studerande.

Landskapsregeringen överväger att vidta åtgärder i syfte att revidera studiestödslagstiftningen, särskilt vad gäller vuxenstudier, men också för att uppmuntra till en effektiv studietakt på alla studienivåer.

Grundskolan

En god start i skolan ger en stabil plattform för det livslånga lärandet. Flickors och pojkars individuella behov och förutsättningar, begåvning och olikheter ska beaktas och utgöra grund för skolornas undervisning och verksamhet. Basfärdigheterna att läsa, skriva, räkna, liksom digital kompetens, adekvata kunskaper och en bred allmänbildning ska betonas i takt med elevernas ålder och mognad. Särskild vikt läggs vid utveckling av läsintrasse och läsförmåga samt utveckling av digital kompetens och mediekompetens. Grundskolornas huvudmän, kommunerna, har samtidigt i uppgift att i samklang med landskapsförvaltningens styrdokument stöda flickors och pojkars psykiska och fysiska hälsa på bästa sätt. För elever med särskilda svårigheter ska stödåtgärder verkställas i ett tidigt skede i enlighet med nya implementerade läroplansanvisningar.

Tyngdpunkten i kartläggningen av skolornas inlärningsresultat (PISA-undersökningen) ligger i bedömningen av elevernas kunskaper och färdigheter. Läroplansutvecklingsarbetet inriktas på målformuleringar för att utveckla framtida krav på kunskaper, färdigheter och kompetenser. En utvecklingsinsats för breddad kompetens, ökat samarbete och förändrade arbetssätt görs för att trygga grundutbildningsbehovet i de perifera områdena i landskapet och trygga en likvärdig grundskola.

Gymnasienivån och vuxenutbildningen

Ålands gymnasium fortsätter under året att utveckla sin organisation och sina former för den interna kommunikationen, operativa styrningen och ledningen. Omläggningen av undervisningen mot ett utökat samarbete med arbetslivet och anpassningen av yrkesutbildningens läroplaner till ett periodsystem fortgår.

Användningen av digitala verktyg i undervisningen lyfts genom fortsatta kompetensutvecklingsinsatser där även en förberedelse inför digitaliserade studentexamensprov från år 2016 ingår. Övergripande styrdokument såsom läroplansgrunder och bedömningsanvisningar utvecklas för vuxenutbildningen. Ålands gymnasium utvecklar sin vuxenutbildning inom behörighetsgivande utbildning och skapar ett flexibelt och varierat utbildningsutbud som möter arbetslivets och vuxna individers efterfrågan och behov av kompetenshöjning. Valideringssystemet tas i bruk inom Ålands gymnasium 1.1.2015 med stöd av förnyad lagstiftning (LL 2014:39).

En revidering av läroplansgrunderna för gymnasieutbildningen fortgår för att uppnå en anpassning till gällande lagstiftning, till de processer som pågår inom EU och omkringliggande regioner samt till förändringar i den allmänbildande utbildningens läroplansgrunder. Förhållandet mellan utbildning och arbetsliv ska stärkas, bl.a. med hjälp av ett treårigt nordiskt projekt "Lärande i arbete", yrkesrådets ställning och arbetsuppgifter samt genomförande av yrkesprov som pedagogisk bedömningsform kommer att vara föremål för särskilda utvecklingsinsatser under året. Målsättningen är att utbildningen ska vara av hög kvalitet och mot-

svara arbetslivets krav på kompetens och kunnande. Alternativa studievägar utvecklas för att studerande inom yrkesutbildningen genom egna aktiva val kan uppnå en breddad behörighet till högskolestudier.

En översyn gällande övergången mellan grundskolan och gymnasienivån för elever med funktionsnedsättning kommer att genomföras. I arbetet med att säkerställa tillgången till studieplatser och utbildningsalternativ är utvecklingen av system och metoder en viktig del. Avsikten är att identifiera problemområden och möjliggöra förbättringar samt att utveckla samarbetet mellan olika aktörer. Målet är att utnyttja den totala kompetensen och de erfarenheter som finns av att undervisa och boendeträna elever med utvecklingsstörning.

Landskapsregeringens mål är att erbjuda en lämplig studieplats på gymnasienivå åt alla ungdomar under 20 år. Insatser som riktas till ungdomar som hotas av utanförskap prioriteras. Utbildningsalternativ för studerande med behov av särskilt stöd kommer under året att följas upp och utvecklas.

Högskolan på Åland

Högskolans utbildnings- och forskningsuppdrag är att i samarbete med det lokala näringslivet och offentliga sektorn generera kunskap som utvecklar samhället och näringarna på Åland och skapar tillväxt. Högskolan bedriver yrkesinriktad utbildning på hög nivå som efterfrågas i det åländska samhället. Inom högskolan utvecklas speciellt IKT som ett styrkeområde. Sjöfartsutbildningen stärker sin internationella prägel genom att planera ett engelskspråkigt utbildningsprogram inom elektroteknik. Genom att höja kvaliteten och kvantiteten på arbetskraft och kunskap bidrar Högskolan på Åland till att stärka existerande industri- och tjänstekluster och skapa nya i vilka innovationer i form av nya produkter, tjänster och affärsmodeller uppkommer. Högskolans verksamhet bidrar till att skapa nya jobb och öka inflyttningen till Åland.

Högskolan utvecklar sitt utbildningsutbud och sin forskningsverksamhet i samarbete med relevanta universitet och yrkeshögskolor i närområdet samt med det åländska näringslivet. Högskolans tillämpade forskning stöder i första hand utbildningen och utvecklingen inom arbetslivets olika sektorer. Möjligheten att fördjupa forskningsarbetet med inriktning på frågor av särskilt intresse utifrån den åländska autonomin, lagstiftningen och det geografiska läget utreds vidare under året.

Under året pågår ett arbete i syfte att klarlägga konsekvenser och alternativa organisationsformer för att uppnå ett ökat oberoende i förhållande till landskapsregeringens allmänna förvaltning. Arbetet ska vidare granska och ta fram förslag på en förändrad finansieringsmodell och andra förändrade styrmekanismer. Arbetet baseras på utveckling av uppföljning baserad på relevanta nyckeltal. Målet är att ge Högskolan på Åland en större autonomi i förhållande till den allmänna förvaltningen genom att reformera organisationsformen och skapa en finansieringsform som är mera knuten till högskolans prestation gällande antalet utexaminerade studerande. Ålands sjösäkerhetscentrums associationsform till högskolan ses över i anslutning till utredningen.

Erkännande av utländska examina och yrkeskvalifikationer

Med erkännande av utländsk examen och yrkeskvalifikation avses beslut om behörighet som utländsk examen och utbildning utomlands ger på lokal nivå. Personer som har avlagt examina och studier utomlands och söker tjänster eller uppgifter, s.k. reglerade yrken, behöver ett klarläggande av examensnivån och studieprestationerna i förhållande till villkoren i den lokala eller nationella lagstiftningen. Om den sökandes utbildning inte motsvarar föreskriven utbildningstid och -nivå eller om innehållet i yrket på Åland avviker väsentligt från yrkets innehåll i det land där den sökande har förvärvat sina yrkeskvalifikationer, ska sökanden prestera vissa kompensationsåtgärder, d.v.s. genomgå en anpassningsperiod eller avlägga kompletterande studier/lämplighetsprov. Arbetserfarenhet som sökanden har förvärvat i yrket eller sökandens studier som tillkommit efter att examen har avlagts, kan helt eller delvis eliminera behovet av kompensationsåtgär-

der. Samarbetet mellan myndigheten och Högskolan på Åland, som ordnar och administrerar studierna, utvecklas. Landskapsregeringen anpassar myndighetsutövningen i enlighet med EU-direktiv.

Kultur och kulturarv

Kulturpolitiken omfattar konstarterna, kulturarvet, bildningssträvandena och till viss del medierna. Nyckelord i landskapsregeringens kulturpolitik är bl.a. mångfald, tillgänglighet, delaktighet och förnyelse. Kulturen har givetvis ett stort egenvärde. Samtidigt har kulturen också en stor betydelse som medel för samhällsutvecklingen i samverkan med andra politikområden. Under hösten 2014 har arbetet med ett mediepolitiskt program inletts. Arbetet planeras vara genomfört i maj/juni 2015.

Med utgångspunkt i det kulturpolitiska programmet vill landskapsregeringen organisera en permanent scenkonstutbildning på grundläggande nivå. Arbetet med en läroplan har inletts under år 2014. Det nyligen inledda samarbetet med Filmregion Stockholm-Mälardalen kommer att fortgå under år 2015. Samarbetet med Gävle symfoniorkester kommer att utvärderas. Ett fortsatt samarbete är planerat. Projektet ”Det digitala filmarkivet” syftar till att digitalisera värdefulla äldre dokumentärfilmer och göra dem tillgängliga för en framtida publik. Projektet har förberetts under år 2014 och avses inledas år 2015.

Biblioteksverksamheten är genom sin mångsidighet en prioriterad del av det åländska kulturlivet och landskapsregeringens strävan är att främja en fortsatt hög nivå i biblioteksservicen. Biblioteken ska vända sig till alla invånare. I kommuner med stark invandring bör biblioteken verka för att aktivt främja integrationen bl.a. genom att anpassa utlåningsutbud efter målgrupp. Under år 2014 har landskapsregeringen utarbetat ett nytt avtal om centralbiblioteket tillsammans med Mariehamns stad. Avtalet ska gälla från år 2015.

Kulturarvsarbetet befinner sig i skärningspunkten mellan olika politikområden som kulturpolitik, miljöpolitik, närings- och regionalpolitik och samhällsplanering. Landskapsregeringens ansvar för kulturarvet är betydande. Reformarbeten som berör kulturarvet utgår ifrån att det inom kärnverksamheterna finns stora likheter i förutsättningarna och att det därför är av vikt att samordna liknande funktioner. Utöver de egna museerna och sevärdheterna fördelas också bidrag direkt till andra museer eller museianknuten verksamhet.

Ett mål för museipolitiken är att se över denna struktur och hitta en effektiv och ändamålsenlig organisationsform som kan ta ett större verksamhetsansvar för landskapsägda sevärdheter och museer men också kunna inkludera andra landskapsstödda museiverksamheter. I detta arbete ska Ålands museums roll stärkas. Museibyråns funktioner omfördelas internt så att operativ verksamhet och myndighetsutövning åtskiljs vid sidan av övrig optimering av avdelningens resursfördelning och organisation. Omorganisationen för hela avdelningen fastslås under första halvåret av år 2015.

Investeringar i fastigheten som inhyser Ålands museum, Ålands konstmuseum och magasin samt förverkligandet av den nya basutställningen vid Ålands museum ska ses som ett led i att stärka besöksnäringen. Museerna är viktiga delar i vårt kollektiva minne och berikar individen och stärker demokratin. Kulturarvet som marknadsföringsprofil och länk mellan historia och nutid är viktiga komponenter i näringslivsutvecklingen i Kastelholmsområdet. För att genomföra planerna på Bomarsunds besökscentrum krävs ytterligare utredningar kring bl.a. driftsfrågorna. En fortsatt forskning kring de vikingatida fynden i Kvarnboområdet möjliggörs och utgående från forskningsresultaten vidtas vidare åtgärder.

Landskapsregeringen kommer under året att börja tillämpa den s.k. procentprincipen vid nybyggnation. Den konstnärliga gestaltningen ska skapa en visuellt bättre omgivning med mera trivsel för användare och besökare. De får därmed möjlighet att möta konsten i dess miljö. Procentprincipen genererar även fler arbetstillfällen för konstnärerna. Den konstnärliga kvaliteten ska ha högsta prioritet och den konst som anskaffas ska ha ett bestående värde. Den konstnärliga gestaltningen ska vara platsspecifik och vara en del av sin omgivning.

ning/miljö. Den konstnärliga gestaltningen ska integreras i byggprojekt i samband med projektering. Ansvarig byrå har tillsyns- och budgetansvar för utsmyckningsprojektet medan det administrativa ansvaret ska bestämmas utifrån varje projekts omfattning och karaktär. Landskapsregeringens konstnämnd ska delges och medverka i utsmyckningsprojektet.

Museifartyget Pommern är en viktig del av det maritima kulturarvet. Fartyget ägs av Mariehamns Stad och landskapsregeringen deltar i finansieringen av såväl löpande underhåll som mera omfattande investeringar. Diskussioner pågår för tillfället mellan staden, stiftelsen Ålands Sjöfartsmuseum och landskapsregeringen kring hur man gemensamt kan samordna och allokera resurser på bästa sätt.

Idrott och motion

Idrotten är en folkrörelse med uppskattningsvis 14.000 utövare på olika nivåer. Under åren 2013 - 2014 har landskapsregeringen tillsammans med Ålands idrott utarbetat övergripande riktlinjer för idrottens finansiering. Riktlinjerna ska gälla från år 2015.

I likhet med kulturpolitiken ska idrottspolitiken beakta jämställdhet, hållbar utveckling, regional rättvisa och öppenhet för nya idéer. Särskilt prioriteras flickors och pojkers möjligheter att idrotta och motionera. Motion som en viktig del för förbättrad folkhälsa kräver också särskilt fokus. Samtidigt är det viktigt att uppmärksamma de idrottsframgångar som Åland har på elitnivå i nationella och internationella sammanhang då de i stor utsträckning fungerar som inspiration för idrottsutövande unga kvinnor och män.

Landskapsregeringen noterar att flera goda exempel finns på gott samarbete mellan idrott, motion, kultur och näringsliv. Genom systemet med evenemangstöd uppmuntrar landskapsregeringen dylika samarbeten vilka ger positiva synergier för samtliga parter.

Ungdom

Arbetet med den åländska ungdomspolitiken tar sin utgångspunkt i det ungdomspolitiska programmet. Under år 2014 har en mindre revidering av programmet gjorts. De ungdomspolitiska målen; att ge ungdomar reella möjligheter till påverkan och delaktighet och att ungdomars engagemang, skapandeförmåga och kritiska tänkande ska tas tillvara som en samhällsresurs ligger fortsättningsvis fast. Målsättningarna är riktiga för det förhållningssätt som landskapsregeringen och dess förvaltning ska ha till unga. De ska integreras i övriga politikområden som berör ungdomars levnadsvillkor.

En kartläggning av myndighetssamarbete har gjorts år 2014 beträffande ungdomar som inte studerar eller arbetar och därmed löper risk för marginalisering. Landskapsregeringen avser att under år 2015 initiera ett fortsatt arbete utgående från kartläggningen.

NÄRINGS-, ARBETSMARKNADS- OCH REGIONALPOLITIK

Hög konkurrenskraft och drivkrafter till förnyelse hos de åländska företagen har avgörande betydelse för utvecklingen av det åländska välståndet. Grunden för det bygger på långsiktighet, en stabil samhällsutveckling med hög sysselsättning hos en kunnig arbetskraft och en gynnsam näringslivsutveckling på hela Åland. Landskapsregeringen skapar tillsammans med näringslivets och arbetsmarknadens representanter ett gott företagsklimat. Ålands strategiska läge mitt i norra Östersjöns mest dynamiska region med närhet till nordiska och baltiska huvudstäder ger ett gott utgångsläge för handel, affärsförbindelser och rekrytering av kompetens för det åländska näringslivet. Det goda utgångsläget till trots har den ekonomiska utvecklingen i omvärlden varit svag och den åländska ekonomin i termer av sysselsättning och produktion har de senaste sex åren haft stora utmaningar. Landskapsregeringen konstaterar att det krävs samarbete samt mer gemensam handling för att uppnå en tydlig kraftsamling för tillväxt och inflyttning. Landskapsregeringen initierar

därför samverkansprojektet ”Team Åland – En kraftsamling för tillväxt och inflyttning”, se närmare avsnittet om tillväxt och utveckling.

Sjöfart

Sjöfartens relativa andel av den åländska ekonomin har genom åren minskat men utgör helt klart Ålands basnäring. Sjöfartens betydelse för samhällsekonomin visar sig från årsskiftet 2014 - 2015 när det ökade kostnadstrycket på fartygen till följd av svaveldirektivet bedöms få ett genomslag med en negativ utveckling av Ålands BNP med 1 - 2 procentenheter. Det sammanfaller dessutom med en negativ utveckling av ekonomin i övrigt. Landskapsregeringens målsättning är att sjöfartens verksamhetsramar ska utformas och gälla globalt så att konkurrenskraften för den åländska och finländska sjöfarten inte urholkas. Aktuella reformer som är på gång är t.ex. IMO:s barlastkonvention som, när den har ratificerats av tillräckligt många länder innehåller regler för hantering av fartygens barlastvatten. Syftet är att förhindra spridning av vattenlevande organismer från ett vattenområde till ett annat utanför dess naturliga utbredningsområde. Det innebär ytterligare kostnadsökningar för fartyg som måste investera i reningsanläggningar för att kunna släppa ut barlastvatten vilket kan vara svårt för mindre fartyg. En annan reform som är under beredning gäller hur uppföljning och rapportering av koldioxidutsläpp från fartyg ska ske på ett sätt som både är hanterligt och kostnadseffektivt för fartygen och som ger relevant information som sedan kommer till användning.

Det maritima klustret på Åland har tyngdpunkten på rederiverksamhet men det finns ett stort kunnande inom ett bredare sjöfartsområde såsom fartygsdrift, konstruktion, kundservice, logistik, informations- och kommunikationsteknologi, finansiella- och försäkringstjänster för att nämna några. Ålands sjöfartsakademi inledde sin verksamhet under år 2014 och erbjuder ett närmast komplett utbildningsutbud inom sjöfartsutbildningen. Landskapsregeringen är medarrangör av Sjöfartens Dag som går av stapeln den 21 maj 2015.

Arbetsmarknad

En aktiv arbetsmarknadspolitik som ökar kontaktytorna mellan arbetsgivare, såväl privata som offentliga, och arbetstagare samt ger Ams fler verktyg blir huvudfokus under de kommande åren. Läget på arbetsmarknaden har försvagats även om situationen fortfarande är god i jämförelse med omkringliggande regioner. Konjunkturutsikterna för en av Ålands viktigare handelsområden Finland indikerar att landskapsregeringen måste öka insatserna för att stimulera den åländska arbetsmarknaden. Antalet personer som har varit arbetslösa mer än 6 månader har ökat successivt under de sex åren då ekonomin har försvagats. Under år 2014 har i genomsnitt 150 personer varit arbetslösa mer än 6 månader jämfört med 115 personer år 2013. Sysselsättningsutvecklingen totalt sett är svagare än befolkningstillväxten vilket indikerar att omgivande regioner har en sämre utveckling än på Åland.

Landskapsregeringen avser förbättra möjligheterna för den arbetskraftsresurs som nu inte kommer till sin rätt fullt ut för att stå bättre rustad när konjunkturen vänder uppåt. I början av året lämnas förslag till lagtinget på en reformerad arbetsmarknadslagstiftning med fler möjligheter till utbildningsinsatser för arbetslösa, åtgärder som bättre tillvaratar möjligheter för personer med nedsatt arbetsförmåga, ger Ams ett större utbud insatser för en aktiv arbetslöshet samt minskar administrationen inom myndigheten. Landskapsregeringen har förslag på att arbetslösa ska få pröva på en utbildning före reguljär ansökan till skola, att yrkesinriktad sysselsättningsutbildning anordnas för grupper och för enskilda av Ams och att arbetslösa ska få avsluta eller genomföra en utbildning med bibehållen arbetslöshetsförmån då det bedöms väsentligt underlätta återgången till ett arbete på den öppna arbetsmarknaden. Arbetsgivare som anställer personer med nedsatt arbetsförmåga ska ha möjlighet till ett förlängt högre stöd och det ska räcka med halvtidsarbete i samband med t.ex. en deltidssjukskrivning. Genom valideringslagen som träder i kraft år 2015 har Ams bättre möjligheter att få kunders kunnande och kompetens bedömd för att hitta relevant åtgärd som ökar arbetslösas anställningsbarhet. Landskapsregeringens utbildningsdelegation kommer under året med förslag på hur den långsiktiga utbildningspolitiken ska formuleras. Arbetsmarknads- och utbildningspolitiken har nära kopp-

lingar och genom att t.ex. göra gymnasiekurser kursbundna, årskurslösa och med intagning till varje kurs blir dessa tillgängliga även för vuxna och kan bli en väsentlig del av arbetsmarknadspolitiken.

Trepartsdialogen mellan landskapsregeringen och arbetsgivar- respektive arbetstagarrepresentanter är viktig. Landskapsregeringen emottar även ett tätare samarbete med de kommunala social- och utbildningsmyndigheterna, Ams och tredje sektorn för att leva upp till begreppet Ålands ungdomsavtal där inga ungdomar ska falla emellan i den välutbyggda offentliga servicen. Landskapsregeringen kommer att i högre grad dra lärdom av de goda resultaten som projekten ”Sommarlovsentreprenörerna” och ”Ungt Företagande” har visat då det gäller att bygga upp unga personers självkänsla och förmåga att aktivera sig.

Tillväxt och utveckling

De samlade resurserna på Åland för att främja näringslivets tillväxt och utveckling är goda men har spridits ut på många olika parter och har delvis överlappat varandra. Samordningen har varit svår i praktiken och gett en något splittrad bild för företagen. Landskapsregeringen har sett på olika möjligheter att lösa detta genom t.ex. lagstiftning om ett utvecklingsbolag, men ser en bättre väg genom ett tätt samarbete mellan olika självständiga parter. Landskapsregeringen inleder nu ”Team Åland – En kraftsamling för tillväxt och inflyttning” för effektivare och mer optimal allokering av resurserna tillsammans med näringslivets organisationer. Det sammanfaller väl med uppstarten av näringslivs- och kompetensprogrammen med finansiering från de europeiska struktur- och investeringsfonderna. Flera viktiga aktörer i nätverket involveras som Högskolan på Åland, Ålands Utvecklings Ab (ÅUAB), Ålands Fastighets Ab, Ålandskontoren, kommunerna, bransch- och arbetsmarknadsorganisationer och tredje sektorn. Viktiga element i samarbetet är att fortsätta stimulera till mer entreprenörskap, bygga varumärket Åland, skapa en attraktiv ålandsbild för besökare, inflyttare och affärspartner samt förstärka arbetet med rekryteringsinsatser, främja och underlätta för utländska investeringar och hjälpa åländska företag till ökade satsningar på export. Inom vart och ett område initieras långsiktiga utvecklingsarbeten som helt eller delvis kan finansieras av landskapsregeringen. Jämsides och i samarbete med detta startar arbetet med *Utvecklings- och tillväxtplan för ett hållbart Åland*. En förstärkning görs inom energiutvecklingsområdet i och med ombildningen av ÅTC till ÅTEC – Ålands teknologi- och energicentrum.

En del i ”Team Åland – En kraftsamling för tillväxt och inflyttning” är det anslag som föreslås kunna användas av Tillväxtrådet och samordningsgruppen för seminarier, gemensamma utvecklingsprojekt, undersökningar, information och andra gemensamma aktiviteter som gynnar tillväxten samt företagsverksamheten på Åland i en riktning av digitalisering, modernisering och internationalisering. Digitaliserade företag har en högre produktivitet och är därmed starkare och har bättre framtidsförutsättningar än sina analoga konkurrenter. Digitala företag når även långt bortom det egna landets gränser genom internets gränslöshet. En fortsatt satsning på digitalisering för de åländska företagen är ur ett tillväxtperspektiv nödvändigt. Kompetens och specialkunskande är viktiga konkurrensfaktorer för företag och kompletterar investeringar i fysiska tillgångar. Finansiering omfattar företagsfinansiering i form av bidrag till exporterande företag och för kompetens, lån, garantier och riskkapital samt projektfinansiering. Landskapsregeringen och ÅUAB tillhandahåller finansiering.

Till landskapsregeringens disposition för att främja digitalisering och internationalisering av näringslivet finns 1 miljon euro, se bilaga 1. Landskapsregeringen avser återkomma i första tilläggsbudgeten med de utvecklingsinsatser man vill genomföra i samverkan med näringslivet inom ramen för ”Team Åland – En kraftsamling för tillväxt och inflyttning”.

Landskapsregeringen avser att inleda en dialog med riksmyndigheterna om att ta över behörigheten i fråga om alkohollagstiftningen till den del det gäller detaljhandel av alkoholhaltiga drycker. Motivet är att främja småföretagandet och utveckla den småskaliga livsmedelsförädlingen på Åland. Försäljningen skulle handhas av den som har tillstånd för framställning av produkten ifråga och ske i nära anslutning till tillverkningsstäl-

let d.v.s. hos producenterna genom s.k. gårdsförsäljning. EU-rätten godkänner inte diskriminering av utländska produkter eller producenter, varför det även bör vara möjligt att sälja produkter tillverkade av andra, både inhemska och utländska producenter. Möjligheten till överföring av behörigheten regleras i 29 § 1 mom. 4 punkten självstyrelselagen. Behörigheten kan helt eller delvis överföras med lagtingets samtycke och rikslagstiftning.

Främjande av livsmedelsproduktion

Landsbygdsutvecklingsprogrammet 2014 - 2020 genomförs från år 2015. Lantbruket främjas genom stöd till produktion, investeringar och miljö. Målsättningen är att bidra till en hållbar ekonomisk utveckling och till att utveckla och diversifiera det till landsbygden kopplade näringslivet. Programmet ska dessutom bidra till att stärka och utveckla de goda natur- och miljöförhållandena samt stärka Ålands attraktivitet som samhälle. Programmets främsta prioritering är att säkerställa en tillräcklig primärproduktion och på så sätt se till att det finns livsmedel för konsumenterna och råvaror för Ålands livsmedelsindustri. Ålands landsbygdscentrums styrgrupp utarbetar en livsmedelsstrategi för Åland som tar avstamp i landsbygdsutvecklingsprogrammet och stärker det åländska matklustret samt utvecklar förutsättningarna för den ekologiska livsmedelsproduktionen. Landskapsregeringen gör en stor satsning på att bygga upp ett miljöuppföljningssystem som delvis kommer till användning för utvärdering av miljöeffekterna av landsbygdsutvecklingsprogrammet.

Lantbruksavbytarverksamheten reformeras i grunden från år 2015. I budgetförslaget upptas anslag för ersättning till privat avbytarservice samt vikariehjälp. Landskapet kommer inte längre att ha anställda lantbruksavbytare utan stöder lantbrukaren som kan ordna avbytare enligt sina egna förutsättningar. De inkomstpolitiska åtgärder som Finland inför för att lindra primärnäringarnas problem till följd av restriktionerna i Rysslandshandeln omfattar även åländska lantbrukare.

Rysslands handelsrestriktioner påverkar vissa åländska företag negativt, direkt i form av minskat antal ryska turister samt indirekt genom att det uppstått ett överskott av livsmedelsprodukter i EU och med det en osund priskonkurrens. Landskapsregeringen följer utvecklingen och bevakar de åländska intressena gentemot Finland och EU för att säkerställa att åländska företag behandlas likvärdigt och kan ta del av de stödpaket som överenskommit. Landskapsregeringen har en kontinuerlig dialog med de åländska aktörerna och kommer inom ramen för vår behörighet medverka via olika arrangemang för att underlätta den uppkomna situationen.

Inom skogsbruksområdet görs, dels en omstrukturering av ansvaret för förvaltningen av landskapets skogar som överförs till fastighetsbyrå vid finansavdelningen för att enligt planerna år 2016 flyttas till ett fastighetsverk, dels en översyn av lagstiftningen om skogsvårdsföreningar och stöd för skogsbruksåtgärder. Finansieringen av skogsvården kan komma att förändras liksom utformningen av stöden, vilket delvis är påkallat av EU-reglering. Effektiviseringen av skogsbruksplaneringen nås genom laserscanning och digitalisering av material och under år 2015 genomförs den sista etappen.

Landskapsregeringens målsättning är att den åländska fiskerinäringen ska vara konkurrenskraftig, ekonomiskt lönsam samt ekologiskt och socialt hållbar. Det åländska programmet med finansiering från Europeiska havs- och fiskerifonden kommer att delfinansiera den landbaserade fiskodlingen som ska byggas i Eckero. Kapaciteten är 3.000 ton fisk, vilket utgör en ökning med ca 50 procent av den totala odlingen på Åland och kommer att hålla en hög miljöprofil. De fiskbestånd och ekosystem som nyttjas av näringen ska skyddas och vårdas för att även i framtiden kunna tillhandahålla närproducerad råvara för livsmedel av hög kvalitet.

Skärgården

Landskapsregeringen fortsätter att stöda konkreta regionalpolitiska projekt i syfte att öka livskraften i skärgården. De projekt som hittills har genomförts har visat sig vara viktiga för framtidstron i regionen. Landskapsregeringen föreslår att skärgårdskommunernas inflytande i Skärgårdsnämnden ökar betydligt genom

att dubblera antalet medlemmar från skärgården och öka de tillgängliga medlen för att driva projekt som gynnar tillväxt och näringslivsutveckling. Projektet med att främja ungas möjligheter till fritidsaktiviteter, kulturutövning, idrott, reellt inflytande samt entreprenörskap fortsätter. De satsningar som görs inom korttruttsprojektet och skärgårdstrafiken görs i syfte att säkra en god servicenivå.

Skärgårdsstödet som har beviljats till nya företag i skärgården samt stödet i form av befrielse från socialskyddsavgifter för vissa arbetsgivare i skärgården fortsätter och det viktiga stödet till de året om öppna skärgårdsbutikerna fortsätter på den nivå det höjdes till år 2014.

INFRASTRUKTUR- OCH TRANSPORTPOLITIK

Trafiksäkerhet

Trafiksäkerhetsarbetet är centralt för politikområdet. Utvecklingsarbetet fortsätter under år 2015 med samordnade insatser för en mer förlåtande trafikmiljö i syfte att nå noll-visionen, d.v.s. inga svåra olyckor eller dödsfall i trafiken. Trafiksäkerhetsfrämjande insatser genomförs i trafikinätet och arbetet med att öka kunskapen bland trafikanterna fortsätter. Som en del i detta utvecklar landskapsregeringen även Motorfordonsbyråns verksamhet.

Väghållning

Genom åren har stora summor investerats i det åländska vägnätet. Det är därför av största vikt att långsiktiga planer för underhåll och reparationer kontinuerligt tas fram. I annat fall reduceras livslängden och därmed går värdet av investeringen förlorat. Som ett led i att färdigställa huvudvägarnas ombyggnad, fortsätta utbyggnaden av gång- och cykelvägar samt grundförbättra och belägga glesbygdsvägar på landsbygden och i skärgården, kommer landskapsregeringen att fortsätta tillämpningen av kostnadseffektivare förbättringsmetoder så kallad stabiliseringsfräsning, där så är möjligt. Detta görs i syfte att uppnå flera kilometer ombyggd, förbättrad och belagd väg än med traditionell byggnadsteknik.

Vårdöbron behandlas i förslaget till andra tillägg till budgeten för år 2014. Några fler broar med alkalisreaktion såsom i Vårdöbron i betong har ännu inte identifierats i landskapet. Landskapsregeringen konstaterar dock att reinvesteringsbehovet i broar är stort. Flera broar i landskapet är viktbegränsade för att vara trafiksäkra under en samhällsekonomiskt försvarbar livslängd. I samband med att reinvesteringarna genomförs kommer också broarnas bärighet att bedömas. Arbetet påbörjas i prioritetsordning och beräknas pågå över en 10-års period.

Utveckling av sjötrafiken

I enlighet med tidigare planer samt landskapsregeringens inriktningsbeslut fortsätter konkurrensutsättningen av den frigående färjtrafiken i sin helhet med målsättning att sänka driftskostnaderna. I takt med att driften av fartyg i egen regi minskar förändras personalstrukturen så att rederiets personal under året omplaceras så att kontrollfunktionen på beställar- och tekniksidan förstärks.

Vid driftsprivatiseringen av skärgårdstrafiken minskar de direkta driftskostnaderna exkl. bränsle för fartygen. Beräkningen av vad den egna driften skulle ha kostat över avtalsperioden grundar sig på antaganden om framtiden, varför kostnadsskillnaden är en beräknad inbesparing. Driftsprivatiseringen av m/s Doppingen och m/s Skarven har lett till en beräknad inbesparing om ca 830.000 euro/år. Om besvären förkastas på Norra linjen leder det till en inbesparing om ca 1.325.000 euro/år. Med ett besparingskrav på 12 % är motsvarande besparing för södra linjen 375.000 euro/år. Den totala inbesparingen efter genomförda driftsprivatiseringar på årsbasis är således ca 2.500.000 euro/år.

Linje	Besparing %	Besparing avtalsperiod	Besparing per år
m/s Doppingen	-23 %	ca 400.000 euro (3 år)	ca 133.000
m/s Skarven	-38 %	ca 2.800.000 euro (4 år)	ca 700.000
Hummelvik-Torsholma (under besvär)	-33 %	ca 3.900.000 euro (4 år)	ca 975.000
Åva-Osnäs (under besvär)	-28 %	ca 1.400.000 euro (4 år)	ca 350.000
Södra linjen (på anbudsfrågan)	-12 %	ca 1.500.000 euro (4 år)	ca 375.000

Tonnage

En långsiktigt stabil basstrafik är en förutsättning för en levande skärgård. Landskapets tonnage är dock åldersstiget, kan inte möta dagens behov och kräver allt större underhållsresurser. Det systematiska underhållet fortsätter därför och befintligt tonnage uppdateras enligt nya regelverk för att upprätthålla befintlig flotta. För att bättre kunna möta behoven ingås kontrakt för inköp av ett modernt frigående fartyg med LNG-teknik. En arbetsgrupp tillsätts även för att utreda förutsättningarna för lätta persontransporter i skärgården.

Korttrutt

Landskapsregeringens målsättning med korttruttssystemet är att skapa en trygg förutsägbar trafik som beaktar de bofastas, näringslivets och fritidsboendets behov samtidigt som kostnaderna för skärgårdens transportförsörjning ska minska. Landskapsregeringen går nu vidare i plan- och programskedena i enlighet med meddelande nr 6/2013-2014 som lämnats till lagtinget. Korttruttinvesteringarna beräknas uppgå till 76 miljoner euro under en 10-15 års period. Landskapsregeringen avser att till lagtinget lämna ett förslag till ansökan om extra anslag och efter att den blivit behandlad återkomma med en helhetslösning i form av en finansierings- och investeringsplan till lagtinget. Samtidigt undersöks alternativa finansieringslösningar, så som offentlig-privat samverkan (OPS).

Flyg- och kollektivtrafik

Flygtrafiken är av stor betydelse för det åländska samhället och näringslivet. Under år 2015 kommer befintligt avtal för flygtrafiken till Stockholm att utvärderas och ny upphandling att utföras.

Nuvarande stödsystem för den regionala kollektivtrafiken är upprättade enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 (s.k. trafikavtalsförordningen) och går ut den 31 december 2015. Från och med 1 januari 2016 måste en ny tilldelning eller upphandling av trafiken träda i kraft enligt det meddelande landskapsregeringen lämnar till EU under december 2014.

Målsättningen är att ett lagförslag till kollektivtrafiklag tas fram som uppfyller EU-reglering så att lagen kan tas i bruk från den 1 januari 2016. Målsättningen är att under år 2015 ta fram ett gemensamt zon- och betalningssystem för bussbiljetter där även stadstrafiken innefattas.

Ett förbättrat oljeskydd

Sjötrafiklederna i vårt närområde är hårt trafikerade och det finns en potentiell risk att en olycka, med oljeutsläpp som följd, kan inträffa. Oljeskyddet är ett behörighetsområde som är delat mellan riket och landskapet. Därtill är ledningsfunktionen vid en räddningsoperation delad beroende på om oljan finns till havs eller nått land. Det är därför av största vikt att räddningsarbetet är effektivt och välkoordinerat för att därigenom minimera risken för skador på djur, natur och miljö. En oljeskyddsplan har tagits fram som visar på omfattande brister i landskapets oljeskyddsberedskap. Landskapsregeringen avsätter därför resurser för att inskaffa och uppdatera oljeskyddsutrustningen samt för att utveckla beredskapen och lagstiftningen.

Bostäder

Målsättningarna för bostadspolitiken är att verka för en god tillgång på ändamålsenliga bostäder för olika målgrupper och i olika regioner samt skapa förutsättningar för ett bostadsbestånd som medger ett livslångt och hälsosamt boende. För att uppnå dessa målsättningar används olika stödformer vars uppgift är att stimu-

lera till ändamålsenliga investeringar i nybyggda bostäder och reparationer av det befintliga bostadsbeståndet.

FÖRNYELSEBARA ENERGIKÄLLOR OCH –EFFEKTIVERING

Användning av lokalt producerade förnyelsebara energikällor är en viktig del i omställningen från fossila bränslen. Av betydelse för omställningen är bl.a. de negativa konsekvenserna fossila bränslen orsakar miljö, det ständigt ökade behovet samt ökat energipris. Behovet av att omvärldsbevaka och att samordna lokala insatser kräver fortsatta resurser.

Målsättningen är att 20 % av energiförbrukningen inom EU ska komma från förnyelsebara energikällor. En uppdelning har skett mellan nationerna där vissa har krav på lägre andel och andra högre än 20 %, utgående från en uppskattning av naturliga och ekonomiska resurser. För Finland har åtagandet fastställts till 38 %. För att uppnå målsättningen har riksidan infört ekonomiska stöd för elproduktion genom inmatningstariffsystem. De produktionsformer som stöds är vindkraft, biogas, vattenkraft och biobränsle. Åländska aktörer har ännu inte tillträde till systemet, men förhandlingar förs med riksmyndigheterna om hur ett stödsystem kan etableras och ambitionen är att vissa åländska vindkraftprojekt ska ingå i ett gemensamt stödsystem med början år 2016.

När systemet med inmatningstariff infördes i riket fr.o.m. 1.1.2011 upphörde den återbäring av accis som åländska producenter av el från förnybara energikällor tidigare kunnat tillgodoräkna sig och ersättning utgår numera inom ramen för inmatningstariffsystemet. Ersättningen har tidigare utbetalats av finska staten och ansökan om ersättning har inlämnats till tullen.

I LL (2013:31) om produktionsstöd för el finns bestämmelser om stöd till producenter för elenergi från vindkraft. Enligt lagen utbetalades stöd med 6,90 euro per megawattimme för el som producerats under åren 2011 och 2012. Orsaken till att stödsystemet begränsades till två år var att inmatningstariffsystemet, då förslaget utarbetades, förväntades träda ikraft år 2013.

I juni 2013 gav finanspolitiska ministerutskottet en politisk utfästelse om att bidra ekonomiskt till ett stödsystem för vindkraftsproduktionen i landskapet. Eftersom förhandlingarna med riksmyndigheterna dragit ut på tiden kommer det nya stödsystemet att träda i kraft först år 2016. För att ge vindkraftsproducenterna ekonomiska förutsättningar tills det nya stödsystemet träder i kraft föreslår landskapsregeringen att landskapslagen om produktionsstöd för el ändras så att producenter av elenergi från vindkraftverk också för åren 2013, 2014 och 2015 ska ges produktionsstöd och nivån föreslås vara 4,90 euro per megawattimme. Stödet ges för el från ett befintligt kraftverk som använder vindkraft. Stödnivån har beräknats med beaktande av landskapets nuvarande finansiella läge som inte möjliggör en högre nivå. Målsättningen är att företagen ska ges ekonomiska förutsättningar att driva sin verksamhet tills systemet med inmatningstariffer träder i kraft år 2016. Stödets totala summa förväntas uppgå till ca 300.000 euro per år.

En förutsättning för beviljande av ersättning är att stödordningen i enlighet med de lagframställningar som landskapsregeringen lämnar till lagtinget notifieras och godkänns av EU-kommissionen. EU-kommissionens beslut väntas under år 2015. Så snart EU-kommissionens beslut är taget avser landskapsregeringen återkomma till lagtinget med en tilläggsbudget.

På Åland finns aktörer som har utsläppsrätter för växthusgaser. Under perioden 2013 - 2020 ska aktörerna inskaffa ett ökat antal rätter genom auktion för utsläppshandelsperioden 2013 - 2020. Intäkterna från auktionerna i medlemsländerna bör till hälften användas för klimatförbättrande åtgärder.

Elbilar

Arbetet med att främja och förbättra förutsättningarna för elbilar fortsätter i enlighet med intentionerna i förslaget till andra tilläggsbudget för år 2014.

Energikommission

En energikommission ska tillsättas under år 2015. Energifrågorna har under senare år blivit en allt viktigare faktor i samhället. Utmaningen är att en mer klimatvänlig energiproduktion tillsammans med ökad effektivisering ska bidra till fortsatt möjlighet för näringslivet att verka på lika villkor som omkringliggande regioner. Kommissionens uppdrag är att dra upp riktlinjerna för en framtidsytande och miljöinriktad energipolitik som även beaktar och främjar näringslivets behov av energi.

PERSONALPOLITIK

Landskapsregeringen behöver kunnig personal för att fullfölja sina åtaganden gentemot medborgarna i en alltmer dynamisk och krävande miljö. Som en följd av att många anställda går i pension och ett krympande ekonomiskt utrymme står landskapsregeringen inför flera utmaningar när det gäller att tillgodose det långsiktiga personal- och kompetensbehovet och samtidigt minska driftskostnaderna.

Jämställdhetslagstiftningen förutsätter att för lika eller likvärdigt arbete ska lika lön betalas. Avsikten är att gå in för ett system där man genom arbetsvärdering utreder på vilken kravnivå arbeten är placerade och sedan kartlägger hur dessa tjänsters löner ligger i förhållande till varandra. Samtliga personalgrupper inom landskapsförvaltningen ska kunna jämföras med varandra. Det är viktigt att lönerna då jämförelsen av tjänsternas löner görs är jämförbara, varför avtalsparterna ska utreda hur A-löneklasserna lämpligen kan omvandlas till eurolöner samt med vilka konsekvenser och kostnader detta kan göras.

Det är även viktigt att landskapsregeringen har ett gott anseende som arbetsgivare för att kunna säkerställa kontinuerlig tillgång på kompetent arbetskraft. Ett kontinuerligt förbättringsarbete pågår med beaktande av detta bl.a. inom områdena rekrytering, ledarskap, arbetsmiljö- och hälsa samt kompetensutveckling. En gemensam värdegrund för ledarskap och medarbetarskap inom förvaltningen har nyligen antagits. Landskapsregeringen fortsätter sin satsning på att erbjuda högskolestuderande praktikplatser som ett led i det långsiktiga rekryteringsarbetet.

Ett steg i det långsiktiga arbetet med att stärka landskapsregeringens arbetsgivaranseende är att i rekryteringsprocessen ta tillvara de möjligheter den nya hemsidan och sociala medier erbjuder. Rekrytering ska genomsyras av transparens och rättssäkerhet.

Arbetsmiljön kartläggs och utvecklas i samband med kontinuerliga medarbetarundersökningar. För att förebygga problem i ett tidigt skede och minska risken för ohälsa och sjukskrivningar har landskapsregeringen ett handlingsprogram för främjande av arbetsförmåga och uppföljning av sjukfrånvaro. Olika friskvårdssatser som subventionerade motionsaktiviteter, föreläsningar och kampanjer bidrar till bättre hälsa men tillika också bättre trivsel.

Tillika som det finns ett kontinuerligt behov av ny personal och kompetens kräver det ekonomiska läget att antalet anställda totalt sett successivt minskar. Landskapsregeringen har en restriktiv anställningspolitik vilket betyder att varje enskild tjänst som blir vakant behovsprövas.

Under år 2015 genomförs flera stora strukturella och organisatoriska förändringar som medför att antalet anställda minskar och som påverkar den berörda personalens ställning och anställningsvillkor. Dessa är främst privatiseringen av avbytarverksamheten, skärgårdstrafikens driftsentreprenader och bolagiseringen av

it-driften. Personalminskningar hanteras i god personalpolitisk anda och i enlighet med de riktlinjer för omplacering och omställningsåtgärder som sedan tidigare gäller enligt landskapsregeringens personalförslagsplan. Antalet tjänster och arbetsförhållanden beräknas under perioden 2011 - 2015 minska med 146 st.

BUDGETSTRUKTUR OCH REDOVISNINGSPRINCIPER

Det kan konstateras att övergången till en ändrad budgetstruktur kommer att ske stegvis så att budgeten och underlaget utvecklas under de kommande åren. I föreliggande budgetförslag har budgetstrukturen förändrats så att den modell som den kommunala sektorn använder ligger till grund, men anpassningar har gjorts bl.a. för de betydande överföringsutgifterna, där även EU-delfinansierade program och bidrag ur penningautomatmedel ingår. Vid ingången av år 2015 kommer landskapets kontostruktur att förändras i grunden så att såväl affärsbokföringskontona som budgetmomentnumreringen samt övriga objektkontodelar förändras. Vid uppgörandet av budgetförslaget för år 2015 har avsaknaden av ett it-stödsystem för såväl den rena sifferbudgeteringen i kombination med nämnda ändringar av kontostrukturen krävt mycket manuell hantering och kommer även att göra det i nästa skede när budgeten ska överföras i ekonomisystemet. Budgetförslaget påverkas även till stora delar av bl.a. förändrade redovisningsprinciper och redovisningssätt samt organisationsförändringar där en stegvis övergång till ett fastighetsverk är centralt. Även överföringen av it-driften till ett bolag för it-relaterade tjänster medför förändringar där it-investeringar inte längre kommer att göras inom landskapsförvaltningen utan det är framöver inköp av tjänster från nämnda bolag. I anslagen ingår i vissa fall betydande belopp av interna transaktioner, t.ex. för färjetrafiken och väghållningen. Dessa har inte till fullo kunnat särskiljas i budgeten och de påverkar därför i viss mån nivån på intäkterna och inköp av tjänsterna i resultaträkningen. Med beaktande av de stora förändringarna som genomförs i föreliggande budgetförslag är risken för oavsedda budgeteringseffekter högre än normalt, vilket kan innebära ett eventuellt behov av korrigeringar i tilläggsbudget. Under år 2015 kommer ett systemstöd för att förbättra och förenkla processen att anskaffas.

Avsikten är att lyfta fram den affärsbokföring som tillämpats sedan år 1998, så att en budgeterad resultaträkning uppnås. Finansieringsanalysen ska få en mer framträdande roll i kommande budgetförslag, men det utvecklingsarbetet har fått stå tillbaka i detta skede. I sammanhanget kan konstateras att år 2015 blir ett övergångsår vad gäller tvååriga reservationsanslag, eftersom det som återstår vid utgången av år 2014 kommer att överföras till år 2015. Detta försvårar i detta skede ett uppgörande av en finansieringsanalys.

Budgeteringsmetodik anpassas successivt så att affärsbokföringens redovisningsprinciper, t.ex. gällande löneperiodiseringar, avskrivningar, investeringar och lån även tillämpas i budgeten. I budgetförslaget för år 2015 har eventuella effekter av periodisering av semesterlöner inte särskilt beaktats i anslagen.

För att förbereda för det fastighetsverk som planeras till år 2016 har redan nu anpassningar gjorts, så att de direkta fastighetskostnaderna brutits ut från respektive enhet och myndighet och överförts till fastighetsbyrån som inordnas under finansavdelningen. Fastighetsbyrån debiterar sedan de enheter och myndigheter som nyttjar fastigheter en internhyra. I internhyran ingår direkta driftskostnader för fastigheter samt kapitalkostnader i form av avskrivningar och internränta på kapitalet. En kommande förändring vid övergången till ett affärsverk år 2016 är att nybyggnader och större renoveringar görs inom ramen för fastighetsverket och kostnaderna för landskapets förvaltningsenheter är i form av nämnda internhyra. Landskapets budget belastas därefter närmast av investeringar i infrastruktur och större anskaffningar. I budgetförslaget för år 2015 har beaktats en förändring av principerna för aktivering av kostnader för vissa renoverings- och underhållsarbeten på byggnader så att dessa ingår i driftskostnaderna, mot att tidigare ha redovisats som investeringar. Förändringen medför en kostnadsökning om ca 0,5 miljoner euro per år.

BUDGETEN OCH AVLÖNINGSUTGIFTERNA

Löneutgifterna har beräknats med beaktande av gällande kollektiva avtal och enligt det faktiska löneläget den 1.4.2014. Ny tjänstekollektivavtalsperiod inleddes 1.4.2014 och avtalen för de flesta yrkesgrupper löper t.o.m. 31.1.2017. Avtalet är uppdelat i två perioder där lönejusteringarna i den första som gäller t.o.m. 31.1.2016 är reglerade. Avtalet följer det avtal som mer än 90 % av löntagarna i landet följer. Grundlönen höjs från 1.4.2014 med 20 euro och ytterligare en justering sker från 1.8.2015 då grundlönen höjs med 0,3 %. För den andra perioden 1.2.2016 - 31.1.2017 ska förhandlingarna vara slutförda senast 30.9.2015. Det ekonomiskt ansträngda läget gör att inga stora löneökningar förutspås.

Pensionspremierna enligt LL om landskapet Ålands pensionsfond har beräknats enligt 18 % av de förskotts-innehållning underkastade löneutgifterna, vilket är en höjning från de 17 % som tidigare tillämpats. De som nyanställts efter den 1.1.2008 försäkras i ett privat arbetspensionsbolag. De direkta sociala avgifterna har beaktats för de flesta med 2,71 %.

Under år 2014 har den nya tjänstemannalagen tillämpats. Inrättande och indragning av tjänster görs genom en behovsprövning och för de externa myndigheterna avger avtalsbyrån ett utlåtande om förslaget. Genom att landskapsregeringen inom fastställda ramar för verksamheten kan fatta beslut om tjänsteregleringarna skapas ett flexiblere system utan att tjänsteinnehavarnas rättsliga ställning i förhållande till arbetsgivaren i sak förändras. I informationssyfte anges antalet anställningsförhållanden och deras art i en tabellstatistik över personal per huvudtitel 2011 – 2015, se bilaga 2.

Inkomst i form av dagpenningar som inflyter vid en anställds tjänsteledighet med lön på grund av sjukdom och moder-/faderskap har i budgetförslaget beaktats netto under respektive moment för personalutgifter. Nettoföringen av dagpenningar innebär samtidigt att kostnader för eventuella vikarier i nämnda fall ska belastas respektive moment för personalutgifter.

ANSLAGENS BETECKNINGAR OCH JÄMFÖRELSER ÅRSVIS

Budgetförslaget indelas i följande avsnitt:

- Allmän motivering
- Verksamhet – detaljmotivering
- Överföringar – detaljmotivering
- Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter – detaljmotivering
- Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar – detaljmotivering
- Sifferstat
- Bilagor

Detaljmotiveringsavsnitten är indelade så att först visas allmänna förvaltningens avdelningar, därefter fristående enheter och myndigheter.

- I verksamhetsavsnittet ingår inkomster och utgifter för landskapets egen verksamhet som antingen bedrivs i egen regi eller genom upphandling av tjänster. Exempel på sådana utgifter är löner och lönebikostnader, köp av varor och tjänster samt anskaffning av maskiner och inventarier under 50.000 euro. Posterna ingår i resultaträkningen.
- I överföringsavsnittet ingår utgifter som inte ger någon direkt motprestation, men indirekt hjälper landskapet att fullfölja sina uppgifter. Hit räknas t.ex. bidrag och överföringar till kommuner, övrig offentlig sektor, näringslivet, hushållen, allmännyttiga sammanslutningar samt bidrag från

EU-fonderna. Posterna ingår i resultaträkningen.

- I avsnittet om skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter upptas t.ex. inkomster av avräkning och skattegottgörelse samt ränteintäkter och dividender. Även anslag för avskrivningar upptas i avsnittet, förutom till den del de hör till fastighetsbyrån. Posterna ingår i resultaträkningen.
- I avsnittet om investeringar, lån och övriga finansinvesteringar ingår olika typer av budgetutgifter som ger landskapet tillgångar av olika slag. Förslitning underkastade tillgångar överstigande 50.000 euro upptas som en investering och aktiveras i balansräkningen och kostnadsförs genom planmässiga avskrivningar. Anslag upptas i allmänhet endast för det som ska förverkligas under året, dock så att man i planen uppger totalkostnaden för ett projekt som inleds under budgetåret och som fordrar anslag under kommande år för att kunna förverkligas. Lån och övriga finansinvesteringar används för lån som beviljas av landskapets medel samt t.ex. för inköp av aktier och värdepapper. I avsnittet ingår även inköp av eller intrångsersättning för naturskyddsområden. Posterna ingår i balansräkningen.

I såväl detaljmotiveringen som sifferstaten betecknas förslagsanslag med (F), vanliga reservationsanslag med (R) och EU-programanslag med (R-EU).

Förslagsanslag används främst för lagbundna utgifter vars omfattning är svår att bedöma. De får överskridas om det är nödvändigt för att uppfylla det aktuella anslagets ändamål.

Reservationsanslag används för utgifter som sträcker sig över flera år, dock högst 4 år. Dessa får inte överskridas, men oanvänd del kan överföras till senare budgetår. Anslagstypen används främst för investeringar, lån och övriga finansinvesteringar, men även för vissa anslag för överföringsutgifter där det är av vikt att ett årsskifte inte ska vara ett hinder för verkställandet.

De bidrag som beviljats och registrerats enligt förbindelseprincipen, men som inte kommer att utbetalas, återbokas för budgetmoment som hör till EU-programmen för åren 2007 – 2013 respektive 2014 - 2020 mot det moment där bidrag beviljats. Denna återföring beskrivs inte separat under berörda moment. Ett reservationsanslag som är avsett att finansiera ett EU-program, betecknas (R-EU), kan användas till dess att programmet avslutats, samt får överskridas om det är nödvändigt för att uppfylla det aktuella anslagets ändamål.

Under år 2015 upphör användandet av de tidigare tvååriga reservationsanslagen (VR), dock så att de anslag som inte använts fullt ut år 2014 kommer att kunna användas även år 2015.

Anslag utan beteckning är årliga och får inte överskridas eller överföras till ett senare budgetår.

För varje moment anges uppgifter om motsvarande anslag i bokslutet för år 2013 och budgeten för år 2014, inklusive de justeringar som gjorts i första tillägget till budgeten för år 2014. För anslagen anges även under bokslutsuppgiften för år 2013 hur mycket som under året använts av tidigare års anslag samt på motsvarande sätt under uppgiften om budgeten för år 2014 hur mycket som vid uppgörandet av budgeten för år 2014 har beräknats använt av tidigare års anslag. Om ett anslag tidigare inte varit upptaget i budgeten anges detta med texten "Momentet nytt" i detaljmotiveringen. Då ett moment utgår ur budgeten anges även detta i detaljmotiveringen.

Momentnumreringen ändras i 2015 års budgetförslag. Inom parentes anges vilka moment i 2014 års budget som ingår under respektive moment. Moment har i vissa fall uppdelats på flera moment p.g.a. av organisat-

ionsförändringar. I dessa fall visas bokslutsuppgifter och uppgifter om budget 2014 under det moment där det var i 2014 års budget.

Ett anslags bindningsnivå framkommer av detaljmotiveringen för respektive moment. Budgetmomentnumreringen är lika såväl för inkomster som för utgifter. Budgeten uppgörs så att den som huvudregel är bindande på bruttonivå, d.v.s. inkomster och utgifter skilt för sig. Om det finns särskild anledning kan nettobudgetering undantagsvis tillämpas. Undantaget framgår då klart i motiveringen med en hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §). Budgeten uppgörs i mervärdesskattehänseende netto, d.v.s. så att mervärdesskatten inom gottgörelsesystemet inte belastar respektive budgetmoment. Endast icke avdragbar mervärdesskatt så som representation, eller kostnader för uthyrningsfastigheter ska belasta budgeten.

För att tydliggöra behovet av finansiering med budgetmedel visas inkomster som positiva tal och utgifter som negativa tal. Anslagen under momenten visas endast som totalanslag.

Med hänvisning till ovanstående får landskapsregeringen vördsamt föreslå

att lagtinget antar följande förslag till budget för landskapet Åland under år 2015 samt bemyndigar landskapsregeringen att uppta för budgetens förverkligande erforderliga lån.

Mariehamn den 24 oktober 2014

L a n t r å d

Camilla Gunell

Vicelanråd

Roger Nordlund

Bilagor:

1. Översikt över användningen av penningautomatmedel år 2015
2. Personal per huvudtitel 2011 - 2015
3. Översikt över landskapets och kommunernas investeringsplaner 2013 - 2015
4. Beskrivning av investeringsprojekt - budget 2015
5. Kvinnor och män i livets olika skeden

Ärendets behandling

Lagtinget har den 19 november 2014 inbegärt finans- och näringsutskottets yttrande över budgetförslaget och budgetmotionerna.

Social- och miljöutskottet har avgett ett utlåtande om budgetförslaget. Utlåtandet bifogas betänkandet.

Motioner

I anslutning till budgetförslaget har utskottet behandlat följande budgetmotioner:

Förbud mot dumpning av toalettavfall

Ltl Anders Erikssons m.fl. budgetmotion (BM 1/2014-2015)

Kompetensregister över studerande

Ltl Anders Erikssons m.fl. budgetmotion (BM 2/2014-2015)

Minska offentlig sektor

Ltl Anders Eriksson m.fl. budgetmotion (BM 3/2014-2015)

Minskning av anslaget för landskapsregeringen

Ltl Anders Erikssons m.fl. budgetmotion (BM 4/2014-2015)

Underhåll av Skeppsviks brygga

Ltl Brage Eklunds m.fl. budgetmotion (BM 5/2014-2015)

Användningsplan för Ålands naturbruksskola

Ltl Brage Eklunds m.fl. budgetmotion (BM 6/2014-2015)

Hållbart Åland

Ltl Brage Eklunds m.fl. budgetmotion (BM 7/2014-2015)

Obligatorisk programmering i grundskolan

Ltl Axel Jonssons m.fl. budgetmotion (BM 8/2014-2015)

Synliggör Åland på de internationella arenorna

Ltl Axel Jonssons m.fl. budgetmotion (BM 9/2014-2015)

Konkreta åtgärder för mindre byråkrati

Ltl Axel Jonssons m.fl. budgetmotion (BM 10/2014-2015)

Skatteavdrag för elbilar

Ltl Axel Jonssons m.fl. budgetmotion (BM 11/2014-2015)

Samordning av socialservicen

Ltl Brage Eklunds m.fl. budgetmotion (BM 12/2014-2015)

Biljettautomater för införande av passageraravgift

Ltl Brage Eklunds m.fl. budgetmotion (BM 13/2014-2015)

Reformering av jordförvärvslagstiftningen

Ltl Gunnar Janssons m.fl. budgetmotion (BM 14/2014-2015)

Reformering av näringsrättslagstiftningen

Ltl Gunnar Janssons m.fl. budgetmotion (BM 15/2014-2015)

Stabilitetssystem

Ltl Gunnar Janssons m.fl. budgetmotion (BM 16/2014-2015)

Reviderad offentlighetslagstiftning

Ltl Katrin Sjögrens m.fl. budgetmotion (BM 17/2014-2015)

En moderniserad grundskolelag

Ltl Katrin Sjögrens m.fl. budgetmotion (BM 18/2014-2015)

EU- och externpolitik

Ltl Katrin Sjögrens m.fl. budgetmotion (BM 19/2014-2015)

Operation giftfritt dagis

Ltl Katrin Sjögrens m.fl. budgetmotion (BM 20/2014-2015)

Barn och unga som lever i ekonomiskt utsatta familjer

Ltl Katrin Sjögrens m.fl. budgetmotion (BM 21/2014-2015)

Tandvårdens utveckling

Ltl Katrin Sjögrens m.fl. budgetmotion (BM 22/2014-2015)

Utvecklingsplan för Åland

Ltl Katrin Sjögrens m.fl. budgetmotion (BM 23/2014-2015)

Nya upphandlingsdirektiv

Ltl Katrin Sjögrens m.fl. budgetmotion (BM 24/2014-2015)

Social omsorg

Ltl Katrin Sjögrens m.fl. budgetmotion (BM 25/2014-2015)

Bomarsunds besökscentrum

Vtm Viveka Erikssons m.fl. budgetmotion (BM 26/2014-2015)

Samarbetsunderstöd

Vtm Viveka Erikssons m.fl. budgetmotion (BM 27/2014-2015)

Studerande med särskilda behov

Vtm Viveka Erikssons m.fl. budgetmotion (BM 28/2014-2015)

Trafiklösningar i Godby

Vtm Viveka Erikssons m.fl. budgetmotion (BM 29/2014-2015)

TV-licens

Vtm Viveka Erikssons m.fl. budgetmotion (BM 30/2014-2015)

Sjukdomskostnadsavdraget

Ltl Mats Perämaas m.fl. budgetmotion (BM 31/2014-2015)

Avräkningsgrunden

Ltl Mats Perämaas m.fl. budgetmotion (BM 32/2014-2015)

Samordning av social service

Ltl Mats Perämaas m.fl. budgetmotion (BM 33/2014-2015)

Ringväg Vårdö-Lumparland

Ltl Mats Perämaas m.fl. budgetmotion (BM 34/2014-2015)

Minskning av anslag

Ltl Mats Perämaas m.fl. budgetmotion (BM 35/2014-2015)

Ansvarsfull avfallshantering

Ltl Torsten Sundbloms m.fl. budgetmotion (BM 36/2014-2015)

Reformering av skärgårdstrafikavgifterna

Ltl Torsten Sundbloms m.fl. budgetmotion (BM 37/2014-2015)

Infrastruktur, finansiering genom OPS

Ltl Torsten Sundbloms m.fl. budgetmotion (BM 38/2014-2015)

Korttrutt till Sottunga

Ltl Torsten Sundbloms m.fl. budgetmotion (BM 39/2014-2015)

Omstrukturering av förvaltningen, utlokalisering av arbetsplatser

Ltl Torsten Sundbloms m.fl. budgetmotion (BM 40/2014-2015)

Landskapsregeringens hemsida

Ltl Tony Asumaas m.fl. budgetmotion (BM 41/2014-2015)

Skolan i rörelse

Ltl Tony Asumaas m.fl. budgetmotion (BM 42/2014-2015)

Gång- och cykelväg Lemströms kanal - Söderby

Ltl Tony Asumaas m.fl. budgetmotion (BM 43/2014-2015)

Landskapets hyreskostnader hos ÅDA Ab

Ltl Tony Asumaas m.fl. budgetmotion (BM 44/2014-2015)

Landskapets överföring av budgetmedel till ÅDA Ab

Ltl Tony Asumaas m.fl. budgetmotion (BM 45/2014-2015)

Likviditetsanalys och ekonomiska nyckeltal

Ltl Tony Asumaas m.fl. budgetmotion (BM 46/2014-2015)

Rovdjurspremie på vildsvin

Ltl Tony Asumaas m.fl. budgetmotion (BM 47/2014-2015)

Ålands museum

Ltl Tony Asumaas m.fl. budgetmotion (BM 48/2014-2015)

Hörande

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Camilla Gunell, vicelantrådet Roger Nordlund, ministrarna Carina Aaltonen, Johan Ehn, Fredrik Karlström, Veronica Thörnroos, Wille Valve, byråchefen Petra Bengts, vd:n Lotta Berner-Sjölund, projektledaren Ian Bergström, kommunstyr. ordf. Jarl Danielsson från Vårdö kommun, styrelseordf. Petra Granholm från Ålands Natur och miljö r.f., jakthandläggaren Roger Gustavsson, bitr. avd.chefen Niklas Karlman, rektorn Edvard Johansson, advokaten Dan Karlsson från DKCO, byråchefen Mikael Korpela, rektor Markus Koskinen, styrelsens viceordf. Mikael Larsson från Ålands Natur och miljö r.f., budgetplaneraren Robert Lindblom, vd:n Henry Lindström från Ålands producentförbund r.f., vd:n Tomas Lindqvist från Ansgar Ab, byråchefen Jan-Ole Lönnblad, avd. chefen Vivan Nikula, avd.chefen Conny Nyholm, kommundir. Niklas Oriander från Finströms kommun, utredaren Rickard Palmer från ÅSUB, kommuningenjören Hans-Kristian Skaag från Föglö kommun (per telefon), avd.chefen Carolina Sandell, vd:n Olof Widén från Rederierna i Finland rf, kommunstyr. ordf. Brage Wilhelms från Lumparlands kommun och avd.chefen Yvonne Österlund.

Närvarande

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Jörgen Pettersson, vice ordföranden Mika Nordberg samt ledamöterna Tony Asumaa (delvis), Brage Eklund (delvis), Karl-Johan Fogelström, Annette Holmberg-Jansson och Mats Perämaa samt ersättaren Torsten Sundblom (delvis).

Reservationer

Följande reservationer har fogats till betänkandet:

Reservationer som har fogats till betänkandet har inlämnats av ltl. Mats Perämaa och ltl. Brage Eklund var för sig och gemensamt.

Utskottets förslag

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att lagtinget antar landskapsregeringens förslag till budget för landskapet Åland under år 2015 med följande ändringar samt bemyndigar landskapsregeringen att uppta för budgetens förverkligande erforderliga lån:

Överföringar		Landskaps- regeringens förslag	Landskaps- regeringens förslag	Finans och närings- utskottets förslag	Finans och närings- utskottets förslag
		Anslag	Inkomster	Anslag	Inkomster
600	NÄRINGSÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	- 13 294 000	4 217 000	-13 294 000	4 217 000
640	FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET	- 183 000	0	- 183 000	0
640000	Främjande av skogsbruket (R)	- 183 000	0	- 183 000	0

att lagtinget förkastar budgetmotionerna nr 1-48 samt

att lagtinget beslutar att budgeten för år 2015 ska tillämpas från och med den 1 januari 2015 i den lydelse den har i lagtingets beslut.

Mariehamn den 11 december 2014

Ordförande

Jörgen Pettersson

Sekreterare

Niclas Slotte

Till finans- och näringsutskottet

Social- och miljöutskottets utlåtande

Budget för landskapet Åland 2015

Landskapsregeringens budgetförslag nr 1/2014-2015

INNEHÅLL

Sammanfattning.....	51
Utskottets synpunkter.....	51
Ärendets behandling.....	54
Utskottets förslag.....	54

Sammanfattning

Finans- och näringsutskottet har med hänvisning till 52 § arbetsordningen anhållit om social- och miljöutskottets utlåtande om budgeten och särskilt frågan om jämställdhet och frågan om våld mot kvinnor.

Utskottets synpunkter

Allmänt

Utskottet har i sitt utlåtande valt att fokusera på frågan om mäns våld mot kvinnor.

Mäns våld mot kvinnor i nära relationer är ett stort folkhälsoproblem, som orsakar stort lidande både för de våldsutsatta kvinnorna och för de barn som lever i dessa familjer. Statistik från Europarådet visar att våld i nära relationer är den vanligaste dödsorsaken för kvinnor mellan 16 och 46 år i Europa. Finland ligger på en andra plats i den statistiken. Mäns våld mot kvinnor är ett begrepp som innefattar psykiskt, fysiskt, materiellt, ekonomiskt, sexuellt och latent våld eller hot om våld samt olika former av kränkningar. Våldet medför utöver stort mänskligt lidande för de drabbade höga kostnader för samhället. Utskottet har erfarit att de ekonomiska konsekvenserna av våld i nära relationer, inom familjen samt sexuellt våld i Finland beräknas uppgå till 90 miljoner euro per år, vilket omräknat till åländska förhållanden skulle innebära 5 miljoner per år i direkta och indirekta kostnader. De direkta kostnaderna inkluderar kostnader för materiella skador, den hjälp som omhändertagandet av utsatta kvinnor innebär, rättsväsendets kostnader och kostnader för förebyggande insatser. Till de indirekta kostnaderna hör kostnader för förlust av inkomst, sänkt arbetsförmåga, sjukvård samt kostnader till följd av psykiskt lidande, ökad användning av läkemedel, depression och ångest.

Landskapsregeringens arbete på området

Utskottet har erfarit att landskapsregeringen sedan många år bedriver ett omfattande arbete på kvinnofridsområdet. Kvinnofridsarbetet inleddes redan år 1998 genom deltagande i EU-projektet "Operation Kvinnofrid International" och är sedan år 2002 en del av landskapsregeringen ordinarie verksamhet. År 2002 inleddes även samarbetet med Alternativ till Vold i Oslo. Utbildning av professionella terapeuter genomfördes och ledde till

att gruppverksamhet för män med ett aggressions- eller våldsproblem gentemot sin kvinnliga partner kunde inledas. Landskapsregeringen har från år 1999 fram till idag arrangerat 250 olika utbildningsinsatser inom ramen för arbetet mot våld i nära relationer. Arbetet bedrivs på tre olika nivåer; på individ-, myndighets- och samhällsnivå. Arbetet på individnivå innebär att med kunskap och professionalitet stödja och hjälpa utsatta kvinnor och deras barn. På myndighetsnivå handlar arbetet om att arrangera kompetensutveckling för berörda myndigheter och andra aktörer och på samhällsnivå att förändra attityder och värderingar genom bland annat information, opinionsbildning, arbete i skolor och utbildning av barnomsorgs- och fritidspersonal i frågor som rör genus och jämställdhet.

Ramprogram för det åländska jämställdhetsarbetet

I landskapsregeringens ramprogram för det åländska jämställdhetsarbetet 2012-2015 beskrivs målsättningar och konkreta åtgärder för jämställdhetspolitiken. Det övergripande målet är att kvinnor och män ska ha samma frihet och makt att forma samhället och sina egna liv. Enligt programmet innebär det bland annat frihet från könsrelaterat våld samt att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt till kroppslig integritet. Kvinnofridsarbetet är därför fortsättningsvis ett område som enligt programmet har hög prioritet. Landskapsregeringen har i enlighet med programmet tillsatt en särskild kommitté för att utarbeta en övergripande strategi för kvinnofridsarbetet med målsättningen att omsätta den praktik- och kunskapsbaserade forskningen om hur våldet påverkar kvinnorna, barnen och männen till målinriktade insatser så att den som behöver hjälp och stöd faktiskt får det. Kommitténs uppdrag inkluderar även en kartläggning av berörda myndigheters och andra aktörers uppdrag och ansvar gällande våld i nära relationer samt kartläggning av behovet av samverkan inom och mellan de olika aktörerna. Kommitténs arbete är ännu inte slutfört.

Utskottet konstaterar att det sedan år 1995 uppgörs ett ramprogram för jämställdhetsarbetet för varje landskapsregerings mandatperiod. För att ge lagtinget en möjlighet att grundligt diskutera och påverka de uppställda målsättningarna och de konkreta åtgärderna som landskapsregeringen avser att vidta under en mandatperiod bör varje ramprogram tillställas lagtinget i form av ett meddelande.

Kvinno- och familjefridscentrum

Utskottet har erfarit att kommittén som arbetar med en kartläggning av berörda myndigheters och andra aktörers uppdrag och ansvar gällande våld i nära relationer har kunnat konstatera att frågan om våld i nära relationer inte har inarbetats i myndigheternas ordinarie verksamheter och inte heller ses som ett eget kompetens- eller kunskapsområde. Kommittén har listat brister hos berörda myndigheter och avser att komma med förslag på åtgärder i sin slutrapport. Ett förslag som diskuteras inom kommittén är att bilda ett för hela Åland gemensamt kvinno- och familjefridscentrum som förutom att fungera som skyddsboende även skulle tillhandahålla samordnad experthjälp för personer utsatta för våld i nära relationer samt fungera som ett informations- och kompetenscentrum.

Utskottet anser att det är av stor vikt att våldsutsatta kvinnor och barn kan erbjudas samordnat och kvalificerat stöd samt skydd och stöder därför inrättandet av ett kvinno- och familjefridscentrum.

Samordning av kommunernas socialtjänster

I syfte att bland annat stärka rättssäkerheten och öka kompetensen på området avser landskapsregeringen att under år 2015 överlämna ett lagför-

slag till lagtinget om att kommunernas socialvård med undantag av äldreomsorg och barnomsorg samordnas i en gemensam kommunal myndighet, Kommunernas socialtjänst, KST. Utskottet konstaterar att en samordning av det sociala området innebär att även kommunernas arbete mot mäns våld mot kvinnor samordnas, vilket torde vara till fördel för de våldsutsatta kvinnorna och deras rätt till likvärdigt stöd oberoende av i vilken kommun de bor.

Barns behov av stöd och hjälp

Enligt utskottet behöver situationen för barn som lever med våld i hemmet särskilt uppmärksammas och synliggöras. Barn som lever med våld i hemmet har ett särskilt behov av skydd och stöd då de är i beroendeställning till vuxna. För att säkerställa att barn som lever med våld i hemmet får det stöd de behöver anser utskottet att det är angeläget att landskapsregeringen i sitt arbete verkar för att samarbetet mellan kommunernas socialtjänster, barnrådgivning, skolhälsovård, barn- och ungdomspsykiatri, dagis och skola utvecklas och stärks. Inom ramen för ett sådant samarbete kunde även ingå bildandet av stödjande nätverk, i vilka personer som barnet känner förtroende för, exempelvis personal från dagis eller skola, släktingar och vänner kunde ingå.

Förebyggande insatser och resurser

Utskottet anser att det är viktigt att tillräckliga resurser avsätts för kvinnofridsarbetet för att säkerställa att ett aktivt och kontinuerligt arbete bedrivs på området. Utskottet anser att förebyggande insatser för att främja jämställdhet och därmed minskat våld mot kvinnor är av stor vikt även i de fall de bedrivs i projektform. Utskottet noterar med tillfredsställelse att det för närvarande pågår flera projekt för att främja jämställdhet; "Jämställd barnomsorg", "Jämställd fritid" och "Jämställt Åland". Projektet "Fair Sex" med målsättningen att förebygga könsrelaterat våld i skolan har nyligen avslutats. Utskottet önskar framhålla vikten av att deltagande aktörer ges verktyg för att integrera och fortsätta verksamheten i egen regi efter projektidens utgång.

Lagstiftning

Utskottet föreslår att landskapsregeringen gör en översyn av gällande lagstiftning på området och vid behov föreslår att lagstiftningsåtgärder vidtas för att skärpa eller på annat sätt förbättra lagstiftningen. Det finns även enligt utskottet anledning att i sammanhanget utreda behovet av helt ny lagstiftning på området. I de fall lagstiftningsbehörigheten hör till riket bör initiativ väckas hos riksmyndigheterna.

Dokumentation och statistik

För att kunna följa upp hur många kvinnor som har kontaktat myndigheterna på grund av att de har utsatts för våld i nära relationer och för att veta vilken hjälp de enskilda kvinnorna erhållit samt vilken effekt hjälpen har haft är det enligt utskottet viktigt att mäns våld mot kvinnor alltid dokumenteras och statistikförs av de myndigheter som kommer i kontakt med kvinnorna, exempelvis Ålands hälso- och sjukvård och kommunernas socialtjänster.

Jämställdhetsorgan

I syfte att involvera och öka lagtingets delaktighet och engagemang i det jämställdhetspolitiska arbetet anser utskottet att det vore till fördel om ett

särskilt organ bestående av lagtingsledamöter tillsattes för att aktivt delta i och stödja landskapsregeringen i det jämställdhetspolitiska arbetet.

Maskulinitetsnormer

Utskottet konstaterar att män står för en överväldigande majoritet av våldet i samhället. De utövar våld mot varandra, blir offer för våld från varandra och utsätter kvinnor för våld. Utskottet anser att det finns anledning att ställa sig frågan om det finns något i maskuliniteten som gör att män slår kvinnor. Mansforskningen ger ingen bestämd definition av maskulinitet utan oftast talas det om maskuliniteter. Med maskuliniteter avses då en samling konstruerade föreställningar och förväntningar om vad det innebär att vara man. Föreställningarna fungerar som norm för hur män och pojkar ska vara för att accepteras av sin omgivning.

Ärendets behandling

Finans- och näringsutskottet har i skrivelse den 20 november 2014 med stöd av 52 § arbetsordningen inbegärt social- och miljöutskottets utlåtande i ärendet.

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Camilla Gunell och chefen för jämställdhetsfrågor Vivan Nikula.

I ärendets avgörande behandling deltog viceordföranden Petri Carlsson (delvis), ledamöterna Anders Eriksson (delvis), John Hilander, Runar Karlsson, Sara Kemetter och Torsten Sundblom samt ersättaren Igge Holmberg.

Utskottets förslag

Med hänvisning till det anförda framför utskottet som sitt utlåtande

att finans- och näringsutskottet vid uppgörandet av sitt betänkande beaktar vad som anförts i detta utlåtande.

Mariehamn den 2 december 2014

Ordförande

Petri Carlsson

Sekreterare

Carina Strand

Till Ålands lagting

Reservation mot finans- och näringsutskottets betänkande nr 2/2014-2015 gällande budget för landskapet Åland 2015

Minskad offentlig sektor

Undertecknad har i utskottet försökt förmå utskottet att ta ett helhetsgrepp kring den offentliga sektorns utveckling och konsekvent understrykt vikten av att minska regeringens verksamhetskostnader för att närma sig en hållbar ekonomi. Vidare har jag mot bakgrund av den bekymmersamma utvecklingen av den offentliga sektorn som redogörs för i budgetmotion nr 3 föreslagit att regeringen ska återkomma till lagtinget med förslag på hur budgetunderskottet ska vändas till överskott till effektiviseringar i bråds-kande ordning.

Med anledning av det ovanstående föreslår jag

att det till utskottets allmänna motivering under rubriken "Landskapets budgetekonomi" infogas ett nytt stycke med följande lydelse: "Målet är att bibehålla välfärden och utveckla det åländska samhället på lång sikt samtidigt som man skapar finansiellt utrymme för att trygga kärnområdena vård, skola och omsorg samt för nödvändiga framtidssatsningar. Den ekonomiska situationen med flera år av budgetunderskott kräver krafttag för att minska landskapets verksamhetsutgifter. Därför bör verksamhetsutgifter nästa år minskas med 5 procent. Landskapsregeringen återkommer i den första tilläggsbudgeten med konkreta sparåtgärder för 2015."

Ekonomiskt perspektiv på reformer

Eftersom utskottet "betonar vikten av att effektiviseringar och rationaliseringar faktiskt åstadkoms då reformer genomförs" för landskapsförvaltningens del har undertecknad föreslagit att så även borde vara fallet för den pågående omorganiseringen av sociala servicen. Särskilt med tanke på att det var en av de ursprungliga huvudmålsättningarna när samhällsreformen planerades. Erfarenheterna från tidigare kommunalförbund vittnar om att den valda organisationsformen med 16 olika huvudmän inte nödvändigtvis blir den mest ekonomiskt fördelaktiga. Därför borde även alternativet att utreda en organisationsmodell där berörda delar av socialservicen överförs till regeringens ansvarsområde.

Med anledning av det ovanstående föreslår jag

att stycket under utskottets allmänna motivering under rubriken "Utveckling och omstrukturering av den kommunala serviceproduktionen" ersätts med följande: "Regeringen utreder i komparativt syfte en organisationsmodell där berörda delar av den sociala servicen överförs till regeringens ansvarsområde."

Rationalisera regeringsarbetet

Eftersom utskottet "betonar vikten av att effektiviseringar och rationaliseringar faktiskt åstadkoms då reformer genomförs" för landskapsförvaltningen borde så även vara fallet när ansvarsfördelningen mellan de olika ministerportföljerna reformeras. Trots att kansliministerns uppgifter under mandatperioden kontinuerligt har minskat, har regeringen inte utrett alternativet att i utmanande ekonomiska tider föregå med gott exempel och minska antalet ministrar. Det vore en viktig signal och ett nödvändigt ledarskap gentemot underlydande förvaltningar.

Med anledning av det ovanstående föreslår jag

att anslaget under avsnittet Verksamhet moment 20010 minskas med 98.000 euro.

Fokus på mindre byråkrati

En av de mest prioriterade åtgärderna från näringslivet är att ha ständigt fokus på att minska byråkratin för företagarna. Trots det har ÅMHM:s taxor på flera håll stigit med flera hundra procent tack vare dagens höga krav på självfinansiering av myndigheten, nya lagstadgade uppgifter i kombination med en omfattande tillsyn. Istället för att vi gör allt för att stöda dem i utmanande ekonomiska tider, skapar vi genom dessa avgiftshöjningar ytterligare hinder för såväl ny som existerande företagsamhet.

Med anledning av det ovanstående föreslår jag

att utskottets allmänna motivering ges en ny rubrik "Tillsyns- och förenklingsarbete" efter rubriken "Närings-, arbetsmarknads- och regionalpolitik" med följande text: "Arbetet med förenklingen av hälsovårdslagstiftningen fortsätter i syfte att skapa ett lätt-hanterligt regelverk anpassat efter småskaliga åländska förhållanden och behov. Under hösten 2014 inleddes arbetet med att ta fram ett nytt avgiftssystem och en ny tillsyns- och verksamhetsplan för ÅMHM. Arbetet färdigställs under våren och en sänkt taxa samt en mindre omfattande tillsynsplan tas i bruk 1 september 2015. Där administrativa åtgärder inte räcker återkommer regeringen under året med förslag till lagstiftning."

Ett åländskt studeranderegister

Utöver byråkratin upplever många företag kompetensförsörjningen som en av de stora framtidsutmaningarna. Därför borde dagens metoder för att matcha företagets behov av arbetskraft med ungdomar i det åländska studiestödsregistret utvecklas. Syftet bör vara att erbjuda intresserade ungdomar intressanta arbetsmöjligheter på Åland redan innan de slutför sina studier.

Med anledning av det ovanstående föreslår jag

att det till utskottets allmänna motivering under rubriken "Utbildnings- och kulturpolitik" införs ett nytt stycke med följande lydelse: "Landskapsregeringen startar under året ett projekt i syfte att kartlägga vilka utbildningar de elever som lämnar gymnasiet går vidare till och vilken kompetens de bygger upp. Om det med beaktande av personregisterlagstiftningen är möjligt byggs en databas upp som ett kontaktforum mellan myndigheter, företag och kompetenta ungdomar.

Mariehamn den 12 december 2014

Brage Eklund

Till Ålands lagting

Reservation mot finans- och näringsutskottets betänkande nr 2/2014-2015 gällande budget för landskapet Åland 2015

Skatteavdrag för elbilar

Lagtingets och regeringens målsättning om att Åland ska bli ett hållbart samhälle 2051 måste följas upp med konkreta åtgärder. Regeringens inledande satsning på laddningsstationer är således ett steg i rätt riktning, dock krävs det även ekonomiska incitament för hushåll och företag för att åstadkomma en hållbar bilpark. Det finns flera lovvärda initiativ i Europa som kunde utgöra inspiration för Åland.

Med anledning av det ovanstående föreslår vi

att utskottets motivering under avsnittet Överföringar moment 44520 "Penningautomatmedel för miljöverksamhet (R)" ges ett nytt stycke med följande lydelse: "Anslaget reserveras i första hand för omställning av den åländska bilparken. Regeringen utreder under året erfarenheterna från olika miljöbilsprogram i Europa samt återkommer till lagtinget med en elbilsstrategi för Åland innehållande ett lagförslag om ett åländskt kommunalskatteavdrag vid inköp av el- och hybrid fordon samt förslag på ekonomisk kompensation till kommunerna. Regeringen uppmanar Finlands regering att införa förstärkta incitament för inköp och import av elbilar i främst fordons- och bilbeskattningen på Åland."

Stärkt digital kompetens

Storbritannien satsar stort på modernisera och förstärka den digitala kompetensens framtoning i grundskolans läroplan. Eftersom den digitala utvecklingen i allt större utsträckning påverkar våra barns vardag är det nödvändigt att även den åländska läroplanen uppdateras. Dagens åländska läroplan är redan föråldrad och bör uppdateras omgående bland annat genom införande av grundläggande kunskaper i programmering

Med anledning av det ovanstående föreslår vi

att utskottets motivering under avsnittet Verksamhet kapitel 500 Utbildnings- och kulturavdelningen "Allmän förvaltning" ges följande tillägg: "Landskapsregeringen lägger under året fokus på att stärka betoningen på digital kompetens i läroplanen genom införande av grundläggande utbildning i programmering samt i hantering av personlig information och integritetsfrågor redan från grundskolans tidigare år."

Mariehamn den 12 december 2014

Brage Eklund

Mats Perämaa

Till Ålands lagting

Reservation mot finans- och näringsutskottets betänkande nr 2/2014-2015 gällande budget för landskapet Åland 2015

En moderniserad grundskolelag

Den åländska grundskolelagen har inte genomgripande moderniserats på snart tjugo år. Behovet är uppenbart. Barn och ungas rättigheter och skyldigheter till grundläggande utbildning regleras i lagen. Ett utvecklingsarbete är ständigt pågående med exempelvis revideringar av läroplanen och bedömningsgrunder men nu behövs en revidering av hela lagstiftningen. Dessutom underlättar en tydligare lagstiftning även lärarnas arbete.

En modernisering av lagstiftningen borde reglera och förtydliga t.ex. rättigheter för elever i behov av olika former av stöd, avgiftsfri undervisning, en modern religionsundervisning, elevernas inflytande, rätt till en trygg studiemiljö, hemspråksundervisning. Även elevens skyldigheter bör regleras tydligare i lag.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag

att till betänkandets allmänna motivering under rubriken Utbildnings- och kulturpolitik infogas ett nytt sista stycke med följande lydelse: "En revidering och modernisering av grundskolelagen inleds under året."

Utlokalisering av arbetsplatser

I samband med den pågående omstruktureringen av förvaltningen är det synnerligen lämpligt att se över vilka arbetsplatser som lämpar sig att utlokaliseras från den centrala förvaltningen.

En utlokalisering kommer att ha regionala effekter på arbetsmarknaden och bidra till sysselsättningen utanför centralorterna. Tidigare har t.ex. skärgårdstrafikens bokning figurerat som en del av landskapsförvaltningen som kunde utlokaliseras, men också skötseln av naturskyddsområden, jakten eller skogsförvaltningen kan komma i fråga. Det finns säkerligen flera verksamheter som det går att utlokalisera.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag

att till betänkandets allmänna motivering under rubriken Regionalpolitik infogas ett nytt sista stycke med följande lydelse: "Landskapsregeringen listar vilka uppgifter som av regionalpolitiska skäl kan utlokaliseras till skärgårdskommunerna eller landskommunerna från centralförvaltningen och kommer med förslag till utlokaliseringar i kommande budgeter."

Ringväg Vårdö-Lumparland

En ringväg med en ny vägsträckning mellan Vårdö och Lumparland kunde ha en omfattande samhällsbetydelse för regionen i synnerhet men också för Åland som helhet.

Rent turistiskt skulle en ringväg göra hela området än mer attraktivt då hela det östra Ålands turistiska utbud kunde nås under samma "utfärd". Den besökande turisten ser alltså nya saker hela tiden istället för att åka "fram och tillbaka". Vägsträckningen skulle förstås delvis anläggas i skärgårdsmiljö vilket alltid ger ett mervärde för en besökande turist. Det kan anses som vedertaget att den vägsträckning i Brändö som dragits i skärgårdsmiljö är uppskattad av besökare just för att den tar dem ut i den vackra skärgårdsmiljön.

En ringväg möjliggör också ett kommunalt samarbete mellan norra och södra Åland på ett helt annat sätt. Möjligheterna för företagare att bredda marknadsområdet för sina produkter och tjänster ökar likaså.

En eventuell ringväg mellan Vårdö och Lumparland bör, om den ska förverkligas, vara en del av ett finansieringspaket för korttrutt.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag

att till betänkandets detaljmotivering under avsnittet Verksamhet kapitel 700 införs ett nytt andra stycke med följande lydelse: "Landskapsregeringen utför en förstudie över en ringväg mellan Vårdö och Lumparland. Förstudien ska innefatta en möjlig eller möjliga sträckningar av väg och en analys över samhällseffekterna av en ringväg."

Reformering av skärgårdstrafikavgifterna

Inför budgetåret 2014 höjdes avgifterna för lastbilar och fordonskombinationerna avsevärt 25 % lågsäsong och 90 % högsäsong. Höjningen föranledde protester från skärgårdskommunerna där det påpekades att höjningen drabbar skärgårdskommunerna orättvist. Skärgårdens näringsliv drabbas oskäligt av höjda kostnader som i förlängningen även leder till lägre skatteinkomster för skärgårdskommunerna.

Även privata åkerier anser att konkurrensen är osund då landskapets lastbilar utnyttjar färjorna utan att betala färjavgift då man exempelvis kör ut grus till skärgården medan privata åkerier i samma ärende är tvungna att betala färjavgift enligt gällande taxa.

Denna skillnad är inte rättvis och snedvrider konkurrensen. Taxorna på skärgårdsfärjorna bör även gälla för landskapets fordon och framför allt sådana fordon, exempelvis lastbilar, som direkt konkurrerar med privata näringsidkare.

Med anledning av ovanstående föreslår jag

att till betänkandets detaljmotivering under avsnittet Verksamhet moment 75010 under rubriken inkomster införs följande tillägg: Landskapsregeringen reviderar skärgårdstrafikens avgiftstaxa inför att sommartaxan börjar gälla år 2015.

Samarbetsunderstöd

Landskapsregeringen har i arbetet med samhällsservicereformen helt lagt fokus på utvecklingen av den sociala sektorn. Syftet är att med tvingande lagstiftning föra samman kommunernas sociala service i ett kommunförbund. Många kommuner ställer sig kritiska till upplägget och det kommer att uppstå stora problem när reformen genomförs. Det finns en överhängande risk att hela projektet kan tröttna vilket i så fall innebär att inget har uppnåtts.

Samtidigt har landskapsregeringen helt frångått systemet att uppmontra frivilliga åtgärder för att bygga upp nya samarbeten mellan kommunerna. Idag finns många olika slag av samarbeten mellan kommuner och nya diskuteras. Flera kommuner på norra Åland vill ha besked om vad ett samgående kunde få för konsekvenser och har ansökt om bidrag för att genomföra en utredning. Landskapsregeringen har sagt nej till detta med hänvisning till sitt eget projekt Kommunernas socialtjänst KST som utgår ifrån en tvingande lagstiftning.

Det är en stor fördel om kommuner själva initierar olika samarbeten för att få en mer sammanhållen kommunal service. Landskapet ska uppmontra och stöda sådana initiativ.

Med anledning av det ovanstående föreslår jag

att till betänkandets detaljmotivering under avsnittet Överföringar momentet 33000 infogas ett nytt sista stycke med följande lydelse:

”I anslaget ingår samarbetsunderstöd för kommuner som inleder eller planerar samarbetsprojekt inom de kommunala verksamhetsområdena samt utredningar som genomförs av minst två kommuner som syftar till samarbete eller samgående inom delar av eller hela kommunförvaltningar.”

Rovdjurspremie på vildsvin

Jag har i utskottet kunnat erfara att det nu också finns en vildsvinsstam på Åland och att den därmed naturligt kommer att öka i våra marker.

Jordbruksgrödor erbjuder vildsvin stora mängder energirik foder som dessutom ofta finns mycket lättillgängligt. En växande vildsvinsstam får därför konsekvenser för åländska jordbrukare då vildsvinens aptit för jordbruksgrödor är stor. För den enskilde jordbrukaren kan en uppökad vall eller förlorad skörd innebära stora kostnader.

De negativa värdena med vildsvin för samhället i stort är skador inom såväl jordbruk som trafik och bebyggelse.

Undertecknad har föreslagit att landskapsregeringen ska uppta 15.000 euro i sin budget för rovdjurspremie för att få bort vildsvinen ur vår fauna och med detta kraftigt markera från landskapsregeringens sida att vildsvinen inte är önskvärda på våra åländska marker.

Med anledning av ovanstående föreslår jag:

att anslaget under avsnittet Överföringar moment 65000 Jakt- och viltvård utökas med 15.000 euro och

att motiveringen under momentet ”Utgifter” kompletteras med ett stycke som lyder enligt följande: ”Landskapet inför en rovdjurspremie på vildsvin från och med den 1.1.2015 i enlighet med jaktlagens 56 §.”

Gång- och cykelväg Lemströms kanal – Söderby

Landskapsregeringen har i sitt budgetförslag för år 2015 upptagit 9,08 miljoner euro för infrastrukturinvesteringar under momentet 976000. Anslaget ska bl.a. användas för planering och projektering av fortsatt utbyggnad av gång- och cykelvägnätet på Åland.

I den lågkonjunktur som nu Åland befinner sig är det rätt att satsa på offentligt byggande för att stimulera den åländska samhällsekonomin och det privata näringslivet.

Undertecknad har föreslagit att landskapsregeringen ska inleda planering och projektering av en gång- och cykelväg från Lemströms kanal till Söderby.

Med anledning av ovanstående föreslår jag:

att texten i första stycket i detaljmotiveringen under avsnittet investeringar, lån och övriga finansinvesteringar moment 976000 kompletteras med följande text: ”En separat gång- och cykelväg från Lemströms kanal till gång- och cykeltunneln i Söderby, Lemland, planeras och projekteras under året.”

Trafiklösningar Godby

Godby fungerar i dag som hela norra Ålands centralort. Idag kan de flesta tjänster erbjudas folk från hela regionen av företagare som förlagt sin verksamhet hit. Många människor från hela Åland besöker Godby i olika ärenden.

Ytterligare satsningar sker för att förstärka det norråländska centret. De olika planerna berörs också av trafiklösningar av olika slag, och en trafikplan har utarbetats. De flesta projekt som ska verkställas är en kommunal angelägenhet men landskapet har genom att huvudväg 4 norrut skär rätt genom centrum ett ansvar att medverka till bra trafiklösningar.

Undertecknad har föreslagit att landskapsregeringen ska inleda planering av ändamålsenliga trafiklösningar i Godby centrum under året och att medel för att förverkliga planerna upptas i budgeten för år 2016.

Med anledning av ovanstående föreslår jag:

att det till detaljmotiveringen under avsnittet investeringar, lån och övriga finansinvesteringar moment 976000 fogas följande text: ”Medlen under momentet ska även användas för att tillsammans med kommunen utarbeta ändamålsenliga trafiklösningar kring landskapsväg 4 norrut som korsar Godby centrum. Planering sker under året och medel för förverkligande anges i budgeten för år 2016.”

Mariehamn den 12 december 2014

Mats Perämaa

Verksamhet – detaljmotivering

---

100 LAGTINGET**101 LAGTINGET (41.01)**

Budgetåret 2015 är ett valår vilket dock inte har någon direkt inverkan på lagtingets budget. Under verksamhetsåret fortgår lagtingets utvecklingsprojekt såsom nedan nämnda e-demokratiprojekt. En översyn av den nya lagtings- och arbetsordningen slutförs liksom beredningen och verkställigheten av en ny landskapslag om lagtingsledamöternas arvoden och kostnadsersättningar.

Kärnverksamheten

Lagtinget utövar lagstiftnings-, budget- och kontrollmakt i enlighet med självstyrelselagen samt lagtings- och arbetsordningen. Det egentliga lagtingsarbetets omfattning beror i hög grad på det antal ärenden som republikens president och landskapsregeringen överlämnar till lagtinget samt på i vilken utsträckning ledamöterna själva utövar sin initiativrätt. Ledamotskapet i lagtinget kräver även insatser från ledamöterna i form av grupparbete, nordiska och övriga internationella kontakter, behov att läsa in och följa med material och information samt utbildning på olika områden.

Utåtriktad verksamhet

Med tanke på självstyrelsens utveckling är det angeläget att lagtinget och dess ledamöter skapar och upprätthåller kontakter till politiker utanför landskapet bland annat genom att ta emot besökare och företa studie- och arbetsresor.

Lagtingshuset

Planeringen av lagtingshusets ombyggnad fortskrider i samråd med lagtingets kanslikommission, med sikte på byggstart i början av år 2016. Ombyggnaden av lagtingshuset, som inte har genomgått någon omfattande renovering sedan invigningen år 1978, syftar till att garantera ett fortsatt ändamålsenligt utnyttjande samtidigt som fastighetens status och arkitektoniska grundvärden respekteras. Medel för ombyggnaden anslås under landskapsregeringens moment 983000.

E-demokrati – ett integrerat kommunikationssystem

Lagtinget eftersträvar en ökad öppenhet i förhållande till och dialog med medborgarna. Målet är ett integrerat internetbaserat kommunikationssystem, e-demokrati.

Medlen för budgetåret är avsedda för kartläggning, dokumentering och framtagande av prototyper med sikte på utvecklingen av ett integrerat dokument- och ärendehanteringssystem. Det långsiktiga målet är bl.a. att det ska vara lättare att navigera i ett ärende och att det i realtid ska vara möjligt att följa lagtingets plenum via lagtingets hemsida.

10100 Lagtinget, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-1 391 946	-1 795 000	-1 808 000
- tidigare års anslag	-350 038		
- PAF-netto			
Anslag netto	-1 741 984	-1 795 000	-1 808 000

(41.01.01)

Under momentet upptas främst medel för lagtingsledamöternas arvoden och er-

sättningar enligt lagtingets gällande beslut samt för lagtingsledamöternas och lagtingsorganens resekostnader. Anslaget under momentet avser även talmannens särskilda representationsersättning.

Lagtingsledamöternas arvode betalas som ett årsarvode som utgör 67 % av grundlönen jämte dyrortstillägg och sex ålderstillägg i landskapets löneklass A 28. Till talmannen utbetalas ett arvode på helårsbasis medan vicetalmännen och utskottsordförandena, gruppordförandena och medlemmarna i Nordiska rådet samt ordföranden för BSPC-delegationen erhåller en förhöjning om fem procent på sina arvoden. En skattepliktig kommunikationsersättning om 120 euro per månad utgår dessutom för att täcka ledamöternas kostnader för mobilsamtal, datorförbindelser m.m.

I lagtinget pågår behandlingen av ett förslag till en ny landskapslag om lagtingsledamöternas arvoden och kostnadsersättningar enligt vilken ersättningarna till ledamöterna ska fastställas av en av lagtinget tillsatt arvodeskommission. Avsikten är att lagen ska träda i kraft i början av år 2015 så att arvodeskommissionen i god tid före valet kan fastställa ersättningarna för nästa mandatperiod. Anslaget under momentet föreslås höjt med 5.000 euro för att täcka kostnaderna för arvodeskommissionen. Beloppet täcker såväl medlemmarnas som en eventuell sekreterares arvoden samt eventuella övriga utgifter.

Anslaget beräknas i övrigt täcka ledamöternas resekostnader såväl inom som utom Åland, dagtraktamenten och logiersättningar, förutom kostnaderna för medlemmarna i Nordiska rådet samt den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) som påförs separata moment. Ur anslaget betalas också de hälsovårds- och utbildningstjänster som ledamöterna erhåller samt utbildning för ledamöterna.

Övrig anslagshöjning föranleds av de kollektivavtalsenliga förhöjningarna av den löneklass till vilken lagtingsledamöternas arvoden är kopplad.

110 LAGTINGETS KANSLI (41.05)

11100 Lagtingets kansli, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	311	1 000	1 000
Kostnader:			
- årets anslag	-158 421	-742 000	-748 000
- tidigare års anslag	-455 412		
- PAF-netto			
Anslag netto	-613 522	-741 000	-747 000
Internhyra			-641 000
Sammanlagt	-613 522	-741 000	-1 388 000

(31.05.01, 41.05.01)

Inkomster

Lagtingets inkomster består huvudsakligen av avgifter för prenumeration av lagtingshandlingar. Eftersom de inkomster som inflyter är mycket små ligger anslaget på lägsta möjliga nivå.

Utgifter

I anslaget ingår avlöningsutgifter för den ordinarie kanslipersonalen samt medel för tillfälliga uppdrag vid tidvis förekommande arbetsanhopning. Lagtingets utvecklingsarbete bland annat på dataområdet samt i fråga om lagstiftningsarbete inom ramen för talmanskonferensens nya förslagsrätt förutsätter åtminstone temporärt utökade resurser på lagtingets kansli. Resurserna, som bör riktas framför allt till lag- och kulturutskottet, föranleder i detta skede inte någon anslagsökning.

Vidare ingår i anslaget utgifter för kopiering och tryckning av lagtingshandlingarna och övrigt tryckarbete, post- och teleavgifter, kontorsmaterial och servicearbeten, personalens resor och fortbildning, sedvanlig förnyelse av kontors-, data- och teleutrustning för kansliet och lagtingsledamöterna samt representation på tjänstemannanivå. I anslaget ingår också kostnader för teknisk utrustning samt förnyelse av programvaror. Ur anslaget under momentet stöds även verksamheten i lagtingets veteranförening. Vidare kan medel ur anslaget under momentet användas för konstanskaffningar enligt beslut av kanslikommissionen.

Anslagshöjningen föranleds av de kollektivavtalsenliga löneförhöjningarna.

Föreliggande moment belastas med internhyra som gottskrivs fastighetsbyrån. Internhyran avser lagtingsbyggnaden. Se även anslag 83000.

11130

Lagtingets bibliotek, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-14 645	-30 000	-30 000
- tidigare års anslag	-8 956		
- PAF-netto			
Anslag netto	-23 601	-30 000	-30 000

(41.05.04)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 30.000 euro som avser kostnader för inköp av litteratur och prenumerationer till lagtingets och centrala ämbetsverkets handbibliotek, inbindning, datakatalogisering, informationsökning, anslutning till avgiftsbelagda databaser och användartjänster, fjärlån, post- och tullavgifter, kontorsutgifter och övriga konsumtionsutgifter. Anslaget är oförändrat i förhållande till år 2014.

Enligt planerna för ombyggnaden av lagtingshuset kommer biblioteket att flytta till husets entréplan vilket möjliggör en utveckling av bibliotekets informationsverksamhet. Under budgetåret fortgår planeringen med sikte på såväl bokmagasiner under ombyggnadstiden samt utvecklingen av den utökade informationsverksamheten liksom kommande digitalisering av böcker och handlingar.

11150 E-demokrati - utvecklingsprojekt

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	-220 000	-220 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	0	-220 000	-220 000

(41.05.03)

För att öka öppenheten i förhållande till och dialogen med medborgarna har lagtinget inlett ett projekt vars mål är ett integrerat internetbaserat kommunikationssystem, e-demokrati. Medlen är i första hand avsedda för kartläggning, dokumentering samt framtagande av prototyper för delar av ett integrerat dokument- och ärendehanteringssystem som utgör en grund för ett nytt plenisystem. Lagtingets nuvarande diariehanteringssystem är ursprungligen en prototyp och byggd på gammal teknik varför det kräver förändringar. Målet är, förutom en ökad tillgänglighet för medborgarna, att driften av det nya systemet ska vara så kostnads-effektivt som möjligt och projektet kan resultera i olika rationaliseringsvinster såsom en möjlighet att ersätta de stenografiska protokollen. Anslaget är oförändrat i förhållande till år 2014.

112 LAGTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER (41.10)

Under kapitlet upptas medel bland annat för Landskapsrevisionens verksamhet, för stöd av lagtingsgruppernas verksamhet samt för lagtingets representation.

Landskapslagen om Landskapsrevisionen trädde i kraft den 1 juli 2013. Landskapsrevisionen är en oberoende revisionsmyndighet som ersätter de tidigare landskapsrevisorerna och landskapsregeringens revisionsbyrå.

En viktig förutsättning för att främja demokratin är att det ges tillräckliga och jämlika verksamhetsbetingelser för att bedriva politiskt arbete och politisk opinionsbildning. Ett fungerande samarbete inom ramen för de olika lagtingsgrupperna är tillsammans med kansliresurser här viktiga beståndsdelar. I detta syfte beviljas lagtingsgrupperna ett årligt anslag för att stöda gruppkansliernas arbete som service- och utredningsresurs för grupperna.

11200 Lagtingets övriga utgifter

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-33 908	-6 000	-6 000
- tidigare års anslag	-22 332		
- PAF-netto			
Anslag netto	-56 240	-6 000	-6 000

(41.10.04-utgått 2014, 41.10.05)

Anslaget avser kostnader för sakkunnigutlåtanden till utskott och övriga organ inom lagtinget samt för översättnings- och tolkningsuppdrag och liknande. Anslaget motsvarar 2014 års anslag.

11210 Lagtingets Östersjösamarbete BSPC, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-11 796	-25 000	-25 000
- tidigare års anslag	-4 779		
- PAF-netto			
Anslag netto	-16 575	-25 000	-25 000

(41.10.07)

Lagtingets samarbete inom ramen för den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) har blivit allt viktigare och ger lagtinget en god plattform att på jämbördig nivå tillsammans med övriga parlament runt Östersjön bidra till en positiv utveckling av regionen. Lagtinget deltar b.l.a. i den årliga konferensen, den ständiga kommitténs möten, olika arbetsgruppsmöten samt vid behov i sekretariatets möten. Därutöver kan BSPC utse rapportörer från lagtinget för olika ärenden. Så har t.ex. skett i fråga om de maritima frågorna. Anslaget, som motsvarar 2014 års anslag och som har beretts av BSPC-delegationen, avser främst täcka resekostnader, omkostnader samt representation.

11220 Dispositionsmedel

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-10 823	-70 000	-70 000
- tidigare års anslag	-32 136		
- PAF-netto			
Anslag netto	-42 959	-70 000	-70 000

(41.10.18)

Anslaget avser medel för gästbesök, uppvaktningar, vissa resekostnader i anslutning till inbjudningar, arrangemang och motsvarande. Anslaget motsvarar 2014 års anslag.

120 LANDSKAPSREVISIONEN (41.50)

Landskapsrevisionens granskning sker i form av årlig revision och effektivitetsrevision. Den årliga revisionen har till syfte att bedöma om årsredovisningen och den underliggande redovisningen är tillförlitliga och ger en rättvis bild av landskapets ekonomiska situation samt om ledning och förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och beslut. Effektivitetsrevisionen har till syfte att bedöma om budgetmedlen har använts i enlighet med principerna om sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet. Granskningen ska främja en sådan utveckling att landskapet med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser.

Landskapsrevisionen ansvarar även för granskningen av EU-stöd, vilka beviljas inom ramen för EU:s strukturfondsprogram på Åland, i enlighet med de krav som EU-kommissionen ställt.

12010 Landskapsrevisionen, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-79 128	-240 000	-210 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-79 128	-240 000	-210 000

(41.50.20)

För landskapsrevisionens verksamhet föreslås ett anslag om 210.000 euro. Anslaget avser medel för myndighetens verksamhet såsom personalutgifter, administrativa utgifter, utbildning, tjänsteresor samt inköp av revisionstjänster och övriga experttjänster.

130 ÅLANDS DELEGATION I NORDISKA RÅDET (41.20)

Verksamheten vid delegationen och delegationssekretariatet bedrivs med stöd av landskapslagen (1984:25) om Ålands representation i Nordiska rådet.

Liksom föregående år sköts sekreteraruppgifter och kansligöromål vid delegationen av en utskottssekreterare respektive byråsekreterare vid lagtingets kansli.

13010 Ålands delegation i Nordiska rådet, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-18 611	-31 000	-85 000
- tidigare års anslag	-15 388		
- PAF-netto			
Anslag netto	-33 999	-31 000	-85 000

(41.20.01)

Under momentet föreslås ett anslag om 85.000 euro. Anslaget föreslås höjt med 54.000 euro med anledning av arrangemangen med de samlade januarimötena år 2015. Delegationen deltar b.l.a. i Nordiska rådets sessioner, utskottsmöten, olika arbetsgruppsmöten samt vid behov i sekretariatets möten. Anslaget utgörs främst av delegationens resekostnader, omkostnader och representation. Anslaget har beretts av Ålands delegation i Nordiska rådet.

200 LANDSKAPSREGERINGEN OCH REGERINGSKANSLIET**200 LANTRÅDET OCH LANDSKAPSREGERINGENS LEDAMÖTER (42.01)**

För att handha landskapets allmänna styrelse och förvaltning tillsätter lagtinget, på sätt därom är stadgat i lagtingsordningen, en landskapsregering bestående av lantrådet och högst sju ledamöter. På landskapsregeringen ankommer att bevaka landskapets rätt och bästa samt att till verkställighet befodra lagtingets beslut och övriga förfoganden.

Landskapsregeringen bedriver verksamheten utgående från sitt regeringsprogram

och strävar efter att i planeringen och beslutsfattandet beakta principerna för ett hållbart samhälle. Genom att beakta jämställdhet i planering och beslutsfattande, främjas att kvinnor och män har samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Landskapsregeringen och dess medlemmar biträds av landskapsregeringens allmänna förvaltning i de ärenden och andra uppgifter som ankommer på landskapsregeringen.

20010 Landskapsregering, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-899 795	-980 000	-990 000
- tidigare års anslag	-58 780		
- PAF-netto			
Anslag netto	-958 575	-980 000	-990 000

(42.01.01)

Under momentet föreslås ett anslag om 990.000 euro.

Utgifter

Landskapsregeringen antas under året bestå av lantrådet jämte sex ministrar. Arvodet till landskapsregeringsledamöterna utgår enligt landskapslagen (1985:17 ändrad 2000/64) om arvode för medlem av Ålands [landskapsstyrelse].

Under momentet upptas även anslag för avlönande av förvaltnings- och utvecklingschef och ministersekreterare samt för resekostnader och övriga verksamhetsutgifter.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

I tll. Anders Erikssons m.fl. budgetmotion nr 4/2014-2015 föreslås att anslaget under momentet minskas med 98.000 euro.

Utskottet föreslår att motionen förkastas.

20020 Dispositionsmedel

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Förslag 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-66 491	-70 000	-70 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-66 491	-70 000	-70 000

(42.01.18)

Under momentet föreslås ett anslag om 70.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser främst landskapsregeringens kostnader för kontakter med myndigheter och organisationer samt kostnader i samband med representationsupp-

drag.

210 REGERINGSKANSLIET (43.01)

21010 Regeringskansliet, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	78 352	87 000	75 000
Kostnader:			
- årets anslag	-1 619 840	-2 345 000	-2 181 000
- tidigare års anslag	-172 093	-100 000	-20 000
- PAF-netto		550 000	455 000
Anslag netto	-1 713 581	-1 808 000	-1 671 000

(33.01.01, 43.01.01, 43.01.05, 43.01.20)

Under momentet föreslås inkomster om 75.000 euro och med beaktande av tidigare års anslag ett anslag om 2.181.000 euro.

Föreslås att 455.000 euro av anslaget finansieras med penningautomatmedel. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster.

Inkomster

Föreslås ett anslag om 75.000 euro. Momentet avser inkomster av försäljning av intyg och utdrag ur register, försäljning av böcker, broschyrer samt inkomster för avgiftsbelagda prestationer vid kansliavdelningens allmänna byrå.

Utgifter

Förutom direkta personalutgifter upptas därtill under förevarande moment anslag för tjänstemäns resor, prenumerationer, diverse inköp och andra konsumtionsutgifter inklusive avdelningens representation. Därtill ingår anslag för avdelningens utgifter för den yrkesspecifika personalutbildningen och personalens kompetensutveckling i övrigt.

Landskapets EU-arbete förstärks genom att praktiktiden hos landskapets specialrådgivare i Bryssel förlängs till sex månader.

I anslaget ingår 380.000 euro för kostnader för utveckling av landskapsregeringens nya webbsida, samt utveckling och framtagande av formulär samt processkartläggningar. Föreslås att landskapsregeringen reserverar penningsautomatmedel för finansieringen.

Föreslås därtill ett anslag om 75.000 euro för det fortsatta arbetet med samhällsservicereformen. Reformarbetet går in i en ny fas med lagstiftningsarbete och konkreta förändringsåtgärder parallellt med att utredningar och tilläggsutredningar genomförs. I anslaget ingår kostnaden för den referensgrupp som ska fungera som sakkunnigråd mellan den politiska regeringen och arbetsgrupper samt tjänstemän som arbetar med att förverkliga landskapsregeringens samhällsservicereform. I anslaget ingår kostnader för utredningsarbeten, referensgruppens sammanträden, planering och information. Kostnader för verkställande av Kommunernas socialtjänst ingår i momentet. Föreslås att landskapsregeringen reserverar

penningautomatmedel för finansieringen.

215 **KOMMUNIKATIONSVERKSAMHET (43.03)**

Landskapsregeringens kommunikationsverksamhet utgår från offentlighetsprincipen. I enlighet med fastslagen kommunikationsstrategi ska förvaltningen ha beredskap att aktivt, korrekt, snabbt och lättillgängligt både internt och externt informera om arbetet och presentera beslut och åtgärder.

Kommunikationsenheten omstruktureras under år 2015 för att stärka Ålandskontoren och renodla mediahanteringen i regeringskansliet. Ålandskontoren har en central roll för Ålandsbilden och verksamheten ska koordineras med marknadsföring av Åland. Målet är att fördjupa kunskapen om och förståelsen för Åland och självstyrelsen samt få till stånd ett smidigt samarbete med externa kontakter. Se även allmänna motiveringen.

Målsättningar för år 2015 är att

- ta fram en modern och effektiv lösning för landskapsregeringens hemsida och intranät för att skapa en bättre extern och intern kommunikation som stärker medborgarnas förtroende och förbättrar personalens arbetsredskap
- administrera och utveckla landskapsregeringens webbkommunikation
- implementera nya webblösningar inom förvaltningen genom utbildning och information samt
- uppdatera informationsmaterial för olika behov.

Övriga åtgärder

Utöver kostnader för webbutveckling (se moment 21010) förväntas särskilda behov föreligga under året för informationsinsatser i samband med lagtingsval och påföljande regeringsbildning, personalens mediautbildning, för inköp av informationsmaterial relaterade till landskapets informationsverksamhet och för andra kostnader som uppkommer i samband med kommunikationsinsatser.

21500 **Kommunikationsverksamhet**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-45 166	-65 000	-95 000
- tidigare års anslag	-11 167		
- PAF-netto			
Anslag netto	-56 333	-65 000	-95 000

(43.03.04)

Utgifter

Under momentet föreslås ett anslag om 95.000 euro för kostnader för produktion av informationsmaterial, översättningar, köp av reklambyråtjänster och utgifter för omvärldsbevakning.

21510 Ålandskontoret i Helsingfors, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	29 286	30 000	36 000
Kostnader:			
- årets anslag	-204 529	-210 000	-210 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-175 244	-180 000	-174 000

(33.03.01, 43.03.01)

Inkomster

Föreslås en inkomst om 36.000 euro för Ålandskontoret i Helsingfors. Inkomsten består av hyresbetalningar från underhyresgästerna Ålandsdelegationen och Ålandsbanken.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 210.000 euro för verksamheten vid Ålandskontoret i Helsingfors.

Ålandskontoret i Helsingfors är landskapsregeringens informationskontor och ansvarar för kommunikation och kontakter med målgrupper i Helsingfors och riket i övrigt. Kontoret ligger centralt och har utrymmen för möten och mottagningar samt erbjuder arbetsutrymmen för landskapsregeringens tjänstemän på tjänsteresa i Helsingfors.

Kontoret sköter uppgifterna inom sitt ansvarsområde i enlighet med landskapsregeringens handlingsprogram och kommunikationsstrategi samt gällande verksamhetsstrategi. Riksdagsvalet, lagtingsvalet och den pågående reformen av självstyrelselagen kräver särskilda insatser under år 2015.

21520 Ålandskontoret i Stockholm, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-64 166	-70 000	-72 000
- tidigare års anslag	-7 798		
- PAF-netto			
Anslag netto	-71 965	-70 000	-72 000

(43.03.02)

Under momentet föreslås ett anslag om 72.000 euro.

Utgifter

Ålandskontoret i Stockholm är Ålands landskapsregerings informationskontor i Sverige. Verksamheten delas tidsmässigt mellan Stockholm och Mariehamn. Ålandskontoret verkar i hyrda lokaler i centrala Stockholm där även utrymmen för landskapsförvaltningens möten och evenemang finns att tillgå.

Basverksamheten är Ålandsrelaterad information och kontakter med myndigheter, företag, media, organisationer och privatpersoner samt att vara kontaktlänk mellan Ålands landskapsregering och svenska regeringskansliet.

220

FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN (43.04)

Det övergripande målet i landskapsregeringens ramprogram för jämställdhetsarbetet i landskapet 2012-2015 är att kvinnor och män ska ha samma makt och frihet att forma samhället och sina egna liv. Kunskap och könsuppdelad statistik om flickors, pojkers, kvinnors och mäns livsvillkor är förutsättningen och grunden för åtgärder som på sikt motverkar och förändrar strukturer som bidrar till ojämställdhet på samhälls- och individnivå. Jämställdhetsintegrering av alla politik- och verksamhetsområden är strategin för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen.

Expertrådet för jämställdhet följer upp och utvärderar jämställdhetsarbetet samt tillför sakkunskap för att utveckla jämställdhetspolitiken.

Jämställdhetsarbetet ska utföras kontinuerligt, långsiktigt och målmedvetet.

Målsättningar för år 2015

- förankring och utveckling av det tvärssektoriella arbetet gällande våld i nära relationer
- ökad samverkan samt kompetensutveckling inom berörda myndigheter gällande arbetet mot våld i nära relationer
- kompetensutveckling för berörda aktörer i frågor som rör människohandel för sexuella ändamål och prostitution
- handledning för pilotdaghem inom ramen för ”jämställd barnomsorg”
- kunskaps- och kompetensutveckling gällande olika aspekter av genus och jämställdhet hos barnomsorgspersonal, berörda politiker och vårdnadshavare
- kunskaps- och kompetensutveckling och utvecklande av rutiner för att skapa hållbarhet i genus- och jämställdhetsarbetet inom fritidssektorn
- genomföra utbildningsinsatser i form av en grundutbildning i jämställdhetsintegrering och målgruppsanpassade påbyggnadsmoment. Påbyggnadsmomenten innehåller handledning och deltagarnas eget arbete mellan momenten med målsättning för att ge ålänningarna en likvärdig service oavsett kön samt
- genomförandet av utbildningsinsatser med syfte att skapa en jämnare fördelning av makt och inflytande i det åländska samhället inklusive näringslivet.

22000

Främjande av jämställdhet, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-71 755	-102 000	-175 000
- tidigare års anslag	-12 074		
- PAF-netto			100 000
Anslag netto	-83 829	-102 000	-75 000

(43.04.01)

Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås ett nettoanslag om 75.000 euro för främjande av jämställdhet.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

Utskottet har inbegärt social- och miljöutskottets utlåtande gällande budgeten och frågan om jämställdhet och frågan om våld mot kvinnor. På basen av utlåtandet konstaterar utskottet att landskapsregeringen sedan många år bedriver ett

omfattande arbete på kvinnofridsområdet. Utskottet noterar att det uppgörs ett ramprogram för jämställdhetsarbetet för varje landskapsregerings mandatperiod. För att ge lagtinget en möjlighet att grundligt diskutera och påverka de uppställda målsättningarna och de konkreta åtgärderna som landskapsregeringen avser att vidta under en mandatperiod bör varje ramprogram tillställas lagtinget i form av ett meddelande.

En samordning av det sociala området innebär att även kommunernas arbete mot mäns våld mot kvinnor samordnas, vilket torde vara till fördel för de våldsutsatta kvinnorna och deras rätt till likvärdigt stöd oberoende av i vilken kommun de bor.

Förebyggande insatser för att främja jämställdhet och därmed minskat våld mot kvinnor är av stor vikt.

Utskottet hänvisar i övrigt till social- och miljöutskottets utlåtande som bifogas betänkandet.

Inkomster

Föreslås att momentet kan gottskrivas med kostnadsersättningar för prestationer utförda inom ramen för samarbete med andra offentliga organisationer.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 75.000 euro innefattande kostnader för såväl konkreta åtgärder och utbildningsinsatser inom prioriterade områden i ramprogrammet för det åländska jämställdhetsarbetet som för arbetet med jämställdhetsintegrering.

Anslaget inkluderar kostnader för Kvinnofridslinjen och Alternativ till våld samt arvode för projektledare gällande utbildning och kompetensutveckling inom ramen för arbetet mot våld i nära relationer. Anslaget inkluderar kostnader för kommittèer och arbetsgrupper med olika uppdrag i syfte att främja jämställdheten samt utgifter för expertrådet. Anslaget ska även täcka kostnader som uppstår i samband med det nordiska samarbetet på jämställdhetsområdet. Anslaget inkluderar även åtgärder med anledning av uppföljningen av jämställdhetsbilagan till landskapsbudgeten.

Projekten "Jämställd barnomsorg" och "Jämställd fritid" finansieras med penningautomatmedel uppgående till 50.000 euro under moment 44510 i överföringsdelen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivas med dessa inkomster. Momentet kan även gottskrivas med kostnadsersättningar för prestationer utförda inom ramen för samarbete med andra offentliga organisationer (50.000 euro totalt).

Det treåriga projektet "Jämställt Åland" finansieras med penningautomatmedel uppgående till 100.000 euro, se moment 35000. Fokusområde för projektet är i första hand offentlig sektor. Den övergripande målsättningen med "Jämställt Åland" är att alla som använder skattefinansierad verksamhet ska känna trygghet i att bemötande och service utformas och att resurser fördelas likvärdigt så att de svarar mot båda könen livsvillkor och behov. Se även avsnittet om jämställdhet i allmänna motiveringen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivas med dessa inkomster.

Det övergripande målet för integrationspolitiken i landskapet Åland definieras i landskapsregeringens program för främjande av integration 2012 - 2015: "Alla

kvinnor, män, flickor och pojkar ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter på alla områden i livet. Åland ska vara ett inkluderande samhälle där alla garanteras en likvärdig behandling”, LL om integrationsfrämjande (ÅFS 2012:74).

För att uppnå målsättningarna fortsätter landskapsregeringen stödja särskilda insatser för att främja integration på totalt sett drygt 800.000 euro.

22500**Främjande av integration**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-12 466	-51 000	-65 000
- tidigare års anslag	-14 888		
- PAF-netto			
Anslag netto	-27 354	-51 000	-65 000

(43.91.23)

Under momentet föreslås ett anslag om 65.000 euro.

Utgifter

Mål för år 2015

- kännedom om rättigheter och skyldigheter i det åländska samhället speciellt gällande arbetsliv och samhällets servicesystem ökas hos de inflyttade till Åland
- offentligt anställda fortsätter stärka sina kunskaper om integration och hur de kan bidra till att främja integration i sitt arbete
- flyktigmottagning på Åland genomförs på bästa sätt. Landskapsregeringen stöttar berörda parter inom ramen för sitt uppdrag
- anslaget innefattar kostnader för informationspunkt och informationsträffar för inflyttade
- översättning av informationsmaterial samt
- utbildnings- och kompetenshöjande insatser för olika berörda målgrupper så som offentligt anställda inom landskapsregeringen, Ams och kommunerna.

230**LAGTINGSVAL (43.10)****23000****Lagtingsval**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	0	-200 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			35 000
Anslag netto	0	0	-165 000

(43.10.04)

Föreslås ett anslag om 200.000 euro, varav 35.000 euro finansieras med penningautomatmedel.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 165.000 euro. Anslaget är avsett att täcka kostnaderna för lagtingsvalet år 2015 samt vissa kostnader i anslutning till kommunalvalet. I kostnadsanslaget ingår administration av valet samt en översyn av vallagstiftningen.

I anslaget ingår kostnader för att använda justitieministeriets valdatasystem, innefattande kostnader för upprättande av rösträtsregistret samt lagstadgade avgifter för befolkningsregistercentralens tjänster. Vidare ingår kostnader för centralnämnden för lagtingsval och för anordnande av förtidsröstning. I kostnaderna för centralnämnden ingår nämndens arvoden, ersättning till nämndens sekreterare samt anlåtande av tillfällig hjälp i samband med valrapporteringen.

I anslutning till kommunalvalet bekostar landskapsregeringen enligt landskapslag om lagtingsval och kommunalval (1970:39 83§) även tryckning av valsedlar, röstkort och valhandlingar för förtidsröstningen.

Momentet innehåller kostnader för översyn av vallagstiftningen. Översynen innefattar utredningsarbete, den politiska referensgruppens sammanträden, planering, information och studiebesök. Föreslås att landskapsregeringen reserverar 35.000 euro av penningautomatmedel för finansieringen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster.

240 **BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET (43.30)**

Landskapsregeringen har det övergripande ansvaret för att den kommunala räddningsverksamheten i landskapet bedrivs effektivt och organiseras i enlighet med räddningslagen för landskapet Åland. Det sker genom att landskapsregeringen leder och utövar tillsyn över räddningsverksamheten. Landskapsregeringen har tillsatt en räddningsdelegation som har till uppgift att biträda landskapsregeringen i ärenden som rör räddningsverksamheten och bekämpningen av miljöskador i landskapet. Under året ska samarbetsplanen som anger riktlinjerna för hur det kommunala räddningsväsendet skulle kunna administreras av en för hela landskapet gemensam kommunal räddningsmyndighet antas och förverkligas.

24000 **Brand- och räddningsväsendet, verksamhet**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	1 220	2 000	2 000
Kostnader:			
- årets anslag	-22 956	-30 000	-30 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-21 736	-28 000	-28 000

(33.30.04, 43.30.01)

Inkomster

Föreslås en inkomst om 2.000 euro under momentet.

Under momentet föreslås ett anslag om 30.000 euro.

Landskapsregeringens målsättningar är att

- medverka till grundandet av en för hela landskapet gemensam kommunal räddningsmyndighet
- skapa förutsättningar för kurser, information, planering och övningar för myndigheter och personal som deltar i räddningsverksamhet
- upprätthålla en räddningsdelegation för räddningsverksamhet med uppgift att följa med i utvecklingen och ta initiativ till utveckling inom området samt att samordna räddningsväsendet
- tillsammans med Statens Ämbetsverk på Åland upprätthålla en organisation för befolkningsskyddet samt utföra och initiera förberedelser för förhållanden och händelser som avviker från det normala
- utföra utredningar och utarbeta regelverk med syfte att förbättra säkerheten i samhället och effektiviteten hos räddningsmyndigheterna samt
- genomföra anskaffningar av utrustning och uppgifter för räddningsverksamhet och säkerhet där särskilda motiv finns.

250

PERSONALARBETE OCH ARBETSMILJÖ (43.95.)

Personalenheten är en stab som stöder chefer och personal inom landskapsförvaltningen i olika personal- och arbetsgivarfrågor. Enligt LF (2011:35) om landskapsregeringens allmänna förvaltning ankommer följande uppgifter på personalenheten: Utveckla, samordna och följa upp landskapsregeringens personalpolitik. Stöda chefer i rollen som arbetsgivare. Verka som stödjande funktion och rådgivare inom det personaladministrativa området. Ansvara för personalbokslut, kompetensutveckling, arbetsmiljö, den personalpolitiska jämställdhetsplaneringen, företagshälsovård och friskvård. Samordna samarbetet mellan personal och arbetsgivare.

Inriktningsmål

Landskapsregeringen har goda arbetsförhållanden och ett stimulerande arbetsklimat för både kvinnor och män. Landskapsregeringens medarbetare har rätt kompetens för sina uppdrag.

Mål för år 2015

- tillgodose organisatoriska och individuella behov av kompetens samt främja likvärdiga möjligheter till utveckling och avancemang genom att ta fram riktlinjer för kompetensutveckling
- i samarbete med andra berörda avdelningar och myndigheter utveckla och effektivisera rutiner och arbetsmetoder inom personaladministrationen med stöd av ett nytt löne- och personaladministrativt system (PA-system) samt
- uppdatering av åtgärder i jämställdhetsplanen för den resterande planperioden 2015 - 2016.

25000

Utbildning, företagshälsovård, arbetarskydd, personalaktiviteter och personalpolitiska åtgärder

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	4 178	185 000	200 000
Kostnader:			
- årets anslag	-231 616	-559 000	-544 000
- tidigare års anslag	-27 659		
- PAF-netto			
Anslag netto	-255 097	-374 000	-344 000

(43.95.06, 43.95.09)

Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås ett nettoanslag om 344.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna av gottskrivna ersättningar från Folkpensionsanstalten för skäliga kostnader för företagshälsovård och sjukvård har beräknats uppgå till 190.000 euro.

Inkomsterna från Nordiska ministerrådet, motsvarande utgifter för stipendier i samband med Nordiskt tjänstemannautbyte, uppskattas till ca 10.000 euro.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 544.00 euro.

Av anslaget har 340.000 euro beräknats för lagstadgad företagshälsovård (Lag om företagshälsovård FFS 1383/2001) och sjukvård på allmänläkarnivå, första hjälpen-material, mediciner, personalvård och handledning.

För gemensam personalutbildning, ledarskapsutbildning, arbetarskyddsutbildning och förstahjälpen-utbildning har beräknats 36.000 euro.

För aktiviteter som främjar personalens trivsel och välmående har 76.000 euro beaktats. I anslaget ingår friskvård, subventionerad träning, förebyggande subventionerad massage samt gemensam julfest.

För övriga utgifter som personalkaffe, arvode till arbetarskyddsfullmäktige, dataglasögon och inköp av tjänster ingår 42.000 euro.

För utgifter för stipendier i samband med Nordiskt tjänstemannautbyte, uppskattas kostnaden till ca 10.000 euro. Utgiften motsvaras av inkomster från Nordiska ministerrådet.

Ett anslag om 40.000 euro har reserverats för personalpolitiska åtgärder vars kostnader det inte är skäligt att belastar de olika enheterna inom förvaltningen där den berörda personalen arbetar eller har arbetat. I anslaget ingår kostnader för åtgärder som syftar till att tillgodose behovet av personal. Sådana åtgärder kan vara både kompetensutveckling för att kunna ta sig an nya arbetsuppgifter och omställningsåtgärder i samband med personalavveckling. Kostnader för åtgärder som syftar till att upprätthålla arbetsförmågan eller underlätta återgången i arbete efter lång sjukledighet samt andra liknande personaladministrativa arrangemang av i huvudsak tillfällig karaktär ingår också i anslaget. Vidare kan anslaget i undantagsfall användas för anställande av vikarier för sjuk- och moderskapsledig

personal eller annan tillfällig arbetskraft vid små enheter som inte själva kan täcka oförutsedda kostnader.

252 SERVICEVERKSAMHET

Kapitlet nytt.

Under kapitlet upptas för förvaltningen gemensamma kostnader.

25210 Serviceverksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. tb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	-30 000	-312 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	0	-30 000	-312 000

(43.01.01 (delvis), 43.95.70, 44.95.01 delvis)

Under momentet föreslås ett anslag om 312.000 euro. Vid dimensioneringen av anslaget har 200.000 euro överförts från moment 39000 Allmänna förvaltningskostnader (44.95.01 i 2014 års budget) medan resterande anslag upptogs under momenten 43.01.01 (anslag 21010) och 43.95.70 i 2014 års budget.

Utgifter

Anslaget avser anskaffning och utbyte av möbler samt underhåll, försäkringar och bränsle för fordon, kostnader för städpersonal, städtjänster och –material, kontorsmaterial, post- och teletjänster.

260 LANDSKAPSREGERINGENS ÖVRIGA INKOMSTER OCH UTGIFTER (42.05)

26000 Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. tb	Budget 2015
Intäkter	60 237	0	0
Kostnader:			
- årets anslag	-154 635	-264 000	-240 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-94 399	-264 000	-240 000

(42.05.05, 42.05.06, 42.05.09, 42.05.11, 42.05.19)

Under momentet föreslås ett anslag om 240.000 euro.

Utgifter

Under momentet föreslås ett anslag om 90.000 euro för arvoden och reseersättningar för lagstadgade delegationer och övriga av landskapsregeringen tillsatta kommittéer, kommissioner och sakkunniga för vilka anslag inte har upptagits särskilt.

Därtill ingår anslag för utredningskostnader, men även kostnader för utvecklingsprojekt och andra konsultinsatser. Anslaget föreslås kunna användas för tillfälliga projektanställningar avseende projekt som kan komma att bli aktuella under året. Anslaget kan även användas för deltagande i kostnader för utredningar som genomförs av annan men som är i landskapets intresse.

I momentet ingår även kostnader för kontaktgruppen mellan landskapsregeringen och utrikesministeriet, vars uppgift är att utveckla och öka användningen av Ålandsexemplet i internationella sammanhang samt kostnader för utredningar och forskningsuppdrag beträffande Ålandsexemplet och Ålands särställning enligt folkrätten.

Den av statsrådet den 19.9.2013 tillsatta parlamentariskt sammansatta kommittén med representanter från såväl riket som landskapet bekostas till största delen av statsrådet dock så att landskapet enligt tillsättandebeslutet till hälften svarar för de egentliga resekostnader som kommittéarbetet föranleder för landskapets kommittémedlemmar, sakkunniga tjänstemän vid landskapsmyndigheterna och den egna sekreteraren.

För den del av de åländska kommittémedlemmarnas kostnader som landskapet förutsätts bekosta, möteskostnader i anslutning till revideringsarbetet samt för utredningar som kan behövas men som inte ingår i den gemensamma kommitténs arbete föreslås ett anslag om 30.000 euro.

Anslag för avlönande av den egna sekreteraren och dennes resekostnader upptas under moment 28010 (42.40.01 i 2014 års budget) medan kostnaderna för de sakkunniga landskapstjänstemännens deltagande i arbetet täcks genom de verksamhetsanslag där deras respektive lön budgeteras.

Under momentet ingår därtill ett anslag om 30.000 euro. Målen är att

- upprätthålla ett brett externpolitiskt nätverk och ytterligare samordna det externpolitiska arbetet vid landskapsregeringen samt
- delta i nätverk och seminarier som finns för samarbete inom Östersjöområdet.

Det förändrade säkerhetspolitiska läget i Östersjöområdet medför att samarbetet mellan Östersjöstaterna även får betydelse som ett medel att upprätthålla goda säkerhetspolitiska relationer mellan länderna i regionen. Detta tillsammans med lagtingets deltagande i BSPC-samarbetet medför ett ökat behov av samordning av Östersjösamarbetet även vid landskapsregeringen i framtiden.

EU-medlemsskapet och det nordiska samarbetet utgör en viktig del av landskapsregeringens externpolitiska arbete och har nära kopplingar till varandra men även till andra externpolitiska samarbeten. Anslaget kan även användas för att täcka kostnader för anordnande av eller deltagande i seminarier samt deltagande i möten som rör externpolitiska frågor.

Landskapet avser avveckla nuvarande B7-samarbete. I anslaget ingår dock medel som vid behov kan användas som medlemsavgift för B7 eller annat Östersjösamarbete (som kan stärka känslan för Östersjön), Idrottssamarbetet B7 Games kan fortsätta som en avknoppning på B7-samarbetet. Formerna för en eventuell fortsättning på B7-samarbetet är tills vidare öppna.

Språkrådet fungerar som landskapsregeringens referensgrupp i språkärenden. Språkrådet består av representanter från landskapet, kommunerna, staten och från centrala samhällssektorer där språket har särskild betydelse så som exempelvis

näringsliv, vård och utbildning. För språkrådets verksamhet under år 2015 föreslås ett anslag om 10.000 euro. Kostnaderna för sekreterarfunktionen belastar moment 21010 (43.01.01 i 2014 års budget).

Föreslås även ett anslag om 60.000 euro för att täcka eventuella person-, sak- och förmögenhetsskador samt juridiska kostnader och andra på förhand oförutsedda kostnader samt på lag baserade utgifter för vilka anslag inte särskilt upptagits.

Anslaget kan ytterligare användas för kostnader för utredningar och administrativ assistens till lantråds kandidaten i samband med bildandet av en ny landskapsregering efter lagtingsvalet.

26001

Interreg IVA Central Baltic Programme 2007 - 2013

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. 0	Budget 2015
Intäkter	138 463	170 000	42 000
Kostnader:			
- årets anslag	-74 529	-170 000	-42 000
- tidigare års anslag	-66 521		
- PAF-netto			
Anslag netto	-2 588	0	0

(32.05.12, 42.05.12)

Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås ett nettoanslag.

Inkomster

Se nedan.

Utgifter

Under momentet föreslås ett anslag om 42.000 euro. Interreg IVA Central Baltic Programme rör perioden 2007 - 2013. Programmet består av tre delar av vilka Åland omfattas av huvudprogrammet central Baltic och underprogrammet Archipelago and Islands (skärgården och öarna).

Landskapsregeringen var under år 2014 värdorganisation för det kontor på Åland som har särskilt ansvar för genomförandet av underprogrammet Skärgården och öarna. Eftersom det kommer att kvarstå en del administrativt arbete under det första halvåret 2015 kommer värdavtalet mellan Egentliga Finlands förbund och Ålands landskapsregering att förlängas t.o.m. 31.6.2015. Landskapsregeringen erhåller ersättning från programmet för att fullständigt täcka kostnaderna för Central Baltics kontor på Åland. I anslaget ingår lönekostnader för en anställd, kostnader för ett utrustat kontor, ekonomi -, kommunikations- och andra service-tjänster samt resor. Anslaget motsvaras av inkomster.

26002 Interreg Central Baltic Programme 2014 - 2020

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	0	100 000	80 000
Kostnader:			
- årets anslag	0	-100 000	-80 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	0	0	0

(42.05.14)

Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås ett nettoanslag under momentet.

..... *Inkomster* .....

Se nedan.

..... *Utgifter* .....

Ett förslag till Central Baltic programme för 2014 - 2020 har lämnats in till kommissionen sommaren 2014 och väntas godkännas av kommissionen under hösten 2014. Programmet kommer att omfatta Åland, Sverige (från Gävleborg till Östergötland och Gotland), Finland (södra landskapen), Estland (utom östra delen) och Lettland (Östersjödelaerna). Programmet består av tre delar av vilka Åland omfattas av huvudprogrammet Central Baltic och underprogrammet Archipelago and Islands (skärgården och öarna). I det nya programmet öppnas möjligheten också för privata företag och föreningar att söka projektbidrag.

Landskapsregeringen har ingått ett s.k. värdavtal med Egentliga Finlands förbund om placering av ett informationskontor, en contact point, med en anställd på Åland. Central Baltic programmet står för samtliga av landskapsregeringens kostnader för informationskontoret, såsom lönekostnader, kostnader för ett utrustat kontor, ekonomi-, kommunikations- och andra servicetjänster samt resor.

Eventuell medfinansiering för åländska aktörers deltagande i projekt finansieras genom anslag under moment 61000.

26003 Utvecklingsplan för Åland

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	-200 000	0
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto		200 000	0
Anslag netto	0	0	0

(42.05.15)

..... *Utgifter* .....

Landskapsregeringen har i enlighet med budgeten för år 2014 beslutat att med början under år 2014 genomföra ett treårigt projekt med att ta fram en långsiktig

utvecklingsplan för Åland med fokus på samhällsplanering, tillväxt, ökad skattekraft och hållbar utveckling.

Inom ramen för projektet ska

- befintliga planer, inventeringar och kommunöversikter från alla sexton kommuner sammanställas
- ett översiktligt förslag till koordinerad mark- och resursanvändning tas fram, inom ramarna för 11§ och 15-16 § PBL
- utvecklingsområden identifieras och
- ansvaret för att de framtagna förslagen genomförs anges.

Inom ramen för projektet ska även

- en översiktlig plan för att förverkliga den hållbarhetsstrategi som fastställts i Omställning Åland – strategiskt planering för en hållbar framtid 2013–2051 tas fram, beaktande lagtingets beslut i frågan
- konkreta åtgärder och projekt, utgående från hållbarhetsstrategins mål för ekonomisk, social och miljömässig utveckling samt lagtingets beslut som kan genomföras inom de närmaste fyra åren föreslås samt
- utbildning för personal inom främst landskapets allmänna förvaltning genomföras och avdelningsvisa och/eller sektorvisa backcastingprocesser genomföras.

Projektet ska genomföras i dialog med kommuner, myndigheter, tredje sektorn och branschorganisationer.

Projektet finansieras genom penningautomatmedel varför momentet i enlighet med finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) gottskrives med motsvarande inkomster. Projektets uppskattade kostnad är 275.000 euro, varav 200.000 euro avsatts i budgeten för år 2014. I detta skede föreslås inget ytterligare anslag, utan det avses upptaget i budgetförslaget för år 2016.

26004

Ålandsdelegationen

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. tb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-7 495	-10 000	-10 000
- tidigare års anslag	-222		
- PAF-netto			
Anslag netto	-7 718	-10 000	-10 000

(44.95.04)

Utgifter

För landskapets kostnader för Ålandsdelegationens verksamhet föreslås ett anslag om 10.000 euro.

265 KONSUMENTSKYDD (42.20)

26500 Konsumentskydd, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-16 180	-18 000	-18 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-16 180	-18 000	-18 000

(42.20.21)

Föreslås ett anslag om 18.000 euro för nämndens utgifter år 2015.

.....
Utgifter
 .....

Enligt 30 § 10 punkten självstyrelselagen handhas de uppgifter som i riket ankommer på konsumentklagonämnden i landskapet av en särskild av landskapsregeringen tillsatt nämnd. Nämndens uppgift är att fungera som ett opartiskt och kostnadsfritt tvistlösningsorgan vid vilket konsumenten kan anhängiggöra ärenden.

Nämnden eftersträvar i första hand att uppnå förlikningar mellan konsumenter och näringsidkare. Om en förlikning inte är möjlig meddelar nämnden en rekommendation som bygger på rättsliga normer samt den utredning som förebringats. En rekommendation från nämnden kan ses som en fingervisning av den bedömning en domstol skulle göra. Till skillnad från en dom är en rekommendation från nämnden inte rättsligt bindande, men det kan noteras att motsvarande rekommendationer efterlevs till ca 80 % i Finland och Sverige. Nämnden har ett system för uppföljning av sina rekommendationer som motsvarar det finska systemet och eftersträvar en motsvarande efterlevnad av sina rekommendationer. Nämnden eftersträvar så korta handläggningstider som möjligt och utgör ett snabbt och ekonomiskt alternativ för en konsument jämfört med att föra ett ärende till domstol.

270 RADIO- OCH TV-VERKSAMHET (43.05)

27000 Radio- och TV-verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	2 270 847	2 390 000	2 390 000
Kostnader:			
- årets anslag	-396 550	-412 000	-450 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	1 874 297	1 978 000	1 940 000

(33.05.60, 43.05.62)

Under momentet föreslås ett nettoanslag om 1.940.000 euro. Anslag för överföring till Ålands Radio och TV Ab upptas under föreliggande moment men redo-

visas i överföringsdelen.

Inkomster

Moment avser inkomster från avgifter för innehav av televisionsmottagare. Avgiften utgör för närvarande 220 euro/år.

Föreslås med hänvisning till LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning att kostnaderna för uppbörd och kontroll av avgifterna vilka i huvudsak består av ersättning för uppbörden och avlöning av granskare får belasta momentet. Kostnaderna för uppbörd, kontroll och utveckling beräknas till totalt 110.000 euro. För att avgifterna ska flyta in som beräknat krävs att kontrollen hålls på minst samma nivå som nu.

Med beaktande av ovanstående beräknas nettoinkomsterna uppgå till ca 2.280.000 euro.

Utgifter

Rörande kostnader för uppbörden av avgifterna för innehav av televisionsmottagare se motiveringen under inkomster ovan.

Landskapsregeringen erlägger enligt avtal med Sveriges television Ab, Sveriges utbildningsradio Ab, Sveriges Radio Ab, Kopiosto r.y. och Säveltäjän tekijänoikeustoimisto r.y. avgift för upphovsrättskostnader i samband med återutsändningar. Landskapsregeringen har likaledes ingått avtal med Sveriges TV 4 och de finländska upphovsrättsorganisationerna Kopiosto r.y. och Teosto r.y. om återutsändning av Sveriges TV 4 över Åland.

För de beräknade ersättningarna föreslås ett anslag om 340.000 euro. Ökningen av ersättningarna föranleds av avtalsmässiga justeringar av avgifterna.

280

LAGBEREDNINGEN (42.40)

Under budgetåret kommer en tjänsteman vid lagberedningen, innehavaren av tjänsten som lagberedare/autonomilagsutvecklare, att bistå den parlamentariska Ålandskommittén och också ingå i det gemensamma sekretariatet.

Kostnadsansvaret för laggranskningen förs från den tidigare kansliavdelningen, det blivande regeringskansliet, till lagberedningen. En utvärdering av nuvarande laggranskning görs. En sådan utvärdering, sedd mot bakgrunden också av de diskussioner som förs om lagstiftningskontrollen i Ålandskommittén och eventuella nya principer för kontrollen, bör ligga till grund vid utarbetandet av en eventuell ny kostnads- och tidseffektiv modell för den framtida granskningen.

Målet är att den tekniska konstruktionen av landskapsregeringens nya hemsida ska kunna fungera som en ändamålsenlig plattform för att göra den uppdaterade elektroniska lagsamlingen tillgänglig för allmänheten.

28010 Lagberedningen, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. th	Budget 2015
Intäkter	5 048	2 000	2 000
Kostnader:			
- årets anslag	-447 707	-770 000	-782 000
- tidigare års anslag	-238 957		
- PAF-netto			
Anslag netto	-681 616	-768 000	-780 000

(32.40.01, 42.40.01)

Under momentet föreslås inkomster om 2.000 euro och anslag om 782.000 euro.

..... *Inkomster* .....

Anslaget under momentet är oförändrat. Inkomsterna härrör i huvudsak från prenumerationerna och försäljningen av ÅFS samt försäljningen av lagsamlingen.

..... *Utgifter* .....

Lagberedningsarbetet är personalintensivt och anslaget under momentet är till största delen avsett att täcka lönekostnader och övriga kostnader för personalen. Dessutom ingår bl.a. anslag för tryckningen av ÅFS, kungörandet av författningarna, laggranskning och litteratur.

300 FINANSDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**300 ALLMÄN FÖRVALTNING (44.01)**

Finansavdelningens huvudsakliga verksamhetsområde är, enligt LL (1998:70) om Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning (2006/91), landskapets ekonomi och den ekonomiska utvecklingen i landskapet.

Finansavdelningens övergripande målsättningar är

- en offentlig budgetekonomi som med beaktande av de sociala och ekologiska dimensionerna av hållbar utveckling är i ekonomisk balans
- att budgetförslag och annat beslutsunderlag ska vara sådant att det främjar beslut som står i överensstämmelse med visionen och principerna för en hållbar utveckling samt
- en rättvis lönepolitik som skapar förutsättningar för att behålla och nyrekrytera personal, verkar för jämställdhet i arbetslivet samt främjar effektivitet och produktivitet i landskapets verksamhet.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	2012*)	2013*)	2014**)	2015
Bokförda dokument	64.590	65.076	69.000	60.000
Lön- och arvodestagare	2.093	2.015	2.000	2.000
Mottagare av pension, studiestöd och arbetslöshetsersättning	5.616	5.937	5.800	6.100

Utestående lån	351	278	390	350
Räntestödslån	621	543	560	460
Dataarbetsplatser administrerade av IT-enheten	233	560	565	590***)

*) Uppgifter från landskapsregeringens berättelse 2013. Gällande bokförda dokument är 2012 års siffror korrigerade.

**) Uppgifter enligt budgeten för år 2014.

***) Administrationen sköts år 2015 inom ramen för Åda.

Påpekas kan att ett bokfört dokument kan innehålla en mängd in- respektive utbetalningar. Antalet löntagare är mätt genom antalet utgivna skatteinnehållningsbevis varvid samma person kan vara såväl lön- som arvodestagare.

Mål för år 2015

Systemstöd för verksamhetsstyrning

- att inom ramen för Åda upphandla verksamhetsplanerings- och budgeteringssystem så att det kan implementeras och tas i bruk för arbetet med budgetförslaget för år 2016.

Upphandlingar

- att utarbeta och fastställa en upphandlingspolicy samt
- att planera för samordnad upphandling för landskapsförvaltningen.

Avgifter

- att utföra en översyn av avgiftslagen och förvaltningens rutiner kring debitering av avgifterna.

Ägarstyrning

- att utveckla och förverkliga arbetsmetoder som leder till en tydlig, transparent och långsiktig ägarstyrning i enlighet med ägarstyrningspolicyn.

Intern styrning och kontroll

- att förankra den nya projektmodellen, som bygger på PPS (praktisk projektstyrning), inom landskapsregeringens verksamheter.

Ålands digitala agenda - Åda Ab

- att tillsammans med bolaget utveckla en modell för avtal om servicenivå samt
- att få en transparens i kostnadsutvecklingen.

Ekonomisystemet

- att förvalta och vidareutveckla det nya ekonomisystemet Visma Control tillsammans med ÅHS, samt att implementera ett nytt anläggningsregister och rapporteringsverktyget Visma Menu.
- att slutföra det gemensamma Åda-projektet – upphandling av ett nytt personal- och administrationssystem. En målsättning gällande tidtabell för implementering kommer att presenteras efter att det att upphandlingen är slutförd och en leverantör är vald.

Landskapsandelssystemet

- att med utvärderingen av landskapsandelssystemet som grund påbörja en reform av detsamma.

Arbetsvärdering och lönekartläggning för jämställda löner

- att genom arbetsvärdering utreda på vilken kravnivå arbeten är placerade och sedan kartlägga hur dessa tjänsters löner ligger i förhållande till

varandra. Parallellt med detta ska det utredas och föreslås hur A-löner kan omvandlas till eurolöner.

Kollektivavtal

- att ingå ett kollektivavtal, ett tjänstekollektivavtal och ett huvudavtal
- att tillsätta en arbetsgrupp som ska se över möjligheten att införa flexibla arbetstidsformer
- att tillsätta en arbetsgrupp som ska se över bestämmelserna kring uttag av semester i periodarbete samt
- att arbetsgruppen för ett förnyat läkaravtal, som tillsattes hösten 2014 fortsätter sitt arbete.

Pensioner

- att fortsätta utreda behovet av ett nytt program för pensionsdataregistret med beaktande av nya krav som eventuellt kommer med förändrad pensionslagstiftning.

Fastighetsförvaltning

- fastighetsskötseln sköts av en under finansavdelningen fristående enhet, fastighetsbyrån, under år 2015 och
- förberedelserna att bilda ett affärsverk för skötseln av landskapets fastighetsförvaltning fortgår.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

I ltl. Axel Jonssons m.fl. budgetmotion nr 10/2014-2015 andra klämman föreslås att i motiveringarna "Finansavdelningens förvaltningsområde" under rubriken "Allmän förvaltning" fogas ett nytt stycke med följande lydelse: "Regeringen framställer med stöd av självstyrelselagens 58 § 1 mom. hos behörig myndighet om förhandlingar med Sverige om ett förenklat tullförfarande motsvarande dagens hantering mellan Finland och Åland.". Utskottet föreslår att motionen förkastas.

I ltl. Katrin Sjögrens m.fl. budgetmotion nr 24/2014-2015 att motiveringen under moment 300, finansavdelningens förvaltningsområde, allmän förvaltning, Upphandlingar, stryks första stycket och ersätts av texten "att ny upphandlingslagstiftning enligt de nya direktiven implementeras.". Utskottet föreslår att landskapsregeringen överväger lagstiftning gällande upphandling under EU:s sk tröskelvärden i samband med att landskapsregeringen implementerar EU:s nya upphandlingsdirektiv. Utskottet föreslår att motionen förkastas.

30010

Finansavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	101 621	83 000	85 000
Kostnader:			
- årets anslag	-2 129 130	-2 552 000	-2 525 000
- tidigare års anslag	-213 997		
- PAF-netto		50 000	50 000
Anslag netto	-2 241 506	-2 419 000	-2 390 000

(44.01.01, 44.01.04, 44.01.05, 44.01.06)

Föreslås, med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §), ett nettoanslag om 2.390.000 euro. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att anslag om 199.000 euro, motsvarande den IT-driftspersonal som överförs till det bolag som bildas för att förverkliga den digitala agendan har överförs till moment 39000 Allmänna förvaltningskostnader.

Inkomster

Föreslås att pensionsfonden fortsättningsvis debiteras för de lönekostnader som administrationen av värdepappersportföljerna medför. Anslaget kan även gottskrivas med inkomster av kostnadsersättningar för prestationer utförda inom ramen för samarbete med andra offentliga organisationer eller offentligt ägda bolag.

Utgifter

I anslaget ingår bl.a. personalkostnader, tjänsteresor, kostnader för avdelningens officiella delgivning, utbildning samt tryckning av budgetförslag och bokslut.

Av anslaget har ca 65.000 euro beräknats användas för det fortsatta arbetet med lönekartläggning och arbetsvärdering samt ca 65.000 euro för arbetet med revidering av landskapsandelssystemet.

I anslaget ingår även den beräknade ersättningen till skatteförvaltningen, 230.000 euro, för de merkostnader som avvikelser i den åländska beskattningen i förhållande till beskattningen i riket föranleder. Skatteförvaltningen har aviserat om en ny förhandling avseende ersättningsnivån. Vid dimensioneringen av anslaget har vissa ökade kostnader för uppbörden av skogsvårdsavgiften beaktats.

Under anslaget upptas därtill 50.000 euro som är avsett att finansiera beställningar från ÅSUB av särskilt framtaget dataunderlag, ekonomiska analyser och konsekvensbedömningar i anslutning till genomförande och uppföljning av samhällsreformerna samt i viss utsträckning även andra liknande projekt. Föreslås att landskapsregeringen reserverar penningautomatmedel för finansieringen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) gottskrives momentet med dessa inkomster.

380**PENSIONER OCH PENSIONSavgIFTER (44.90)**

Målet är en effektiv pensionsadministration och en bra pensionsservice.

Nedan visas utvecklingen av antalet personer som de senaste åren beviljats respektive lyft landskapspension.

År	2010			2011			2012			2013		
	K	M	Totalt	K	M	Totalt	K	M	Totalt	K	M	Totalt
Beviljade	185	97	282	196	122	318	154	96	250	200	122	322
varav												
ålderspens.	102	66	168	125	86	211	87	76	163	125	85	210
Utbet. i dec.	1.218	732	1.950	1.322	799	2.121	1.367	823	2.190	1.447	869	2.316

Under första halvåret 2014 har 148 personer beviljats pension varav 108 personer har beviljats ålderspension.

I augusti 2014 fördelade sig pensionsutbetalningarna enligt följande:

	Kvinnor	Män	Totalt
Antal mottagare	1.561	899	2.460
Utbetalt belopp (euro)	1.204.880	1.042.882	2.247.762
Utbetalt belopp i genomsnitt (euro)	772	1.160	914

Förväntade antal ålderspensionsansökningar.

År	År	År	År	År	År	År	År	År	År	År	År
2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
241	235	287	283	261	259	255	274	260	267	251	251

I förväntat antal år 2015 ingår även de personer som redan är över individuell pensionsålder men som ännu inte sökt ålderspension.

Det ökande antalet pensionstagare innebär även ökade pensionsutgifter. Enligt prognosen inom arbetspensionssystemet i Finland ökar den förväntade medellivslängden snabbare än man tidigare beräknat och enligt statistiken verkar dödligheten minska i synnerhet i de äldre åldersklasserna. Trenden är densamma inom landskapets pensionssystem.

38000

Pensioner och pensionsrelaterade utgifter

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. th	Budget 2015
Intäkter	15 500 000	19 000 000	18 500 000
Kostnader:			
- årets anslag	-1 040 393	-1 137 000	-1 165 000
- tidigare års anslag	-17 224		
- pensioner	-26 130 128	-29 200 000	-29 000 000
Anslag netto	-11 687 745	-11 337 000	-11 665 000

(34.90.04, 44.90.01, 44.90.04, 44.90.05)

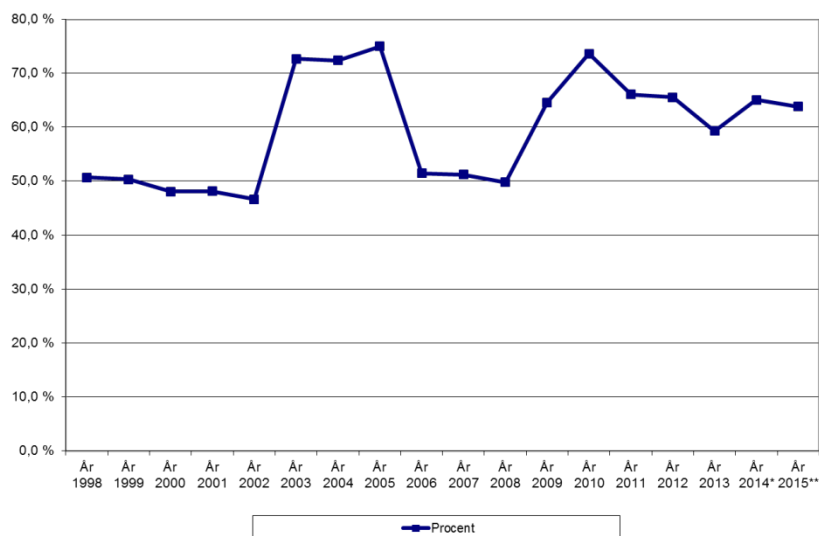
Föreslås inkomster om 18.500.000 euro som överföring från landskapet Ålands pensionsfond för täckande av pensionsutgifter under år 2015 samt anslag om 30.165.000 euro för pensioner och pensionsrelaterade utgifter.

Inkomster

Enligt LL (1995:71) om landskapet Ålands pensionsfond ska för dem som hör till landskapets pensionssystem pensionspremier och pensionsavgifter betalas till fonden medan från fonden till budgeten kan överföras ett belopp som får uppgå till högst tre fjärdedelar av landskapets årliga pensionsutgifter. Med beaktande av detta och att pensionsfondens värdeutveckling under år 2014 varit bättre än tidigare antaganden föreslår landskapsregeringen att det under år 2015 överförs ett belopp från pensionsfonden till landskapets budget som uppgår till ca 63,8 % av de beräknade pensionsutgifterna. Landskapsregeringen konstaterar att överföringen från pensionsfonden till landskapets budget överstiger summan av de pensionspremier och -avgifter som inbetalas till fonden med ca 3,2 miljoner euro. I uppskattningen av premieinflödet har beaktats att andelen för vilka pensionspremier inbetalas till pensionsanstalt successivt ökar.

Med beaktande av förslaget uppskattas totalbehållningen i fonden vid slutet av år 2015 till ca 395 miljoner euro (ca 383 miljoner euro vid slutet av år 2014) värdet enligt marknadsvärde.

Andelen av pensionskostnaderna som har finansierats respektive avses finansierade med överföringen från pensionsfonden framkommer av nedanstående figur:

Utgifter

Anslaget har beräknats enligt följande ungefärliga fördelning:

- 471.000 euro för köp av pensions servicetjänster från Keva. Det handlar om uträknings-, registrerings- och sakkunnigtjänster samt IT-system och datakommunikation med andra pensionsanstalter, pensionsutdrag på nätet samt eventuella beräkningstjänster för uppföljning av pensionsansvaret. Därtill ingår landskapsregeringens andel av Pensionsskyddscentralens kostnader samt
- 694.000 euro avseende pensionsbaserad KomPL-betalningsandel (tidigare KTAPL) enligt lagen om kommunala pensioner. Landskapet övertog betalningsansvaret i samband med ÅHS-reformen, varför avgiften således är att betrakta som betalning av Ålands folkhälsöförbunds och Ålands vårdförbunds skuld till Keva.

Föreslås därtill ett anslag om 29.000.000 euro för lagbundna pensionsutgifter (ÅFS 2007:54 m.fl.). Det används för ålderspensioner, invalidpensioner och rehabiliteringsstöd, deltidspensioner och familjepensioner samt rehabiliteringspenning och andra utgifter i samband med yrkesinriktad rehabilitering. Anslaget avser även landskapets del av de kostnader som fördelas mellan pensionsanstalterna för pensionsandelar som tjänats in för oavlönade perioder från år 2005. Anslaget får även vid behov användas för att bekosta specialundersökningar om arbetsförmåga och rehabiliteringsbehov för personer som söker invalidpension.

390 ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER (44.95)

39000 Allmänna förvaltningskostnader

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	77 854	30 000	30 000
Kostnader:			
- årets anslag	-532 158	-701 000	-1 069 000
- tidigare års anslag	-153 754		
- PAF-netto			
Anslag netto	-608 058	-671 000	-1 039 000

(34.95.01, 44.95.01 (delvis), 44.95.05, 44.95.08, 44.95.70, 44.95.71)

Föreslås inkomster om 30.000 euro samt anslag om 1.069.000 euro. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att anslag om 199.000 euro har överförs från moment 30010 Finansavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet. Kostnader om 200.000 euro för telefoni samt kontorsmaterial (vilka år 2014 belastades moment 44.95.01) belastar framledes moment 25210 under regeringskansliet.

Inkomster

Inkomsten avser inkomster för vilka inte upptagits särskilda anslag, bl.a. ersättning för kopior, postporton, telefonsamtal och avgifter för registrering av domännamn m.m.

Utgifter

Anslaget innehåller kostnader för systemanskaffningar, systemutveckling, IT-drift samt anskaffning av datorutrustning och kontorsmaskiner.

Anskaffningar av nya gemensamma system kommer att göras inom ramen för Åda och kostnaderna för dessa tas initialt av Åda, aktiveras och debiteras sedan ägarna. För ägarna specifika anpassnings- och implementationskostnader samt underhållsavtal belastar ägarna.

I anslaget ingår kostnader för följande systemanskaffningar och –utveckling under år 2015:

- utvecklings- och integrationsarbete gällande landskapsregeringens hemsida
- utveckling och modernisering av hembygdsrättsregistret, föranlett av ny lagstiftning
- utveckling av system för den förändrade administration av ax-domänen som föranleds av ändrad lagstiftning från och med september 2016
- förnyelse av landskapsregeringens, inklusive lagtingets samt underordnade myndigheters, e-post och kommunikationsplattform
- löpande utveckling och underhåll relaterat till övriga befintliga gemensamma IT-system
- påbörjande av implementering av nytt PA-system
- implementering av system för verksamhetsplanering och budgetering samt
- implementering av upphandlingssystem.

Från och med år 2015 flyttas IT-driften samt driftspersonalen till Åda vilket in-

nebär att en kostnad motsvarande lönekostnader för IT-driftstekniker, IT-tekniker och IT-assistenter samt hyreskostnader för lokaler hos Åda belastar momentet som driftskostnad.

I anslaget ingår även kostnader för datanätförbindelser, internetkonnektivitet samt serviceavtal för befintlig hårdvara och IT-system som redan är i drift hos landskapsregeringen.

Kostnaden för systemanskaffningar och -utveckling som belastar momentet beräknas till ca 430.000 euro. Det verkliga utfallet blir känt först efter att upphandlingar genomförts eftersom licenskostnader samt tidsåtgången för respektive systemimplementation baserar sig på översiktliga ej bindande uppgifter från presumtiva leverantörer alternativt egna uppskattningar. Likaså finns en osäkerhetsfaktor i hur snabbt implementationsprocessen kommer att avancera. Landskapsregeringen avser återkomma i en tilläggsbudget under år 2015 ifall kostnaderna visar sig bli högre än kalkylerat eller om implementationsprocessen avancerar snabbare än förväntat och anslagsbehovet därmed ökar.

Därtill ingår i anslaget 19.000 euro för förtroendemannaarvoden samt övriga arvoden och ersättningar för facklig verksamhet inom allmänna förvaltningen i enlighet med gällande kollektivavtal.

39099

Internhyra

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. 0	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag			
- tidigare års anslag			
- PAF-netto			
Anslag netto	0	0	0
Internhyra			-5 214 000
Sammanlagt	0	0	-5 214 000

Momentet nytt.

Utgifter

Under momentet upptas anslag för internhyra för kanslihuset med flera fastigheter. Anslaget har beräknats enligt följande fördelning:

Kanslihuset	1 396 000
Specialobjekt	3 206 000
(Eckerö PT, Allhallen, Alandica, Bergsskyddet, Sjöfartsmuseet + diverse mindre objekt)	
Utvecklingsobjekt	542 000
(Jomala Gärd/Naturbruksskolan)	
Övertas från staten	70 000
(3 sjöbevakningsstationer + bostadshus)	
Internhyra sammanlagt ovanstående fastigheter	5 214 000

Se även moment 83000.

400 SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

400 ALLMÄN FÖRVALTNING (45.01)

Social- och miljöavdelningens huvudsakliga verksamhetsområde är enligt LL (1998:70) om Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning att sörja för välbefinnandet hos människor, djur och miljö. Avdelningens övergripande uppgifter är därför att planera, leda, utveckla samordna och följa upp verksamhetsområdena socialvård, hälso- och sjukvård och miljövård.

Vid socialvårdsbyrån handläggs ärenden som gäller främjande av social välfärd och förebyggande av sociala problem. Det långsiktiga målet för socialpolitiken är att på ett hållbart sätt trygga den grundläggande välfärden med tillräckliga resurser för vård och omsorg samt verka för social rättvisa och för minskade ekonomiska och sociala klyftor i det åländska samhället. Vidare ska avdelningen verka för att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha tillgång till likvärdig och trygg socialvård.

Vid hälso- och sjukvårdsbyrån handläggs ärenden som gäller främjande av hälsa och förebyggande av sjukdomar. Den övergripande målsättningen med hälso- och sjukvården är att främja en hållbar utveckling genom satsningar på hälsofrämjande och förebyggande åtgärder samt för att verka för att kvinnor och män, flickor och pojkar har tillgång till en god sjukvård.

Vid miljöbyrån handläggs ärenden som gäller vattenvård, avfallsfrågor, luftvård och annan miljövård, miljökonsekvensbedömningar, främjande av den allmänna miljömedvetenheten, naturvård, förvaltning av naturreservaten, landskapsvård, utnyttjande av naturen för rekreation, hälsoskydd, kemikalier, produktsäkerhet, djursjukdomar, djurskydd och livsmedel. Den övergripande målsättningen med landskapsregeringens miljö- och hälsoskyddsarbete är att bidra till att nå ett hållbart samhälle.

40010 Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	43 205	31 000	35 000
Kostnader:			
- årets anslag	-848 472	-1 217 000	-1 358 000
- tidigare års anslag	-360 290	-140 000	
- PAF-netto			
Anslag netto	-1 165 557	-1 326 000	-1 323 000

(35.01.01, 45.01.01)

Inkomster

Under momentet upptas en beräknad inkomst om 35.000 euro. Av de föreslagna inkomsterna är 29.000 euro en årlig ersättning av landskapsregeringen utförda uppgifter med stöd av Republikens presidents förordning (2010:2) om vissa förvaltningsuppgifter inom hälso- och sjukvården i landskapet Åland. 2.000 euro är ett kalkylerat nettobelopp för uppburna avgifter för utfärdade tillstånd, mottagna anmälningar och övrig registerhantering. 50 procent av de uppburna bruttoavgifterna betalas till staten (Valvira). Föreslås, med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) att nämnda betalningar påförs momentet.

Därtill ingår inkomster från avgifter för anmälan och rapportering till producentregistret.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 1.358.000 euro. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att anslag om 48.000 euro för fastighetsskötselrelaterade kostnader har överförts till fastighetsbyrån. Se även moment 44000 respektive 83000.

I anslaget ingår utgifter för personalkostnader, inköp av tjänster, kompetensutveckling för avdelningens personal, tjänsteresor och handledning samt för litteratur, information, utbildning utredningar, material, förnödenheter, teletjänster, annonsering och representation.

410 ÖVRIGA SOCIALA UPPGIFTER (45.10)

I kapitlet ingår anslag för verksamheter som främjar utvecklingen av socialvården, understöd för familjepolitiska förmåner, tryggheten av skälig utkomst samt för förverkligandet av handlingsprogrammet mot risk- och missbruk. Anslag för understöden redovisas i överföringsdelen.

41000 Övriga sociala uppgifter

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. tb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-15 602	-132 000	-109 000
- tidigare års anslag	-41 692		
- PAF-netto			
Anslag netto	-57 294	-132 000	-109 000

(45.10.01)

Föreslås ett anslag om 109.000 euro.

Utgifter

Utvecklingsarbete inom socialvården

Ett omfattande reformarbete av den sociala lagstiftningen pågår. Detta innehåller såväl ett omfattande utredningsarbete som olika insatser för att kvalitetssäkra implementeringen av ny lagstiftning.

Arbetet omfattar bl.a.

- ny socialvårdslag och lagar som ändrar i samband med detta
- lag om servicesedlar
- lag om hemvårdsstöd
- förnyande av lagen om utkomststöd samt
- förnyande av handikapps-service/specialomsorgslagstiftningen.

Lagförslagen om servicesedlar och hemvårdsstöd är prioriterade och avlämnas under mars 2015 till lagtinget.

För att uppnå målsättningarna om ökad jämställdhet, en hållbar utveckling, ett inkluderande samhälle, likvärdiga sociala omsorger och ökad rättssäkerhet krävs

såväl uppföljning och utvärdering av redan vidtagna åtgärder som fortsatt kvalitetssäkring genom stöd i form av informations- och fortbildningsinsatser samt anvisningar, riktlinjer och rekommendationer.

Arbetet omfattar

- utarbetande av ett familjepolitiskt program
- utarbetande av riktlinjer angående vård och servicekedjor för äldre med tillfällig eller kronisk psykisk ohälsa
- förverkligande av handlingsprogrammet mot risk- och missbruk samt
- utvecklingsseminarier, information angående ny lagstiftning, angående barn och media, kvalitetsrekommendationer inom barnskyddet, riktlinjer angående demensomsorg och -vård.

Handikapprådets och kommittéers verksamhet

- handikapprådet avser att under år 2015 fortsättningsvis arbeta med tillgänglighet och med att främja personer med funktionsnedsättnings ekonomiska levnadsvillkor samt följa upp hur åtgärdsprogrammet för Ålands landskapsregerings funktionshinderspolitik 2013 - 2016 "Ett tillgängligt Åland" förverkligas samt
- landskapsregeringen samarbetar med berörda parter gällande t.ex. ny lagstiftning bl.a. genom tillsättande av kommittéer och arbetsgrupper.

Distribution av post till personer med funktionshinder

- De extra kostnader som posten debiterar för distributionen.

Ersättning till kommuner

- för stöd direkt eller genom uppdragsavtal för vård av barn i hemmet som bor i EU- eller EES-länder eller i Schweiz då rätt till förmån från landskapet Åland uppkommer enligt rådets förordning (EEG) nr 1408/71 eller nr 883/2004 om tillämpningen av systemen för social trygghet.

420 ÖVRIGA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUPPGIFTER (45.30)

I kapitlet ingår anslag för landskapets eget folkhälso- och utvecklingsarbete.

42000 Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-1 808	-40 000	-70 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto		40 000	0
Anslag netto	-1 808	0	-70 000

(45.30.01)

Föreslås ett anslag om 70.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser hälso- och sjukvårdsbyråns handläggning av "ärenden som gäller främjande av hälsa och förebyggande av sjukdomar" enligt LF (2011:35) om landskapsregeringens allmänna förvaltning. Medel från anslaget kan till exempel användas till övergripande projekt och arbete inom folkhälsa, men även liknande inom specifika medicinska fält då detta bedöms falla inom ramen för ovanstå-

ende arbete. Anslaget kan även användas till samarbetsprojekt med andra aktörer. För år 2015 föreslås anslaget bland annat användas till en fortsatt satsning på prevention och arbete för att minska spridning av sexuellt överförbara infektioner.

Därtill kan 20.000 euro av anslaget användas för stöd för utvecklingsarbete inom hälso- och sjukvård med specifik åländsk anknytning. Utvecklingsarbetet syftar till att direkt eller indirekt förbättra förutsättningarna för god hälso- och sjukvård för landskapets invånare eller studera de rådande förhållandena. Projektbundna medel föreslås delas ut till verksamhetsutövare inom hälso- och sjukvård på Åland efter ansökan till landskapsregeringens hälso- och sjukvårdsbyrå eller användas gemensamt vid samarbetsprojekt. Beviljande av medel är förbundet till löfte om förbunden åiterrapportering till landskapsregeringen om anslagens användning och resultatet av denna.

430 ALLMÄN MILJÖVÅRD (45.50)

Den övergripande målsättningen är en hållbar utveckling och att miljön skyddas och vårdas i tillräcklig grad. I arbetet med att uppnå målsättningen krävs olika insatser för bevarande och skyddande, kartläggningar och utredningar av nuläget och utvecklingen, utvecklingsarbete samt informationsinsatser.

43000 Allmän miljövard, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-9 649	-40 000	-120 000
- tidigare års anslag	-4 194		
- PAF-netto			80 000
Anslag netto	-13 843	-40 000	-40 000

(45.50.01)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 40.000 euro för bland annat bränslekontroll som utförs av tullen samt arbetet med djurmärkningskontrollen, vilken utförs av statens ämbetsverk med stöd av överenskommelseförordning, ÅFS 2012:31.

Föreslås att ett nettoanslag om 80.000 euro reserveras ur penningautomatmedel för att skapa ett systematiskt miljöuppföljningssystem riktad mot jordbruket där information och data samlas som kan ligga till grund för politiska beslut gällande miljölagstiftning samt grund för värdering och utvärdering av miljöåtgärder riktade till landbruket i exempelvis landsbygdsutvecklingsprogrammet.

Anslaget används även för annat miljöarbete enligt målsättningarna nedan

- arbeta för att vara en viktig resurs och stödfunktion i landskapsregeringens arbete för ett hållbart samhälle och landskapsregeringens eget arbete med att införa mer hållbarhetstänkande i landskapsregeringens beslutsfattande
- följa arbetet för en hållbar utveckling på nationell-, nordisk- och EU-nivå
- sammanställa en hållbarhetsredovisning för år 2014 i samband med landskapsregeringens årsberättelse
- i samarbete med Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet upprätthålla ett gott hälsoskydd och en god djurhälsa inklusive djurskydd

- utveckla lagstiftningen som styrmedel av miljö- och hälsoskyddsområdet ytterligare så att den är relevant, tillräcklig och tydlig
- att under år 2015 utarbeta och starta upp ett långsiktigt tilläggsprogram för insamling av miljödata till förmån för uppföljning och utvärdering av landskapets miljöåtgärder och lagstiftning riktade till jordbruket. Arbetet planeras göras i samarbete med jordbruksbyrån
- informera på miljö- och hälsoskyddsområdet på ett tydligt och relevant sätt genom hemsidan, seminarier, och informationsblad och
- beställa en uppföljning av enkäten Ålänningarna och miljön- beteende och förändringsvilja i vardagen som genomfördes första gången år 2008.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

I ltl. Katrin Sjögrens m.fl. budgetmotion nr 20/2014-2015 föreslås att det till motiveringen infogas en ny punkt enligt följande: "- i samarbete med miljöorganisationer inom tredje sektorn genomföra projektet Operation giftfritt dagis."

Utskottet konstaterar att ärendet är angeläget och att landskapsregeringen förutsätts vidta nödvändiga åtgärder. Utskottet föreslår att motionen förkastas.

440

NATURVÅRD (45.52)

Naturvårdens målsättning är att bevara livskraftiga populationer av våra ursprungsarter samt att skydda både naturliga livsmiljöer och sådana artrika miljöer, som traditionellt jordbruk har skapat. Dessutom handläggs olika tillstånd och utför tillsyns- och övervakningsuppgifter enligt naturvårdslagen. Naturskyddet syftar också till att tillförsäkra allmänheten mark för rekreation.

Flera av landskapets artrikaste och mest mångformiga naturreservat är formade av äldre jordbruksmetoder och bete. Under senare år har delvis igenväxta kulturbiotoper inom reservaten röjts och hävden enligt äldre principer utökats. Arbetsinsatserna inriktas på den årliga hävden (kontinuerliga skötsel) av reservaten. Om hävden uteblir äventyras flera års arbete.

Restaureringsåtgärder sker nu i begränsad omfattning. Då nya områden förverkligas inom Natura 2000-nätverket ingår vissa vars biologiska mångfald är beroende av att restaurering/skötselåtgärder vidtas. EU:s biodiversitetsstrategis målsättning 2 är att restaurera 15 procent av skadade ekosystem. Restaureringsåtgärder inom nya områden måste föregås av en inventering, så att skötselåtgärder kan riktas på rätt sätt. Ålands Natura 2000-områden har inte systematiskt inventerats. Inventeringarna är nödvändiga för att kunna bevara de skyddsvärden som områden är inrättade för.

Riktade skötselåtgärder på vissa lokaler för särskilt skyddsvärda arter är åtgärder som även ingår i den kontinuerliga verksamheten.

Målsättningar för år 2015

- en plan och kostnadskalkyl utarbetas för inrättandet av sådana Natura 2000-områden som ännu inte har lagskydd
- tre Natura 2000-områden ges lagskydd under år 2015
- före år 2019 kartera de åländska förekomsterna av alla de arter och biotoper som enligt direktivet 92/43/EEG måste bevaras. År 2015 karteras olika myrtypers förekomster på Åland. På basen av karteringarna utarbetas bevarandeplaner för dessa arter och biotoper
- naturvårdslagstiftningen utvecklas så att den ger skydd till alla mest hotade arter och biotoper samt uppfyller kraven som direktiven 92/43/EEG och 2009/147/EG ställer om skyddet av vissa arter och biotoper
- kunskapsunderlag genereras för marin planering, åtaganden enligt direktiven

- 92/43/EEG och 2009/147/EG samt för eventuella nya skyddsområden
- bekämpning av invasiva arter är en av huvudmålsättningarna i EU:s 2020 biodiversitetsstrategi. Dessutom förbereder kommissionen en ny förordning för att hindra spridningen av invasiva arter. En analys av spridningsvägar för oavsiktlig introduktion och introduktion av främmande arter och biotoper utarbetas. Behörighetsfrågor kring lagstiftningen om invasiva arter klargörs samt
  - enligt direktivet 92/43/EEG är naturskogar ett prioriterat habitat. Lämpliga skyddsåtgärder och -metoder för de kvarvarande åländska naturskogarna tas fram.

44000

Naturvård

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	1 979	2 000	1 000
Kostnader:			
- årets anslag	-152 261	-215 000	-60 000
- tidigare års anslag	-46 514		
- PAF-netto			
Anslag netto	-196 796	-213 000	-59 000
Skötselanslag			-254 000
Sammanlagt	-196 796	-213 000	-313 000

(35.52.01, 45.52.01, 45.52.20)

Under momentet föreslås inkomster om 1.000 euro och anslag om 60.000 euro. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att arrendeinkomster och inkomster från försäljning av virke om 1.000 euro samt anslag om 153.000 euro för den kontinuerliga tillsynen, skötseln och restaureringen av landskapets naturreservat inklusive byggnader och anläggningar har överförs till fastighetsbyrån. Föreliggande moment belastas sedan med skötselanslag som gottskrivs fastighetsbyrån. Se även moment 40010 respektive 83000.

Inkomster

Under momentet upptas beräknade inkomster som erhålls från avgifter för prövning av ansökningar och försäljning av publikationer.

Utgifter

Föreslås att anslag om 60.000 euro för köp av tjänster eller anställning av tillfällig arbetskraft för uppgifter som främjar naturskyddet så som inventeringar, utredningar samt framtagande av bevarande- och skötselplaner.

450

VATTENFÖRSÖRJNING OCH VATTENVÅRD (45.54)

Landskapsregeringens målsättning är att förbättra vattenkvaliteten i havet, sjöar och grundvatten och att skapa en ekosystembaserad och långsiktigt hållbar vattenförvaltning. För att uppnå målen ska skadlig påverkan minskas och fortgående övervakning av vattenkvaliteten ske. Viktiga verktyg för att uppnå målet är dialog och samråd med berörda verksamhetsutövare. Arbetet är i linje med landskapsregeringens målsättningar rörande hållbar utveckling och balans mellan ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter.

Arbetet för ett renare hav har i regeringsprogrammet högsta prioritet. Arbetet måste bedrivas dels genom konkreta åtgärder lokalt på Åland dels genom internationellt samarbete. Ett övergripande mål är att minska utsläppen av fosfor och kväve inom alla sektorer och att minska övergödningen i Östersjön i enlighet med HELCOM:s åtgärdsprogram.

Tyngdpunkten under året kommer att ligga på lagstadgat vattenvårdsarbete som utgår från krav i olika EU-direktiv. I arbetet ingår att utarbeta och slå fast nya åtgärdsprogram för grundvatten, sjöar, kustvatten och hav för åren 2015 - 2021 samt att utveckla samarbeten inom och utom Åland. Målet är att på ett kostnadseffektivt sätt utveckla vattenvården och genomföra vattenförbättrande åtgärder.

Målsättningar för år 2015

- fortsätta arbetet med nuvarande vattenåtgärdsprogram 2009 - 2015
- utarbeta och slå fast ny förvaltningsplan och nytt åtgärdsprogram 2016 - 2021 för grundvatten, sjöar och kustvatten
- uppdatera och revidera vattenlagstiftningen med utgångspunkt i vattendirektivets och marina direktivets/vattenlagens miljömål i syfte att göra lagstiftningen mer tydlig och enhetlig
- i samarbete med övrig förvaltning, kommuner samt verksamhetsutövare utveckla vattenvårdsarbetet inom de viktigaste sektorerna jordbruk, fiskodling, sjöfart och båttrafik samt avloppsvattenbehandling. I detta ingår att utveckla utsläppsmål och -krav samt klargöra utsläppsutrymmet för de olika sektorerna
- medverka till att de detaljerade bestämmelserna för miljöåtgärder och investeringar inom LBU-programmet utformas så att belastningen minimeras och utsläppen minskas
- tillsammans med jordbruksbyrån medverka till att ett fungerande system med riktad rådgivning till jordbruket införs för att styra insatser mot de åtgärder som är mest effektiva ur miljösynpunkt
- säkerställa långsiktigt skydd av dricksvatten genom att utarbeta reviderade och nya vattenskyddsplaner för befintliga dricksvattentäkter. Arbetet inleds med att förtydliga lagstiftning och klargöra ersättningsfrågor för verksamhetsutövare och markägare inom vattenskyddsområden
- genomföra undersökning av grundvattenförekomster som underlag för beslut om skyddsområden för grundvattenområden
- utarbeta och starta upp ett tilläggsprogram för marin övervakning och skydd som komplement till hittillsvarande åtgärder på området. Arbetet görs i samarbete med fiskeribyran och finansieras inom ramen för operativa programmet för fiskerinäringen 2014 - 2020
- påbörja arbetet med handlingsplan för skyddet av den marina biologiska mångfalden samt hantering av invandrande, invasiva arter
- utarbeta och slå fast åtgärdsprogram för de åländska havsområdena i samarbete med övriga berörda inom förvaltningen och länder i regionen
- genomföra ett lagstadgat program för vattenövervakning
- sammanställa och presentera information om den övervakning och forskning som genomförs, dels via internet, dels på minst ett offentligt evenemang
- stötta kommunerna i deras tillsynsansvar gällande enskilda avlopp och verka för ett fortsatt och utökat samarbete i avlopps- och vattenförsörjningsfrågor
- starta samarbetsprojekt med syfte att utveckla vattenvårdsarbetet och genomföra vattenförbättrande åtgärder på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt samt
- delta i det internationella vattenvårdsarbetet främst genom deltagande i möten i HELCOM och Nordiska ministerrådet.

45000

Vattenförsörjning och vattenvård

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. th	Budget 2015
Intäkter	0	0	0
Kostnader:			
- årets anslag	-338 118	-232 000	-232 000
- tidigare års anslag	-3 683		-25 000
- PAF-netto			
Anslag netto	-341 801	-232 000	-257 000

(45.54.01)

Föreslås ett nettoanslag om 232.000 euro med beaktande av tidigare års medel om ca 25.000 euro. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet kan gottskrivas med inkomster för seminarier och deltagande i projekt som arrangeras inom ramen för verksamheten samt belastas med motsvarande anslag.

Utgifter

Anslaget fördelas enligt följande:

Vattenövervakning 220.000 euro

- vattenövervakning som genomförs av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium samt
- annan övervakning på grund av krav i vattenlag och EU-direktiv.

Vattenförsörjning och vattenvård 37.000 euro

- framtagande av ny förvaltningsplan och nya åtgärdsprogram för de åländska vattenområdena
- genomförande av grundvattenundersökning
- driften och underhållet av grundvattenstationen i Jomala
- information samt
- annat arbete med vattenvårdsfrågor.

460

AVFALLSHANTERING (45.56)

Enligt avfallsdirektivet (2008/98/EG) ska alla medlemsländer minska avfallets miljöpåverkan och mängden avfall och farliga ämnen i material och produkter. Avfallsmängderna måste minska för att minimera resursanvändningen och de negativa effekterna på människors hälsa och miljö som uppstår vid generering av avfall. Avfallshierarkin ska tillämpas på det sätt som ger bästa resultatet för miljön. Att förebygga att avfall uppstår och att förbereda för återanvändning är högst prioriterat.

Avfallshierarki:

- förebyggande
- förberedelse för återanvändning
- materialåtervinning
- annan återvinning, t.ex. energiåtervinning samt
- bortskaffande.

Under år 2015 planeras plockanalys av det brännbara avfallet i syfte att få kunskap om i vilken utsträckning återvinningsbart eller farligt avfall inte sorteras ut skilt.

46000

Avfallshantering

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-13 552	-21 000	-21 000
- tidigare års anslag	-785		
- PAF-netto			
Anslag netto	-14 337	-21 000	-21 000

(45.56.04)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 21.000 euro för kostnader för

- medlemskap i Avfall Sverige
- sammanställning av avfallsstatistik (ÅSUB)
- plockanalys
- åtgärder i enlighet med avfallsplanen och renhållningslagen (1981:3) samt
- annat arbete för att förebygga avfall, förbättra avfallshanteringen och resursanvändningen.

500

UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-OMRÅDE

500

ALLMÄN FÖRVALTNING (46.01)

Utbildnings- och kulturavdelningen handhar med stöd av gällande lagstiftning landskapsregeringens allmänna ledning, tillsyn och utveckling av grundskole-, gymnasie- och högskoleutbildningarna på Åland, fritt bildningsarbete och vuxenutbildning medräknade. Till avdelningens ansvarsområde hör även kultur-, media-, idrotts- och ungdomsfrågor. Arkiv- och museirelaterad verksamhet är också en del av avdelningens centrala ansvar.

Utbildningspolitiken är långsiktig och utvecklar utbildningssystemen så att

- de behörighetsgivande delarna svarar mot motsvarande utbildningar i riket, i Norden och inom EU
- ungdomars och vuxnas utbildningsmöjligheter utvecklas och delaktighet i ett livslångt lärandeperspektiv säkras samt
- näringslivet och den offentliga sektorns arbetskraftsbehov tillgodoses genom ett tilläcligt och mångsidigt utbildningsutbud.

Kulturpolitiken är långsiktig och utvecklar det åländska samhället genom att tillräckliga stödsystem garanterar ett mångsidigt kulturliv samt att förvaltningen av kulturarvet och kulturmiljön ges hög prioritet och beaktar såväl kvinnors som mäns angelägenheter.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

I ltl. Axel Jonssons m.fl. budgetmotion nr 8/2014-2015 föreslås att andra stycket i motiveringen till kapitel 500 ges följande lydelse: "Landskapsregeringen lägger under året fokus på att stärka betoningen på digital kompetens i läroplanen genom införande av grundläggande utbildning i programmering samt i hantering

av personlig information och integritetsfrågor redan från grundskolans tidigare år.”

Utskottet föreslår att motionen förkastas med hänvisning till skrivningarna i utskottets allmänna motiveringar. Beslutet har tillkommit efter omröstning som utfallit (4-3), varvid beslutet biträdades av ordförande Jörgen Pettersson, viceordförande Mika Nordberg samt ledamöterna Karl-Johan Fogelström och Annette Holmberg-Jansson.

50010

Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	14 963	12 000	12 000
Kostnader:			
- årets anslag	-873 734	-3 337 000	-2 882 000
- tidigare års anslag	-114 806	25 000	
- PAF-netto		375 000	250 000
Anslag netto	-973 577	-2 925 000	-2 620 000

(36.01.01, 46.01.01, 46.01.04)

Inkomster

Föreslås en inkomst om 12.000 euro. Momentet gottskrives med inkomster för arbetet inom ramen för Nordplus-programmet samt vissa hyresinkomster. Momentet gottskrives även med inkomster från försäljning av läromedel och med inkomster för seminarier och liknande som arrangeras inom ramen för verksamheten.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 3.132.000 euro, varav 250.000 euro finansieras med penningautomatmedel. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att anslag om 419.000 euro för fastighetsskötselrelaterade kostnader har överförts till fastighetsbyrån. Se även moment 54000 respektive 83000.

I anslaget ingår förutom personalkostnader även bland annat medel för experttjänster, personalutbildning och omvärldsbevakning. Utgifter för nordiskt samarbete täcks till vissa delar med motsvarande inkomster.

I anslaget ingår ca 20.000 euro för täckande av licenskostnader för lärplattformen Fronter. Under året ska användningen utvärderas med beaktande av de fortbildningsinsatser som genomförts. Landskapets finansieringsandel ska klargöras.

10.000 euro reserveras för årlig uppdatering av arbetsmarknadsbarometern och databasen för kartläggning av utbildningsbehov.

Antal erkännanden av yrkeskvalifikationer ökar kontinuerligt. Myndighetsutövningen utvecklas under året och lagstiftningen anpassas efter aktuella EU-direktiv.

I anslaget ingår en prioritering av fortsatta undersökningar av fornyfynd i Kvarnbo.

I anslaget ingår också ett nettoanslag om 80.000 euro för avdelningens utvecklingsarbete. I anslutning till utbildningslagstiftningen (1995:18 och 1997:52) strä-

var landskapsregeringen genom allmänt tillsyns- och utvecklingsansvar för grundskolan samt lednings, tillsyns- och utvecklingsansvar för utbildningen på gymnasienivå att främja en hållbar utveckling inom bl.a.

- säkerhet och trygghet i lärmiljön, specialundervisning, läsintresse samt arbetsplatslärande
- nätbaserade arbetssätt och metoder, öppna digitala lärresurser, digitala läromedel samt studieadministrativa system
- tillsyn, uppföljning, utvärdering samt kvalitetsledning av undervisningen och verksamheten
- utveckling av styrdokument för grundskola, gymnasialstadium och högskola
- samordning och utveckling av organisatoriska strukturer, utbildningspolitiskt program och förverkligande av utbildningsdelegationens uppdrag
- behörighetsgivande utbildning i specialpedagogik och för utomlands utbildad personal inom socialväsendet samt
- översyn av studiestödslagstiftningen med särskilt fokus på vuxenstudier samt motiverande åtgärder för generellt ökad studietakt.

Föreslås att landskapsregeringen reserverar 250.000 euro ur penningautomatmedel främst för finansieringen av behörighetsgivande utbildning i specialpedagogik och för socionomer, pedagogiskt IKT-stöd samt läsfrämjande projekt. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster.

För att uppnå målsättningarna med den digitala agendan för Åland (ÅDA) har landskapsregeringen infört ett nytt bedömningsförfarande som ska genomföras innan myndigheten kan påbörja de insatser inom it- och systemutveckling som ingår i anslaget. Först ska myndigheten bedöma nyttan av och möjligheterna att samordna insatserna med andra myndigheter. Därefter överlämnas bedömningen till ÅDA som tar ställning till om insatserna är möjliga att samordna och på vilket sätt myndigheten i så fall ska genomföra dessa inom ramen för ÅDA:s verksamhet.

505

BIBLIOTEKS- OCH ARKIVVERKSAMHET (46.07)

De allmänna biblioteken tillgodoser invånarnas behov av kunskap, bildning och förströelse i enlighet med LL (1997:82) om allmänna bibliotek. Biblioteken lånar kostnadsfritt ut böcker och andra biblioteksmedier ur sina samlingar och ger handledning i sökning av information. Den elektroniska informationsförmedlingen kräver både kontinuerlig uppdatering och teknisk sakkunskap.

Landskapsarkivet utgör specialfunktion inom landskapsregeringen beträffande dokument- och arkivhantering. I verksamheten ingår att motta, förvara, ordna och förteckna samt tillhandahålla arkivalier i enlighet med Arkivlag (2004:13) för landskapet Åland. Arkivet gör även utredningar och utställningar baserade på de handlingar som förvaras i arkivet.

I landskapsarkivets verksamhet beaktas ett jämställdhetsperspektiv. Nedan visas en könsmässig fördelning av forskarservicen under år 2013 där F är forskare och T är tjänstemän. Siffror inom parentes är motsvarande tal år 2012.

Besök totalt	Kvinnor	Män		
1.552 (1.847)	747 (881)	805 (966)		
Lånade handlingar	Kvinnor/F	Kvinnor/T	Män/F	Män/T
1.472 (1.448)	208 (371)	345 (215)	605 (718)	314 (144)

Under år 2015 läggs särskild vikt på

- fortsatt planering av utvidgade arkivutrymmen i samverkan med fastighetsbyrån samt en fortsatt satsning på inrättande av ett audiovisuellt arkiv innehållande värdefull kulturhistorisk dokumentation. Arbetet sker i samverkan med museibyran.

50500

Bibliotek, arkiv

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	0	1 000	1 000
Kostnader:			
- årets anslag	-110 756	-130 000	-179 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-110 756	-129 000	-178 000

(36.07.20, 46.07.04, 46.07.20)

Inkomster

Föreslås ett anslag om 1.000 euro.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 179.000 euro.

Av anslaget förelås för Centralbibliotekets kostnader 120.000 euro inkluderande bland annat licenskostnader för biblioteksdatasystem, kostnader för en bibliotekarie vid centralbiblioteket och Alandicasamlingen.

Av anslaget föreslås 59.000 euro för verksamheten vid Ålands landskapsarkiv år 2015. Anslaget inkluderar ordinarie verksamhet, fortbildning, medverkan i konferenser samt projektet Audiovisuella arkivet.

510

ALLMÄN UNGDOMS-, IDROTTS- OCH KULTURVERKSAMHET (46.09)

Enligt gällande lagstiftning skapar landskapsregeringen och kommunerna gemensamt de allmänna förutsättningarna för ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet som bedrivs av organisationer och föreningar. Verksamheterna stöds genom landskapsandelar till kommunerna.

Förutom lagstadgade uppgifter upptas under detta kapitel även andra anslag för kulturell verksamhet. Till dessa hör Nordens institut vars administrativa kostnader bekostas av landskapsregeringen. Dessutom innehåller kapitlet utgifter för övriga kulturella verksamheter och utredningar där landskapsregeringen är huvudman eller medarrangör.

Under år 2015 avser landskapsregeringen

- genomföra en undersökning av första- och andragångsväljarnas valbeteende i samband med kommun- och lagtingsvalet. Det är en uppföljning av tidigare valårs undersökningar som sker i samarbete med ÅSUB
- uppmärksamma Nordens instituts 30-årsjubileum samt
- inleda ett samarbete med Nordens institut om skolprojektet Biophilia, som

syftar till att sammanföra musik, naturvetenskap och teknologi för att stimulera elevens fantasi och kreativitet.

51010

Ålands kulturdelegation och nordiskt kultursamarbete

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-146 054	-121 000	-139 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-146 054	-121 000	-139 000

(46.09.04, 46.09.05)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 139.000 euro.

Av anslaget föreslås 19.000 euro för att täcka kostnader för kulturdelegationens verksamhet, bland annat mötesarvoden, ordnande av möten och seminarier, resekostnader samt studiebesök. Anslaget täcker även kostnader för sekretariatsfunktionen.

Av anslaget föreslås 120.000 euro för Nordens instituts administrativa kostnader. I anslaget har uppmärksammandet av institutets 30-årsjubileum beaktats.

515

PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR UNGDOMSARBETE OCH IDROTT (46.11)

Under år 2015 avser landskapsregeringen i sin ungdomspolitik särskilt fokusera på demokratifrågor och aktivt medborgarskap i dialog med relevanta parter.

Även övriga åtgärder för att främja ungdomsaktiviteter och delaktighet har beaktats under kapitlet. Till sådana åtgärder hör Ungdomsforum som ordnas ett par gånger per år. Sommarträffen är ett årligen återkommande ungdomsforum som riktar sig till unga studerande på eftergymnasial nivå.

Landskapsregeringen vill öka kunskapen om olika funktionsnedsättningar hos ledare i verksamheter riktade till unga. Arbetet på detta område fortgår och målsättningen är att ge ledare ökad kunskap och metoder för att skapa en meningsfull fritidsverksamhet för alla ungdomar.

Prioriterade åtgärder på ungdomsområdet är

- demokratiarbete med anledning av valåret 2015
- utbildning för lärare och elevråd i delaktighets- och demokratiarbete (fortsätter från år 2014)
- utbildning för ledare i verksamheter riktade till unga om olika funktionsnedsättningar (fortsätter från år 2014) samt
- samordning av åtgärder med anledning av utredningen "Kartläggning av myndighetssamarbete för ungdomar som varken arbetar eller studerar eller befinner sig i riskzon för detta".

51500 Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-36 640	-50 000	-50 000
- tidigare års anslag	-20 699		
- PAF-netto			
Anslag netto	-57 339	-50 000	-50 000

(46.11.04)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 50.000 euro för ungdomsverksamhet, där det i anslaget ingår kostnader för ungdomskonsulenterna samt ungdomspolitiska åtgärder.

516 PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET (46.13)

Särskilda åtgärder under år 2015 är

- fortsatt arbete med en enhetlig organisation för landskapets sevärdheter. I samband med det överförs verksamheten vid Post och tullhuset i Eckerö till museienheten vid museibyran samt
- en kommitté för utvecklande av scenkonst på grundläggande nivå inledde sitt arbete hösten 2014. Arbetet fortgår och beräknas vara klart våren 2015.

51600 Penningautomatmedel för kulturell verksamhet (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter	4 752	2 000	2 000
Kostnader:			
- årets anslag	-45 064	-107 000	-90 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-40 312	-105 000	-88 000

(36.13.55, 46.13.25)

Inkomster

Föreslås en inkomst om 2.000 euro för försäljning av böcker.

Utgifter

Verksamheten vid Eckerö Post- och tullhus överförs till museibyrans verksamhetsområde, se moment 54000, men finansieras med penningautomatmedel om 90.000 euro.

UTBILDNING EFTER GRUNDSKOLAN (46.17)

Utbildning efter grundskolan avser utbildningsformerna gymnasieutbildning, högskoleutbildning samt fri bildning som förmedlas i skolform.

Landskapsregeringens uppdrag framgår i den utbildningsspecifika lagstiftningen, LL (2011:13) om gymnasieutbildning, LL (1998:59) om läroavtalsutbildning, LL (1999:53) om Ålands folkhögskola, LL (1995:80) om Ålands musikinstitut samt LL (2002:81) om Högskolan på Åland. Sjösäkerhetscentrets verksamhet regleras av LL (2003:17) om Ålands sjösäkerhetscentrum.

Landskapsregeringen har ett allmänt lednings-, tillsyns- och utvecklingsuppdrag över utbildning efter grundskolan. Landskapsregeringen utövar sitt uppdrag genom att pedagogiskt stöda undervisningen, utarbeta mål, strategier, styrdokument och regelverk för de olika utbildnings- och verksamhetsformerna samt följa upp deras verksamhet. Landskapsregeringens utvecklingsarbete ska systematiskt och kontinuerligt stimulera utvecklingen inom utbildning och forskning och underlätta samverkan mellan de enskilda delarna i den s.k. kunskapstriangeln (utbildning, forskning och innovation). En utbildningsdelegation avser att avlämna ett utbildningspolitiskt program med målsättningar och strategier för kommande utbildningspolitik.

Utbildningen på gymnasienivå och i högskolan ska beakta variationer i efterfrågan på utbildning och av yrkesutbildad arbetskraft inom olika områden. Utbildningsutbudet ska tillgodose både kvinnors och mäns behov av utbildning. Landskapsregeringens mål är att erbjuda en studieplats åt alla ungdomar under 20 år. Insatser som riktas till ungdomar som hotas av utanförskap prioriteras. Utbildningsalternativ på gymnasienivå för studerande med behov av särskilt stöd samt inom yrkesträningsundervisningen kommer under året att följas upp och utvecklas tillsammans med Ålands gymnasium.

Utbildningen inom sjöfartsområdet är under året föremål för fortsatt utvecklingsarbete inom Ålands sjöfartsakademi (ÅSA) för att dels samordna resursanvändningen inom Högskolan på Åland och Ålands gymnasium och dels tydliggöra profileringen av utbildningsområdet. Samarbetet mellan landskapets skolor på gymnasial nivå vidareutvecklas för att gemensamt utnyttja och använda sig av skolornas specifika kompetenser.

Högskolan på Åland har under år 2014 beviljats anslag för att utveckla undervisningen och utbildningsutbudet inom IT-området. Konkreta åtgärder på området vidtas under år 2015. Vidare ges Högskolan på Åland i uppdrag att förbereda för att senast från hösten 2016 inleda ett utbildningsprogram på engelska inom området elektroteknik.

Landskapsregeringen avser initiera en översyn av verksamheten vid Ålands folkhögskola i syfte att långsiktigt säkra skolans verksamhetsförutsättningar.

Tyngdpunkten i det pedagogiska utvecklingsarbetet ligger på att främja nätbase-rade arbetssätt och metoder i undervisningen, tillgängliggöra öppna digitala lärresurser, fortsätta utveckling av fortbildningssystemet MIP (Media och IT i pedagogiken), användningen av Fronter som pedagogisk plattform samt utvecklandet av en mediekompetens (MIK). Samordning av aktiviteter rörande undervisningsmetoder med hjälp av IT prioriteras. Lösningar för att ta fram strukturer för gemensamma elevdatabaser och antagningssystem för hela undervisningssektorn prioriteras.

För utbildningen betonas särskilt följande gemensamma mål på lång och medel-

lång sikt att främja

- säkerhet och trygghet i lärmiljön, vilket omfattar bl.a. skolornas mobbnings-, drog- och våldsförebyggande verksamhet, elevdemokrati och jämställdhet samt kontakten mellan hemmet och skolan
- pedagogiska arbetsätt och undervisningsmetoder
- en undervisning som stöder studerandes kreativitet och entreprenörskap
- utbildning och arbetsliv i nära samarbete
- en hållbar utveckling som genomsyrar utbildningssystemet samt
- att utveckla instrument för tillsyn, uppföljning, utvärdering, dimensionering samt kvalitetsledning av undervisningen och verksamheten.

Under budgetåret sätts speciellt fokus på att

- utarbeta ett utbildningspolitiskt program
- utveckla läroplansgrunder för vuxenutbildning
- främja den pedagogiska utvecklingen av nätbaserade arbetsätt och metoder genom fortbildning, seminarier, workshops samt utveckla digitala läromedel och öppna lärresurser
- skapa system för gemensamma elevdatabaser och antagning av studerande
- främja utvecklingen av arbetsplatslärande, bl.a. genom deltagande i Nordiska ministerrådets projekt *Lärande på arbetsplats*
- utvärdera och följa upp undervisningen och den övriga verksamheten
- utarbeta underlag för lagändringar, bl.a. studiestödslagen och högskolelagen samt
- i samarbete med berörda myndigheter stärka insatserna för ungdomar i behov av särskilt stöd.

53000

Kostnader för skolfartyg

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-202 796	-384 000	-460 000
- tidigare års anslag	-323 519		
- PAF-netto			
Anslag netto	-526 315	-384 000	-460 000

(46.17.24)

Föreslås, med hänvisning till LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 460.000 euro för drift och underhåll av skolfartyget m/s Michael Sars.

..... *Inkomster* .....

Föreslås att eventuella inkomster från externa användare kan gottskrivas momentet.

..... *Utgifter* .....

I driftsanslaget ingår uppskattade kostnader för dockning av fartyget om 100.000 euro samt för övriga underhållsarbeten till en uppskattad kostnad om 56.000 euro.

Driftskostnaderna respektive kostnader för reparation och underhåll som föränsleds av skolfartyget belastar i första hand moment 87100 Rederienheten, verksamhet. Utgående från överenskommelser om driften samt reparationer och un-

derhåll och därav följande redovisning över kostnaderna gottskrives sedan momentet för rederienheten genom interna överföringar som belastar detta moment.

Samordning av skolfartygets användning i utbildningen inom Högskolan på Åland och Ålands gymnasium sker av en samordningsgrupp. Rederiansvaret, inkluderande det operativa ansvaret för driften samt ansvaret för reparationer och underhåll, ligger vid rederienheten.

Se även anslag 953000 i investeringsdelen.

535 VUXENUTBILDNING (46.19)

Vuxenutbildningens tvärsektoriella karaktär, mångfald och komplexitet gör det nödvändigt med en integrerad utbildningsstrategi som omfattar alla intressenter, arbetsmarknadsparter och organisationer, på såväl lokal som regional nivå. Utbildning syftar inte enbart till en yrkeskarriär utan har även ett bildningsperspektiv samt bidrar till personlig utveckling och social kompetens. Olika utbildningsnivåer och områden utgör i praktiken viktiga instrument för upprätthållandet av samhällets utveckling. Vuxenutbildningen omfattar alla former av lärande som vuxna ägnar sig åt efter avslutad grundutbildning.

Den tekniska utvecklingen påverkar såväl arbetsliv som privatliv samtidigt som den ökande valfriheten ställer krav på förmågan att inhämta och kritiskt granska information. Samhället förutsätter med andra ord aktiva och kunniga medborgare som kan tillvarata sina fri- och rättigheter. Ett särskilt utvecklingsområde är att skapa utbildningsmöjligheter för inflyttade och utveckla utbildningsformer som motsvarar behoven.

53500 Vuxenutbildning

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter	171 307		
Kostnader:			
- årets anslag	-265 937	-650 000	-660 000
- tidigare års anslag	-173 737		
- PAF-netto		650 000	660 000
Anslag netto	-268 367	0	0

(46.19.06, 46.19.23)

Utgifter

Föreslås ett nettoanslag för utgifter inom vuxenutbildningen.

Av anslaget föreslås med stöd av LL (1988:39) om sysselsättningsfrämjande utbildning ett nettoanslag avseende dels köp av utbildningstjänster enligt avtal och dels särskilda utbildningsinsatser enligt följande

- lokal utbildning i svenska för inflyttade (SFI), enligt avtal med Medborgarinstitutet, ca 350.000 euro samt
- köp av enskilda studieplatser inom yrkesinriktad utbildning enligt avtal, utbildningsinsatser i form av läroavtal samt utbildningsinsatser för att möta akuta behov föranledda av konjunkurläget, ca 250.000 euro.

Av anslaget föreslås ett nettoanslag på 60.000 euro för kostnader som uppkommer i samband med insatser för att befärma kulturell förståelse och integration

av nya medborgare.

Anslaget är tänkt att användas dels för köp av utbildningstjänster enligt avtal med Medborgarinstitutet dels för särskilda utbildningsinsatser enligt följande

- språkcoaching på arbetsplatser för inflyttade personer, i samarbete med arbetsgivare på Åland, enligt avtal, ca 15.000 euro
- undervisning i svenska för inflyttade analfabeter och personer med annat alfabet, enligt avtal med Medborgarinstitutet, ca 42.000 euro samt
- utbildningsinsatser för att stöda inflyttade personer utanför arbetslivet och utan arbetsmarknadsstöd.

Anslaget kan även användas för information och seminarier om integration.

Föreslås att landskapsregeringen reserverar penningautomatmedel för finansieringen av momentet. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster.

540

MUSEIBYRÅN (46.60)

Museibyråns uppdrag är att i stöd med gällande lagstiftning vara landskapets kunskapscentrum för kulturhistoria, kulturmiljö- och byggnadsarv samt konst. Museibyråns uppgifter fokuserar på bevarande kunskapsuppbyggnad och kunskapsförmedling om det åländska kulturarvet och dess kulturmiljöer. Verksamheterna omfattar myndighetsarbete, registerföring, kulturminnesvård, utställningsverksamhet och museipedagogiskt arbete, byggnadsarv, kulturmiljövård, undersökningar och dokumentation, insamling och katalogisering, digitalisering samt konservering och vård av föremål.

För år 2015 gäller följande som de viktigaste målen:

Museibyrån kommer främst koncentrera sina resurser på nyöppningen av museibyggnaden med dess nya basutställningar vid Ålands museum och Ålands konstmuseum. Verksamheten omfattar i det här skedet uppbyggnad av den nya basutställningen i form och innehåll med föremål och texter, utarbeta trycksaker, programaktiviteter, marknadsföring och anskaffning av inventarier.

Museibyggnaden kommer under året att genomgå renovering av de publika delarna samt uppgradering av hela byggnadens ventilation för att säkerställa ett bra och stabilt klimat för de föremålsvårdskategorier (foto, konst, textilier, arkeologisk metall samt kulturhistoriska föremål) som landskapet Åland förvaltar. Stabilt klimat är väsentligt för den långsiktiga föremålsvården och innebär att kostnaderna för konservering minskar betydligt på lång sikt. Renoveringsinsatserna medför att de olika magasinerna måste säkras från byggdamm samt att personalen till viss del kommer att arbeta vid museibyråns arbetsplats i Ribacka. Arbetet med att förbättra och säkerställa magasinstrymmena för det textila kulturarvet sker genom montering av entresolplan i Ribackamagasinet.

Påbörja utredning vad konventionen om trygghet av det immateriella kulturarvet innebär omsatt i praktiskt arbete.

Ansvar för den kulturella verksamheten vid Eckerö Post- och Tullhus övergår till museibyrån. Orsaken är att landskapsregeringen vill ta ett större verksamhetsansvar för de landskapsägda utställningsverksamheterna och besöksmålen som ett led i att skapa en effektiviserad och specialiserad organisation.

Museibyråns verksamhet och personal berörs av bildandet av ett fastighetsverk. Meningen är att hantverksmässig vård, restaurering och underhåll samt fastig-

hetsdrift av landskapets kulturhistoriska byggnader, kulturmiljöer och fornminnen ska övergå till den nya fastighetsförvaltningen. Tillhörande myndighetsfunktioner inom byggnadsarvet blir fortsättningsvis kvar på museibyran så som tillsyn av kulturhistoriska värden och byggnadsskick inom landskapet, utlåtnad gällande samhällsplanering, kulturmiljöinventeringar, kyrkoantikvariska ärenden samt byggnadsminnesförklaringar. Beträffande fornminnesvärden behåller museibyran i nuläget den antikvariska funktionen men överläter utförandet av vårdåtgärder till fastighetsverket.

Reformen gällande samordningen av landskapets fastighetsförvaltning är omfattande. De organisatoriska förändringarna innebär fortsatt arbetet med att klargöra ansvar, uppdelning av funktioner och roller mellan det kommande fastighetsverket och museibyran för att uppnå uppställda mål. Utmaningen ligger främst i uppdelningen av arbetsuppgifterna för enskilda tjänstemän som i och med landskapsförvaltningens litenhet har arbetsuppgifter som nu måste särskiljas och uppdelas på två organisatoriska enheter för att säkerställa sakkunskap och kompetens. Fokus ligger på att utreda personresurser och garantera kompetens, kartläggning av kommunikation, ärendehantering och samarbetsprocesser samt dokumentation och arkivfrågor.

54000

Museibyran, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	271 581	260 000	180 000
Kostnader:			
- årets anslag	-2 641 142	-810 000	-523 000
- tidigare års anslag	-192 294		
- PAF-netto			
Anslag netto	-2 561 855	-550 000	-343 000
Skötselanslag			-608 000
Internhyra			-857 000
Sammanlagt	-2 561 855	-550 000	-1 808 000

(36.60.20, 46.60.20, 46.60.22, 46.60.26)

Föreslås inkomster om 180.000 euro och anslag om 343.00 euro för museibyrans verksamhetsutgifter samt skötselanslag om 608.000 euro och 857.000 i internhyra. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att inkomster om 40.000 euro samt anslag om 215.000 euro för fastighetskötselrelaterade kostnader har överförts till fastighetsbyran. Föreliggande moment belastas sedan med skötselanslag för kulturarv och fornminnen samt internhyra för Ålands museum, museimagasinet och grindstugan. Skötselanslaget och internhyran gottskrivas fastighetsbyran, se även anslag 83000.

Inkomster

Föreslås ett anslag om 180.000 euro för biljettintäkter vid de landskapsägda museerna, uppdragsverksamhet, avgiftsbelagda tjänster samt försäljning av informations- och souvenirprodukter.

Ålands museum och Ålands konstmuseum är under år 2015 stängt i samband med renoveringsarbeten och förnyelse av basutställningen, varvid biljettinkomst från dessa och viss inkomst från försäljning i museibutikerna uteblir.

Anslaget kan även påföras inkomster av uppdragsverksamhet, se även motiveringen nedan.

I museibyråns anslag ingår ytterligare utställningskostnader samt framtagning av informationsmaterial för bemannade sevärdheter och museer. Här ingår också analys-, expert- och utredningstjänster inom verksamhetsområdet samt vård av museiföremål och samlingar, bl.a. genom konserveringsåtgärder.

Föreslås inget anslag för åtgärder i anledning av vrakfynd.

Föreslås ett nettoanslag för museibyråns uppdragsverksamhet. Genom nettobudgetering finns möjlighet att öka intäkterna genom att debitera exploitören i samband med arkeologiska och kulturmiljörelaterade undersökningar. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet kan påföras såväl kostnader som intäkter för uppdragsverksamhet.

600 NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

600 ALLMÄN FÖRVALTNING (47.01)

Näringsavdelningens verksamhetsområde är att främja näringarna, sysselsättningen och en regional balans. Till avdelningens uppgifter hör därmed att allmänt planera, leda, utveckla, samordna, följa upp och utöva tillsyn inom områdena utveckling av näringarna och innovationssystem, regional utveckling, arbetsmarknadsfrågor, jordbruk med binärningar, fiske, fiskodling, fiskevård, skogsbruk, jakt och viltvård samt förvaltning av landskapets fiskevatten vilka inte ingår i naturreservat.

Från år 2015 flyttas förvaltning av landskapets jordbruksegendomar och skogar vilka inte ingår i naturreservat till den nyinrättade fastighetsbyrån vid finansavdelningen och år 2016 till affärsverket Fastighetsverket.

Med beaktande av EU:s regelverk stöds det åländska näringslivets utveckling med såväl finansieringshjälp som andra främjande åtgärder. Även deltagandet i det internationella arbetet kommer att fortsätta.

Avdelningens målsättningar under år 2015 är att

- genomföra näringslivspolitikerna enligt de av landskapsregeringen antagna programmen för perioden 2014 - 2020 vilka delfinansieras med EU-medel
- reformera det näringslivsfrämjande arbetet med bättre samordning mellan finansiering, rådgivning och andra kunskapstjänster
- genomföra lagstiftning inom arbetsmarknadspolitikerna samt
- förbättra kommunikationen med kunder och införa e-tjänster.

60010 Näringsavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter	236 320	302 000	291 000
Kostnader:			
- årets anslag	-1 852 384	-2 325 000	-2 306 000
- tidigare års anslag	-296 564		
- PAF-netto			
Anslag netto	-1 912 628	-2 023 000	-2 015 000

(37.01.01, 47.01.01)

Inkomster

Under momentet föreslås en inkomst om 291.000 euro.

Föreslås en inkomst om 39.000 euro vilket främst avser inkomst av skogsbruksplaner, avgifter för prövning av ansökan samt inkomster av provfiske. Därtill ingår hyra för utrustning och arrende för mark för försöksodlingsverksamhet, se moment 61500.

De direkta stödberättigande kostnaderna för administrationen av EU-program belastas moment 60010 medan anslag för tekniskt stöd upptas under kapitel 621, 631, 623, 633 respektive 625 och 635. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet kan gottskrivas med inkomster för tekniskt stöd om 252.000 euro.

Utgifter

Under momentet föreslås ett anslag om 2.306.000 euro. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att anslag om 54.000 euro för fastighetsskötselrelaterade kostnader har överförts till fastighetsbyrån, se även moment 64200 respektive 83000.

Föreslås att ca 50.000 euro av de centrala förvaltningskostnaderna för jaktadministrationen täcks med influtna jaktvårdsavgifter, se även moment 65000.

I anslaget ingår utgifter för personalkostnader, inköp av tjänster, kompetensutveckling för avdelningens personal, tjänsteresor, litteratur, material, förnödenheter, teletjänster, annonsering och representation. Anslag för utredningar och arrangemang av möten och konferenser i anslutning till näringsavdelningens verksamhet finns även upptagna under momentet.

610 NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE (47.03)

Landskapsregeringens näringspolitiska roll är att skapa förutsättningar för en hög ekonomisk hållbar tillväxt genom att entreprenörer och företag startar nya och utvecklar befintliga företag. Den övergripande målsättningen är att ge förutsättningar för

- hög sysselsättning, att bevara de arbetsplatser som finns samt att vara med och skapa nya arbetsplatser
- ökat antal hållbara arbetsplatser i skärgård och landsbygd
- ökad export av tjänster och varor
- diversifiering av näringsstrukturen i landskapet och stimulera tillväxtbranscher som kan ge fler jobb samt
- utvecklade möjligheter till fortbildning och omskolning.

Politikområden som bidrar till att skapa gynnsamma omständigheter för företagande är bl.a. utbildning, kommunikationer, bostadsförsörjning samt integrations- och arbetsmarknadspolitik.

Inom näringsavdelningens förvaltningsområde består kärnan i de näringslivsutvecklande åtgärderna av

- projekt- och företagsfinansiering (näringslivets främjande och regional utveckling)
- destinationsmarknadsföring

- Ålands utvecklings Ab (riskkapital)
- Ålands fastighets Ab (tidigare Norra Ålands industrihus)
- Ålands teknologocentrum samt
- Ålands landsbygdscentrum.

Tyngdpunkten i avdelningens arbete ligger under år 2015 på avslutandet av de EU-delfinansierade program som godkänts för perioden 2007 - 2013, Regional konkurrenskraft och sysselsättning (ERUF) samt landsbygdsutvecklingsprogrammet (LBU) samt uppstartande och genomförande av det programförslag som landskapsregeringen godkänt och sänt till kommissionen för perioden 2014-2020 med finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF).

Uppstarten av det nya programmet har försenats då godkännandet av kommissionens regelverk kraftigt försenades. Inom ramen för det nya programmet avser landskapsregeringen under år 2015 starta upp och utveckla finansieringsformen riskkapital kombinerat med kunskapsstöd till nyetablerade teknologiföretag samt teknikintensiva eller innovativa små tjänsteföretag vilka har potential att utvecklas till internationella tillväxtföretag.

Utformningen av en innovationsstrategi för smart specialisering för landskapet Åland påbörjades år 2014 och slutförs under år 2015. Strategin är ett så kallat förhandsvillkor för finansiering från ERUF och bygger bland annat på den enkätundersökning som Ålands teknologocentrum genomförde år 2013. Smart specialisering innebär en process där man utgår från regionala förutsättningar, identifierar sina styrkor, prioriterar och fokuserar resurserna för att skapa konkurrensfördelar.

Ålands teknologocentrum kommer under år 2015 att avsluta det tre-åriga ERUF-projektet inom tillväxt och affärsutveckling. Likaså avslutas de projekt som drivits under Ålands landsbygdscentrum, Tillväxt Åland 2 samt MatÅland. Landskapsregeringen eftersträvar en större samordning mellan de olika landskapsfinansierade företagsfrämjande projekten.

REGIONAL UTVECKLING

Den regionalpolitiska målsättningen är att näringslivet i hela skärgården ska vara livskraftigt. Landskapsregeringen eftersträvar en fortsatt spridd bosättning i landskapet och en befolkningsutveckling i alla regioner.

Landskapsregeringen utarbetar en livsmedelsstrategi för Åland och samordnar arbetet att stärka det åländska matklustret. Tjänsten som näringslivsutvecklare är ett instrument i arbetet att utveckla näringslivet i skärgården. Ålands skärgårdsnämnd har haft till uppgift att behandla övergripande skärgårdsfrågor inför behandling och beslut i landskapsregeringen. Sekretariatet med tillhörande kostnader har finansierats av landskapsregeringen men från år 2015 föreslås verksamhetskostnaderna för skärgårdsnämnden ändras till en överföringsutgift för skärgårdsutveckling.

Landskapsregeringen föreslår att det särskilda driftsstöd för den årliga verksamheten samt ett särskilt riktat investeringsstöd för sådana investeringar som behövs för detaljhandelsverksamheten i skärgården fortsätter. Skärgårdsstödet som har beviljats nya företag i skärgården samt stödet i form av befrielse från socialskyddsavgifter för vissa arbetsgivare i skärgården fortsätter.

61000 Näringslivets främjande (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-44 469	-32 000	-32 000
- tidigare års anslag	-24 790		
- PAF-netto		30 000	30 000
Anslag netto	-69 259	-2 000	-2 000

(47.03.05, 47.03.41-delvis)

Föreslås ett anslag om 32.000 euro, varav 30.000 euro finansieras med penning-automatmedel.

Utgifter

Inom ramen för genomförandet av Ålands Turismstrategi 2012-2020 drivs nätverksarbetet vidare för att höja kvaliteten och servicegraden. Innovationstävlingen Skraknästet genomförs under våren 2015. Arbetet med att stärka Ålandsbilden och varumärket Åland intensifieras. Föreslås att landskapsregeringen reserverar penningautomatmedel för finansieringen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster.

Av anslaget föreslås att 2.000 euro upptas i enlighet med LL (1975:45) om Investeringslån som arvode till kreditinrättningarna som har förmedlat investeringslån för den befintliga kreditstocken. Per den 31.12.2013 var saldot på utestående krediter 88.130,87 euro. Nya lån beviljas inte längre varför anslaget successivt minskar.

61100 Ålands landsbygdscentrum

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	110 982	88 000	104 000
Kostnader:			
- årets anslag	-184 551	-200 000	-235 000
- tidigare års anslag	-75 137		
- PAF-netto			
Anslag netto	-148 706	-112 000	-131 000

(37.03.23, 47.03.23)

Inkomster

Föreslås en inkomst om 104.000 euro. Inkomsterna härrör sig till projekten MatÅland, ett nytt matprojekt och en kurs riktad till mathantverkare. Projektet MatÅland avslutas i juni 2015 och ett nytt projekt planeras med inriktning på hållbar matproduktion. Projekten genomförs av den åländska referensgruppen inom Ny Nordisk Mat. Projekten delfinansieras med EU-medel.

Övriga inkomster härrör sig från infobladet Landsbygdsnytt, där inkomsterna motsvarar utgifterna.

Föreslås ett anslag om 235.000 euro för landsbygdsutveckling och koordinering vid Ålands Landsbygdscentrum. Fokusområden är livsmedel och matkluster.

Landsbygdsutveckling drivs genom olika projekt. Projektet MatÅland avslutas i juni 2015 och ett nytt projekt planeras med inriktning på hållbar matproduktion. En kurs för mathantverkare planeras i samarbete med de övriga svenskspråkiga regionerna i Finland. Projekten genomförs av den åländska referensgruppen inom Ny Nordisk Mat. Projekten delfinansieras med EU-medel.

Visionen för Nordiska Ministerrådets program Ny Nordisk Mat (NNM) är att det nordiska köket ska inspirera till matglädje, smak och mångfald. NNM bygger på det nordiska köksmanifestet med värdeord som rent, friskt, enkelt och etiskt. Anslaget används också för landsbygdsutvecklarens arbete inom Ny Nordisk Mat på nordisk nivå.

Landsbygdsutveckling

Verksamhetsidé

- att utveckla och bredda näringsverksamheten på landsbygden och i skärgården.

Affärsidé

- att koordinera resurser och stimulera till samarbete för att på effektivaste sätt bidra till en positiv utveckling av landsbygden och dess näringar.

Ansvarsområde

- att inspirera, initiera och driva projekt för att utveckla landsbygdsföretagen
- att stärka konsumentförtroendet och öka försäljningen av åländska produkter bl.a. genom matprojekten samt
- att fungera som koordinator för Ålands Landsbygdscentrum.

615

FRÄMJANDE AV LIVSMEDELSPRODUKTION (47.15)

Primärnäringarna tillsammans med den nära sammankopplade livsmedelsindustrin har som helhet stor betydelse för den åländska ekonomin, det åländska samhället, miljön och landskapet. Övergripande målsättning för lantbruket och livsmedelsproduktionen är en hållbar, ekonomisk och smart utveckling som bidrar till en tillväxt på landsbygden och inom de ”gröna” näringarna.

Det öppna och av djur hävdade landskapet har konstaterats vara en betydande kollektiv tillgång för samhället. Betande djur är av betydelse för bibehållande av landskapsbildens traditionella drag. Landskapsregeringen stimulerar djurhållning med betande djur genom stöd, rådgivning och stöd för privat avbytarservice. En allmän utveckling av djursektorerna är också nödvändig för att behålla underlaget för livsmedelsindustrierna på Åland.

Livsmedelssäkerhet och -kvalitet är aktuella ämnen och prioriteras inom avdelningens ansvarsområden rörande fodermedel, kvalitetskontroll av grönsaker, certifiering av ekologiska livsmedel samt hantering av bekämpningsmedel och växtinspektionsverksamhet.

Nyckeltal kopplade till delmålen är:

	2010	2011	2012	2013
Lantbrukets totalproduktion (ton)	52.750	53.340	46.967	52342
Lantbrukets bruttointäkter (1.000 €)	19.692	20.869	21.185	23.736
Medelareal (ha), gårdar	25,9	26,9	27,2	
BNP-andel jord och skog	2,3 % (2009)	2,6 % (2010)	2,3 % (2011)	-
Jordbrukets fosfor och kvävebelastning (ton) samt andel av den totala belastningen (%)	4,2 ton, 10,4% 300 ton, 39,8%	3,7 ton, 9,2% 275 ton, 37,6%	7,1 ton, 13,0% 478 ton, 45,3%	3,4 ton, 9,1% 256 ton, 34,8%

61500 Främjande av livsmedelsproduktion

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-2 071	-15 000	-14 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-2 071	-15 000	-14 000

(47.15.04, 47.15.47)

Föreslås ett anslag om 14.000 euro.

Utgifter

Av anslaget föreslås 12.000 euro, som avser ersättningar och inspektionsverksamhet enligt LL (2013:98) om tillämpning av lagen om skydd för växters sundhet samt LL (2013:98) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om plantmaterial. Anslaget används även för kostnader i samband med den ökande inspektions- och provtagningsverksamhet som fordras enligt LL (1995:52) om kontroll av ekologisk jordbruksproduktion och dess ändring LL (2012/29) om ändring av landskapslagen om kontroll av ekologisk jordbruksproduktion, LL (2007:96) om tillämpning i landskapet Åland om gödsselfabrikat, LL (2010:83) om tillämpningen i landskapet Åland av foderlagen och LL (2001:25) om tillämpningen i landskapet Åland av lagen om handel med utsäde.

Föreslås ett anslag om 2.000 euro med hänvisning till 37 § LL (1978/54) samt ändringar 1995/22 och 1995/47) om främjande av gårdsbruk. Förvaltningsarvodet utgör ersättning för bankers skötsel av gårdsbrukslån beviljade t.o.m. år 2007.

61550 Avbytarservice

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	105 064	73 000	0
Kostnader:			
- årets anslag	-387 691	-470 000	-162 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-282 626	-397 000	-162 000

(37.15.04, 47.15.23-delvis)

Inkomster

Föreslås att inga inkomster upptas under momentet då det i det nya systemet med privatisering av avbytarsystemet i enlighet med lagförslag 14/2013-2014 inte utgår några avgifter för erhållanden av ledighet eller vikariehjälp. Under omställningstiden kan eventuellt intäkter i form av ersättningar för avbytar-service som utförs av landskapsanställda avbytare under uppsägningstiden inflyta.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 162.000 euro för omställningskostnader i samband med avslutande av det tidigare tillämpade avbytarsystemet. Kostnaderna utgör i första hand personalkostnader för personal under uppsägningstider.

Landskapsregeringen har för avsikt att återkomma till lagtinget med ett uppdaterat lagförslag innehållande ersättning för vikariehjälp för en tidsperiod som går utöver det maximala antalet avbytar dagar som kommissionen beslutat om i de nya statsstödsreglerna för jordbruket som gäller från och år 2014. Genomförande av detta lagförslag förutsätter kommissionens godkännande av undantag från nämnda statsstödsregler.

Huvudmålsättningen med avbytar-service är att bibehålla ett öppet landskap samt en levande landsbygd och att stimulera djurproduktionen så att livsmedelsindustrin har god tillgång på lokalproducerade råvaror inom mjölk- och köttproduktionen.

Se även moment 61550 i överföringsdelen.

633 **EUROPEISKA UNIONEN – PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING (47.17)**

Ålands landskapsregering har under perioden 2007 - 2013 genomfört program för landsbygdens utveckling. Programperioden har avslutats och landskapsregeringen har utformat ett nytt landsbygdsutvecklingsprogram för perioden 2014 - 2020 enligt Rådets och Europaparlamentets förslag till förordning om stöd till landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJ-FLU). Alla medel ingående i programbudgeten har budgeterats i landskapets budget fram till år 2013. Programmets oanvända medel kan nyttjas till och med år 2015.

63300 **Nationellt tekniskt stöd (R)**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. 0	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	0	0
- tidigare års anslag	-73 539		
- PAF-netto			
Anslag netto	-73 539	0	0

(47.17.07)

Föreslås att anslaget, med beaktande av tidigare års medel, används för genomförande av elektronisk ansökan för stöd inom programmet för landsbygdens utveckling i landskapet Åland, kostnader för anslutning till Landsbygdsverkets betalningssystem, för att finansiera landskapsregeringens del i det integrerade administrations- och kontrollsystem (IACS) som upprättas av Landsbygdsverket och jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral och för eventuella utvärderingar.

640 FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET (47.21)

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att upprätthålla ett hållbart skogsbruk på Åland. Med detta avses, förutom ekonomisk virkesproduktion, även beaktande av den biologiska mångfalden, landskapsvården, vattenvården, fornminnesvården och skogens mångsidiga sociala funktioner.

Det åländska skogsbruket är certifierat enligt skogscertifieringssystemet PEFC. För att långsiktigt säkra avsättningen av skogsprodukter har även arbetet påbörjats med en FSC-certifiering för intresserade skogsägare i skogsvårdsföreningens regi.

Landskapsregeringens projekt med fjärranalys av den åländska skogen ska slutföras och datamaterialet användas för skogsbruksplanering och utveckling av den privata skogsnärningen.

Målsättningen för plant- och ungskogsröjningen är en areal om minst 700 ha per år. Under de senaste åren har röjning utförts i Ålands skogsvårdsförening r.f.s regi på följande arealer:

2011	2012	2013
592 ha	799 ha	735 ha

Understöden till skogsbruket är viktiga för de grundläggande skogsvårdsarbetena. Utvecklingen av EU:s nya riktlinjer för statligt stöd till skogsbruket leder till att en anpassning av den åländska lagstiftningen om stöd för skogsbruksåtgärder måste ske under året.

En revidering av LL (2001:51) om Ålands skogsvårdsförening görs under året till följd av att uppbörden av skogsvårdsavgifter kommer att ändras. I samband med översynen tar landskapsregeringen ställning till om finansieringen av skogsvården ska ske på ett annat sätt. Även lagstiftningen om stöd för skogsbruksåtgärder ses över i förhållande till ändrad EU-reglering. Vidare finns ett lagstiftningsbehov gällande tillämpningen av EU:s timmerförordning (EU) nr 995/2010.

Landskapsregeringen har även som målsättning att under året påbörja arbetet med ett skogsprogram för Åland.

64000 Främjande av skogsbruket

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. th	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-120 759	-170 000	-135 000
- tidigare års anslag	-105 214		
- PAF-netto	101 133	55 000	25 000
Anslag netto	-124 840	-115 000	-110 000

(47.21.01, 47.21.41-delvis)

Föreslås ett nettoanslag om 110.000 euro.

Utgifter

Föreslås ett anslag om ca 25.000 euro för drift och underhåll av fordon, maskiner och redskap, skogsbruksplanering, informations- och försöksverksamhet, skötsel av fröplantagen samt övriga kostnader för verksamheten.

I anslaget ingår ca 85.000 euro som ersättning för planering, arbetsledning och administration av skogsförbättringsarbeten.

I anslaget ingår även ett nettoanslag om 25.000 euro som är avsett för sista året av projektet med fjärranalys av den åländska skogsmarken. Föreslås att landskapsregeringen reserverar penningautomatmedel för finansieringen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster.

642 SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR (47.55)

Kapitlet utgår.

Landskapets eget skogsinnehav är en investering och en betydelsefull del av kulturarvet som bör skötas och vårdas för kommande generationer. Endast ca 2,5 % av den åländska skogsmarken är i landskapets ägo.

Den övergripande målsättningen är att förvalta markerna så att virkesproduktionen bevaras samtidigt som den biologiska mångfalden och de kulturella och sociala värdena beaktas. Speciell vikt läggs vid att hålla skogsmarkerna öppna och tillgängliga för allmänhetens rekreationsbehov samt för informations-, forsknings- och försöksverksamhet. Jakträtten är utarrenderad på flertalet av markerna.

Landskapets skogar förvaltas enligt skogsbruksplanen samt enligt de anvisningar för skötsel av landskapets skogsfastigheter som fastställts av landskapsregeringen. Landskapets skogar omfattas till sin helhet av skogscertifieringssystemet PEFC. Landskapsregeringen överväger även en FSC-certifiering av landskapets eget skogsinnehav.

Virkesförsäljningen genererar inkomster till landskapet, råvara till industrin och arbetsplatser för skogsarbetare och entreprenörer. Målsättningen för år 2015 är en avverkningsvolym på ca 4.500 m³.

Från år 2015 överförs förvaltningen av landskapets skogar till fastighetsbyrån vid finansavdelningen och från år 2016 vidare till affärsverket Fastighetsverket.

64200 Skötsel av egna skogar

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	141 557	147 000	0
Kostnader:			
- årets anslag	-78 997	-120 000	0
- tidigare års anslag	-18 080		
- PAF-netto			
Anslag netto	44 481	27 000	0

(37.55.20, 47.55.20)

Momentet utgår.

Beräknade inkomster om 147.000 euro samt anslag om 120.000 euro för skötsel av landskapets egna skogar har överförts till fastighetsbyrån, se även moment 83000.

650 JAKT- OCH VILTVÅRD (47.22)

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att verka för en god jaktkultur med aktiv viltvård, bra möjligheter till övningsskytte och sunda viltstammar i landskapet. Viltet är en ekologisk och närproducerad naturtillgång som bör förvaltas och nyttjas på ett hållbart sätt. Till detta hör som exempel information, rådgivning och lagstiftningsåtgärder samt stöd till jaktvårdsföreningarnas verksamhet.

Landskapsregeringens målsättning är att stimulera jaktvårdsföreningarnas arbete med att informera och utbilda jägarkåren, speciellt när det gäller skydds- och viltvårdsåtgärder för sjöfågel samt tillvaratagning och hantering av vilt. Arbetet med de vetenskapliga sjöfågelundersökningarna fortsätter. Syftet är att ytterligare stärka befintligt inventeringsdata till försvar av den traditionella jakten på sjöfågel.

Landskapsregeringen avser att färdigställa förvaltningsplanen för lodjursstammen, samt ta fram lagstiftning och riktlinjer gällande skydds jakt och ersättning av skador förorsakade av stora rovdjur. Samtidigt fortsätter arbetet med att reglera användningen av blyhagel vid jakt i våtmarker. Arbetsplanen för förnyandet av jägarexamen genomförs. Under året ska de treåriga tillstånden för att få bedriva älg- och rådjursjakt förnyas.

65000 Jakt- och viltvård (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	144 852	168 000	174 000
Kostnader:			
- årets anslag	-25 618	-26 000	-35 000
- tidigare års anslag	-7 992		
- PAF-netto			
Anslag netto	111 242	142 000	139 000

(37.22.04, 37.22.40, 47.22.04)

.....
Inkomster
.....

Under momentet föreslås inkomster om 174.000 euro.

Föreslås en inkomst om 153.000 euro. Inkomsterna beräknas fördela sig enligt följande:

Jaktvårdsavgift ca 4.350 st. x 35 euro	152.500 euro
Jägarexamenskompodium	<u>500 euro</u>
	153.000 euro

År 2013 löste 4.370 personer jaktkort, en liten nedgång jämfört med de senaste åren. En stor andel av dessa utgörs av personer bosatta utanför Åland (955 personer). Av den åländska jägarkåren ligger andelen jaktkortslösande kvinnor stabilt på 6 % (208 personer).

Föreslås, med hänvisning till jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland 56 § 2 mom. 4 p., att ca 50.000 euro av influtna jaktvårdsavgifter används för att täcka centrala förvaltningskostnader för jaktadministrationen under moment 60010.

Föreslås en inkomst om 21.000 euro från hjortdjursavgifter för älg, försålt fallvilt samt prövning av ansökan för de treåriga tillstånden till rådjursjakt enligt jaktlagen (1985:31, 32 §) för landskapet Åland. Anslag för bidrag för hjortdjursskador och utgifter för tillvaratagande av fallvilt upptas under moment 65000 i överföringsdelen.

Utgifter

Föreslås ett nettoanslag om 37.000 euro. Enligt jaktlagen (1985:31, 56 §) för landskapet Åland ska anslaget uppgå åtminstone till det belopp som beräknas inflyta i avgifter för jaktkort. Anslaget ska användas så som nämnda 56 § i jaktlagen föreskriver som t.ex. stöd för jaktvårdsföreningarnas ordinarie verksamhet (se moment 65000 i överföringsdelen) och skjutbanor, prenumeration av tidningen Jägaren och jägarförsäkring för alla jaktkortsinnehavare, viltvårdsprojekt m.m. Ett högt prioriterat viltvårdsprojekt är viltvårdsåtgärder för sjöfågel.

Anslaget kan även användas för inköp av utbildnings- och informationsmaterial som saluförs till självkostnadspris till jägarkåren. Med hänvisning till LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning föreslås inkomsterna från motsvarande försäljning få gottskrivas momentet.

Vidare kan anslaget användas för kostnader som uppkommer i samband med förnyelsen av jägarexamen.

660

SKÖTSEL AV JORDEGENDOMAR (47.52)

Kapitlet utgår.

Jordbruksbyrån förvaltar ett antal av landskapets egendomar på Åland. Från år 2015 överförs förvaltningen till fastighetsbyrån vid finansavdelningen och från år 2016 vidare till affärsverket Fastighetsverket. Stommen i markegendomen utgörs av kungsgårdarna. Landskapsregeringen ser ett värde i att ha jordegendomar som kan användas till nytta för framtida regionala och samhällsutvecklande satsningar samt ur ett kulturarvsperspektiv. Markegendomarna utarrenderas till aktiva lantbrukare genom långsiktiga arrendeavtal.

66000 Skötsel av jordegendomar

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. öb	Budget 2015
Intäkter	149 849	80 000	0
Kostnader:			
- årets anslag	-54 024	-40 000	0
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	95 826	40 000	0

(37.52.20)

Momentet utgår.

En nettoinkomst om 60.000 euro för skötsel av jordegendomar har överförts till fastighetsbyrån, se även moment 83000.

670 FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN (47.24)

Landskapsregeringen arbetar för att den åländska fiskerinäringen ska vara konkurrenskraftig, ekonomiskt lönsam samt ekologiskt och socialt hållbar. De fiskbestånd och ekosystem som nyttjas av näringen ska skyddas och vårdas för att även i framtiden kunna tillhandahålla närproducerad råvara för livsmedel av hög kvalitet. I syfte att stödja en långsiktigt hållbar förvaltning och nyttjande av fiskresurserna planeras fortsatta insatser för kunskap om de kustnära fiskbeståndens tillstånd.

I början av året kommer förverkligandet av det nya operativa programmet för fiskerinäringen för perioden 2014 - 2020 att kunna inledas. Programmet är utarbetat inom ramen för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF). Huvudsyftet med den Europeiska havs- och fiskerifonden är att stöda de mål som fastställts för den gemensamma fiskeripolitiken. Programmet ska även stödja förverkligandet av den åländska vattenbruksstrategin som antogs under år 2014.

Under år 2015 kommer en ny landskapslag att utarbetas för genomförande av EU:s kontrollregelverk för fiskeripolitiken, främst rådets förordning (EG) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs. Regelverket ska innefatta bl.a. ett sanktionssystem för överträdelser och ett pricksystem för allvarliga överträdelser. Uppfyllande av dessa lagkrav utgör även ett så kallat förhandsvillkor för implementeringen av det nya fiskeriprogrammet.

67000 Främjande av fiskerinäringen

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. öb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	-28 000	-28 000
- tidigare års anslag	-21 898		
- PAF-netto			
Anslag netto	-21 898	-28 000	-28 000

(47.24.01)

 Utgifter

Föreslås ett anslag om 28.000 euro. Verksamhetens kostnader innefattar drift och underhåll för lagstadgad fiskeriövervakning samt landskapets andel av service och uppdatering av det riksomfattande fiskeriregistret.

Anslaget får även användas för information, möteskostnader, arvoden och lantmäteri samt mindre anskaffningar av material och förnödenheter. Anslaget innefattar därtill ca 8.000 euro för fiskeribiologiska undersökningar i samarbete med Husö biologiska station samt 10.000 euro för köpta tjänster och kostnader i anslutning till andra utredningar och provfiske. Anslaget kan också användas för åtgärder för att främja sportfiske och fisketurism.

680 ÅLANDS TEKNOLOGICENTRUM (47.44)

Ålands teknologicentrum (ÅTC) är en utvecklingsenhet vid Ålands landskapsregerings näringsavdelning. ÅTC arbetar enligt ett aktivt samspel mellan forskning/utbildning, politik och näringsliv med att skapa förutsättningar för att utveckla innovationer och affärsidéer med fokus på kommersialisering.

Landskapsregeringen föreslår att verksamheten fokuserar på energifrågor vilket innefattar även förnyelsebar energi och energieffektivisering och föreslår att från år 2016 sammanslås uppgifterna med el- och energienheten vid infrastrukturavdelningen. Under år 2015 inleds förberedelser för organisationsförändringen.

Mål för ÅTC:s verksamhet under år 2015 är att

- slutföra det 3-åriga ERUF-projektet *ÅTC Tillväxt – affärsutveckling*. Hög prioritet läggs på att främja hållbar utveckling med särskild fokus på energifrågor
- inleda uppgiften som landskapsregeringens elinspektör samt i samarbete med el- och energienheten vid infrastrukturavdelningen verka som utvecklingsenhet gällande energifrågor inom hela landskapsförvaltningen
- i enlighet med ÅTC:s inriktning delta i utvecklings- och arbetsgrupper i lokala-, nationella och internationella sammanhang samt
- tillsammans med näringslivets intresseorganisationer, Högskolan på Åland, Ålands landsbygdscentrum, Ålands Utvecklings Ab, m.fl. arbeta för fortsatt utveckling av det åländska affärs- och innovationssystemet.

68000 Ålands teknologicentrum

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	65 266	62 000	54 000
Kostnader:			
- årets anslag	-61 980	-218 000	-138 000
- tidigare års anslag	-139 118	-70 000	-120 000
- PAF-netto			
Anslag netto	-135 832	-226 000	-204 000

(47.44.20)

 Inkomster

Verksamheten vid ÅTC kan delfinansieras genom inkomster som föreslås uppgå till 54.000 euro från projektverksamhet med andra finansieringskällor. Föreslås

med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) att inkomsterna kan gottskrivas momentet.

Utgifter

Föreslås, med beaktande av tidigare års anslag om 120.000 euro, ett anslag om 138.000 euro för verksamhet i enlighet med den i kapitel motiveringen angivna inriktningen.

700   INFRASTRUKTURA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

700   ALLMÄN FÖRVALTNING (48.01)

Avdelningen byter namn från trafikavdelning till infrastrukturavdelning och tar över ärenden rörande postväsendet, byggnads- och planläggningsväsendet, expropriation, bostadsproduktion och -förbättringar, hyresförhållanden, byggnadsstatistik, elsäkerhet, hissäkerhet samt energi från kansliavdelningen. Avdelningen genomgår samtidigt stora interna förändringar i och med driftsprivatiseringen av de frigående färjorna, vilken planeras leda till att rederienheten övergår till en enhet för linfärjornas personal samtidigt som beställarsidan förstärks. Även vägförvaltningen läggs under åren 2015 - 2016 om till en renodlad beställarorganisation, varefter all mätning och projektering handlas upp.

Infrastrukturavdelningens uppdrag är att upprätthålla och utveckla landskapets trafiksystem på ett så miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt som möjligt, så att trafikanternas berättigade krav och förväntningar på en rimlig och säker trafik tillgodoses. Avdelningen sköter även plan- och bygglagsfrågor, geografiska informationssystem (GIS), bostadsärenden samt el- och energifrågor.

Avdelningen är organiserad som en beställar-utförarorganisation, och består av tre byråer, tre fristående enheter samt har två underliggande myndigheter, Elmarknadsmyndigheten och Motorfordonsbyrån.

Nedan sammanställs avdelningens mål för år 2015.

Avdelningens övergripande mål

- anpassa organisationen till den nya Infrastrukturförvaltningen
- en verksamhetsplan för år 2016 och underlag till det nya handlingsprogrammet tas fram samt
- trafikjour upprättas.

Allmänna byrån har som målsättning att vara ett starkt administrativt, juridiskt och ekonomiskt stöd med en snabb och rättssäker ärendehandläggning och en kompetent utvecklare av lagstiftningen. Utvecklingsinsatser under år 2015 är

- mätetal för ärendehandläggningen inom hela avdelningen tas fram i syfte att kunna lägga mål för år 2016
- uppdateringen av byggbestämmelsesamlingen fortsätter
- energideklarationsregistret tas i bruk från 1 januari 2015 samt
- EU-harmonisering och kvalitetssäkring av metadata genomförs för övergång till lantmäteriets webbtjänst.

Trafikbyrån har som målsättning att vara en kompetent beställare som upphandlar varor, tjänster och entreprenader. Utvecklingsinsatser under år 2015 är

- vägförvaltningen ställs om till en renodlad beställarorganisation under åren 2015 - 2016

- ett nytt digitalt vägregister som fyller dagens krav upphandlas och kartering av vägnätet genomförs
- funktions- och standardbeskrivningen för vägunderhållet fastställs
- upphandling av ett nytt drifts- och underhållsavtal för de grunda farlederna sker vintern 2014 – 2015
- befintligt avtal för flygtrafiken på linjen Mariehamn-Stockholm/Arlanda utvärderas och ny upphandling utförs
- ett lagförslag till kollektivtrafiklag tas fram som uppfyller EU-reglering så att lagen kan tas i bruk från den 1 januari 2016. Denna omfattar en ny tilldelning eller upphandling av trafiken
- norra och södra linjen inom skärgårdstrafiken driftsprivatiseras
- totalentreprenad ingås på tvärgående linjen inom skärgårdstrafiken
- en utredning tillsätts kring möjligheten att utveckla lättare persontransporter i skärgårdstrafiken
- hållbara, förenklade och enhetliga avgifts-, boknings- och avbokningsregler tas fram
- en funktionsbeskrivning för en gemensam boknings- och biljetteringsplattform för skärgårdstrafiken och kollektivtrafiken tas fram i syfte att förnya systemen och se över organisationen. I samband med detta tas ett gemensamt zon- och betalningssystem för bussbiljetter fram, där även stadstrafiken omfattas
- web-bokningssystemet utvecklas för att öka användningsgraden ytterligare
- en informationsstrategi tas fram för skärgårdstrafiken samt
- oljeskyddet förbättras i enlighet med fastställd oljeskyddsplan, vilket bland annat innebär förnyande av oljeskyddsutrustning och översyn av lagstiftningen.

Produktionsbyråns mål är att vara en yrkeskunnig, serviceinriktad och effektiv utförare av tjänster inom rederi, verkstad, lager och vägunderhåll. Utvecklingsområden under år 2015 är

- rederienheten ställs om till en enhet för linfärjeförare och ansvaret för tonnage överförs till trafikbyrån varvid även den framtida driftsformen utreds
- utvecklingsmöjligheterna för hamnverksamheten i Möckelö utreds med målsättningen att i första tilläggsbudgeten för 2015 återkomma med förslag till helhetslösning för området
- vägunderhållets framtida organisation och samordning med Mariehamns stad utreds vidare, varvid även verkstaden och lagret berörs genom att alternativen för framtida organisation ses över
- vägnätet, broar och hamnar underhålls så resurseffektivt som möjligt enligt funktions- och standardbeskrivningen för driftsområde Åland samt
- varje färja tas ur trafik för dockning och översyn enligt uppgjort docknings- och översynsschema och trafiken sköts under tiden med ersättande tonnage.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

I ltl. Mats Perämaas m.fl. budgetmotion nr 34/2014-2015 föreslås att till motiveringen under kapitel 700 införs en ny mening med följande lydelse: ”Landskapsregeringen utför en förstudie över en ringväg mellan Vårdö och Lumparland. Förstudien ska innefatta en möjlig eller möjliga sträckningar av väg och en analys över samhällseffekterna av en ringväg.”.

Utskottet konstaterar att frågan utretts tidigare. Även om tanken på en ringväg är intressant kan det inte prioriteras framom övriga pågående projekt såsom textkortruttsprojektet. Utskottet föreslår att motionen förkastas. Beslutet har tillkommit efter omröstning som utfallit (4-2), varvid beslutet biträdades av ordförande Jörgen Pettersson, viceordförande Mika Nordberg samt ledamöterna Karl-Johan Fogelström och Annette Holmberg-Jansson.

70010

Trafikavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. th	Budget 2015
Intäkter	29 914	110 000	60 000
Kostnader:			
- årets anslag	-988 550	-1 795 000	-1 348 000
- tidigare års anslag	-651		-410 000
- PAF-netto		450 000	
Anslag netto	-959 287	-1 235 000	-1 698 000

(38.01.01, 48.01.01)

Under momentet föreslås inkomster om 60.000 euro och med beaktande av tidigare års anslag ett anslag om 1.348.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna består av inkomst för trafiksäkerhetsarbete, avgifter för myndighetsbeslut m.m.

Utgifter

Anslaget används för personalutgifter, registerhållning, trafiksäkerhetsarbete, konsultarvoden och organisationsutveckling.

710

PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVÄSENDET (43.20)

Landskapsregeringens mål är att ha ett modernt regelverk inom plan- och byggnadsväsendet samt ett ändamålsenligt geografiskt informationssystem (LRGIS) med beaktande av samhällsutvecklingen och motsvarande regler i omvärlden. Utvecklingen av den webbaserade GIS-plattformen GeoSecma fortsätter med fokus på ökad prestanda, förbättrade rutiner för lagring och kvalitetssäkring av geografisk data samt extern åtkomst av geodata. För att upprätthålla en bättre aktualitet på bakgrundskartor och fastighetsdata planeras en övergång till lantmäteriverkets webbaserade visningstjänster av kartdata. En kvalitetssäkring och beskrivning av landskapets GIS-data, s.k. metadata, samt att tillgängliggöra geodatamängder planeras under år 2015 för att uppfylla EU-standard.

Energideklarationsregistret tas i bruk från 1 januari 2015, vilket kommer att leda till en ökad arbetsbelastning.

Landskapsregeringen fortsätter uppdateringen av byggbestämmelsesamlingen. Gällande regelverk är föråldrat och en anpassning av regelverket till de europeiska konstruktionsstandarderna och EU:s byggproduktförordning krävs. En översyn av plan- och bygglagen och -förordningen har utförts och inväntar nu juridisk genomgång.

71000 Planläggnings- och byggnadsväsendet, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-66 065	-103 000	-75 000
- tidigare års anslag	-42 124		
- PAF-netto			
Anslag netto	-108 189	-103 000	-75 000

(43.20.01, 48.90.01)

Utgifter

Föreslås att ett anslag om 75.000 euro upptas för genomförande av i kapitelmotiveringen nämnda uppgifter. I anslaget ingår även kostnader för inköp av nödvändiga byggstandarder och motsvarande dokument, underhållsavtal för programlicenser, uppdatering av fastighetsdata från lantmäteriverket samt anpassningar och utveckling av programvara inom GIS.

720 ELSÄKERHET OCH ENERGI (43.27)

Se allmänna motiveringen.

72000 Elsäkerhet och energi

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	59 063	65 000	65 000
Kostnader:			
- årets anslag	-32 342	-75 000	-26 000
- tidigare års anslag	-25 972		
- PAF-netto		50 000	
Anslag netto	749	40 000	39 000

(33.27.05, 43.27.04, 43.27.05)

Inkomster

Föreslås en inkomst om 65.000 euro för inkomster från elinspektion och utsläppshandel.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 26.000 euro för befrämjande och tryggnad av energiförsörjningen och upprätthållandet av elsäkerhet.

740 ÅLANDSTRAFIKEN (48.05)

Ålandstrafiken är en enhet under trafikbyrån som sköter administrativa uppgifter rörande bl.a. skärgårdsfärjornas och kollektivtrafikens turlistor, bokning av bilplatser, biljetthantering och pakethantering.

Ålandstrafikens mål för år 2015 är

- att ta fram en funktionsbeskrivning för en gemensam boknings- och biljetteringsplattform för skärgårdstrafiken och kollektivtrafiken i syfte att förnya systemen och se över organisationen, se moment 70010
- att utveckla webbbookingssystemet för att öka användningsgraden ytterligare (jan-juli 2014 +177% jmf med år 2013)
- att hållbara, förenklade och enhetliga avgifts-, boknings- och avbokningsregler tas fram samt
- att en informationsstrategi tas fram.

74000 Ålandstrafiken, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-367 356	-387 000	-405 000
- tidigare års anslag	-10 597		
- PAF-netto			
Anslag netto	-377 953	-387 000	-405 000

(48.05.20)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 405.000 euro för täckande av Ålandstrafikens verksamhetsutgifter.

745 **OLJESKYDD (48.10)**

74500 Oljeskydd

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-70 613	-107 000	-165 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-70 613	-107 000	-165 000

(38.10.04, 48.10.04)

Föreslås ett anslag om 165.000 euro. Om en oljeolycka sker kommer landskapsregeringen att återkomma om tilläggsanslag.

Inkomster

Eventuella ersättningar vid oljesanering påförs anslaget.

Utgifter

Landskapet har ansvaret för att den första akuta saneringen sker vid en oljeolycka. Anslaget avser kostnader för landskapets oljeskyddsfarkoster, underhåll av övrig oljebekämpningsutrustning samt driftskostnader för oljebekämpningsverksamheten och oljeskyddslagret.

Oljeskyddsberedskapen sköts i samarbete med det kommunala räddningsväsendet och Ålands Sjöräddningssällskap r.f. Samarbetet kring oljeskyddsberedskap i Östersjöregionen fortgår. Oljeskyddet är dock eftersatt inom landskapet, vilket tydligt framkommit under arbetet med oljeskyddsplanen. För år 2015 föreslås att resurser avsätts för utvecklandet av oljeskyddet inom landskapet och genomförande av oljeskyddsplanen. Se även moment 97450 i investeringsdelen.

750 KOSTNADER FÖR SJÖTRAFIK (48.20)

75010 Upphandling av sjötrafik

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	971 045	1 300 000	1 000 000
Kostnader:			
- årets anslag	-17 055 822	-18 530 000	-14 895 000
- tidigare års anslag	-542 601	-300 000	-1 800 000
- PAF-netto			
Anslag netto	-16 627 378	-17 530 000	-15 695 000

(48.20.22)

Under momentet föreslås inkomster om 1.000.000 euro och anslag om 14.895.000 euro beaktande tidigare års anslag om 1.800.000 euro. Med hänvisning till LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning föreslås att anslaget är bindande på nettonivå.

Detta anslag används för upphandling och beställning av sjötrafik med frigående färjor utgående från av landskapsregeringen fastställd turlista samt för tekniskt underhåll av landskapsregeringens tonnage.

Inkomster

Inkomsterna består av biljett- och fraktintäkter samt eventuella kostnadsregleringar gentemot upphandlade entreprenörer. Nettoanslaget förutsätter intäkter om 1.000.000 euro.

Utgifter

Totala utgifterna under momentet har beräknats till 16.695.000 euro, varav 7.032.000 euro har beräknats för landskapets rederienhet. Med beaktande av de nedan relaterade osäkerhetsfaktorerna rörande kostnader vid tidpunkten för uppgörandet av budgetförslaget återkommer landskapsregeringen vid behov med förslag till ändringar i en tilläggsbudget.

Vissa bränsletransporter kommer att handlas upp till följd av nya bestämmelser från årsskiftet. Vid dimensioneringen av anslaget har uppskattade merkostnader om 300.000 euro för upphandlade transporter.

Osäkerhet finns i anslaget till följd av att turlistorna för år 2015 inte är fastställda vid tidpunkten för uppgörandet av budgetförslaget och att kostnaderna för de nya kollektivavtalen ännu inte är slutligt kartlagda. Vid dimensioneringen av anslaget har 480.000 euro beaktats för merkostnader till följd av avtal och att pauser kan införas under arbetsdagen i enlighet med arbetsdomstolens utslag under år 2012.

Anslaget är beräknat på ett bränslepris om 0,64 euro/liter netto, vilket beräknas uppgå till drygt 4.400.000 euro (ca 5.100.000 euro i budgeten för år 2014). Det nya svaveldirektivet som träder i kraft 1 januari 2015 kan komma att påverka prisutvecklingen.

Driftsentreprenaderna för trafiken på linjen Åva-Jurmo och Svinö-Degerby liksom totalentreprenaderna för passagerarbåts- och menförestrafik i södra skärgården, Getas, Hammarlands samt Lemlands skärgård fortsätter. Trafiken på Kumlinge-Enklinge och Asterholma-Lappo-Torsholma är utbudna på ny totalentreprenad från början av år 2015.

I enlighet med landskapsregeringens inriktningsbeslut fortsätter konkurrensutställningen av de frigående färjorna med målsättning att sänka driftskostnaderna. I takt med att driften av fartyg i egen regi minskar, förändras personalstrukturen så att rederienhetens personalstyrka minskar och utvecklings- och kontrollfunktionen på beställarsidan och tekniksidan förstärks.

Målsättningen är att trafiken på norra linjen går över i privat drift under våren med en sänkning av totalkostnaden jämfört med egen drift. Den södra linjen driftsprivatiseras under år 2015 med målsättningen att sänka de direkta driftskostnaderna exkl. bränsle med minst 12 % jämfört med drift i egen regi. Samtidigt planeras den tvärgående linjen gå över på totalentreprenad. Efter detta är alla frigående färjelinjer i privat drift. Konkurrensutställningen medför övergång av sjöpersonal till entreprenören eller omplacering och uppsägning inom förvaltningen.

Landskapsregeringen har fortsättningsvis ansvaret för landskapsregeringens tonnage och planerar och utför fartygens dockningar och större tekniska underhåll, samt har det tekniska kontrollansvaret för att driftsentreprenörerna sköter fartygens löpande tekniska underhåll. Ansvaret för tonnaget övergår organisatoriskt från utföraren rederienheten till beställaren trafikbyrån under år 2015.

Av nedanstående tabell framkommer statistikuppgifter samt uppgifter om tonnage och driftsform:

Frigående färjor

Norra linjen

Sträcka:	Vårdö-Enklinge-Kumlinge-Lappo-Torsholma			
Trafikvolym:	2002	2007	2012	2013
-passagerare	117 950	121 604	105 782	99 648
-fordon	51 363	55 962	51 396	51 363
Tonnage 2013:	m/s Alfågeln, m/s Knipan			
Driftsform 2013:	Egen regi, produktionsbyrån, rederienheten			

Sträcka:	Asterholma-Lappo-Torsholma			
Trafikvolym:	2002	2007	2012	2013
-passagerare	12 787	12 738	6 088	5 913
-fordon	5 796	5 980	3 050	2 838
Tonnage 2013:	m/s Spoven, m/s Frida II			
Driftsform 2013:	Totalentreprenad (Rederi Ab Ansgar)			

Sträcka:	Åva-Jurmo			
Trafikvolym:	2002	2007	2012	2013
-passagerare	20 107	21 418	23 986	21 813
-fordon	9 229	10 779	11 544	9 809

Tonnage 2013: m/s Doppingen
 Driftsform 2013: Driftsentreprenad (Sundqvist Investments Oy Ab)

Sträcka: Osnäs-Åva

Trafikvolym:	2002	2007	2012	2013
-passagerare	99 810	92 073	78 514	72 364
-fordon	38 763	37 061	33 337	32 466

Tonnage 2013: m/s Viggen
 Driftsform 2013: Egen regi, produktionsbyrån, rederienheten

Sträcka: Enklinge-Kumlinge

Trafikvolym:	2002	2007	2012	2013
-passagerare	9 632	11 704	13 663	11 787
-fordon	4 797	6 473	7 828	6 753

Tonnage 2013: m/s Frida II, m/s Bärö
 Driftsform 2013: Totalentreprenad (Rederi Ab Ansgar)

Tvärgående linjen

Sträcka: Snäckö-Överö under 45 veckor,
 Långnäs-Bergö-Överö-Sottunga-Snäckö under 7 veckor

Trafikvolym:	2002	2007	2012	2013
-passagerare	24 170	22 680	24 249	8 598
-fordon	11 743	13 293	14 445	5 833

Tonnage 2013: m/s Ejdern eller m/s Grisslan
 Driftsform 2013: Egen regi, produktionsbyrån, rederienheten

Södra linjen

Sträcka: Långnäs-Överö-Sottunga-Husö-Kyrkogårdsö-Kökar-Galtby

Trafikvolym:	2002	2007	2012	2013
-passagerare	102 525	100 259	84 044	87 392
-fordon	43 177	42 387	40 557	40 810

Tonnage 2013: m/s Gudingen, m/s Skiftet, m/s Ejdern
 Driftsform 2013: Egen regi, produktionsbyrån, rederienheten

Föglölinjen

Sträcka: Svinö-Degerby

Trafikvolym:	2002	2007	2012	2013
-passagerare	188 866	182 130	196 511	184 338
-fordon	100 950	100 804	113 902	108 229

Tonnage 2013: m/s Skarven
 Driftsform 2013: Egen regi, produktionsbyrån, rederienheten t.o.m.
 30.9.2013, därefter driftsentreprenad (Ansgar Ab)

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

I ltl. Torsten Sundbloms m.fl. budgetmotion nr 37/2014-2015 föreslås att det till detaljmotiveringen införs följande tillägg: "Landskapsregeringen reviderar skärgårdstrafikens avgiftstaxa inför att sommartaxan börjar gälla år 2015."

Utskottet konstaterar att landskapsregeringen bör göra en översyn av sitt interndeberingssystem. Utskottet föreslår att motionen förkastas. Beslutet har tillkommit efter omröstning som utfallit (4-2), varvid beslutet biträdades av ordförande Jörgen Pettersson, viceordförande Mika Nordberg samt ledamöterna Karl-Johan Fogelström och Annette Holmberg-Jansson.

75030

Upphandling av linfärjetrafik

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-1 186 326	-2 263 000	-1 002 000
- tidigare års anslag	-1 073 142		-1 320 000
- PAF-netto			
Anslag netto	-2 259 468	-2 263 000	-2 322 000

(48.20.25)

Föreslås ett anslag om 1.002.000 euro, med beaktande av tidigare års anslag om 1.320.000 euro för beställning av trafik med linstyrda färjor.

Inkomster

Föreslås med hänvisning till LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning, att kostnadsregleringar gentemot upphandlade driftsentreprenörer gottskrivs anslaget.

Utgifter

Anslaget täcker alla kostnader för både drift och tekniskt underhåll av linfärjor. Kostnaderna är beräknade med ett bränslepris på 0,64 euro/liter netto, varvid bränslekostnaderna beräknas uppgå till ca 262.000 euro.

Trafiken bedrivs i egen regi på linjerna Töftö, Seglinge, Embarsund och Björkö, medan den bedrivs av upphandlade entreprenörer på linjerna Ängösund och Simskåla.

Av nedanstående tabell framkommer statistikuppgifter samt uppgifter om tonnage och driftsform:

Linfärjor

Björkö-linjen	2002	2007	2012	2013
-passagerare	17 433	12 844	10 919	11 275
-fordon	11 617	8 469	7 716	8 000
Driftsform 2013:	Egen regi			
Embarsunds-linjen	2002	2007	2012	2013
-passagerare	66 255	67 385	61 897	57 031
-fordon	40 253	39 803	41 000	39 256
Driftsform 2013:	Egen regi			
Seglinge-linjen	2002	2007	2012	2013
-passagerare	34 991	31 532	26 856	24 496
-fordon	19 533	18 943	16 398	15 196
Driftsform 2013:	Egen regi			
Simskåla-linjen	2002	2007	2012	2013
-passagerare	32 478	41 358	33 866	32 545
-fordon	18 909	22 268	19 174	18 953
Driftsform 2013:	Driftsentreprenad (Ålands linfärjetrafik)			

Töftö-linjen	2002	2007	2012	2013
-passagerare	341 238	330 143	353 722	372 990
-fordon	199 324	205 763	223 468	256 029
Driftsform 2013:	Egen regi			

Ängösunds-linjen	2002	2007	2012	2013
-passagerare	10 358	8 704	11 211	11 450
-fordon	6 485	5 584	7 503	7 479
Driftsform 2013:	Driftsentreprenad (Ålands linfärjetrafik)			

760 KOSTNADER FÖR VÄGHÅLLNING (48.30)

76010 Utgifter för drift och underhåll av vägar

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-2 390 732	-2 375 000	-2 500 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-2 390 732	-2 375 000	-2 500 000

(48.30.22)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 2.500.000 euro för landskapsregeringens ansvar som väghållare för drift och underhåll av det allmänna vägnätet. Grundförbättringar, om- och beläggningar och övriga avskrivningsbara investeringar finansieras i huvudsak under moment 97600.

Trafikbyrån har ansvar för upphandling och beställning av vägunderhållet. Anslaget möjliggör drift av vägnätet enligt landskapsregeringens funktions- och standardbeskrivning för driftsområde Åland. Driften utförs av produktionsbyråns vägunderhållsenhet och av upphandlade privata aktörer, se även moment 87200.

76030 Utgifter för underhåll av farleder och fiskefyrrar

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-144 549	-501 000	-200 000
- tidigare års anslag	-36 048		
- PAF-netto		346 000	
Anslag netto	-180 597	-155 000	-200 000

(48.30.23)

Föreslås ett anslag om 200.000 euro.

Utgifter

För underhåll av landskapets grunda farleder och tillhörande sjömärken, kummel, linjemarkeringar och radarmärken reserveras 200.000 euro. Under hösten 2014 och vintern 2015 pågår upphandling av ett nytt drifts- och underhållsavtal för de grunda farlederna. Kostnaden för det årliga farledsunderhållet beräknas stiga till ca 200.000 euro om sjösäkerheten i farlederna hålls på nuvarande nivå. Kostnaderna för att hålla linjetavlor och kummel i skick beräknas stiga främst på grund av att flera av sjösäkerhetsanordningarnas trästommar börjar bli slitna. Anslaget omfattar även inspektioner och farledsundersökningar samt kostnader för kontroll av att entreprenadavtal fullföljs.

Med beaktande av tidigare beviljade anslag för det omfattande arbetet med att upprätta ett digitalt farledsregister för landskapsregeringens farleder behövs inte ytterligare medel för detta budgeteras för år 2015 utan landskapsregeringen återkommer i budgetförslaget för år 2016 med slutfinansiering av projektet. Att digital farledsinformation finns är ett villkor för att farlederna ska redovisas i officiella sjökort i framtiden. Momentet gottskrivs med anslag ur penningautomatmedel i enlighet med tidigare budgetbeslut rörande kostnaderna för digitaliseringsarbetet.

76050 Utgifter för drift och underhåll av färjfästen, bryggor, broar, hamnar och byggnader

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	9 216	18 000	9 000
Kostnader:			
- årets anslag	-443 639	-713 000	-659 000
- tidigare års anslag	-197 742		
- PAF-netto			
Anslag netto	-632 165	-695 000	-650 000

(48.30.24)

Inkomster

Föreslås, med hänvisning till LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning, att de beräknade hyresinkomsterna om ca 9.000 euro direkt gottskrivs anslaget.

Utgifter

Föreslås ett nettoanslag om 650.000 euro för drift och underhåll av färjfästen, bryggor, broar, hamnar och byggnader samt regleringsdammen i Vargsundsådran. Driften beställs enligt landskapsregeringens funktions- och standardbeskrivning för driftsområde Åland i huvudsak från produktionsbyråns vägunderhållsenhet och verkstad- och lagarenhet.

Kostnaderna för att underhålla broar, hamnar, färjfästen, bryggor m.m. stiger årligen främst på grund av anläggningarnas stigande ålder och slitage. Drift och underhållsåtgärder som berör trafikanternas säkerhet och anläggningarnas funktion prioriteras fortsättningsvis.

Geta kommun har den 26.10.2011 anhållit att kostnadsfritt få överta Hällö brygga

samt kringområden. Kringområdena består av fastighet 2:21 Hällö hamnen både norr och söder om vägen, totalt ca 0,285 ha. Området söder om vägen nyttjas redan av kommunen. Landskapsregeringen föreslår att bryggan samt kringområde, fastighet 2:21 Hällö hamnen, överläts kostnadsfritt till Geta kommun under förutsättning att landskapsregeringen fortsättningsvis får rätt till tillräckligt stor hamnplats för m/s Tärnan i dess nuvarande läge.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

I tfl. Brage Eklunds m.fl. budgetmotion nr 5/2014-2015 föreslås att detaljmottiveringen till moment 76050 får följande tillägg: "Av anslaget förbehålls 49.000 euro för reparationer av Skeppsviks brygga."

Utskottet föreslår att motionen förkastas.

8 FRISTÅENDE ENHETER

830 FASTIGHETSBYRÅN (43.40)

I landskapsbudgeten för år 2014 angavs riktlinjerna för bildandet av ett fastighetsverk som skulle överta förvaltningsansvaret för landskapets byggnader och fastigheter. Arbetet med att lägga grunden för fastighetsverket har pågått under år 2014 och avsikten är att under år 2015 driva fastighetsverket som en försöksverksamhet inom ramen för landskapets nuvarande budget. År 2016 ska fastighetsverket med stöd av en egen lag bildas som en från landskapsförvaltningen ekonomiskt och juridiskt fristående verksamhet. I sifferbudgeten för år 2015 har medtagits samtliga byggnader och fastigheter förutom de som ingår i infrastrukturavdelningens och Ålands hälso- och sjukvårds förvaltningsområden. Infrastrukturavdelningens och ÅHS:s byggnader avses bli överförda budgetåret 2016.

Organisatoriskt genomförs omorganisationen så att byggnadsbyråns fastighetsenhet bildar stomme för en ny fastighetsbyrå till vilken de övriga verksamheternas fastigheter överförs från början av år 2015. Fastighetsbyrån inrättas vid finansavdelningen. Byggnadsbyråns myndighetsutövande delar överförs till den nya infrastrukturavdelningen.

I samband med överflyttningen av fastigheternas förvaltning till fastighetsbyrån kommer en hel del personal att beröras. Totalt berörs drygt 40 personer av ombildningen under år 2015 och ytterligare ett tiotal då fastighetsverket bildas.

En väsentlig del av reformen av fastighetsförvaltningen är införandet av internhyror. Fastighetsverket kommer att debitera landskapets olika förvaltningar internhyra för deras lokalanvändning. Internhyra tillämpas för att visa byggnadens verkliga kostnader i vilka inräknas avskrivning, ränta på bundet kapital, underhållskostnader samt skötselkostnader. På sikt ska långfristiga hyresavtal ingås med samtliga användare. För att alla verksamhetsbyggnader ska ha en någorlunda jämförbar kostnadsbild har byggnadsbyrån kalkylerat fram ett s.k. nuvärde för alla byggnader, vilket utgör grunden för fastställande av avskrivningens och internräntans storlek. Avskrivningsbeloppet ska i fortsättningen finansiera kostnader för planerat underhåll och internräntan ska betalas tillbaka till landskapsregeringen som avkastning på insatt kapital. Nuvärdeskalkylen innebär ett behov av en väsentlig uppvärdering av, speciellt det äldre, byggnadsbeståndet i landskapets ägo. Det uppstår därför ett övervärde på byggnadsbeståndet jämfört med de värden som framgår ur balansräkningen i dagsläget. Övervärdet kommer att påverka det egna kapitalet positivt. Samtidigt som verksamhetsbyggnaderna värderas upp föreslås att fornminnen, ruiner och de flesta kulturhistoriska byggnader inte ska ha något egentligt ekonomiskt värde i balansräkningen, vilket in-

nebär att vissa nedskrivningar kommer att göras. Ett utlåtande från en oberoende revisor kommer att inhämtas gällande de värderingsåtgärder som planeras utförda.

I samband med införandet av internhyra frångås användningen av nettobudgetering på detta anslag. När fastighetsverket bildas år 2016 i enlighet med de ursprungliga avsikterna kommer budgeteringsprinciperna att ändra radikalt. Fastighetsverkets egen ekonomi kommer inte att synas i landskapsbudgeten, utan enbart som hyreskostnader i verksamheternas budgetmoment och som en finansieringsintäkt av det överskott som uppstår i fastighetsverket, främst de kalkylerade internräntorna.

Fastighetsbyråns beräknade resultaträkning för 2015

INTÄKTER	
Hyresintäkter, internhyror	16 200 000
Hyresintäkter, externa hyror + vidarefakturerade kostnader	834 000
Arrendeintäkter (åker, bete, jakt, övr)	171 000
Skötselanslag, miljöbyråns förvaltningsområde	254 000
Skötselanslag, museibyråns förvaltningsområde	608 000
Penningautomatmedel	100 000
Summa intäkter	18 167 000
KOSTNADER	
Central administration (Fastighetsbyrån)	723 000
Drift-, skötsel- och underhållskostnader	3 619 000
Driftpersonal	1 396 000
Avskrivningar enligt nu gällande balansvärden	3 640 000
Behov av uppskrivning av avskrivning enligt kalkyl över interränta *)	2 400 000
Summa kostnader	11 778 000
RESULTAT	6 389 000
Överförs till centralbudgeten som intäkt från internräntor	6 340 000
Nettoresultat	49 000

*) Nuvärdeskalkylen innebär ett behov av en väsentlig uppvärdering av, speciellt det äldre, byggnadsbeståndet i landskapets ägo. Posten som visas här motsvarar i stort den årliga avskrivningen på beloppet av uppvärderingsbehovet.

83000

Fastighetsbyrån, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	748 487	702 000	1 005 000
Internhyra			16 200 000
Skötselanslag			862 000
Kostnader:			
- årets anslag	-1 336 325	-1 782 000	-5 548 000
- tidigare års anslag	-448 237	-350 000	
- PAF-netto		50 000	100 000
- avskrivningar			-3 640 000
Anslag netto	-1 036 075	-1 380 000	8 979 000

(43.40.01, samt delar av följande moment i 2014 års budget: 43.40.75, 43.60.20, 45.60.21, 45.01.01, 35.52.01, 45.52.20, 46.32.20, 46.34.20, 46.41.20, 46.45.20, 46.55.20, 36.60.20, 46.60.20, 47.01.01, 37.52.20, 37.55.20, 47.55.20 och 47.58.20)

Inkomster

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås beräknade inkomster om 1.005.000 euro för arrende- och hyresintäkter samt ersättning för vidarefakturerade kostnader. Internhyra avser kalkylerad internhyra som erhålls för drift och underhåll av landskapets fastigheter. Skötselanslag avser kalkylerad ersättning för skötseln av naturreservat och kulturarv.

Utgifter

Under momentet föreslås ett anslag om 5.548.000 euro i beräknade kostnader för drift och underhåll av landskapets fastigheter. Anslaget för avskrivningar är en kalkylerad avskrivning för år 2015 på de fastigheter som knyts till fastighetsbyrån.

I anslaget ingår även 100.000 euro som är avsett för energieffektivisering av landskapets fastigheter. Föreslås att landskapsregeringen reserverar penningautomatmedel för finansieringen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster.

856

ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM (46.41)

Ålands sjösäkerhetscentrum verkar i enlighet med LL om Ålands sjösäkerhetscentrum (17/2003). Ålands sjösäkerhetscentrum (ÅSC) bildar en självständig samordningsenhet med uppgift att planera, koordinera, organisera och marknadsföra olika typer av kurser som sjöfartsnäringen, sjöskolorna och övriga aktörer behöver. Internationella konventioner såsom STCW, tillsammans med Trafiksäkerhetsverket i Finland och Transportstyrelsen i Sveriges bestämmelser, anger riktlinjer som ska följas. ÅSC ska arbeta lyhört mot sjöfartsnäringen och kunna leverera aktuella säkerhetsutbildningar.

De långsiktiga målsättningarna för Ålands sjösäkerhetscentrum är att

- erbjuda kursverksamhet inom sjösäkerhetsområdet i enlighet med internationella och nationella krav
- varsebli nya bestämmelser och utbildningskrav som kan komma

- finna nya kundgrupper inom vår närregion
- fortsätta en effektiv marknadsföring av centret samt
- garantera en hög säkerhetsnivå vid samtliga kurser.

Målsättningar för år 2015 är att

- utveckla kurserna i hamn-, bassäng- och brandanläggningarna samt att marknadsföra dessa
- se över marknadsförings- och försäljningsorganisationen för ökad omsättning
- leverera aktuella säkerhetsutbildningar anpassade för marknaden
- integrera flera kurser godkända av myndigheterna till kursutbudet
- hålla cirka 140 kurser under året av varierande längd samt
- behålla positionen som marknadsledare.

Landskapsregeringen har beslutat att ÅSC ska ingå i Ålands sjöfartsakademi (ÅSA) i ett nära samarbete med den examensinriktade utbildningen. ÅSC:s uppdrag inom ÅSA är att ordna, marknadsföra och sälja den externa kursverksamheten. Landskapsregeringen tar slutlig ställning till lämplig associationsform för ÅSC under år 2015.

85600 Ålands sjösäkerhetscentrum, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	486 850	582 200	684 000
Kostnader:			
- årets anslag	-610 047	-642 200	-686 000
- tidigare års anslag	-28 088		
- PAF-netto			
Anslag netto	-151 285	-60 000	-2 000
Internhyra			-300 000
Sammanlagt	-151 285	-60 000	-302 000

(46.41.20)

För verksamheten vid Ålands sjösäkerhetscentrum föreslås beräknade inkomster om 684.000 euro och anslag om 686.000 euro samt 300.000 euro för internhyra. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att anslag om 68.000 euro för fastighetsskötselrelaterade kostnader har överförts till fastighetsbyrån. Föreliggande moment belastas sedan med internhyra som gottskrivs fastighetsbyrån, se även moment 83000. Föreslås, med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §), att anslaget är bindande på nettonivå.

Inkomster

Inkomsterna från verksamheten föreslås uppgå till 684.000 euro, men detta förutsätter en utökad försäljningsverksamhet.

Utgifter

I anslaget ingår personalkostnader jämte övriga verksamhetsrelaterade kostnader. I anslaget ingår bl.a. inköp av brandkurser från Mariehamns räddningsverk för totalt 201.000 euro.

Det kan konstateras att det finns ett uppdämt investeringsbehov i såväl anläggning och utrustning som lokaler, varför ett utökat anslagsbehov föreligger de närmaste åren.

865 **ÅLANDS FISKODLING, GUTTORG (47.58)**

Målet för verksamheten är att skapa goda förutsättningar för det småskaliga yrkesmässiga kust- och skärgårdsfisket samt sportfisket och fisketurismen. Arbetet förutsätter långsiktighet och kontinuitet med faktiska uppgifter om fiskbestånd och efterfrågan som grund.

Verksamheten vid Ålands fiskodling kommer under året huvudsakligen att inriktas på produktion av fiskyngel för utplanteringsändamål i syfte att stärka och upprätthålla lokala fiskbestånd som är föremål för yrkes- och fritidsfiske. Förutom produktion av yngel för utplantering kommer också verksamheten att omfatta deltagande i andra åtgärder som avser att skydda och stärka de lokala bestånden av fisk och kräfta. Det tidigare påbörjade arbetet med att utveckla metoder för att odla nya arter kommer att fortsätta.

Priserna för yngel höjdes inte under år 2014 varför en höjning kan bli aktuell under år 2015. Det är dock viktigt att prisnivån på yngel harmonierar med fiskelagens inkomster så att prishöjningarna inte leder till minskade yngelbeställningar. Vissa år är yngelöverlevnaden bättre än beräknat och det blir då ett överskott i produktionen, främst beträffande 1-årig öring. För att främja en utveckling av nya arter inom det åländska vattenbruket kan dessa säljas som sättfisk till den kommersiella matfiskodlingen. Det är viktigt att utplanteringarna av fisk är tillräckligt stora för att ge önskvärt resultat. Det betyder att produktion av yngel sannolikt kommer att var högre än efterfrågan vilket innebär att en del av produktionen kommer att utgöra allmännyttiga utplanteringar.

Avsikten är att under år 2015 för utplantering producera ca 120.000 smolt av havsöring samt ca 150.000 1-somriga sikyngel. Behovet av gäddyngel bedöms under året vara ca 2 miljoner varav 1 miljon inköps från privata aktörer och 1 miljon produceras vid Ålands fiskodling. En viss osäkerhet finns i prognosen då Ålands fiskodling under våren 2014 drabbades av ett allvarligt sjukdomsutbrott i anläggningen. Enligt sakkunniga kan utbrottet bli återkommande och även föranleda saneringsåtgärder vilket kan komma att påverka produktionen.

86500 **Ålands fiskodling, Guttorg, verksamhet**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	108 592	75 000	84 000
Kostnader:			
- årets anslag	-510 023	-505 000	-439 000
- tidigare års anslag	-14 908		
- PAF-netto			
Anslag netto	-416 339	-430 000	-355 000
Internhyra			-546 000
Sammanlagt	-416 339	-430 000	-901 000

(47.58.20)

Utgifter

Föreslås, med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §), ett nettoanslag om 355.000 euro för driften av Ålands fiskodling samt 546.000 euro för internhyra. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att anslag om 105.000

euro för fastighetsskötselrelaterade kostnader har överförts till fastighetsbyrån. Föreliggande moment belastas sedan med internhyra som gottskrivs fastighetsbyrån, se även moment 83000.

Anslaget avser löner, driftskostnader, anskaffningar samt inkomster från hyror, försäljning av fisk och försäljning av fiskekort.

Det är viktigt att utplanteringarna av fisk är tillräckligt stora för att ge önskvärt resultat. Det betyder att produktion av yngel sannolikt kommer att vara högre än efterfrågan vilket innebär att en del av produktionen kommer att utgöra allmännyttiga utplanteringar.

871 REDERIVERKSAMHET (48.21)

87100 Rederienheten, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter	17 273 581	17 190 000	7 032 000
Kostnader:			
- årets anslag	-17 358 670	-17 488 000	-7 332 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-85 088	-298 000	-300 000

(48.21.20, 48.21.21, 48.21.22, 48.21.23, 48.21.27)

Utgifter

Rederienheten bedriver trafik med frigående färjor och linfärjor samt sköter landskapsregeringens tonnage på beställning av trafikbyrån och utbildnings- och kulturavdelningen. Denna drift beräknas kosta 7.032.000 euro, varav 2.317.000 euro beräknas för reparationer och underhåll.

Beställningen utgår från av landskapsregeringen fastställda turlistor med tilläggsuppdrag såsom extra turer och menförestrafik, se moment 75010 och 75030. I verksamheten ingår även drift av skolfartyget m/s Michael Sars på beställning av i huvudsak utbildnings- och kulturavdelningen, se moment 53000 samt 953000.

Rederienheten har ansvaret för landskapsregeringens tonnage och planerar och utför fartygens dockningar och tekniska underhåll samt har kontrollansvaret för att driftsentreprenörer sköter avtalat löpande tekniskt underhåll. Detta ansvar övergår under år 2015 till trafikbyrån. Reparation och underhåll styrs av lagstiftning och säkerhetsledningssystem samt regelverk, riktlinjer och standarder från Trafikverket och Trafiksäkerhetsverket samt klassningssällskap. Varje färja tas ur trafik för dockning och översyn enligt uppgjort docknings- och översynsschema och trafiken sköts under tiden med ersättande tonnage. Vid otillräckliga anslag, bortprioriteras de reparations- eller underhållsåtgärder som är minst kritiska.

Då allt fler frigående skärgårdslinjer konkurrensutsätts minskar rederienhetens verksamhet under år 2015 till att endast omfatta linfärjeförare, medan resurserna förstärks på den tekniska sidan och beställarsidan. Landskapsregeringen eftersträvar att de personalminskningar som konkurrensutsättningen av skärgårdstrafiken föranleder, i så hög grad som möjligt genomförs genom naturlig avgång såsom pensioneringar och i enlighet med av landskapsregeringen tidigare tilläm-

pade principer. Föreslås ett anslag om 300.000 euro som kan användas för omställningsåtgärder i samband med personalminskningarna.

Föreslås med stöd av LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning att direkt verksamhetsrelaterade inkomster gottskrivs momentet såsom ersättning som överenskommes med beställarna. Biljettavgifterna gottskrivs moment 75010.

Verksamhetens utgifter täcks av dess inkomster, men med beaktande av omställningsåtgärder föreslås ett anslag om 300.000 euro.

872 VÄGUNDERHÅLLSVERKSAMHET (48.31)

87200 Vägunderhållsenheten, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	2 915 370	2 475 000	2 750 000
Kostnader:			
- årets anslag	-2 911 540	-2 475 000	-2 750 000
- tidigare års anslag	-3 830		
- PAF-netto			
Anslag netto	0	0	0

(48.31.20)

Utgifter

Vägunderhållsenheten inom produktionsbyrån sköter på beställning, enligt landskapsregeringens funktions- och standardbeskrivning för driftsområde Åland, den praktiska driften och underhållet av lands- och bygdevägar, samt underhållet av landskapsregeringens broar, hamnar och färjfasten. Enheten utför uppdrag såväl internt inom förvaltningen som externt åt kommuner och privata. Åt utomstående utförs arbeten på marknadsmässiga villkor och förutsatt att den egna verksamheten inte blir lidande. Enheten anlitar även privata underleverantörer för utförandet av de olika uppdragen. Av driftsanslaget beräknas det egna vägunderhållet köpa in varor och tjänster av utomstående entreprenörer och leverantörer till ca 23 % av verksamhetens driftsutgifter.

Vägunderhållsenheten är uppdelad i två vägdistrikt, fasta Åland och skärgården. På fasta Åland finns vägstationer i Godby och Möckelö. I skärgården finns fyra vägstationer, på Brändö, Föglö, Kumlinge och Kökar. På mindre öar med lands- och bygdevägar har enheten privata tillsyningsmän för delar av underhållsarbetet. För att ytterligare kunna rationalisera vägunderhållet krävs nytänkande, investeringar samt utökad inköp av externa experttjänster.

Föreslås med hänvisning till LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning att de beräknade inkomsterna och ersättningarna för produktionsverksamhet samt de arbeten som utförs åt kommuner och privata om sammanlagt 2.750.000 euro gottskrivs momentet.

Verksamhetens utgifter täcks av dess inkomster, varför ett nettoanslag föreslås.

873 VERKSTAD OCH LAGER (48.50)

87300 Verkstad och lager, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	889 812	910 000	873 000
Kostnader:			
- årets anslag	-834 836	-860 000	-873 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	54 976	50 000	0

(38.50.20)

Inkomster

Verkstads- och lagerenheten vid produktionsbyrån utför underhåll och reparationer av avdelningens färjor, arbetsfordon, maskiner och hamnanläggningar mot beställning, se bl.a. moment 75010, 75030, 76010 och 76050. Lagret sköter upplagring av vissa förbrukningsmaterial och reservdelar för hela förvaltningen, och finansieras av serviceavgifter och hanteringspåslag på lagerhållna varor. Utvecklingsmöjligheterna för hamnverksamheten i egen eller gemensam regi med det privata näringslivet utreds närmare. I samband med detta utreds även förutsättningarna att utveckla området runt motorfordonsbyrån i syfte att möta myndighetens behov av ett större uppkörnings- och övningsområde. Även alternativa lösningar utreds.

Med hänvisning till LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning föreslås verkstaden och lagret nettobudgeterade. I inkomsten beaktas de direkta kostnaderna och kapitalkostnaderna motsvarande avskrivningarna på årsbasis på det kapital som är bundet i verksamheten.

8 MYNDIGHETER

820 ÅLANDS STATISTIK- OCH UTREDNINGSBYRÅ (42.30)

Ålands statistik- och utredningsbyrås (ÅSUB) uppgift är att producera kvalificerad kunskap om Åland. Fokus ligger på demografiska, sociala och ekonomiska särdrag och utvecklingsförutsättningar hos det åländska samhället, något som i sin tur kräver god kännedom om de ekonomiska och geopolitiska sammanhang som Åland är en del av. ÅSUB är en på objektiv statistik och vetenskaplig forskning baserad kompetensmiljö som regelbundet nyttjas av regeringen och dess myndigheter. Institutets kompetens efterfrågas också utanför Åland, varför ÅSUB även genererar intäkter till Åland i form av tjänsteexport.

ÅSUB har två verksamhetsgrenar: *statistikproduktion* samt *forskning och utredningar*. Båda typer av kunskapsproduktion sker enligt de prioriteringar som finns i ÅSUB-direktionens verksamhetsprogram. Programmet konkretiseras varje år i löpande verksamhetsplaner. Personalen omfattas även av ett kompetensutvecklingsprogram. Huvuddelen av utredningsverksamheten sker på projektbasis där beställaren också står för kostnaderna. Ett undantag är ÅSUB:s årligen återkommande konjunkturanalyser som finansieras genom ÅSUB:s fasta budgetanslag.

Uppgiften som officiell statistikmyndighet och de åtaganden i form av produkt-

ion, sammanställning och spridning av viktiga uppgifter om Åland (även i nordiska, EU- och FN-sammanhang) som detta medför, är beroende av det från Lagtinget erhållna fasta (netto-)budgetanslaget. Anslaget finansierar den officiella åländska statistiken inom 24 produktionsområden gällande bl.a. befolkning, ofentlig ekonomi, arbetsmarknad, turism, sjöfart, kommunal verksamhet, boende, miljö och val. I åtagandet ingår även produktionen av Ålands KPI och BNP, all kommunal ekonomi- och verksamhetsstatistik samt huvuddelen av ÅSUB:s prognosverksamhet. All statistikproduktion gällande individer insamlas, redovisas och analyseras - där så är möjligt av data- och sekretesskäl - utgående från kön. Det fasta anslaget finansierar även hemsidan (med underhåll och interaktiva databaser) samt den statistiska årsboken och den på fem språk årligen utgivna fickstatistiken "Åland i Siffror".

Under år 2015 beräknas ÅSUB producera 7 statistikrapporter och 58 statistikmeddelanden förutom "Statistisk Årsbok" för Åland, "Åland i siffror" och leveranserna till vissa utomåländska statistikmyndigheter (Statistikcentralen, det nordiska statistiksamarbetet samt FNs statistiska byrå). Härtill kommer så ett antal övriga publiceringar (t ex en jämställdhetsbilaga till landskapsbudgeten) samt en mängd webbpubliceringar med olika typer av statistik, vilka under budgetåret beräknas bli 22 stycken. Inom analys- och forskningsverksamheten planeras 7 rapporter. Under år 2014 introducerades en ny publikationsserie: Översikter och indikatorer. Under år 2015 beräknas 4 publiceringar inom ramen för denna.

En sammanställning över publikationsverksamheten under de senaste åren samt de preliminära planerna för år 2015 finns i tabellen nedan:

Publicerade produkter	2010	2011	2012	2013	2014 planerat	2015 prel.
Utredningsrapporter	8	8	8	4	8	7
Statistikrapporter	4	7	5	7	4	7
Statistikmeddelanden	57	57	53	50	58	58
Översikter/indikatorer					5	4
Webbpublicering	11	17	18	23	20	22
Övrigt	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>
Totalt	85	94	91	90	100	102

82000

Ålands statistik- och utredningsbyrå, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. tb	Budget 2015
Intäkter	239 073	216 000	287 000
Kostnader:			
- årets anslag	-745 413	-750 000	-833 000
- tidigare års anslag	-63 711		
- PAF-netto			
Anslag netto	-570 051	-534 000	-546 000

(42.30.20)

Utgifter

Under momentet föreslås, med hänvisning till LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 546.000 euro för ÅSUB:s verksamhet under år 2015. Landskapsregeringen föreslår att det även under år 2015 upptas ett extra anslag om 50.000 euro för att finansiera beställningar från ÅSUB, se moment 30010.

De totala externa inkomsterna under år 2015 uppskattas uppgå till 264.000 euro. Dessa kommer från uppdrag från landskapsregeringens förvaltning, andra externa beställare inom och utanför Åland samt från försäljningen av ÅSUB:s olika papperspublikationer. Härtill kommer en från föregående år överskjutande extern projektintäkt på 23.000 euro.

822 DATAINSPEKTIONEN (42.59)

Till grund för Datainspektionens uppdrag och verksamhetsplan ligger landskapslag (2007:89) om Datainspektionen.

Datainspektionen arbetar genom sin tillsynsverksamhet för att behovet av personuppgifter inte medför otillbörligt intrång i enskildas personliga integritet. Myndigheten utövar tillsyn och inspektioner, följer den allmänna utvecklingen inom sitt verksamhetsområde och tar nödvändiga initiativ, informerar om gällande regler samt ger anvisningar och råd om behandlingen av personuppgifter. I Datainspektionens uppdrag ingår även att följa utvecklingen på IT-området när det gäller frågor som rör integritet och ny teknik.

För att underlätta arbetet med att följa utvecklingen inom datatillsynsområdet samverkar Datainspektionen med Dataombudsmannens byrå i Helsingfors och Datainspektionen i Stockholm samt med övriga datatillsynsmyndigheter i Norden. Samverkan sker bland annat genom att delta i nordiska datachefsmöten och möten med de handläggande tjänstemännen inom de nordiska tillsynsmyndigheterna samt genom att delta i konferenser och annan utbildning inom sakområdet. Vidare samarbetar Datainspektionen med Dataombudsmannens byrå för att ge ålänningarna god service trots den delade förvaltningsbehörigheten mellan de båda myndigheterna.

Datainspektionen bidrar till utvecklandet av en effektiv och rättssäker förvaltning där både kvinnors och mäns samt flickors och pojkars intressen tillvaratas genom att särskilt bevaka och synliggöra integritetsfrågorna. Datainspektionen arbetar med att kartlägga myndighetsregister för att bättre kunna följa upp om landskapets och de kommunala myndigheterna kan uppvisa att verksamheten är så organiserad att bland annat information om behandling av personuppgifter på ett snabbt, effektivt och rättsäkert sätt kan lämnas ut till medborgarna. Arbetet med kartläggningen sker i samarbete med myndigheterna och efter att de informerats om det ansvar de har enligt lagstiftningen. Datainspektionen följer upp att de registeransvariga myndigheterna vidtar de åtgärder som lagstiftningen förutsätter.

Verksamheten vid myndigheten bedrivs huvudsakligen genom att bland annat förmedla kunskap, sprida medvetenhet, varna för risker, ge råd och hjälp samt granska och säkerställa att myndigheterna hanterar personuppgifter på ett lagligt sätt. Några områden där behandling av personuppgifter förekommer som är särskilt viktiga är e-förvaltning, hälso- och sjukvård, socialförvaltning, skolförvaltningen samt internet.

Genom myndighetsutövning och förebyggande arbetssätt gällande tolkning och tillämpning av landskapslagen om behandling av personuppgifter inom landskaps- och kommunalförvaltningen arbetar Datainspektionen bl.a. genom media, nyhetsbrev, utbildning och genom att ge råd i utvecklingsarbete. Arbetet med att förbättra och effektivisera arbetsrutinerna pågår kontinuerligt.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	År 2013	År 2014	År 2015
<u>Synliggörande av integritetsfrågorna</u>	22	20	25
<u>Informationsverksamhet</u>			
bl.a. information och muntlig rådgivning	78	70	75
<u>Löpande verksamhet</u>			
antalet kontakter	98	85	90
<u>Rådgivning och yttranden</u>			
skriftlig rådgivning och yttranden	17	20	22
<u>Tillsyn</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
Totalt	217	197	214

82200 Datinspektionen, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-63 846	-120 000	-121 000
- tidigare års anslag	-31 858		
- PAF-netto			
Anslag netto	-95 704	-120 000	-121 000

(42.59.20)

Utgifter

För Datinspektionens verksamhet föreslås ett anslag om 121.000 euro.

823 ELMARKNADSTILLSYNSMYNDIGHETEN (43.28)

Genom LL (2012:38) om ändring av ellagen för landskapet Åland inrättades elmarknadstillsynsmyndigheten som en till landskapsregeringen underställd myndighet som ska främja en effektiv, säker och miljömässigt hållbar elmarknad för konsumenter och elhandlare. Utförandet av elmarknadstillsynsmyndighetens uppgifter i landskapet är föremål för beredning och ett lagstiftningsförslag kommer att överlämnas till lagtinget i slutet av år 2014.

82300 Elmarknadstillsynsmyndigheten, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	-30 000	-30 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	0	-30 000	-30 000

(43.28.20)

Föreslås ett anslag om 30.000 euro för elmarknadstillsynsmyndighetens utgifter.

825 ÅLANDS POLISMYNDIGHET (43.60)

Polisverksamheten i landskapet bedrivs i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen och landskapsförordningen om Ålands polismyndighet (2000:26, 2000:34), samt enligt ett av styrelsen för Ålands polismyndighet fastställt reglemente. I polislagen (2013:87) för Åland 1 § stadgas om polisens uppgifter.

Polismyndigheten är uppdelad i en polissektor och en tillståndssektor. Polissektorn kan indelas i avdelningar enligt vad som stadgas i sektorns arbetsordning. Landskapsalarmcentralen utgör en del av polissektorn. Polisens kansliavdelning är underställd tillståndssektorn.

Styrelsen för Ålands polismyndighet ska enligt landskapslagen (2000:26, 2013:93) om Ålands polismyndighet 1c § se till att alla delar av verksamheten fungerar på svenska. Arbetet är påbörjat och avses fortsätta under verksamhetsåret 2015 med särskilt fokus på möjlighet till utbildning på svenska.

Inriktningsmål för år 2015

Polismyndighetens tema för året är barn och ungdom.

Gällande polismyndighetens allmänna verksamhet betonas prioritering av tillgänglighet och god service. Polismyndighetens verksamhet ska, inom ramen för vad som stadgas i lag och med hänsyn till den enskildes integritet, vara öppen för insyn. Under året genomförs en utvärdering av hur den pågående organisationsförändringen påverkar allmänhetens upplevelse av tillgänglighet.

Arbetet med att intensifiera samarbetet med övriga myndigheter, samfund och samhällets invånare fortgår. Inom all verksamhet ska beaktas vikten av polisiär närvaro i skärgården.

Under verksamhetsåret 2015 ska inom polissektorn särskilt prioriteras:

- arbetet mot narkotika
- arbetet mot våld i nära relationer samt
- övrigt brottsförebyggande arbete, särskilt inom området barn och ungdom.

I regeringsprogrammet för perioden 2011 - 2015 ingår att landskapsregeringen antar en nolltolerans mot narkotika. För polisens del betonas förebyggande åtgärder samt arbetet med att stävja tillförsel och bruk av narkotika. Polisen fortsätter under året sitt deltagande i projektet "Ansvarsfull Alkoholservering".

Gällande våld i nära relationer utvecklas verksamheten enligt den modell landskapsregeringen tagit fram, särskild uppmärksamhet ska ges barn som växer upp med våld i hemmet.

Vikten av förebyggande insatser betonas såväl i förhållande till brottsbekämpning som i förhållande till övrigt arbete vari man strävar efter att öka tryggheten i samhället. För att maximera samhällsnyttan av polisens brottsförebyggande satsningar betonas vikten av kunskapsbaserade arbetsmodeller.

Myndigheten planerar en ettårig satsning på förebyggande arbete specifikt inom ungdomspolisens verksamhetsområde. Satsningar på övervakning av ungdomars bruk av alkohol och droger i samband med storhelger och evenemang prioriteras.

Inom trafiksäkerhetsarbetet ska fokus läggas på att minimera risken för olyckor, speciellt olyckor med svåra påföljder. Det långsiktiga förebyggande arbetet med att främja en sund samhällsattityd i förhållande till riskbeteende i trafiken betonas.

För alarmcentralen är målsättningen att hålla en hög driftsäkerhet med kompetent personal. Under verksamhetsåret kommer det nya operativsystemet att vara i drift och personalen kommer att erhålla kompetenshöjande vidareutbildning. Verksamheten ska samverka effektivt med andra myndigheter och frivilligorganisationer.

Inom tillståndssektorn betonas vikten av att erbjuda allmänheten service av hög kvalitet, en hög tillgänglighet samt snabb och korrekt handläggning av tillståndsärenden. Arbetet med att uppdatera vapenregistret gällande vapen som ägs av dödsbon fortsätter.

Polisen stöder genom sin verksamhet landskapsregeringens arbete med att utarbeta en plan för Ålands inre säkerhet.

Arbetet med planeringen av polishusets om- och tillbyggnad fortsätter. I planeringsarbetet ska vikt läggas på att samtliga verksamheter i största möjliga utsträckning ges ändamålsenliga utrymmen.

82500

Ålands polismyndighet, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	587 848	410 000	410 000
Kostnader:			
- årets anslag	-5 832 995	-6 120 000	-6 127 000
- tidigare års anslag	-6 911		
- PAF-netto			
Anslag netto	-5 252 058	-5 710 000	-5 717 000
Internhyra			-430 000
Sammanlagt	-5 252 058	-5 710 000	-6 147 000

(33.60.20, 43.60.20)

Inkomster

För verksamheten beräknas sammanlagt 410.000 euro inflyta huvudsakligen i form av tillståndsavgifter för pass. I inkomsten ingår även alarmcentralens inkomster för bl.a. trygghetstelefoner och servicealarm.

Med hänvisning till LL (2012:69, 6§) om landskapets finansförvaltning föreslås att momentet kan gottskrivas med inkomster av kostnadsersättningar för praktikanter och ersättningar för deltagande i övriga samarbeten och projekt.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 6.127.000 euro för att täcka kostnaderna för polismyndighetens verksamhet, samt 430.000 euro för internhyra. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att anslag om 92.000 euro för fastighetsskötselrelaterade kostnader har överförts till fastighetsbyrån. Föreliggande moment belastas sedan

med internhyra som gottskrivs fastighetsbyrån, se även moment 83000.

826 ÅLANDS OMBUDSMANNAMYNDIGHET (42.20, 42.50, 42.60)

Övergripande mål

Ålands ombudsmannamyndighet (ÅOM) är nyinrättad fr.o.m. 1 september 2014. Myndigheten är en oberoende myndighet som är administrativt underställd landskapsregeringen. ÅOM ska verka för att främja och trygga den enskildes rätt till likabehandling i enlighet med landskapslagen (2005:66) om förhindrande av diskriminering i landskapet Åland; d.v.s. att arbeta för att både förebygga, motverka och förhindra diskriminering inom den offentliga sektorn inom arbetslivet. ÅOM ska verka för att främja och trygga den enskildes rätt till likabehandling i enlighet med landskapslagen (1989:27) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män.

ÅOM ska verka för att främja och trygga barns ställning och rättigheter i enlighet med landskapslagen (2014:33) om Ålands ombudsmannamyndighet. ÅOM ska verka för att främja och trygga klientens ställning och rättigheter inom socialvården i enlighet med landskapslagen (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård samt patientens ställning och rättigheter inom hälso- och sjukvården i enlighet med landskapslagen (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter.

ÅOM verkar genom konsumentrådgivning även för att främja och trygga konsumenters intressen i enlighet med vad som föreskrivs i lag om konsumentrådgivning (FFS 800/2008) samt förordning om skötseln i landskapet Åland av uppgifter som gäller konsumentrådgivning (FFS 1180/2009).

ÅOM leds av en myndighetschef, vilken enligt LL (2014:33) om Ålands ombudsmannamyndighet utses av landskapsregeringen på ett femårsförordnande.

Verksamhet och målsättningar år 2015

Myndigheten inledde sin verksamhet 1.9.2014. Ombudsmannamyndigheten kommer att under år 2015 fortsätta höstens påbörjade förankrings- och uppstartsarbete genom att skapa en myndighet med både långsiktiga och hållbara rutiner och arbetsmetoder. En Ombudsmannanämnd tillsätts.

Arbetsuppgifterna/sakområden kommer att fördelas för patient- och klientombudsmannen vid myndigheten enligt följande; 60 % patientombudsman och 40 % klientombudsman, diskriminerings- och barnombudsman 60 % samt konsumentrådgivning 60 %. Respektive ombudsman fullföljer under år 2015 den verksamhet man planerat inom respektive sektor år 2014 och tillika inom ramarna för uppstarten och organisering av den nya myndigheten.

82600 Ålands ombudsmannamyndighet, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	42 000	43 000	43 000
Kostnader:			
- årets anslag	-86 218	-165 000	-252 000
- tidigare års anslag	-15 142		
- PAF-netto			
Anslag netto	-59 360	-122 000	-209 000

(32.20.39, 32.60.20, 42.20.01, 42.50.20, 42.60.20)

Inkomster

Föreslås en inkomst om 43.000 euro för statens ersättning av kostnaderna för konsumentrådgivningsverksamheten.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 252.000 euro för Ålands ombudsmannamyndighets verksamhet.

840 ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD (45.70)

Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) har till uppgift att handha den offentliga hälso- och sjukvården på Åland. ÅHS kan sköta sina uppgifter genom att själv producera vårdtjänster eller genom att köpa tjänster av andra vårdproducenter. ÅHS kan även sälja vårdtjänster om det kan ske utan att försämra myndighetens förutsättningar att fullgöra sina uppgifter.

Verksamhetsidé

Styrelsen har antagit följande verksamhetsidé för Ålands hälso- och sjukvård: ÅHS erbjuder varje enskild ålänning högkvalitativ hälso- och sjukvård med egna och/eller samverkande resurser samt i samarbete med övriga samhällsfunktioner.

Vision

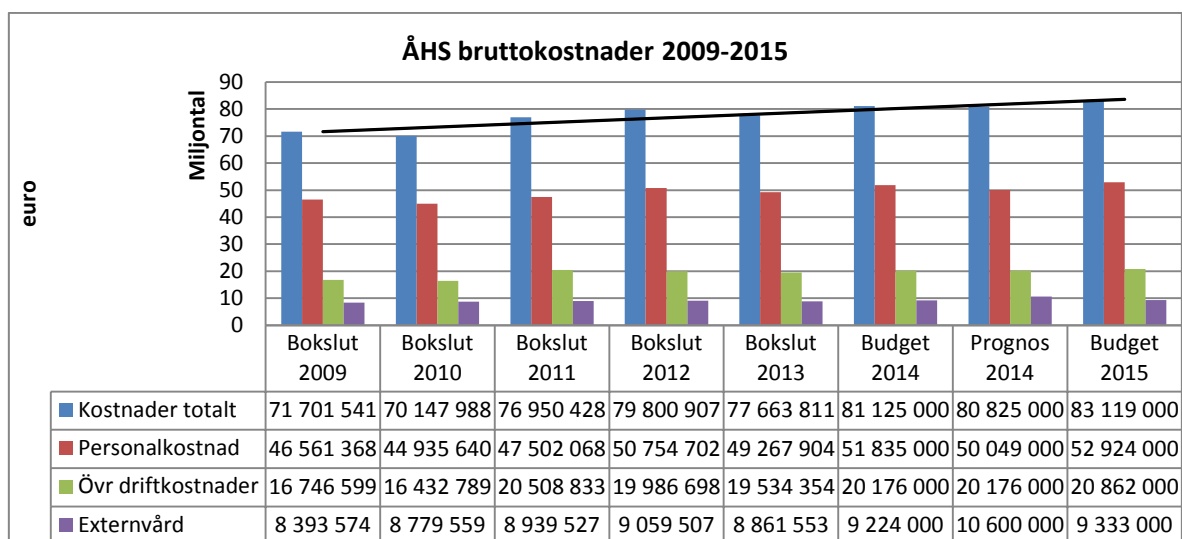
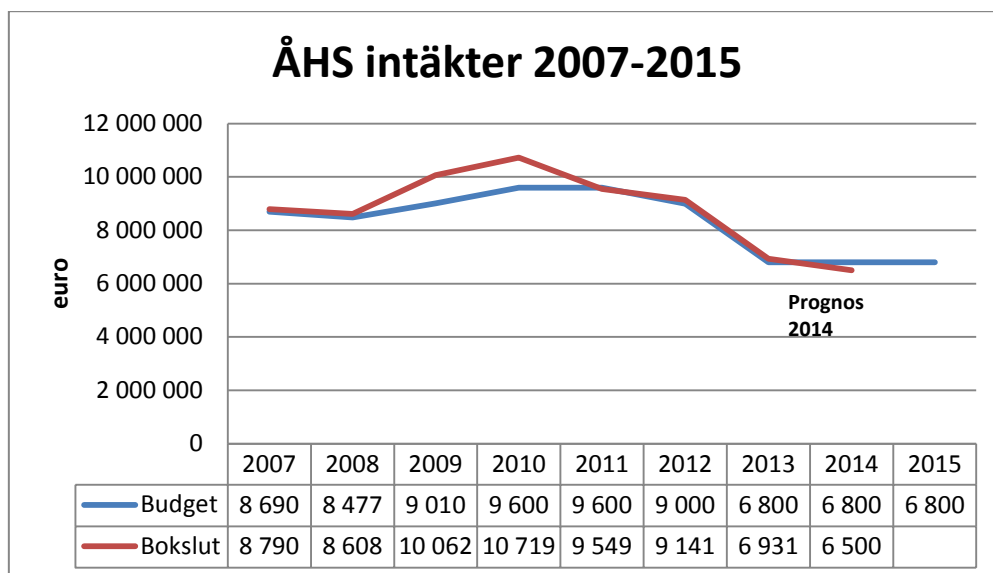
Visionen för verksamheten är att Ålands hälso- och sjukvård ska framstå som en förebild genom vårdkvalitet, patientbemötande och en för samhället god totalekonomi samt som en arbetsplats där personalen känner sig motiverad i sina uppgifter.

Budgetramen för år 2015

Den av landskapsregeringen angivna budgetramen för uppgörande av budgetförslaget för år 2015 var enligt följande:

	Bokslut 2013	Budget 2014	Ram 2015
Intäkter	6.931.875	6.800.000	6.800.000
Driftkostnader	77.663.811	81.125.000	83.119.300
Investeringskostnad	3.787.906	7.600.000	5.900.000
Totalram netto	74.519.842	81.925.000	82.219.300

Budgetramen för verksamhetens kostnader uppgår till 83.119.300 euro. Den angivna budgetramen innebär en procentuell ökning av driftkostnaderna med 2,46 %. Den beräknade lönekostnadsökningen är 0,75 %.

Tabell 1. ÅHS totala driftkostnader 2009 - 2015 exklusive budgetöverskott från tidigare år.

Verksamhet och målsättningar år 2015

Den prehospitala förordningen träder ikraft 1.1.2015, vilket innebär ökade kostnader för införande av s.k. vårdnivå (sjukskötarbemannin) vid prioriterade ambulanstransporter.

En satsning görs för att förbättra vården av personer med psykisk ohälsa. Arbetsförmåga som beror på psykisk ohälsa har ökat betydligt. Var fjärde sjukpenningdag och var tredje ny invalidpension beviljas på grund av psykisk ohälsa. Att investera i arbetet för psykisk hälsa har en samhällsekonomisk betydelse. Psykiska hälsans betydelse för folkhälsan får allt större betydelse och stora satsningar görs i våra närregioner.

Mot bakgrund av den konstaterade ohälsan bland barn och unga stärks studenthälsovården.

En planering pågår inför kommande ombyggnationer som möjliggör att dialysverksamheten kan särskiljas från intensivvården.

Landskapsregeringen avser att skapa serviceenheter för den administrativa verksamheten inom it-drift,-utveckling samt e-kontoret, upphandlingsverksamheten, ekonomi- och personaladministration samt fastighetsförvaltning. Samordningen leds av en referensgrupp gällande fastighetsförvaltningen och två styrgrupper gällande arbetet med it-samverkan respektive övriga funktioner. ÅHS: ledning har representation i samtliga tre grupper.

Överföringen av it-utvecklingen till det gemensamma bolaget för it-relaterade tjänster innebär att ÅHS kommer köpa it-tjänster i betydligt högre utsträckning än tidigare. Därmed minskar investeringskostnaden eftersom investeringen kommer att ske gemensamt inom bolaget. De ekonomiska effekterna av övergången kommer att regleras i tilläggsbudget under året. ÅHS har kvar förvaltnings- och utvecklingsansvaret för befintliga system där ÅHS står kvar som ägare.

ÅHS och tredje sektorn samarbetar inom flera områden. Det frivilliga arbete som tredje sektorn utför i samarbete med ÅHS är ett komplement till ÅHS:ordinarie verksamhet och kan i framtiden utökas. Inom den prehospitla vården har tredje sektorn en viktig roll där frivilliga första insatsenheter kan alarmeras ut vid t.ex. hjärtstopp. Ett samarbete med Sjöräddningssällskapet r.f har påbörjats gällande persontransporter i skärgården och planeras fortsätta.

Fokusområden

I år har ÅHS två gemensamma övergripande fokusområden som utgör grunden för målformuleringar inför år 2015. Verksamhetsenheterna ska välja minst ett av de gemensamma fokusområdena att arbeta med, men kan även välja båda. Verksamhetsenheten ska även ha ett eget fokusområde att arbeta med utgående från den egna verksamhetens behov.

De gemensamma övergripande fokusområdena för år 2015 är bemötande och vård utom Åland

84000

Ålands hälso- och sjukvård, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter	6 931 875	6 800 000	6 800 000
Kostnader:			
- årets anslag	-77 065 677	-81 125 000	-83 119 000
- tidigare års anslag	-598 134		
- PAF-netto			
Anslag netto	-70 731 936	-74 325 000	-76 319 000

(35.70.20, 45.70.20)

Föreslås att en inkomst om 6.800.000 euro upptas under momentet.

Föreslås, med hänvisning till LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning, att donationer som ÅHS erhåller kan gottskrivas momentet och användas som finansiering av utgifter i enlighet med donatorns önskemål. Föreslås även att momentet får gottskrivas med inkomster för samarbeten och projekt.

Inkomster

Budgetramen för verksamhetens intäkter uppgår till 6.800.000 euro.

ÅHS intäkter ska justeras stegvis under åren 2015 och 2016. Förslag till hur man

kan öka intäkterna som helhet inkl. avgifter och högkostnadsskydd tas fram. I förslaget ska ekonomiska, individuella och samhällsmedicinska överväganden beaktas. Syftet är att fortsättningsvis kunna garantera en god tillgänglighet till hälso- och sjukvård samt främja det förebyggande arbetet och stärka folkhälsan. Under året påbörjas ett framtagande av ett system för prissättning för de vårdtjänster som ÅHS erbjuder. Systemets syfte är att få fram en korrekt prisbild för tjänster som produceras inom ÅHS för en jämförelse med andra producenter .

Utgifter

För ÅHS verksamhet under år 2015, vilken närmare framgår i kapitel motivering-
en, föreslås ett anslag om 83.119.000 euro.

Påslaget för semesterpenningen har beaktats till fullt belopp. En del av persona-
len kan ta ut semesterpenningen i ledig tid. Noteras även att sjukförsäkringser-
sättningen har höjts med 0,9 % -enheter till 2,4 % vilket bättre motsvarar de verk-
liga ersättningsbeloppen. Åtgärden minskar personalkostnaderna med ca 0,3 mil-
joner euro.

Landskapsregeringen konstaterar att verksamheten inom hälso- och sjukvården är
av sådan karaktär att en viss buffert för oförutsedda händelser är viktig. Med be-
aktande av att anslagen hittills varit tvååriga reservationsanslag har det funnits en
sådan buffert då förverkligandet har understigit budgeterade anslag. I och med att
verksamhetsanslag fr.o.m. budgetåret 2015 blir ettåriga överförs inte längre oan-
vända budgetmedel vid 2015 års slut till därpå följande år. Landskapsregeringen
har för avsikt att under året fortsätta en diskussion med Ålands hälso- och sjuk-
vård angående möjligheten att använda en del av tidigare års anslag som en re-
servering för framtida oförutsedda behov, t.ex. genom att göra en driftsreserve-
ring i samband med uppgörandet av bokslutet för år 2015.

848

ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET (45.60)

Organisation och arbetsuppgifter

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet:s (ÅMHM) uppgifter och organisation
fastställs i landskapslagen (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmynd-
ighet. Verksamheten styrs av lagstiftningen och verksamhets- och resultatplan-
nen, vilken fastställs av landskapsregeringen.

ÅMHM förebygger skador på människor och miljö och utjämnar konkurrensför-
hållanden genom rådgivning, information och lagstadgad prövning, tillsyn och
provtagning inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt tillhandahåller veterinär-
vård och ackrediterade laboratorietjänster i landskapet. Från år 2014 utövar
ÅMHM även tillsyn över den privata och offentliga socialservicen och den of-
fentliga hälso- och sjukvården samt tillståndsprövningen för producenterna av
privat socialservice. Myndighetens arbetsfält är mycket brett och regleras i ett
stort antal lagar och förordningar inom landskapets, rikets och gemenskapens
lagstiftning. Tillsynen omfattar ca 1.500 permanenta objekt och hundratals tillfäl-
liga verksamheter.

ÅMHM Laboratoriet är en viktig del av Ålands krisberedskap, en kompetensre-
surs och en viktig del av förebyggande hälsovård och miljövård. Laboratoriet be-
tjänar myndigheter och privatpersoner samt gagnar de åländska företagens kon-
kurrenskraft då produktkvaliteten kan kontrolleras och bevisas.

ÅMHM står även för landskapets nyttodjursvård, smittskyddsprovtagning och
köttbesiktning, upprätthåller veterinärvårdsberedskap och sköter en mindre små-

djursmottagning.

Vision

ÅMHM:s vision är att vara en effektiv och modern myndighet för ett levande örrike i en ren och trygg livsmiljö. Kundperspektivet är en ledstjärna i arbetet.

Verksamheten år 2015

Under år 2015 fortsätter myndighetens stora utmaning att upprätthålla den befintliga verksamheten och samtidigt ta sig an alla de nya uppgifter som myndigheten ålagts enligt lag.

Utveckling av myndighetsutövningen

Myndigheten fortsätter att effektivisera prövningsprocesserna för att få en snabbare handläggning. Utvecklingen av den riskbaserade övervakningen i enlighet med gemenskapens regler fortsätter genom att alltfler tillsynsobjekt riskbedöms. Syftet är att bättre kunna rikta tillsynsinsatserna och därmed kostnaderna mot verksamhetsutövare som behöver ett starkare stöd.

En särskild utmaning under året utgör de nya uppgifterna på social- och hälsovårdsområdet.

En översyn av taxeyesystemet och tillsynsverksamheten inleddes under hösten 2014 och avslutas under året i syfte att göra taxeyesystemet och tillsynen mer transparent och ändamålsenligt. Avsikten är att ta i bruk ett nytt taxeyesystem och en ny tillsyns- och verksamhetsplan senast den 1.1.2016.

Effektivisering av laboratoriet

ÅMHM Laboratoriet fortsätter under år 2015 lägga fokus på tids- och kostnadseffektivitet med inspiration från Lean utan att äventyra god analys säkerhet.

Ökad samordning inom veterinärvården

Resurserna riktas på effektivisering och stabilitet genom ökad samordning och långsiktigare planering av veterinärvården.

Kunden i fokus

ÅMHM utvecklar och organiserar verksamheten så att kvaliteten på handläggningen eller tjänsterna hålls på en hög nivå, samtidigt som väntetiderna minimeras. I handläggningen fästs vikt vid kvalitet, rättssäkerhet, öppenhet och effektivitet. För att nå detta lyfts bland annat personalens kompetensutveckling och insatser för att gynna en utvecklande och stödjande arbetsmiljö.

I kommunikationen med allmänheten och verksamhetsutövare strävar myndigheten till tydlighet och öppenhet. Ett steg i att tillhandahålla 24 timmars service är att vidareutveckla hemsidan och utöka de digitala tjänsterna.

84810

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter	520 496	547 000	600 000
Kostnader:			
- årets anslag	-1 700 520	-1 993 000	-2 134 000
- tidigare års anslag	-119 376	-20 000	-20 000
- PAF-netto			
Anslag netto	-1 299 401	-1 466 000	-1 554 000

(35.60.20, 45.60.20)

Inkomster

Föreslås en inkomst om 600.000 euro från veterinärvården och prövning och tillsyn enligt miljö-, hälso- och djurskyddslagstiftningen samt från serveringstillstånd. Beräknade inkomster inom veterinärvård, prövning och tillsyn baserar sig på tidigare års utfall, befintlig lagstiftning och de uppgifter myndigheten har över verksamheter som bedöms vara skyldiga att betala tillsynsavgift.

Utgifter

För utförande av den verksamhet som åligger Ålands miljö- och hälsoskyddmyndighet enligt landskapslagen (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddmyndighet föreslås ett anslag om 2.134.000 euro, med beaktande av tidigare års anslag om 20.000 euro.

84820

Ålands miljö- och hälsoskyddmyndighets laboratorium, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	368 935	360 000	360 000
Kostnader:			
- årets anslag	-609 321	-720 000	-706 000
- tidigare års anslag	-107 210	-15 000	-12 000
- PAF-netto			
Anslag netto	-347 595	-375 000	-358 000
Internhyra			-154 000
Sammanlagt	-347 595	-375 000	-512 000

(35.60.21, 45.60.21)

Inkomster

Föreslås en inkomst om 360.000 euro. Eftersom lågkonjunkturen kan påverka företagens benägenhet att beställa provtagningar är inkomsterna svårbedömda.

Utgifter

För att bedriva analysverksamhet inom områdena miljö, livsmedel, djur och jordbruk vid ÅMHM Laboratoriet föreslås ett anslag om 706.000 euro, med beaktande av tidigare års anslag om 12.000 euro samt 154.000 euro för internhyra. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att anslag om 34.000 euro för fastighetskötselrelaterade kostnader har överförts till fastighetsbyrån. Föreliggande moment belastas sedan med internhyra som gottskrivs fastighetsbyrån, se även moment 83000.

850

HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND (46.55)

Högskolan på Åland har till uppgift att erbjuda högskoleutbildning som vilar såväl på vetenskaplig eller konstnärlig grund som på beprövad erfarenhet. Vid högskolan kan bedrivas forsknings- och utvecklingsarbete, uppdragsverksamhet och kursverksamhet som tjänar undervisningen och det åländska samhällets behov.

Högskolan ska informera om sin verksamhet samt samverka med arbetslivet och det omgivande samhället. Högskolan ska säkra en likvärdig verksamhet för såväl kvinnor som män. I verksamheten ska det finnas ett nära samband mellan forskning och utbildning. Vetenskapens trovärdighet, fri forskning och god forskningssed ska värnas (LL 2002:81).

Högskolan på Åland ska vara en motor för samhällsutvecklingen och den ekonomiska tillväxten på Åland. Genom att höja kvaliteten och kvantiteten på arbetskraft och kunskap bidrar Högskolan på Åland till att stärka existerande industri- och tjänstekluster och skapa nya i vilka innovationer i form av nya produkter, tjänster och affärsmodeller uppkommer. Högskolans verksamhet bidrar till att skapa nya jobb och öka inflyttningen till Åland.

Högskoleverksamhetens målsättning, verksamhetsstruktur och kvalitativa och kvantitativa mål ska uttryckas i ett utbildningsavtal mellan landskapsregeringen och högskolan (Utbildningsavtal mellan Högskolan på Åland och Ålands landskapsregering 2013-2015). För år 2015 gäller följande som de viktigaste målen:

Examensinriktad utbildning

Målsättningen för nybörjarplatser och examination 2013-2015 samt data för år 2013 framgår av tabellen nedan:

Utbildningsprogram	2013	2014		2015
		Nybörjarplatser		
Elektronik	0	24	24	24
Företagsekonomi	24	24	24	24
Hospitality management	24	24	24	24
Informationsteknik	24	24	24	24
Maskinteknik	24	24	24	24
Sjöfart	24	24	24	24
Vård	<u>24</u>	<u>24</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Totalt	144	168	144	144

Utbildningsprogram	2013		2014		2015	
	Examination					
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Elektronik	0	3	1	7	0	0
Företagsekonomi	7	4	10	5	11	4
Hospitality management	5	3	6	5	8	7
Informationsteknik	1	7	2	8	1	10
Maskinteknik	0	8	1	19	1	18
Sjöfart	4	11	2	15	1	14
Vård	<u>17</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>19</u>	<u>0</u>
Totalt	34	37	23	59	41	53

Fel! Ogiltig länk. Sammanlagt 708 studerande, 332 kvinnliga och 376 manliga, har avlagt yrkeshögskoleexamen på Åland till och med vårterminen år 2014.

Under år 2014 har anslag upptagits för att utveckla undervisningen inom IT-området. Landskapsregeringen har beredskap att vidta konkreta åtgärder med anledning av detta under år 2015.

Öppen högskoleverksamhet

Målet för Öppna högskolan för år 2015 är att

- förverkliga minst 150 studiepoäng av universitets- eller yrkeshögskolekurser med minst 10 deltagare per kurs (minst 8 deltagare på fortsättningskurser) samt

- ordna minst 5 öppna föreläsningar eller seminarier.

Målet för Öppna högskolans övriga verksamhet (främst fortbildningskurser) är självfinansiering.

Forskning och utveckling

Högskolan följer landskapsregeringens forskningspolitiska program för 2011 - 2014. Högskolan utvecklar sin forskningsverksamhet i samarbete med relevanta institutioner, universitet och yrkeshögskolor på Åland och i närområdet samt med det åländska näringslivet. Högskolans tillämpade forskning stöder i första hand utbildningen och utvecklingen inom arbetslivets olika sektorer.

Kvantitativa mål

- minst 4 examensarbeten som ingår i forskningsprojekt, per år
- löneanslag för lärarnas forskning minst 3 % av högskolans totala budget
- volymen på extern forskningsfinansiering, minst 3 % av högskolans totala budget
- minst ett kontinuerligt pågående projekt med extern finansiering (ej EU:s strukturfonder)
- minst 5 publicerade artiklar i vetenskapliga tidskrifter med sakkunnigförfarande, per år samt
- ytterligare fortsätter arbetet med Högskolans profilprojekt som går ut på att segla över Atlanten med en självstyrd, autonom segelrobot.

Möjligheten att fördjupa forskningsarbetet med inriktning på frågor av särskilt intresse utifrån den åländska autonomin, lagstiftningen och det geografiska läget utreds.

85000

Högskolan på Åland

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	813 572	300 000	409 000
Kostnader:			
- årets anslag	-4 932 917	-5 477 000	-5 191 000
- tidigare års anslag	-708 729		
- PAF-netto		130 000	
Anslag netto	-4 828 074	-5 047 000	-4 782 000
Internhyra			-1 063 000
Sammanlagt	-4 828 074	-5 047 000	-5 845 000

(46.55.20)

Utgifter

Under momentet föreslås, med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) ett nettoanslag om 4.782.000 euro samt 1.063.000 euro för internhyra. I anslaget ingår ett uppdrag att utveckla en utbildning i elektroteknik på engelska. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att anslag om 269.000 euro för fastighetsskötselrelaterade kostnader har överförts till fastighetsbyrån. Föreliggande moment belastas sedan med internhyra som gottskrivs fastighetsbyrån, se även moment 83000. Se även moment 85000 i överföringsdelen där anslag för vissa studiesociala förmåner och stipendier redovisas.

Landskapsregeringen konstaterar att Högskolan på Ålands verksamhet under ett flertal år har bedrivits så att nettokostnaderna för verksamheten totalt sett har un-

derstigit budgeterade anslag. Med beaktande av att anslagen varit tvååriga reserveringsanslag finns det en ackumulerad buffert utöver det för år 2015 föreslagna anslaget. I och med att verksamhetsanslag fr.o.m. budgetåret 2015 blir ettåriga överförs inte längre oanvända budgetmedel vid 2015 års slut till därpå följande år. Landskapsregeringen har för avsikt att under året fortsätta en diskussion med högskolan angående möjligheten att använda en del av tidigare års anslag som en reservering för framtida investeringsbehov, t.ex. genom att göra en investeringsreservering i samband med uppgörandet av bokslutet för år 2015.

Ålands gymnasium har sedan 1.8.2014 ett samarbetsavtal med Högskolan på Åland. Avtalet ger högskolan rätt att leda den gymnasiala sjöfartsutbildningen. Målet är att samla all utbildning inom sjöfart från gymnasie- till högskolenivå inom Ålands sjöfartsakademi (ÅSA). Kursplaneringen för sjöfartsinriktade kurser köps av Ålands sjösäkerhetscentrum sedan år 2014 som ett led i samordningen. Samarbetet och den vidare utvecklingen har beaktats i budgeten.

Högskolan ges i uppdrag att vidta förberedande åtgärder för att senast hösten 2016 inleda ett utbildningsprogram på engelska inom området elektroteknik.

Renovering av Högskolan Norras ventilationssystem kommer att ske under perioden 1.1-31.8.2015. Största delen av verksamheten måste utlokaliseras och för detta budgeteras hyres- och flyttkostnader, totalt ca 60.000 euro.

Under skilt investeringsmoment föreslås ett anslag om 30.000 euro upptas i budget 2015 som en del av en flerårig investeringsplan 2015 - 2019 för att planera och projektera uppgradering av simulatorer för sjöfartsutbildningarna vid Högskolan på Åland och Ålands yrkesgymnasium. I kostnaderna 2015 ingår bl.a. uppgörande av specifikationer, ritningar samt uppgörande av underlag och genomförande av upphandlingar.

I enlighet med utbildningsavtalet 2013 - 2015 leder Högskolan på Åland integrationen och marknadsföringen av hela sjöfartsutbildningen på Åland och under år 2015 prioriteras därför detta arbete.

Ytterligare fortsätter arbetet med att förbättra genomströmningen i den examensgivande utbildningen. Detta ska bland annat ske genom att bibehålla den för år 2014 höjda nivån på fortbildningsanslag för lärarna samt genom ytterligare pedagogiska insatser vad beträffar till exempel examensarbeten och utveckling av studiehandledningen.

851 ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA (46.32)

Ålands folkhögskola bedriver sin verksamhet med stöd av LL (1999:53) om Ålands folkhögskola och därutöver har skolans övergripande mål formulerats i ett reglemente fastställt av landskapsregeringen.

Verksamhetens syfte är att

- erbjuda en miljö för allsidigt lärande såväl intellektuellt, emotionellt som socialt
- göra det möjligt för studerande att påverka sin egen livssituation och skapa engagemang för att delta i samhällsutvecklingen
- främja de studerandes studieintresse och eget skapande samt att öka deras delaktighet i kulturlivet
- ge de studerande insikter i och förståelse för den åländska självstyrelsen, demilitariseringen, historien och kulturen samt att främja internationell förståelse och fredsvilja samt

- ge de studerande kunskaper och erfarenheter som stärker dem inför kommande fortsatta studier för examina och yrken.

De långsiktiga målsättningarna är att

- höja statusen på skolan genom att bygga upp ett kurs- och utbildningsutbud som är attraktivt och skapa en modern undervisningsmiljö som attraherar studerande
- förbättra resursutnyttjande mellan Ålands musikinstitut, Ålands gymnasium och Ålands folkhögskola samt
- arbeta för att få med skolans lärare i samma tjänstekollektivavtal som Ålands gymnasium.

Målsättningarna för budgetåret är att

- se över skolans lärartjänster i stort (helhet)
- naturfotolinjen fortsätter samarbeta med andra liknande utbildningar i Norden
- hantverkslinjens grundår utvärderas
- att undervisningen för NYA linjen fortsätter att utvecklas mot mera projekt- och problemorienterat lärande i syfte att uppnå ämnesintegration även inom de valbara kurserna samt
- erbjuda flera valbara kurser till studerande vid Ålands gymnasium.

Skolan ger i överensstämmelse med sin folkbildningstradition allmänbildande och studieförberedande undervisning till ungdomar och vuxna enligt principen om livslångt lärande. Skolan har två specialiserade linjer, naturfoto (ettårig) och hantverk (grundår med möjlighet till ett fördjupningsår) och en allmän linje, NYA linjen (ettårig). Integrationsundervisning kan ingå om det finns tillräcklig efterfrågan och resurser. Den ges till ungdomar som har gått ut grundskolan eller motsvarande men inte har språkliga förutsättningar att klara av studier inom den grundläggande yrkesutbildningen.

Skolans vinterkurs omfattar 170 arbetsdagar som motsvarar 34 arbetsveckor. Studieresor ingår som en del av och kompletterar den ordinarie undervisningen och ger de studerande möjlighet att få en bred och balanserad världsbild.

Skolan har två internat med totalt 55 sängplatser. Under år 2015 kommer fortsättningsvis bara ett internat att hållas öppet för studerande. Det andra används för uthyrning till externa kursarrangörer såväl under sommaren som under vintern.

Budgetåret 2015 beräknas antalet inskrivna studerande uppgå till totalt 60 på vårterminen och 60 på höstterminen fördelade enligt följande:

Utbildningsprogram	Antal studerande		Utbildningsplatser Ht 2015
	2013/2014 Totalt	2014/2015 Kvinnor/Män	
<u>Allmänna linjen</u>			
NYA linjen	27	20/7	40
Totalt	27		40
<u>Speciallinjer</u>			
Naturfoto	8	2/6	8
Hantverk åk 1/grundår	7	7/0	8
Hantverk åk 2/ fördjupn. år	4	4/0	4
Totalt	19		20
Studerande sammanlagt	46		60
Utexaminerade	28		

Studerande med annat modersmål än svenska kan ingå i skolans samtliga linjer.

Under år 2015 initierar landskapsregeringen en översyn av skolans verksamhet i syfte att långsiktigt säkra skolans verksamhetsförutsättningar.

85100 Ålands folkhögskola, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	101 847	100 000	118 000
Kostnader:			
- årets anslag	-895 765	-936 000	-881 000
- tidigare års anslag	-164 488		
- PAF-netto			
Anslag netto	-958 407	-836 000	-763 000
Internhyra			-764 000
Sammanlagt	-958 407	-836 000	-1 527 000

(36.32.20, 46.32.20)

Inkomster

Under momentet föreslås en inkomst om 118.000 euro.
Inkomsterna härrör i huvudsak från kurs- och internatsavgifter samt kosthållet.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 881.000 euro samt 764.000 euro för internhyra. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att anslag om 145.000 euro för fastighetsskötselrelaterade kostnader har överförts till fastighetsbyrån. Föreliggande moment belastas sedan med internhyra som gottskrivs fastighetsbyrån, se även moment 83000.

852 ÅLANDS MUSIKINSTITUT (46.34)

Ålands musikinstitut bedriver sin verksamhet med stöd av LL (1995:80, ändrad 1997/53) om Ålands musikinstitut samt reglemente och läroplan fastställda av landskapsregeringen.

Intresset för att studera vid Ålands musikinstitut är mycket stort och inträdesprovet våren 2013 lockade 99 stycken, varav 74 till musik (35 flickor, 39 pojkar) och 25 till dans (24 flickor, 1 pojke)

Antalet sökande till läsåret 2014 - 2015 är 129 stycken, varav 96 till musik (52 flickor, 44 pojkar) och 33 till dans (30 flickor, 3 pojkar).

Elevantalet för läsåret 2014 - 2015 är planerat till 290 fördelat enligt följande; musikskola och institut 188 elever och dans 102 elever. Musikeleverna fördelar sig mellan 17 instrumentlinjer och danseleverna studerar klassisk balett eller modern dans.

Utbildningsprogram	Antal studerande			
	Läsåret		Nybörjare	
	2014/2015		Ht 2014	
	Totalt	Kvinnor/Män	Totalt	Kvinnor/Män
Dans	102	94/8	25	24/1
Musik	188	115/73	74	35/39
Totala antalet studerande	290	209/81	99	59/40

Målsättningar under år 2015 är att

- jämna ut obalansen mellan antalet pojkar och flickor i dansen
- utveckla samarbetet med Ålands gymnasium och Ålands folkhögskola
- öka samarbetet med grundskolorna samt
- att revidera skolans läroplaner och reglemente.

85200

Ålands musikinstitut, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter	95 070	100 000	80 000
Kostnader:			
- årets anslag	-942 943	-936 000	-956 000
- tidigare års anslag	-13 522		
- PAF-netto			
Anslag netto	-861 395	-836 000	-876 000
Internhyra			-172 000
Sammanlagt	-861 395	-836 000	-1 048 000

(36.34.20, 46.34.20)

Inkomster

Föreslås en inkomst om 80.000 euro. Elever i Ålands musikinstitut erlägger terminsavgifter enligt följande:

Terminsavgifter för musikskola, -institut och dansskola	180 euro
Syskonrabatt	50 euro
Avgift för biämne	120 euro
Avgift för ensembleverksamhet (externa elever)	70 euro
Maxavgift per familj och termin	500 euro

Utgifter

Under momentet föreslås ett anslag om 956.000 euro samt 172.000 euro för in-

ternhyra. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att anslag om 24.000 euro för fastighetsskötselrelaterade kostnader har överförts till fastighetsbyrån. Föreliggande moment belastas sedan med internhyra som gottskrivs fastighetsbyrån, se även moment 83000.

Anslaget avser kostnader för skolans personal och drift.

855 ÅLANDS GYMNASIUM (46.45)

Under år 2015 är Ålands gymnasium inne på sitt fjärde verksamhetsår. De första åren har präglats av olika processer för att bygga organisation och samarbete. Strukturbygget är inte avslutat, men har kommit in ett mera stabiliserat och lugnare läge.

Budgeten för år 2015 innehåller inga större förändringar, men ändå viktiga satsningar för att utveckla utbildning och pedagogik. Under budgetåret föreslås medel för ett nytt utbildningsprogram inom IT vid yrkesgymnasiet. I budgeten finns medel för att öka digitaliseringen i skolorna genom att höja lärares digitala kompetens och därmed också studerandes.

Den digitala utvecklingen sker oupphörligt och budgetåret 2015 ska skolorna göra en bred satsning på utökad digital kompetens så att studerande i undervisningen kan använda alla de digitala resurser som ger ett mervärde för lärandet och så att studerande kan använda IT på ett optimalt sätt både i sitt vardags- som yrkesliv.

Budgetförslaget är uppgjort så att Ålands gymnasium hösten 2014 erbjuder 160 nya studieplatser vid Ålands lyceum och 202 nya studieplatser vid Ålands yrkesgymnasiums grundläggande yrkesutbildning samt därtill 12 platser på program med yrkesinriktad specialundervisning och 4 platser på yrkesträningsprogrammet.

I budgetförslaget för år 2015 finns utrymme för utveckling av vuxenutbildningen. Målet är att utforma en modell för vuxenutbildning som beaktar vuxnas behov av andra former för lärande och som ger större flexibilitet.

Ålands gymnasium har sedan 1.8.2014 ett samarbetsavtal med Högskolan på Åland. Avtalet ger högskolan rätt att leda den gymnasiala sjöfartsutbildningen. Målet är att samla all utbildning inom sjöfart från gymnasie- till högskolenivå inom Ålands sjöfartsakademi. Samarbetet och den vidare utvecklingen har beaktats i budgeten.

Verksamhetens långsiktiga mål är att i enlighet med Ålands gymnasiums kvalitetspolicy sträva till att

- minst 85 % av alla studerande anser sig ha fått en god eller mycket god utbildning
- minst 85 % känner att de bemötts med respekt under utbildningen
- minst 85 % bedömer att lärarna är kompetenta och kunniga
- minst 85 % upplever att läroplaner följs och
- minst 85 % av antagna studerande dimitteras med examen inom 3 år.

Verksamhetens långsiktiga mål är att

- ge åländska studerande en kvalitativt hög utbildning för såväl vidare utbildning som yrkesliv
- ha resurser för studerandevård och studiehandledning som stöder ungdomarnas välbefinnande

- ständigt utveckla pedagogiska modeller för att motsvara samhällets krav på kunskaper och färdigheter, detta gäller såväl IKT-stöd i undervisning som andra didaktiska modeller
- befästa en grundsyn som främjar hållbar utveckling, vilket omfattar omsorg om medmänniskor, natur och naturresurser och därmed skapa en handlingsberedskap som utgår från att resurserna är ändliga
- främja jämställdhet, vilket innefattar respektfullt uppträdande mot andra och insikt om att alla människor har lika värde
- uppmuntra kreativitet och entreprenörskap och skapa förutsättningar för att ungdomarna ska se sig själva som intra- och entreprenörer och företagare samt
- lärare och övrig personal i sitt uppträdande är förebilder för studerande i fråga om socialt umgänge, tolerans och respektfullhet, ämneskunskap och yrkesskicklighet.

Målsättningarna för budgetåret är att

- erbjuda utökat antal studieplatser med bredare inriktning på den yrkesinriktade specialundervisningen
- erbjuda en ny ungdomsutbildning inom IT
- fortsätta implementeringen av kvalitetsledningssystemet
- utveckla modeller för lärande i arbete
- implementera jämställdhetsplanen och vidareutveckla genustänkandet
- fortsättningsvis utveckla kontakterna till arbetslivet
- intensifiera samarbetet med branscher och myndigheter kring gemensamma frågor och
- stärka insatserna för ungdomar i behov av särskilt stöd.

Antalet studerande under tre år

Skola/profil/utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			
	Totalt	År 2013 Kvinnor/Män	År 2014 Totalt	År 2015 Totalt
Ålands lyceum				
Första läsåret	152,5	88/64,5	160	160
Andra läsåret	148,5	88/60,5	148	160
Tredje läsåret	147,5	87,5/60	148,5	150
Fjärde läsåret	19	10/8	19,5	20
Kompletterande studier	1	1/0	3	3
Studerande totalt	468,5	274,5/194	479	493
HUTH	102	45/56	78	80
Ålands yrkesgymnasium				
Ekonomi & Media				
Företagsekonomi, ungdom	70,5	21,5/49	69,5	72,5
Företagsekonomi, vuxen	27	26/1	14	28
Media och kommunikation	26	17/9	19,5	6,5
Studerande totalt	123,5	64,5/59	103	107
Hotell & Restaurang				
Servitör och kock åk 1 - 3				
Totalt	99,5	56,5/43	73,5	70,5
Vuxenutbildning				
- Servitör	8	6/2	11,5	16
- Hotell- och konferens	7	6/1	3	
- Servitör-integration	8,5	6,5/2		14
- Dietkock				

Skola/profil/utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			
	Totalt	År 2013 Kvinnor/Män	År 2014 Totalt	År 2015 Totalt
- Barmästare				
- Sommelier				
- Bageri/konditori				
Studerande totalt	123	75/48	88	100,5
<i>Livsstil & Hälsa</i>				
Närvårdare, ungdom	62	54/8	60	60
Närvårdare, vuxen	60	52/8	55	55
Kompletteringsutbildning				
- Närvårdare	3	2/1	4	5
- Närvårdare, annat modersmål	12,5	10,5/2	14	13
- Läroavtal	12	9/3	26	28
Sociokant	43	33/10	33	44
Yrkesträning	17,5	10/7,5	19	19
Yrkesinr. spec.undervisning, inr.café	6	3,5/2,5	6	10
Yrkesinr. spec.undervisning, inr.teknik	4,5	0/4,5	3	7
Studerande totalt	220,5	174/46,5	156	126
<i>Sjöfart</i>				
- Inr. däck och maskin				
- Inr. fartygselektriker				
- Inr. vaktmaskinmästare				
- Inr. vaktstyrman				
Studerande totalt	121	5,5/115,5	124,5	129,5
<i>Teknik</i>				
Byggteknik	29,5	2/27,5	27	27
El- och datateknik	65	1,5/63,5	56	61
Fordons- och transportteknik	38,5	5/33,5	40	42
Frisör	8	7/1	14	14
Verkstads- och produktionsteknik	24	0,5/23,5	28	28
VVS			16	32
Studerande totalt	165	15,5/149	165	204
Ålands yrkesgymnasium, totalt	753		636,5	667
Ålands lyceum, totalt	468,5		479	493
Ålands gymnasium totalt	1221,50		1115,50	1160,00

85500

Ålands gymnasium, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	521 933	400 000	507 000
Kostnader:			
- årets anslag	-16 532 244	-17 224 000	-15 952 000
- tidigare års anslag	-123 368		-360 000
- PAF-netto			
Anslag netto	-16 133 678	-16 824 000	-15 805 000
Internhyra			-6 059 000
Sammanlagt	-16 133 678	-16 824 000	-21 864 000

(36.45.20, 46.45.20)

Inkomster

Föreslås inkomster på 300.000 euro från huvudsakligen uthyrning och en viss rörelseverksamhet.

Inkomsterna från vuxenutbildningens kursverksamhet, restaurang Hjorten och fordons- och transporttekniska programmets verkstad har i budgetförslaget uppskattats till 207.000 euro. I den mån dessa inkomster överstiger budgeterat belopp kan, med hänvisning till LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning motsvarande ökning av kostnader påföras momentet.

Utgifter

För verksamheten vid Ålands gymnasium föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 15.952.000 euro samt 6.059.000 euro för internhyra. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att anslag om 1.161.000 euro för fastighetsskötselrelaterade kostnader har överförts till fastighetsbyrån. Föreliggande moment belastas sedan med internhyra som gottskrivs fastighetsbyrån, se även moment 83000.

I anslaget ingår fortsättningsvis kostnader för fem månader, 65.000 euro, för hyresavtal med internat främst för studerande på sjöfartsprogrammet, hotell- och restaurangprogrammet och studerande med hemort i skärgården.

I anslaget för utbildningstjänster ingår 200.000 euro för handledning vid praktik för närvårdarstuderande och 175.000 euro för handledning vid praktik för sjöfartsstuderande.

För studerandes busskort reserveras 350.000 euro.

I anslaget ingår bl.a. kostnader för uppgradering av IT-utrustning och uppgradering av maskinparken på yrkesgymnasiet.

860   **ÅLANDS ARBETSMARKNADS- OCH STUDIESERVICEMYNDIGHET (47.30)**

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (Ams) verkar i enlighet med LL (2006:9) om Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet. De service- och förvaltningsuppgifter som ankommer på myndigheten samt övergripande mål för verksamheten regleras huvudsakligen av LL (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet, LL (2006:76) om studiestöd, LL (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa med tillhörande förordningar samt annan relevant lagstiftning. Myndigheten kan också handha tjänster eller ge service med stöd av budgetbeslut eller genom särskilda överenskommelser. På den grunden administrerar myndigheten exempelvis systemet med högskolepraktikanter. Utgifterna för de studiestöd som Ams i egenkap av studiestödsmyndighet i landskapet administrerar finns upptagna under kapitel 50200.

De allmänna målen för landskapets arbetsmarknadspolitik och för sysselsättningen finns definierade i den ovannämnda lagstiftningen. Huvuduppgiften för landskapets arbetsmarknadspolitiska verksamhet är att effektivt och ändamålsenligt sammanföra den som söker arbete med den som söker arbetskraft, att främja sysselsättning och kompetensutveckling, att främja en regionalt balanserad ut-

veckling av arbetsmarknaden, att verka för kvinnors och mäns rätt till arbete på lika villkor, att motverka diskriminering på arbetsmarknaden, att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och förhindra utslagning från arbetsmarknaden samt att motverka långa tider utan reguljärt arbete.

För att uppnå och bibehålla en hög och jämn sysselsättning, som tryggar utkomsten för landskapets befolkning och som grundar sig på ett fritt val av arbetsplats samt på utförande av ett meningsfullt arbete, ska landskapet genom allmänna ekonomisk-politiska, näringspolitiska och utbildningspolitiska åtgärder samt andra åtgärder som inverkar på sysselsättningen sträva till att påverka efterfrågan på arbetskraft. Landskapet bör särskilt genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder sträva till att främja efterfrågan och utbudet av arbetskraft i syfte att bekämpa arbetslöshet eller brist på arbetskraft. Arbetsmarknadsservicen och åtgärderna ska också vara tillgängliga för personer med olika former av funktionshinder.

Arbetet med reformering av lagstiftningen om arbetsmarknadspolitisk verksamhet fortgår under året.

86000

Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	99 735	1 000	1 000
Kostnader:			
- årets anslag	-1 220 422	-1 300 000	-1 400 000
- tidigare års anslag	-150 802		
- PAF-netto			
Anslag netto	-1 271 489	-1 299 000	-1 399 000

(37.30.20, 37.30.25, 47.30.20, 47.30.25)

Inkomster

Föreslås inkomster om 1.000 euro för bl.a. ersättningar för myndighetens handläggning av ansökningar om uppehållstillstånd för arbete samt vissa andra smärre inkomster.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 1.400.000 euro för Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighets verksamhetsutgifter, inklusive verksamheten Arbeta & Bo på Åland.

86050

Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-540 717	-424 500	-456 000
- tidigare års anslag	-147 156		
- PAF-netto			
Anslag netto	-687 873	-424 500	-456 000

(47.30.24, 47.30.54-delvis)

Föreslås ett anslag om 456.000 euro.

Av anslaget avser ca 276.000 euro sysselsättningsfrämjande åtgärder, se även moment 86050 i överföringsdelen.

Av anslaget föreslås 180.000 euro för praktikantplatser för högskolestuderande. Praktikantplatserna används i syfte att motverka kompetensflykt från landskapet genom att ge åländska högskolestuderande möjlighet att erhålla praktik inom sitt utbildningsområde eller via utredningsarbete knyta kontakter med arbetslivet på Åland med tanke på framtida arbetsmöjligheter. Anslaget är dimensionerat för att erbjuda ca 25 studerande en praktikanställning om ca 2 månader vardera. Praktikanterna är anställda och avlönade av Ams. Praktiken kan genomföras såväl inom privat som inom offentlig sektor. En studerande kan beviljas praktikantplats endast en gång.

870

MOTORFORDONSBYRÅN (48.70)

Motorfordonsbyråns målsättning är att tillhandahålla i LL (1975:9) om Motorfordonsbyråns angivna och av landskapsregeringen ålagda tjänster till en rimlig kostnad och god servicenivå med hög kompetens och öppenhet. För att uppnå detta strävar myndigheten till en effektivare användning av informationsteknologin och att hålla väntetiderna för förarexamen och besiktning under en vecka. Detta nås genom en fortsatt långsiktig planering för verksamheten, genomföra förbättringar av servicenivån och ha en personalutveckling som befrämjar fortsatt god effektivitet.

Några mätetal som i viss mån beskriver verksamhetens utveckling har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Årlig kontrollbesiktning	16.100	16.850	16.900	16.950
Avgastest	13.040	14.410	14.500	14.600
Förarexamen	920	878	935	980
Fordonsregistret, antal fordon	39.596	42.386	45.386	48.300
Registrerade nya fordon	640	797	500	600
Importerade begagnade fordon från Finland	480	640	670	700
Importerade begagnade fordon från utlandet	500	514	600	650
Ändringar i fordonsregistret	14.929	16.854	17.200	18.100
Nyregistreringar och ändringar i båtregistret	642	648	645	640
Nya körkort och ändringar	2.760	2.743	3.500	3.200
Trafikbrott som registrerats	5.009	940	980	985

87000

Motorfordonsbyrån, verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	1 227 631	1 240 000	1 280 000
Kostnader:			
- årets anslag	-821 730	-1 196 000	-1 204 000
- tidigare års anslag	-149 144		
- PAF-netto			
Anslag netto	256 757	44 000	76 000

(38.70.20, 48.70.20)

Inkomster

Föreslås en inkomst om 1.280.000 euro.

Ingen höjning av avgifterna föreslås, men beroende på kommande körkortslagsändring kan avgiftshöjningar år 2016 vara aktuellt.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 1.204.000 euro. Verksamhetens utgifter täcks av dess inkomster.

Arbetsbelastningen ökar fortsättningsvis och den kommande körkortslagsändringen kan ge betydande merarbete för myndigheten. Tidigare projekt för arkiv och ärendehantering genom scanning fortsätter.

Myndigheten Motorfordonsbyrån upprätthåller det åländska fordons- och körkortslagsregistret. Databasen är föråldrad och behöver bytas ut för att kunna upprätthållas och utvecklas enligt internationella krav. En förstudie utförs där olika alternativ till en ny egen databas som uppfyller det åländska behovet och EU-kraven utvärderas.

Överföringar - detaljmotivering

Översikt över överföringar

	Bokslut 2013	Budget 2014	Förslag 2015
Intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar			
Europeiska Unionen	5 825 002	3 832 000	4 217 000
Återbetalning av överföringar	24 570	100 000	50 000
Övriga intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	12 224 527	11 000 000	3 949 000
	18 074 098	14 932 000	8 216 000

	Bokslut 2013	Budget 2014	Förslag 2015
Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar			
Undervisning, kultur och idrott	-17 148 865	-17 164 000	-17 536 000
Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-44 234 121	-44 900 000	-46 285 000
Arbetsmarknad	-374 031	-700 000	-704 000
Bostadsproduktion	-177 038	-100 000	-345 000
Primärnärings	-9 692 663	-11 600 000	-10 709 000
Övrigt näringsliv	-15 269 458	-8 450 000	-7 159 000
Allmänna stöd	-5 265 795	-5 700 000	-6 070 000
Övriga överföringskostnader	-4 717 009	-12 400 000	-6 228 000
	-96 878 979	-101 014 000	-95 036 000

Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar

Förslag 2015

Undervisning, kultur och idrott	
Bidrag ur penningautomatmedel	-3 503 000
Landskapsandelar (grundskola, bibliotek, idrott, ungdom , kultur och medborgarinstitut)	-13 942 000
Övrigt	-91 000
Undervisning, kultur och idrott	-17 536 000

Social- och hälsovård samt utkomstskydd	
Övriga sociala understöd (bostads- och barnbidrag, underhållsstöd m.m.)	-10 665 000
Landskapsandelar	-20 700 000
Studiestöd	-7 450 000
Arbetslöshetsunderstöd	-4 130 000
Bidrag ur penningautomatmedel	-3 260 000
Övrigt	-80 000
Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-46 285 000

Arbetsmarknad	
Sysselsättningsfrämjande åtgärder *)	-704 000
Arbetsmarknad	-704 000

*) Tillkommer 276.000 euro som redovisas i verksamhetsdelen.

Bostadsproduktion	
Främjande av bostadsproduktion	-145 000
Räntestöd för bostadsproduktion	-200 000
Bostadsproduktion	-345 000

Primärnärings	
Landsbygdsutvecklingsprogrammet	-8 160 000
Främjande av livsmedelsproduktion	-905 000
Avbytar-service	-340 000
Fiskeriprogrammet	-970 000
Främjande av fiskerinäringen	-151 000
Främjande av skogsbruket	-183 000
Primärnärings	-10 709 000

Övrigt näringsliv	
Näringslivets främjande	-1 707 000
Operativprogram ERUF och ESF	-1 428 000
Landsbygdsutvecklingsprogrammet	-416 000
Transportstöd och understöd för övrig trafik	-3 608 000
Övrigt näringsliv	-7 159 000

Allmänna stöd	
Allmänna landskapsandelar, skattekomplettering och kompensationer m.m.	-6 070 000
Allmänna stöd	-6 070 000

Övriga överföringskostnader	
Radio- och tv-verksamhet	-2 013 000
Bidrag ur penningautomatmedel	-3 465 000
Stöd för lagtingsgruppernas verksamhet	-255 000
Politisk verksamhet och information	-160 000
Jakt- och viltvård	-89 000
Brand- och räddningsväsendet	-120 000
Återbokade bidrag	100 000
Övrigt	-226 000
Övriga överföringskostnader	-6 228 000

100 LAGTINGET

112 LAGTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER (41.10)

En viktig förutsättning för att främja demokratin är att det ges tillräckliga och jämlika verksamhetsbetingelser för att bedriva politiskt arbete och politisk opinionsbildning. Ett fungerande samarbete inom ramen för de olika lagtingsgrupperna är tillsammans med kansliresurser här viktiga beståndsdelar. I detta syfte beviljas lagtingsgrupperna ett årligt anslag för att stöda gruppkansliernas arbete som service- och utredningsresurs för grupperna.

11290 Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-255 000	-255 000	-255 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-255 000	-255 000	-255 000

(41.10.06)

Anslaget utgår som stöd för lagtingsgruppernas verksamhet enligt riktlinjerna i 1985 års budgetbeslut kompletterat med anvisningar från kanslikommissionen. Beloppet föreslås fördelat på en andel per lagtingsgrupp enligt den gruppindelning som anmälts vid mandatperiodens början och en andel som fördelas per mandat. Den slutliga fördelningen mellan lagtingsgrupperna fastställs av kanslikommissionen. Inom kanslikommissionen pågår beredningen av ett nytt regelverk för stödet till lagtingsgrupperna, men principerna för fördelningen av anslaget torde inte genomgå några större förändringar genom det nya regelverket som i första hand tar sikte på användningen av medlen. Anslaget motsvarar 2014 års anslag.

200 LANDSKAPSREGERINGEN OCH REGERINGSKANSLIET

225 FRÄMJANDE AV INTEGRATION (43.91)

22500 Främjande av integration

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	0	0
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	0	0	0

(43.91.30)

Föreslås detta år inget anslag. Se även föreliggande moment i verksamhetsdelen.

230 LAGTINGSVAL (43.10)

23000 Lagtingsval

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	0	-13 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	0	0	-13 000

(43.10.31)

Föreslås ett anslag om 13.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser lagstadgade ersättningar till kommunerna för kostnaderna för arvoden, dagtraktamenten och ersättning för resekostnader som erlagts till medlemmar, ersättare och biträden i valnämnd och valstyrelse (1970:39, 83 §).

232 UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET (43.15)

23200 Understödjande av politisk verksamhet och politisk information

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	170 000	170 000	160 000
Kostnader:			
- årets anslag	-170 000	-170 000	-160 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	0	0	0

(33.15.50, 33.15.51, 43.15.50, 43.15.51)

Under momentet föreslås inkomster om 160.000 euro och anslag om 160.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna avser anslag ur statsbudgeten om 85.000 euro för understödjande av politisk verksamhet och 75.000 euro för understödjande av politisk information. Inkomsterna minskar i förhållande till budgeten för år 2014 till följd av sparbeslut i statsbudgeten.

Utgifter

I statens budget anslås en summa för understödjande av politisk verksamhet. Summan utgör 85.000 euro.

Anslaget om 75.000 euro fördelas till de politiska organisationerna på basis av mandaten i lagtinget. Innan fördelningen till de politiska organisationerna verk-

ställs kan ett särskilt stöd för riksdagsledamotens verksamhet avskiljas.

240 BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET (43.30)

24010 Landskapsandelar enligt landskapslagen om brand- och räddningsväsendet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	-150 000	-120 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	0	-150 000	-120 000

(43.30.30)

Utgifter

Landskapsandelar för materialanskaffningar erläggs enligt förhandsprövning och i enlighet med 12 kap. räddningslagen (2006:106) för landskapet Åland. Härvid är den av landskapsregeringen fastställda anskaffningsplanen riktgivande för brandkårerna i landskapet.

Föreslås ett anslag om 120.000 euro för erläggande av landskapsandelar för materialanskaffningar år 2015. Föreslås därtill att landskapsregeringen ges rätt att under år 2015 ge förhandsbesked om landskapsandelar för materialanskaffningar år 2016 till ett belopp om 348.000 euro.

270 RADIO- OCH TV-VERKSAMHET (43.05)

27000 Radio- och TV-verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-1 978 000	-1 978 000	-2 013 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-1 978 000	-1 978 000	-2 013 000

(43.05.60, 43.05.61)

Föreslås ett anslag om 2.013.000 euro under momentet. Eftersom nivån på överföringen till radion har varit oförändrad sedan år 2010 föreslår landskapsregeringen en indexförhöjning av nivån. Se även föreliggande anslag i verksamhetsdelen där inkomsterna av avgifter för innehav av televisionsmottagare och anslag för täckande av upphovsrättskostnaderna redovisas.

Utgifter

Till Ålands Radio och TV Ab överförs i månadsrater under året ett belopp som baseras på de beräknade intäkterna från uppbörden av avgifterna för innehav av televisionsapparat. Föreslås att avgifterna för innehav av televisionsmottagare används för täckande av upphovsrättskostnaderna.

Föreslås inget anslag för understöd för investeringar i radio- och TV-anläggningar år 2015.

300 FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

330 ALLMÄNNA STÖD TILL KOMMUNERNA (44.05)

Syftet med de allmänna stöden till kommunerna är att minska skillnaderna i ekonomisk bärkraft mellan kommunerna och förbättra förutsättningarna att upprätthålla den kommunala verksamhet som lagstiftningen förutsätter. Se även allmänna motiveringen.

33000 Allmänna stöd till kommunerna (F)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. öb	Budget 2015
Intäkter	4 000 040	4 021 000	3 789 000
Kostnader:			
- årets anslag	-5 265 795	-5 720 000	-6 070 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-1 265 755	-1 699 000	-2 281 000

(34.05.30, 44.05.30, 44.05.31, 44.05.32, 44.05.36)

Föreslås inkomster om 3.789.000 euro samt anslag om 6.070.000 euro.

Inkomster

Enligt LL (1993:70, ändr. 2012/84) om landskapsandelar till kommunerna justeras överföringarna mellan landskapet och kommunerna. Landskapsregeringen har för avsikt att avlämna ett lagförslag om att sänka beloppet per invånare, som är en grund för bestämning av justeringsbeloppet för verksamhetsåret 2015. Justeringsbeloppet har beräknats utgående från ett belopp per invånare som för år 2015 skulle uppgå till 132,15 euro. Se även allmänna motiveringen.

Utgifter

Anslaget har beräknats enligt följande ungefärliga fördelning:

Allmänna landskapsandelar till kommunerna	1 825 000	euro
Komplettering av skatteinkomster	2 225 000	euro
Samarbetsunderstöd och särskilt understöd	200 000	euro
Kompensation för utebliven kapitalinkomstskatt	790 000	euro
Kompensation för förlust av skatteintäkter som orsakas av avdrag	1 030 000	euro
Sammanlagt	6 070 000	euro

- 1.825.000 euro avseende allmänna landskapsandelar till kommunerna enligt LL (1993:70, ändr. 2007/68) om landskapsandelar till kommunerna. Anslaget har beräknats utgående från ett basbelopp om 113,07 euro per kommuninvånare
- 2.300.000 euro avser finansieringsunderstöd enligt LL (1993:70, ändr. 2007/68) om landskapsandelar till kommunerna. Av anslaget beräknas kom-

- pletteringen av skatteinkomster uppgå till ca 2.225.000 euro utgående från preliminära uppgifter om beskattningen för år 2013
- dessutom ingår i anslaget om finansieringsunderstöd ett belopp om 200.000 euro som samarbetsunderstöd och särskilt understöd, från vilka kommunerna kan ansöka om medel för särskilda ändamål. Prioriterade områden för dessa understöd är under år 2015 i första hand åtgärder för de mest utsatta kommunerna. I andra hand samarbetsprojekt inom it som genomförs i enlighet med målsättningarna för Ålands digitala agenda eller projekt med direkt anknytning till reformen Kommunernas socialtjänst
  - 790.000 euro avser kompensation för uteblivna intäkter från beskattningen av kapitalinkomst i enlighet med LL (2007:14, ändr. 2007/75) om kompensation för förlust av skatteintäkter. Anslagsnivån har uppskattats eftersom grunduppgifter för kalkylering inte funnits tillgängliga vid tidpunkten för beredningen av budgetförslaget. Det exakta beloppet som ska kompenseras blir tillgängligt först efter att beskattningen för år 2013 har slutförts
  - 180.000 euro för kompensation för den förlust av skatteinkomster som skatteåret 2014 orsakas av den ändring av grundavdraget som infördes i beskattningen det året. Anslagsnivån har uppskattats eftersom grunduppgifter för kalkylering inte funnits tillgängliga vid tidpunkten för beredningen av budgetförslaget. Kompensationen beviljas i enlighet med ikraftträdelsebestämmelserna till LL om temporär ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland (2014/21). Det slutliga beloppet för kompensationen blir känt först efter att beskattningen för år 2014 är avslutad samt
  - 850.000 euro för kompensation för förlust av skatteintäkter till följd av sjukdomskostnadsavdraget för skatteår 2014. Landskapsregeringen har för avsikt att avlämna ett lagförslag om att förlänga kompensationen så att den även omfattar skatteår 2014. Se även allmänna motiveringen.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

Utskottet har erfarit att i första meningen under fjärde delanslaget under momentet ska laghänvisningen rätteligen vara LL (2012:18, ändr. 2013/36) om kompensation för uteblivna inkomster från beskattningen av kapitalinkomst.

I vt.m. Viveka Erikssons m.fl. budgetmotion nr 27/2014-2015 föreslås ett tillägg till detaljmotiveringen av följande lydelse:

”I anslaget ingår samarbetsunderstöd för kommuner som inleder eller planerar samarbetsprojekt inom de kommunala verksamhetsområdena samt utredningar som genomförs av minst två kommuner som syftar till samgående inom delar av eller hela kommunförvaltningar.”. Utskottet föreslår att motionen förkastas med hänvisning till utskottets skrivningar under de allmänna motiveringarna. Beslutet har tillkommit efter omröstning som utfallit (4-2), varvid beslutet biträdades av ordförande Jörgen Pettersson, viceordförande Mika Nordberg samt ledamöterna Karl-Johan Fogelström och Annette Holmberg-Jansson.

SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR (44.10)

Under kapitlet upptas moment av blandad natur.

34000 Särskilda stöd och lån

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	19 504	200 000	200 000
Kostnader:			
- årets anslag	0	-200 000	-200 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	19 504	0	0

(34.10.31, 44.10.31)

Föreslås inkomster om 200.000 euro samt anslag om 200.000 euro.

Inkomster

Landskapet erhåller i enlighet med 63 § självstyrelselagen danaarv.

Utgifter

Anslaget avser överföring av danaarv till kommun. Föreslås även att landskapsregeringen befullmäktigas att överlåta eventuella fastigheter som tillfaller landskapet genom danaarv till respektive berörd kommun.

34002**Bidrag för byggande av likströmsförbindelse till riket (R)**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	7 800 000	20 000 000	0
Kostnader:			
- årets anslag	-2 925 000	-20 000 000	0
- tidigare års anslag	-4 875 000		
Anslag netto	0	0	0

(39.15.92, 44.10.62)

Föreslås detta år ingen inkomst eller anslag.

Inkomster

I budgeterna för åren 2012, 2013 och 2014 har inkomster av extra anslag om sammanlagt 50.000.000 euro upptagits, vilket motsvarar hela det extra anslag som landskapet beviljats för att utges som bidrag åt Kraftnät Åland Ab för att bygga en likströmsförbindelse mellan Åland och riket.

Utgifter

I budgeterna för åren 2012, 2013 och 2014 har anslag om sammanlagt 50.000.000 euro upptagits för att utges som bidrag åt Kraftnät Åland Ab för att bygga en likströmsförbindelse mellan Åland och riket. Tidigare budgeterade anslag motsvarar hela bidraget om högst 50.000.000 euro.

350**PENNINGAUTOMATMEDEL (44.20)**

I enlighet med LF (1993:56, 17 §) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet intas årligen i landskapets budget ett anslag som uppskattas motsvara beloppet av Ålands Penningautomatförenings nettoavkastning året före budgetå-

ret.

Ålands Penningautomatförening har i den ordning penningautomatförordningen (1993:56, 17 §) föreskriver meddelat om det fördelningsbara beloppet för år 2014. Med beaktande av ovanstående, återförda medel, från tidigare år ofördelade medel samt oförändrad praxis vad gäller behandlingen av den lotteriskatt som återförs till landskapet föreslås att 20.700.000 euro upptas som inkomst.

Avkastningen föreslås med beaktande av ovanstående i sammandrag fördelat enligt följande:

BIDRAG:

Social verksamhet (kapitel 44510)	3.260.000 euro
Miljöverksamhet (kapitel 44520)	450.000 euro
Ungdomsarbete (kapitel 51500)	385.000 euro
Idrott (kapitel 51500)	1.575.000 euro
Kulturell verksamhet (kapitel 51600)	1.681.000 euro
Leaderbidrag (kapitel 62390)	169.000 euro
Evenemangsbidrag (kapitel 35000)	100.000 euro
Övriga bidrag (kapitel 35000)	2.125.000 euro
Projektbidrag (kapitel 35000)	790.000 euro
Samhällsutveckling- och sysselsättning (kapitel 35000)	<u>6.555.000 euro</u>
	17.090.000 euro

LÅN OCH INVESTERINGAR:

Geriatrisk klinik (moment 984000)	2.000.000 euro
Övriga lån (kapitel 935000)	<u>1.610.000 euro</u>
	20.700.000 euro

Reformeringen av den legala grunden för användandet av penningautomatmedel som påbörjats under år 2014 kommer att genomföras år 2015. Den ekonomiska utvecklingen är fortsatt svag, vilket gör att samordning av samhällsservicen fortsatt är ett prioriterat område. Detta ska ske i samverkan med andra offentliga organ, näringslivet samt tredje sektorn. Landskapsregeringen avser därför att även år 2015 avsätta en del av penningautomatmedlen för samhällsutvecklings- och sysselsättningsprojekt som är till gagn för hela det åländska samhället.

Fördelningen sker på basis av inkomna ansökningar, varvid beaktas framförallt verksamhetens natur, samhällsintresset av verksamheten, antalet medlemmar och deras aktivitet, frivilliginsatsernas andel av verksamheten och möjligheter att i samverkan med samhällsinsatser möta aktuella behov. Sedan fördelningsrådet på basis av ansökningar har lagt fram ett fördelningsförslag fattas beslut om fördelning av lån och bidrag till särskilda mottagare eller för särskilda ändamål. I fördelningsbesluten prioriterar landskapsregeringen förnyelse, jämställdhet, hållbar utveckling och demokrati. Därutöver kommer vid fördelningen av anslaget läggas extra vikt vid projekt som är innovativa, utvecklar samhället, främjar medborgarnas hälsa samt är miljöförbättrande.

Viktiga samhällsinvesteringar kan finansieras med penningautomatmedel.

För att uppnå jämställdhetsmålet vid beviljande av penningautomatmedel så att fördelningen ska ske på jämlika villkor inbegärs uppgifter om fördelning av kvinnor och/eller män eller flickor och/eller pojkar gällande medlemmar och/eller aktiviteter. Utvärdering av målet möjliggörs genom att kartlägga och följa upp hur fördelningen av beviljade medel ser ut ur ett genusperspektiv.

Genom de anslag som budgeteras under detta kapitel främjas de ideella förening-

arnas verksamheter som inte naturligt hänför sig till något annat budgetkapitel som finansieras med penningautomatmedel men som har sådan verksamhet som faller inom ramen för fördelningen av penningautomatmedel. Därtill understöds investeringar och projekt som gynnar de verksamheter för vilka penningautomatmedel beviljas och som främjar penningautomatföreningens verksamhet. Under momentet avsätts även medel för medfinansieringen av aktiviteter inom Leader-programmet. Under år 2014 reserverades 87.000 euro under moment 44.20.50, då LBU-programmet inte var klart, dessa överförs nu till moment 62390.

Se även kapitel 445, 515, moment 62390, 935000 och 984000 samt LF (1993:56) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet.

35000**Penningautomatmedel (R)**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-1 413 729	-4 210 000	-3 015 000
- tidigare års anslag	-535 518		
- PAF-netto	-288 733	-7 085 000	-6 555 000
Anslag netto	-2 237 980	-11 295 000	-9 570 000

(44.20.50, 44.20.51, 44.20.52, 44.20.69)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 9.570.000 euro. Anslaget har beräknats enligt följande fördelning

- 2.125.000 euro, vilket avser bidrag ur penningautomatmedel för ideella föreningar och organisationer vilka inte hänför sig till sociala, miljö-, kultur-, ungdoms- eller idrottssektorn samt penningautomatmedel till landskapsregeringens disposition
- 790.000 euro att utges som bidrag för aktivitetsfrämjande och sysselsättningskapande projekt eller andra investeringar som faller inom ramen för principer för fördelning av penningautomatmedel i enlighet med LL (1966:10, 3 §) om lotterier
- 100.000 euro att utges som stöd för evenemang. Evenemangsbidrag kan komma ifråga till ideella föreningar eller annan juridisk person som inte utgör företag. Syftet med evenemangsbidrag är att främja satsningar på nya eller befintliga evenemang under ett uppbyggnads- eller utvecklingsskede, som har positiv effekt på besöksnäringen samt
- 6.555.000 euro för samhällsutvecklings- och sysselsättningsprojekt. Då det åländska samhället står inför en utmaning med ett minskat ekonomiskt utrymme krävs en större insats för att hitta effektiva arbetssätt som samordnas med övrig offentlig förvaltning, näringsliv och tredje sektorn samt att skapa sysselsättning. För anslaget närmare fördelning se bilaga 1.

400**SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE****410****ÖVRIGA SOCIALA UPPGIFTER (45.10)**

I kapitlet ingår anslag för understöd för familjepolitiska förmåner samt tryggheten av skälig utkomst.

41010 Övriga sociala uppgifter, överföringar (F)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. öb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-10 270 426	-10 503 000	-10 665 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-10 270 426	-10 503 000	-10 665 000

(45.10.50, 45.10.52, 45.10.53, 45.10.54, 45.10.56, 45.10.57)

Föreslås ett anslag om 10.665.000 euro att utges som bostadsbidrag, moderskapsunderstöd, barnbidrag, utkomstskydd för personer med diagnosen fibromyalgi, underhållsstöd samt stöd för tolkningstjänst för funktionshindrade.

Utgifter

Anslaget har beräknats enligt följande ungefärliga fördelning:

Bostadsbidrag

För bostadsbidrag som enligt LL (1975:63) om tillämpning av lagen om bostadsbidrag beviljas enligt i riket gällande grunder, föreslås ett anslag om 1.500.000 euro. Även administrativa kostnader för handläggande av bostadsbidragsärenden kan påföras momentet.

År	Antal mottagare i medeltal som regelbundet får bostadsbidrag	Regelbundet bostadsbidrag i medeltal i euro per månad
2009	273	258
2010	325	282
2011	315	254
2012	321	268
2013	352	279
januari - april 2014	374	273

Moderskapsunderstöd

I enlighet med LL (1994:10) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om moderskapsunderstöd föreslås ett anslag om 80.000 euro. Anslaget har beräknats från ett födelsetal om ca 300, fyra internationella adoptioner och fyra tvillingfödslar år 2015 samt en kostnad om 187 euro per moderskapsförpackning. Kostnader för inköp av informationsmaterial kan påföras momentet.

Barnbidrag

Med hänvisning till LL (1994:48, ändring 2008/8, 4 §) om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen föreslås ett anslag om 8.640.000 euro. Även administrativa kostnader för handläggande av barnbidragsärenden kan påföras momentet.

Barnbidrag per kalendermånad är enligt följande:

Barn enligt åldersordning inom familjen	Barnbidrag euro per månad
1:a barnet	110
2:a barnet	143
3:dje barnet	185
4:de barnet	214
5:te och varje följande barn	259
Ensamförsörjartillägg	50

Antalet ensamförsörjare var under år 2013 totalt 522, varav 451 kvinnor och 71 män. Under år 2013 beviljades barnbidrag till 3.251 mottagare, varav 3.029 kvinnor och 222 män.

Utkomstskydd

Föreslås ett anslag om 21.000 euro för att trygga en skälig individuell utkomst för personer med diagnosen fibromyalgi som inte kunde erbjudas yrkesinriktad rehabilitering och således inte kunde komma i åtnjutande av rehabiliteringspenning. Nya utkomstskydd har inte beviljats efter år 2006. Från och med år 2005 får de som idag är utkomstskyddstagare vid uppnådd pensionsålder mellanskillnaden mellan utkomstskyddsbeloppet och det totala ålderspensionsbeloppet från landskapsregeringen.

Underhållsstöd

Med hänvisning till LL (2009:7) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om underhållsstöd föreslås ett anslag om 380.000 euro. Även administrativa kostnader för handläggande av underhållsstödsärenden kan påföras momentet. Antalet mottagare av underhållsstöd vid utgången av år 2013 var totalt 220, varav 191 kvinnor och 29 män och antalet barn var 298.

Stöd för tolkningstjänster

Med hänvisning till LL (2010:99) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om tolkningstjänst för handikappade personer föreslås ett anslag om 44.000 euro som ersättning för kostnader för tolkningstjänster för personer med funktionsnedsättning. Även administrativa kostnader för handläggande av tolkningsärenden kan påföras momentet.

415

AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER (45.15)

Enligt LL (1993:71) om planering av och landskapsandelar för socialvården ska landskapsregeringen årligen i samband med avgivandet av förslaget till budget anta en plan för ordnandet av socialvården i landskapet under de fem följande kalenderåren (socialvårdsplanen).

Till kommunerna betalas årligen landskapsandel för driftskostnaderna för socialvården enligt kalkylerade grunder. Grunderna för landskapsandelarna är basbelopp enligt åldersgrupp som landskapsregeringen fastställer årligen.

Till kommunerna betalas även särskilda landskapsandelar för vardera specialomsorg, barnskydd och missbrukarvård. De särskilda landskapsandelarna fastställs var för sig med nettodriftskostnaderna på vardera område som grund.

Landskapsandel för anläggningsprojekt som är nödvändiga för ordnandet av socialvård kan på ansökan beviljas kommuner i bosättningsstrukturgrupp 1. Kommunernas ansökningar sammanställs i en projektplan för anläggningsprojekt. Landskapsregeringen fastställer sedan utifrån projektplanen vilka anläggningsprojekt som får inledas under verksamhetsåret.

41500

Understöd för kommunernas sociala tjänster (F)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. tb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-20 493 787	-20 540 000	-20 700 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-20 493 787	-20 540 000	-20 700 000

(45.15.30, 45.15.31, 45.15.34)

Föreslås anslag om 20.700.000 euro. Det föreslagna anslaget är ett förslagsanslag förutom vad gäller anslaget för stödundervisning i svenska som är ett fast anslag.

Utgifter

Med hänvisning till 3 kap. LL (1993:71, ändrad 1998/26, 2007/69) om planering av och landskapsandel för socialvården föreslås ett anslag om 20.650.000 euro.

I enlighet med landskapslag (1993:71) om planering av och landskapsandel för socialvården antar landskapsregeringen årligen en socialvårdsplan som innehåller riktgivande mål och anvisningar till kommunerna för ordnande av socialvården i landskapet under de dem följande åren. Planen antas i januari.

Med hänvisning till 4 kap. LL (1993:71, ändrad 1998/26, 2007/69) om planering av och landskapsandel för socialvården och den preliminära socialvårdsplanen för åren 2015 - 2019 föreslås att nya medel inte upptas för anläggningskostnader för sociala tjänster. Inga nya anläggningsprojekt har meddelats.

För stöd till kommunerna för stödundervisning i svenska för flickor och pojkar inom barnomsorgen med annat modersmål än svenska föreslås ett anslag om 50.000 euro. Understödet fördelas enligt antalet berörda barn i kommunerna och utbetalas efter redovisning vid årets slut.

420 ÖVRIGA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUPPGIFTER (45.30)

42000 Övrig hälso-och sjukvårdsuppgifter

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. tb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-30 548	-33 000	-30 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-30 548	-33 000	-30 000

(45.30.52, 45.30.53)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 30.000 euro för att understöda läkemedelsdistributionen i Kumlinge - Brändöregionen.

Föreslås att budgetmomentet för ersättning för resor i samband med vård i Sverige utgår. Uppgiften kommer att utföras av Ålands hälso- och sjukvård och utbetalningar kommer att ske på samma grunder som tidigare, det vill säga enligt de grunder som Folkpensionsanstalten använder för ersättning av resor inom Fin-

land.

440 NATURVÅRD (45.52)**44000 Naturvård**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. öb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-400	-3 000	-3 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-400	-3 000	-3 000

(45.52.60)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 3.000 euro för ersättande av skador förorsakade av stora rovdjur eller av havs- och kungsörn. Av stora rovdjur har lodjur etablerat sig på Åland medan det är möjligt att varg och björn förekommer sporadiskt. Alla stora rovdjur är enligt Rådets direktiv 92/43/EEG arter av gemenskapsintresse och måste enligt artikel 12 åtnjuta strikt skydd. Havsörn är därtill en särskilt skyddsvärd art enligt LF (1998:113) om naturvård § 1. Eftersom dessa arter anses vara av gemenskapsintresse, bör samhället ersätta skador de förorsakar för enskilda personer. Var och en förutsätts dock vidta rimliga förebyggande åtgärder för att hindra skador. Landskapsregeringen tar för närvarande fram en förvaltningsplan vad gäller lodjur.

445 PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR SOCIAL OCH MILJÖVERKSAMHET (45.25)

Penningautomatmedel för social verksamhet fördelas mellan ett stort antal frivilliga organisationer, år 2014 38 stycken, för deras verksamhet inom social- och hälsovårdssektorn samt till 12 organisationer för deras verksamhet inom miljöområdet.

Anslagen under kapitlet är avsedda att ge grundförutsättningar för en bred och mångfacetterad medborgarverksamhet inom social-, hälsovårds- och miljösektorn. Frivilligverksamheten ska på ett ändamålsenligt sätt komplettera de samhälleliga insatserna med tillvaratagande av kvinnors och mäns samt flickors och pojkars kunskaper, engagemang, initiativ och idealitet samt stöda arbetet för en hållbar utveckling. Särskilt betydelsefull har den ideella verksamheten varit och är fortfarande vid prövningen och utvärderingen av befintliga och nya verksamhetsformer, samt även tillgodoseende av sådana gruppers intresse som annars skulle ha svårt att göra sig hörda. Se även kapitel 35000.

44510 Penningautomatmedel för social verksamhet (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-2 636 790	-3 020 000	-3 260 000
- tidigare års anslag	-41 139		
Anslag netto	-2 677 929	-3 020 000	-3 260 000

(45.25.50)

Utgifter

För understöd för social verksamhet föreslås ett anslag om 3.260.000 euro att beviljas som understöd för verksamhetsstöd till ideella organisationer inom social- och hälsovårdssektorn.

Inom anslaget beviljas medel för upprätthållande av skyddad arbetsverksamhet vid Pelaren och Fixtjänst. Anslaget ska även användas till att fortsatt implementera nya stödtjänster inom kommunernas äldreomsorg, exempelvis projektet "Äldreomsorg på distans" (år två av två), antirökprojektet "Tobakskampen" (år två av fem), fortsatt utvecklingsarbete kopplat till barnskyddsarbetet i landskapet (år två av två) samt en studieplats vid Red Cross United World College.

Inom ramen för anslaget finansieras även en utvidgning av det finansiella ansvaret för Genetisk rådgivning som administreras av Folkhälsan på Åland, förbättrande åtgärder för personer med funktionsnedsättning och äldre samt för åtgärder för att förbättra situationen för personer utan bostad.

44520 Penningautomatmedel för miljöverksamhet (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-300 000	-350 000	-450 000
- tidigare års anslag	-70 000		
Anslag netto	-370 000	-350 000	-450 000

(45.25.53)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 450.000 euro att beviljas som verksamhetsunderstöd till ideella organisationer för miljöverksamhet och arbete för hållbar utveckling. Anslaget används även för finansiering av samarbetet med Åbo Akademi genom Husö biologiska station gällande vattenundersökningar till en omfattning av 85.000 euro per år under perioden 2013 - 2015.

Anslaget kan även användas för landskapsregeringens finansiering av ett projekt med syfte att undersöka havsområdena i Ålands hav, Skärgårdshavet och Finska viken som skulle ge landskapsregeringen ett bra stöd i arbetet med implementeringen av habitatdirektivet och de marina direktiven.

Anslaget kan även användas för projekt som innebär insamling av information och kompetenshöjning på miljöområdet exempelvis för en kommande national-

park under ytan samt för att stöda arbetet med landskapsregeringens hållbarhetsstrategi och en omställning till ett hållbart samhälle. Vid beslut om fördelning ser landskapsregeringen positivt på nya initiativ som stöder arbetet med en omställning av Åland till ett hållbart samhälle.

Anslaget kan även användas till att öka kunnandet om återskapande och bevarande av ängar, lövängar, strandängar och hagar till sådana personer som inte är berättigade till jordbruksstöd.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

I ltl. Axel Jonssons m.fl. budgetmotion nr 11/2014-2015 föreslås att motiveringen till momentet ges ett nytt stycke med följande lydelse: "Anslaget reserveras i första hand för omställning av den åländska bilparken. Regeringen utreder under året erfarenheterna från olika miljöbilsprogram i Europa samt återkommer till lagtinget med en elbilsstrategi för Åland innehållande ett lagförslag om ett åländskt kommunalskatteavdrag vid inköp av el- och hybrid fordon samt förslag på ekonomisk kompensation till kommunerna. Regeringen uppmanar Finlands regering att införa förstärkta incitament för inköp och import av elbilar i främst fordons- och bilbeskattningen på Åland."

Utskottet föreslår att motionen förkastas. Beslutet har tillkommit efter omröstning som utfallit (4-3), varvid beslutet biträdades av ordförande Jörgen Pettersson, viceordförande Mika Nordberg samt ledamöterna Karl-Johan Fogelström och Annette Holmberg-Jansson.

450

VATTENFÖRSÖRJNING OCH VATTENVÅRD (45.54)

45000

Vattenförsörjning och vattenvård

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-100 005	-10 000	-10 000
- tidigare års anslag	-321		
Anslag netto	-100 326	-10 000	-10 000

(45.54.31, 45.54.60)

Utgifter

Föreslås att 10.000 euro anslås för räntegottgörelse för tidigare godkända räntestödslån. Räntegottgörelsen är 4 procent under de åtta första låneåren och 2 procent under de följande åtta låneåren, dock så att låntagarens ränta är minst 2 procent. Anslaget har beräknats utgående från ett ränteläge på 2,5 procent.

Saldot på utestående räntestöds krediter var 1.179.451 euro per 2.7.2014.

Föreslås inget anslag detta år för understöd till samhällenas vatten- och avloppsåtgärder.

460 AVFALLSHANTERING (45.56)**46000 Avfallshantering**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-5 000	0	0
- tidigare års anslag	-70 000		
Anslag netto	-75 000	0	0

(45.56.62)

Utgifter

Med beaktande av tillgängliga anslag från tidigare år föreslås inget anslag. Tidigare års anslag används för sluttäckning av kommunala deponier.

500 UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-OMRÅDE**502 STUDIESTÖD (46.03)****50200 Studiestöd**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	25 856	50 000	50 000
Kostnader:			
- årets anslag	-7 238 092	-7 263 000	-7 450 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-7 212 236	-7 213 000	-7 400 000

(36.03.51, 46.03.50, 46.03.52)

Inkomster

Den beräknade inkomsten av återkrav av studiestöd och av de studielån som landskapet på basen av borgensansvar erlagt till kreditinrättningar uppskattas uppgå till 50.000 euro under år 2015. Se LL om studiestöd (71/2006).

Utgifter

Föreslås ett anslag om 7.450.000 euro under momentet.

Av anslaget avsätts 7.410.000 euro för studiestöd. Enligt en temporär ändring av § 6a i LL om studiestöd (71/2006) ska en indexjustering av studiestödsbeloppen inte ske under läsåren 2013 - 2014, 2014 - 2015 och 2015 - 2016. Antalet studerande som lyfter vuxenstudiepenning ökar.

Studiepenning, högskola	2.819.505 euro
Studiepenning, ej högskola	1.813.968 euro
Vuxenstudiepenning	382.356 euro
Bostadstillägg	2.254.863 euro
Försörjartillägg	<u>139.308 euro</u>
	7.410.000 euro

Föreslås ett anslag om 40.000 euro för kostnader för att täcka studiesociala förmåner för de ålänningar som inte fyllt 17 år och som studerar på gymnasialstadiet utanför Åland. Antalet studerande på gymnasialstadiet utanför Åland har ökat kraftigt under läsåret 2013 - 2014 och därför föreslås ett höjt anslag.

505 **BIBLIOTEKS- OCH ARKIVVERKSAMHET (46.07)**

Mariehamns stadsbibliotek fungerar som centralbibliotek för hela landskapet och uppgifterna specificeras i LF (1987:83) för landskapet Åland, samt genom ett avtal med Mariehamns stad. Avtalet har förnyats under hösten 2014 och ska gälla åren 2015 - 2017.

50510 **Understöd för kommunala bibliotek, författare och översättare (F)**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-621 662	-626 000	-636 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-621 662	-626 000	-636 000

(46.07.30, 46.07.50)

Föreslås ett anslag om 636.000 euro.

Utgifter

Av anslaget föreslås i enlighet med LL (1993:72 och 2007/71) om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet 608.000 euro för landskapsandel för kommunala bibliotek.

Av anslaget föreslås 28.000 euro i enlighet med LL (1985:29) om stöd för litterär verksamhet. Medlen kan användas som stipendier till författare och översättare och fördelas av Ålands kulturdelegation.

510 **ALLMÄN UNGDOMS-, IDROTTS- OCH KULTURVERKSAMHET (46.09)**

Enligt gällande lagstiftning skapar landskapsregeringen och kommunerna gemensamt de allmänna förutsättningarna för ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet som bedrivs av organisationer och föreningar. Verksamheterna stöds genom landskapsandelar till kommunerna.

51000 Ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-746 546	-1 049 000	-1 053 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-746 546	-1 049 000	-1 053 000

(46.09.30, 46.09.31, 46.09.59)

Föreslås ett anslag om 1.053.000 euro. Det föreslagna anslaget är ett förslagsanslag förutom vad gäller anslaget för övriga åtgärder som landskapsregeringen arrangerar eller medverkar i som är ett fast anslag.

Utgifter

Av anslaget föreslås i enlighet med LL (1993:72 och 2007/71) om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet 742.000 euro som landskapsandel för kommunal ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet.

Av anslaget föreslås i enlighet med LL (1993:72 och 2007/71) om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet 282.000 euro som landskapsandel för medborgarinstitutets driftskostnader.

Av anslaget föreslås 29.000 euro för övriga åtgärder som landskapsregeringen arrangerar eller medverkar i.

515 PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR UNGDOMSARBETE OCH IDROTT (46.11)

Enligt LL (1987:86) om ungdomsarbete och Idrottlag (1983:42) för landskapet Åland samt LF (1999:3) om överföring av vissa förvaltningsuppgifter på Ålands idrottsförbund fördelas penningautomatmedel till ungdoms- och idrottsorganisationer. I fördelningsbesluten prioriterar landskapsregeringen fortsättningsvis förnyelse, jämställdhet och demokrati.

Landskapsregeringen lägger stor vikt vid att föreningar som arbetar med barn och ungdomar och som erhåller landskapsbidrag för verksamheten även arbetar aktivt för att motverka användning av alkohol och droger. Detta kan ske både genom främjande och förebyggande arbete. Beträffande idrotten är det Ålands idrottsförbund (Ålands idrott) som ansvarar för uppföljningen av föreningarnas drogförebyggande arbete.

I anslaget för understöd till idrottsorganisationer har även främjande av idrott och motion för personer med funktionsnedsättning beaktats. Medel har också anslags för idrottsanläggningar och redskap. Dessa bidrag kan beviljas till såväl föreningar som kommuner. Under år 2014 har landskapsregeringen i samverkan med Ålands idrott antagit riktlinjer för finansieringen av idrotten.

Beträffande stöd för idrottsanläggningar läggs särskild vikt vid landskapsregeringens program *Ett tillgängligt Åland* som samlar landskapsregeringens planerade åtgärder inom funktionshinderspolitiken.

51500 Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-1 683 000	-1 805 000	-1 910 000
- tidigare års anslag	-23 300		
Anslag netto	-1 706 300	-1 805 000	-1 910 000

(46.11.52, 46.11.53, 46.11.54)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 1.910.000 euro.

Av anslaget föreslås 335.000 euro för ungdomsverksamhet i form av verksamhets- och investeringsstöd.

Av anslaget föreslås 1.575.000 euro för idrottsverksamheten, inklusive kostnader för Ålands idrotts verksamhet, varav 75.000 euro avsätts som bidrag för idrottsanläggningar och -redskap.

516 PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET (46.13)

Penningautomatmedel används för kulturell verksamhet och projekt inom föreningsverksamheten i enlighet med LL (1983:39) om kulturell verksamhet. Prioriteringar och fördelning av medel följer även landskapsregeringens kulturpolitiska program från år 2013. Nyskapande, nya målgrupper, jämställdhet, demokrati och hållbar utveckling beaktas särskilt vid tilldelning av verksamhetsstöd.

Stipendier till enskilda kulturutövare har också beaktats under kapitlet. Stöden fördelas med beaktande av ett rikt kulturliv över hela Åland.

Särskilda åtgärder under år 2015 är

- riktlinjer utarbetas för investeringsbidrag för renoveringar av kulturlokaler. Det är fråga om en utvidgning av bidrag som tidigare endast har gällt ungdomslokaler, så att även hembygdsgrändar och små museer ska kunna komma ifråga. Landskapsregeringens funktionshindersprogram "Ett tillgängligt Åland" ska användas som en viktig utgångspunkt samt
- under förutsättning att lagtinget beviljar tillräckliga medel införs ettåriga stipendier till kulturutövare på professionell nivå. Riktlinjer för dessa stipendier utarbetas.

51600 Penningautomatmedel för kulturell verksamhet (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-1 570 856	-1 473 000	-1 593 000
- tidigare års anslag	-147 533		
Anslag netto	-1 718 389	-1 473 000	-1 593 000

(46.13.50, 46.13.51, 46.13.52, 46.13.53, 46.13.60)

Föreslås ett anslag om 1.593.000 euro.

Av anslaget avsätts 915.000 euro för kulturell verksamhet, projekt samt stipendier. I förslaget har även beaktats ett anslag om ca 40.000 euro för finansiering av föreningars och organisationers behov av renovering av sina lokaler, såsom ungdomslokaler och bygårdar. För momentet ansvarar Ålands kulturdelegation.

För Ålands sjöfartsmuseum avsätts 330.000 euro. 30.000 avser ett digitaliseringsprojekt som gäller gamla foton med sjöfartsmotiv.

För övrig kulturell verksamhet bland annat, film, samarbete med Gävle symfoniorkester samt miljöundervisning avsätts 258.000 euro.

Föreslås i enlighet med LL (2009:54) 90.000 euro för de två bildningsförbundens verksamhet samt medel till landskapsregeringens disposition.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

Utskottet har erfarit att sista meningen i andra stycket: "För momentet ansvarar Ålands kulturdelegation." ska ersättas med följande mening: "Ålands kulturdelegation ansvarar för momentet till denna del."

520

GRUNDSKOLEVÄSENDET (46.15)

I enlighet med bestämmelserna i grundskolelagen (1995:18, ändring 2007/106) för landskapet Åland ankommer ledningen av grundskolornas undervisning och övrig verksamhet på huvudmännen - kommunerna. Landskapsregeringen handhar den allmänna tillsynen och utvecklingen av grundskolan. Landskapsregeringens långsiktiga övergripande uppgift och mål är att

- stärka och utveckla sitt tillsyns- och utvecklingsansvar, bl.a. då det gäller målsättningen att alla elever i grundskolan ska ges möjlighet till en likvärdig allmänbildande utbildning som grund för fortsatta studier på gymnasienivå
- i samråd med kommunerna främja säkerhet och trygghet i lärmiljön, stävja barns och ungdomars ökade ohälsa och skapa beredskap för åtgärder som förebygger depression, stress och ångest liksom missbruk av alkohol och övriga droger
- i samråd med kommunerna främja entreprenörskap och främja kreativa arbetssätt i undervisningen samt
- i samråd med kommunerna främja utvecklingen av den digitala kompetensen, nätbaserade arbetssätt och metoder samt öppna digitala läresurser.

I anslutning till landskapsregeringens allmänna tillsyns- och utvecklingsansvar för grundskolan avser landskapsregeringen under år 2015 lägga tonvikt vid

- en fortsatt satsning på kompetenshöjande åtgärder inom ett nätbaserat lärande och IKT-stödda arbetsmetoder, ökad mediekompetens, trygghet på nätet samt öppna läresurser
- att fortsätta utarbetandet av ett digitalt läromedel för samhällskunskap
- att verka för gemensamma studieadministrativa system i skolorna
- att stöda speciellt små, perifera skolor så att de med hjälp av bl.a. ny teknik kan garantera kvalitativ undervisning i elevernas närmiljö
- att fortsätta arbetet för att minska skillnaderna i pojkars och flickors läsning samt lyfta betydelsen av goda läsvanor och -strategier för att nå framgång både i skolan och senare i livet
- att stöda kommunerna i arbetet med att utveckla en välmående, inkluderande skola

- en översyn av läroplanens avsnitt om mål och målformuleringar samt timfördelning samt
- inleda arbetet med att kartlägga behovet av förändringar i aktuell lagstiftning som rör grundskolans verksamhetsområde.

52000

Grundskoleväsendet (F)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-12 310 469	-12 100 000	-12 310 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-12 310 469	-12 100 000	-12 310 000

(46.15.30, 46.15.32, 46.15.34)

Föreslås anslag om 12.310.000 euro.

Utgifter

Av anslaget föreslås 12.050.000 euro avsett för betalning av landskapsandel för grundskolornas driftsutgifter.

Hösten 2014 är antalet grundskolor 22 (22) och antalet elever 2.854 (2.856).

Grundskolelever höstterminen 2014

	Totalt	Kön		Stadium	
		Flickor	Pojkar	Lågstadiet	Högstadiet
Totalt	2854	1353	1501	1 909	945
Allmän undervisning	2721	1	1	1 850	871
Anpassad specialundervisning		308	413		
- Över hälften av undervisningen sker inom allmänundervisningen	61	26	35	14	47
- Minst hälften av undervisningen sker inom specialundervisningen	54	15	39	33	21
Träningsundervisning	18	4	14	12	6

Enligt uppgifter i befolkningsregistret och enligt ÅSUB:s prognoser beräknas kommuninvånarna i åldersgruppen 6-15 år fortsättningsvis minska i någon mån. Storleken på minskningen är beroende av en fortsatt inflyttning. Enligt bestämmelserna i LL (1993:73, ändring 2007/71) om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet erhåller kommunerna landskapsandel för sina driftskostnader för grundskolan enligt landskapsandelsprocenterna 20 - 80. Kommunerna, förutom de i bosättningsstrukturgrupp 1, kan inte erhålla en särskild landskapsandel för anläggningsprojekt, utan landskapsandelen ska täcka såväl drifts- som anläggningskostnader.

Landskapsandelen bestäms enligt kalkylerade grunder och utgående från basbelopp per kommuninvånare i åldersgruppen 6 - 15 år. Det preliminära basbeloppet är 9.738,45 (9.556,42) euro. För en elev inom träningsundervisningen är det preliminära basbeloppet 27.751,20 (27.232,49) euro.

Under år 2015 beräknas inget grundskole- eller biblioteksprojekt vara aktuellt i kommuner som tillhör bosättningsstrukturgrupp 1, varför inget anslag föreslås.

Av anslaget föreslås högst 260.000 euro att användas som understöd till kommunerna för sådan extra stödundervisning i svenska för elever som flyttat till landskapet från andra länder och regioner som kommunerna anordnar i stöd av 17 § grundskolelagen (1995:18) för landskapet Åland.

560 EUROPEISKA UNIONEN – SOCIALFONDEN (46.20)

För det nya EU-delfinansierade programmet 2014-2020 se kapitel 621.

56000 Europeiska Unionen - socialfonden

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	1 003 781	32 000	0
Kostnader:			
- årets anslag	0	-64 000	0
- tidigare års anslag	-19 743		
Anslag netto	984 038	-32 000	0

(36.20.46, 46.20.41, 46.20.46)

Föreslås detta år inget anslag.

600 NÄRINGSÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

610 NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE (47.03)

Se kapitel motiveringen i verksamhetsdelen.

61000 Näringslivets främjande (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-466 930	-2 562 000	-1 707 000
- tidigare års anslag	-319 419		
- PAF-netto		0	200 000
Anslag netto	-786 349	-2 562 000	-1 507 000

(47.03.41, 47.03.42, 47.03.43, 47.03.46, 47.03.48, 47.03.62)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 1.707.000 euro, varav 200.000 euro finansieras ur penningautomatmedel.

Turismens främjande

Turismstrategin 2012 - 2022 är riktgivande för landskapsregeringens arbete med att främja besöksnäringen. Tillsammans med Visit Åland r.f. och Ålands näringsliv r.f. kommer landskapsregeringen samordna arbetet genom de årliga handlingsplanerna och en revidering av utvalda delar av turismstrategin.

En stor del av finansieringen för att främja besöksnäringen avsätts till destinationsmarknadsföring, som genomförs av Visit Åland r.f. (VÅ). I uppgiften ingår

förutom varumärkesstärkande marknadsföringsaktiviteter på prioriterade huvudmarknader, pressbearbetning samt turistinformationsservice lokalt på Åland. Landskapsregeringen noterar att näringen bör ta ett större ansvar för den säljdrivande marknadsföringen via egna marknadsföringsaktiviteter.

Utöver destinationsmarknadsföringen kommer destinationsutvecklingen de närmaste åren att ligga i fokus för VÅ:s arbete. Landskapsregeringen noterar att de säljande aktörerna bör ta ett större ansvar för tjänste- och produktutvecklingen och att en del av finansieringen därför ska gå till att samla näringen och främja utvecklingen av destinationen. VÅ bör även utreda möjligheterna att i framtiden delfinansiera destinationsutvecklingsarbetet genom EU-program. Framgång ligger i ett nära samarbete landskapsregeringen, näringen, företagarföreningarna och VÅ emellan.

Den professionella bedömningen samt uppföljningen av marknadsförings- och utvecklingsinsatserna står VÅ för. VÅ bör tillämpa landskapsregeringens riktlinjer för offentlig upphandling.

För år 2015 upprättas ett avtal med VÅ för marknadsföringen och utvecklingen av destinationen. Föreslås att landskapsregeringen reserverar penningautomatmedel om 1.000.000 euro för finansieringen under moment 35000.

Tillväxt och digital utveckling

Av anslaget föreslås att 200.000 euro, kan användas av Tillväxtrådet och Samordningsgruppen, för seminarier, gemensamma utvecklingsprojekt, undersökningar, information eller andra aktiviteter som gynnar destinationsutvecklingen, tillväxten samt företagsverksamheten på Åland i en riktning mot digitalisering, modernisering och internationalisering. Föreslås att landskapsregeringen reserverar penningautomatmedel för finansieringen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster. Se även avsnittet om tillväxt och utveckling i allmänna motiveringen rörande ”Team Åland – En kraftsamling för tillväxt och inflyttning”.

Skärgårdsutveckling

Av anslaget föreslås 35.000 euro för bidrag till drift av Skärgårdsnämnden. Reglementet revideras för att bättre motsvara verksamheten. Avsikten är att lägga tonvikten på utveckling av företag och arbetsplatser i skärgården i samarbete med bl.a. landsbygdsutvecklaren och Företagsam Skärgård r.f.

Nationellt företagsstöd

Av anslaget föreslås 1.200.000 euro för bidrag till nationellt företagsstöd som ett komplement till insatserna som delfinansieras från EU och genomförs inom ramen för Operativprogram för Åland 2014 - 2020 med finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden perioden 2014 – 2020. Nationellt företagsstöd beviljas inom ramen för av landskapsregeringen fastställda stödordningar och principer, vilka baseras på EU:s gällande regelverk om statligt stöd, näringsstödsdrag för landskapet Åland LL (2008:110), LL (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti.

Landskapsregeringen avser att prioritera åtgärder som ökar företagets export av tjänster och varor, internationalisering samt åtgärder som stöder en året-runt detaljhandelsverksamhet i skärgården. Detta görs genom bidrag för företagets internationalisering, nationella investeringsbidrag, finansieringsstöd för detaljhandeln i skärgården, stöd till nya skärgårdsföretag samt ersättning av socialskyddsavgifter för vissa privata arbetsgivare i skärgården. Under hösten 2014 revideras landskapsregeringens principer för företagsstöd delvis beroende på nya EU-regler

för perioden 2014 - 2020 och avsikten är att minska de direkta bidragen till förmån för andra finansieringsformer.

Räntestöd

Av anslaget föreslås 2.000 euro för räntestöd för företags investeringar. Saldo i augusti 2014 för utestående räntestödskrediter var 81.973 euro.

Av anslaget föreslås 20.000 euro för räntestöd för Finnvera Abp:s lån till åländska företag.

Finnvera Abp är ett statsägt specialfinansieringsbolag som erbjuder riskfinansiering samt utvecklingstjänster för små och medelstora företag, främjar export och företagets internationalisering samt befrämjar regionalpolitiska åtgärder. Landskapsregeringen och Finnvera Abp ingick i augusti 2014 ett samarbetsavtal som en direkt fortsättning på det tidigare ikraftvarande samarbetsavtalet.

Landskapsregeringen betalar räntestöd för gamla, ikraftvarande lån. Räntestödet gäller främst minilån, företagarlån till kvinnor samt investeringslån. Nya räntestödslån beviljas inte via Finnvera Abp varför budgetanslaget gradvis kommer att sjunka.

Per augusti 2014 var saldot på utestående räntestödskrediter 516.000 euro. Antalet åländska företag med aktiva räntestödskrediter eller garantier från Finnvera Abp uppgår till totalt 45 st.

Internationella utvecklingsprojekt

Under momentet föreslås att 250.000 euro avsätts för landskapsregeringens andel i den nationella finansieringen av bl.a. Interreg projekt. Anslagen från detta moment tilldelas åländska projekt i Interreg-programmet Central Baltic Programme 2014 - 2020. Momentet kan även användas för andra eventuella projekt av internationell karaktär eller för enbart nationellt finansierade utvecklingsprojekt på Åland.

Anslaget föreslås även kunna användas som nationell medfinansiering till åländska företag som deltar i europeiska program såsom Eurostars. Finansiering kan beviljas om 50 % dock högst 200.000 euro av de faktiska kostnader som sökanden har och som inte har annan finansiering.

Finansiering till företag beviljas i enlighet med kommissionens förordning (EU) nr 1407/2014 om tillämpning av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse.

615

FRÄMJANDE AV LIVSMEDELSPRODUKTION (47.15)

Utvecklande av konkurrenskraften genom att utveckla effektiviteten, kvalitets-tänkandet samtidigt som naturtillgångarna utnyttjas hållbart kräver en hög kunskapsnivå för att lyckas. I detta sammanhang är rådgivningen och kunskapsutveckling genom rådgivning och projekt mycket viktiga varför landskapsregeringen finansierar produktionsrådgivning och försöksverksamhet inom de olika produktionsinriktningarna.

Genomförande av investeringar är avgörande för utvecklande av konkurrenskraften och möjligheten till hållbar produktion inom lantbruket. Som ett komplement till åtgärderna inom ramen för landsbygdsutvecklingsprogrammet under kapitel 623 genomförs ett nationellt strukturstöd inriktat på räntestöd riktat till investeringar och nyetablerade jordbruksföretag.

61500

Främjande av livsmedelsproduktion

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. th	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-1 572 840	-2 185 000	-905 000
- tidigare års anslag	-18 685		
- PAF-netto		805 000	805 000
Anslag netto	-1 591 525	-1 380 000	-100 000

(47.15.42, 47.15.43, 47.15.44, 47.15.46)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 905.000 euro, varav 805.000 euro finansieras ur penningautomatmedel.

Rådgivning

Av anslaget föreslås ett nettoanslag om 805.000 euro. Anslaget används till att finansiera rådgivningen och försöksverksamheten vid Ålands hushållningssällskap r.f. Föreslås att landskapsregeringen reserverar penningautomatmedel för finansieringen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster.

År 2012 överlät Ålands landskapsregering försöksverksamheten vid Ålands försöksstation till Ålands hushållningssällskap r.f. Målsättningen med överlåtelsen var att utveckla försöksverksamheten med en starkare koppling till näringen och ett bättre utnyttjande av de kompetensbyggande insatserna inom näringen genom en tätare koppling till rådgivningsverksamheten. Under år 2014 skedde ytterligare en samordning då avtalen gällande rådgivningen till primärrådgivningsorganisationerna samordnades med avtalet om försöksverksamheten för att ytterligare tydliggöra målsättningarna om en tät koppling mellan rådgivning och försöksverksamhet samt för att skapa möjligheter för effektivare utnyttjande av de kompetensbyggande resurserna inom näringen. Avtalet gäller fram till och med år 2016.

Rådgivnings- och försöksverksamhetsavtalet delar de övergripande målsättningarna för livsmedelsproduktionen och lantbruket, d.v.s. fokus på en ekonomisk, smart och hållbar utveckling på landsbygden. Den främsta prioriteringen är att bidra till skapande av konkurrenskraftiga landsbygdsföretag som producerar råvaror av rätt kvalitet till den lokala livsmedelsindustrin och livsmedel till konsumenter.

En del av anslaget avsätts till ersättning av hyra och arrende till Ålands landskapsregering för de byggnader, utrustning, maskiner och mark som används inom försöksverksamheten, se moment 60010.

Räntestöd

Av anslaget föreslås 90.000 euro för att finansiera räntestödet för årets beviljningsfullmakt om lån med räntestöd om 1.000.000 euro och tidigare års beviljade räntestödslån. Målsättningen är att räntestödet medverkar till en mer rationell och effektiv jordbruksproduktion i landskapet.

Räntestöd kan beviljas för lån vid produktionsinvesteringar i byggnader, för visst lösöre och för inköp av bebyggd lantbruksfastighet. Räntestöd i samband med in-

vesteringar är ett komplement till investeringsstödet till jordbruket inom ramen för landsbygdsutvecklingsprogrammet under moment 62300. Lån för inköp av hela fastigheter är främst aktuellt i samband med generationsväxlingar i enlighet med åtgärden startstöd till unga odlare inom ramen för landsbygdsutvecklingsprogrammet under moment 63300.

En fortsatt anpassningsprocess och strukturrationalisering efter EU-medlemskapet medför att investeringsviljan fortsättningsvis är hög. Ett fullt utnyttjande av bevillningsfullmakten beräknas enligt dagens ränteläge medföra nominell kostnad för landskapet om ca. 200.000 euro under en femtonårsperiod. Lånen förmedlas av kreditinstitut på Åland och räntestödet varierar med marknadsräntorna och är maximalt 4 %.

Unionens statstödsregler har reformerats och landskapsregeringen ska ha ett nytt system för räntestödslån till år 2015 som ska anmälas till Europeiska kommissionen i enlighet med de nya statstödsreglerna för jordbrukssektorn.

Räntestöd lån till lantbruk	Kostnad år 2015	Kostnad år 2016	Beräknad åter- stående nominell kostnad vid ett ränteläge om 4,8 %	Beräknad återstå- ende kostnad vid ett ränteläge om 6 % eller högre
Lån utgivna åren 1997 – 2014 (ca 7,3 milj)	110.000	160.000	1.500.000	2.100.000
Lån utgivna år 2015 (1,0 milj)	10.000	35.000	200.000	300.000
Summa	120.000	195.000	1.700.000	2.400.000

Inget anslag för nationellt investeringsstöd föreslås upptaget under år 2015. För finansiering av investeringar inom lantbruket hänvisas till landsbygdsutvecklingsprogrammet för perioden 2014 - 2020 under moment 62300.

Skördeskador

Av anslaget föreslås 10.000 euro för finansiering av räntestöd för lån beviljade med anledning av skördeskador i enlighet med LL (1980:44) om räntestödslån vid skördeskador. Räntestöd på lån utgår i syfte att lindra de likviditetsproblem odlaren riskerar till följd av minskade intäkter från den skörd som drabbats av skördeskada. Lån kan beviljas sådana gårdar där det konstaterats skördeskador som uppstått oberoende av odlaren i oskördad gröda till följd av onormalt ogynnsamma väderförhållanden.

Föreslås att det under år 2015 får beviljas nya räntestödslån om sammanlagt högst 300.000 euro. Räntestödet betalas som ett fast räntestöd om maximalt 5 % i högst 5 år. Låntagarens ränta uppgår dock alltid till minst 1 %. Skulle lånets totala ränta och låntagarens ränta sjunka under 6 % är räntestödet skillnaden mellan totala räntan och låntagarens ränta om 1 %.

Ett fullt utnyttjande av bevillningsfullmakten beräknas enligt dagens ränteläge vålla landskapet kostnader om 30.000 euro under en femårsperiod. Per 11.6.2014 var saldot på utestående räntestöds krediter 41.123,78.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

Utskottet har erfårit att sista stycket under mellanrubriken "Rådgivning" bör ändras så att stycket blir att lyda som följer: "En del av anslaget avsätts till ersättning av hyra och arrende till Ålands landskapsregering för de byggnader, utrustning, maskiner och mark som används inom försöksverksamheten, se moment 60010 och 83000."

61550

Avbytarservice

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-254 977	-112 000	-340 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	-254 977	-112 000	-340 000

(47.15.23-delvis)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 340.000 euro att användas för att säkerställa de åtaganden och kostnader föranledda av lagtingets beslut rörande landskapsregeringens lagförslag om privatisering av avbytarservicen (LF 14/2013-2014). Anslaget avser utgifter för ersättning till privat avbytarservice samt vikariehjälp i enlighet med regelverket. Se även moment 61550 i verksamhetsdelen.

621

EUROPEISKA UNIONEN – ERUF OCH ESF, 2014 - 2020 (47.04)

Landskapsregeringen har den 13 maj 2014 godkänt förslag till Operativprogram för Åland 2014 - 2020 med finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF). Programmet heter *Entreprenörskap och kompetens*. Europeiska kommissionen förväntas besluta om programmet under senhösten år 2014.

Strukturfondsmedlen för det operativa programmet på Åland 2014 - 2020 uppgår till totalt 4.995.000 euro, fördelat på 2.322.538 euro från ERUF och 2.672.962 euro från ESF. Programmet omfattar hela Åland och målgruppen är företag, föreningar och offentliga aktörer. Programmets tekniska stöd budgeteras i helhet via socialfonden. Av programmets finansiering föreslås 30 procent avsättas till offentligt riskkapital.

Den övergripande målsättningen för programmet är att utveckla kunskapen och förbättra kompetensen inom arbetslivet, öka sysselsättningen, produktiviteten och innovationskapaciteten. Målet är att förnya och diversifiera det åländska näringslivet och att bidra till ett välutbildat, jämställt och aktivt inkluderande samhälle. Strategin är att skapa förutsättningar för och stöda innovationer och kompetens i företag och organisationer på Åland för att få näringslivet att växa smart och hållbart. Fokus läggs på långsiktighet, samverkan på olika plan, kapitalförsörjning i tidiga faser av företagets livscykel och kompetensförsörjning.

Ett förverkligande av dessa mål förväntas ge en hög sysselsättningsgrad, god skattekraft, konkurrenskraftiga företag och en långsiktigt hållbar tillväxt som gör det möjligt att behålla den åländska välfärden på en fortsatt hög nivå.

Finansieringsramen:

ERUF OCH ESF	Finansieringsram 2014 - 2020	Budgeterat 2014	Förslag 2015	Återstod
Landskapsregeringen:s finansieringsandel	4.995.000	675.000	714.000	3.606.000
ERUF:s finansieringsandel	2.322.538	351.000	332.000	1.639.538
ESF:s finansieringsandel	2.672.962	324.000	382.000	1.966.962
Sammanlagt	9.990.500	1.350.000	1.428.000	7.212.500

62100

Europeiska unionen – ERUF och ESF, 2014 - 2020 (R-EU)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Förslag 2015
Intäkter	0	675 000	714 000
Kostnader:			
- årets anslag	0	-1 350 000	-1 428 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	0	-675 000	-714 000

(37.04.40, 37.04.45, 47.04.40, 47.04.45)

Inkomster

Föreslås en inkomst om 714.000 euro.

Av inkomsten föreslås att 332.000 euro upptas, vilket motsvarar finansieringsramen för år 2015 för Operativprogram för Åland 2014 - 2020 med finansiering från ERUF.

Av inkomsten föreslås att 382.000 euro upptas, vilket motsvarar finansieringsramen för år 2015 för Operativprogram för Åland 2014 - 2020 med finansiering från ESF.

Utgifter

Förslås ett anslag om 1.428.000 euro.

Av anslaget föreslås 664.000 euro för genomförande av programmet delfinansierat av ERUF motsvarande finansieringsramen för år 2015.

Operativprogrammet som delfinansieras av regionalfonden förverkligas genom det prioriterade området *Entreprenörskap och innovation* som har två investeringsprioriteringar

- främja företagsinvesteringar inom innovation och forskning samt
- stöd av små och medelstora företags förmåga att inleda tillväxt- och innovationsarbete.

De huvudsakliga målgrupperna för åtgärderna är SMF företag, nyetablerade teknologiföretag samt teknikintensiva eller innovativa små tjänsteföretag vilka har potential att utvecklas till internationella tillväxtföretag, högskolor/universitet, intresse- och branschorganisationer samt offentliga aktörer. Programmet genomförs med projektstöd till offentliga organ och organisationer samt genom offentligt riskkapital till företag.

Av anslaget föreslås 764.000 euro för genomförandet av programmet delfinansi-

erat av ESF motsvarande finansieringsramen för år 2015.

Det prioriterade området som delfinansieras av socialfonden kallas *Delaktighet och kompetens* och har fyra investeringsprioriteter:

- minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden
- minskad risk för marginalisering
- uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften samt
- flexibla och relevanta utbildningssystem.

Huvudsakliga målgrupper är anställda inom företag och organisationer, personer som riskerar att marginaliseras och arbetslösa. Programmet genomförs i form av projektstöd.

Under momentet upptas även anslag för tekniskt stöd som finansierar administration, information, uppföljning, övervakning och utvärdering.

623

EUROPEISKA UNIONEN – PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING, EJFLU, 2014 – 2020 (47.16)

Övergripande målsättning för landsbygdsutvecklingsprogrammet för perioden 2014 - 2020 är att bidra till en hållbar ekonomisk och smart utveckling på landsbygden och till att utveckla och diversifiera det till landsbygden kopplade näringslivet. Programmet ska dessutom bidra till att stärka och utveckla de redan goda natur- och miljöförhållandena samt stärka landskapets attraktivitet som samhälle. Programmets främsta prioritering är att säkerställa en tillräcklig primärproduktion och på så sätt se till att det finns råvaror till livsmedelsindustrin och livsmedel för konsumenterna. Detta bör bygga på ett konkurrenskraftigt och hållbart jordbruk. Programmet genomför 11 åtgärder och 15 underåtgärder för att nå dessa mål utgående från 5 av unionens 6 prioriteringsområden för landsbygdsutvecklingsarbetet.

Implementeringen av landsbygdsutvecklingsprogrammet för perioden 2014 - 2020 kommer på grund av det försenade beslutsfattandet inom EU-institutionerna att starta först år 2015. Under år 2014 har landskapets åtaganden gällande åtgärderna jordbrukets miljöersättning samt kompensationsbidraget enligt landsbygdsutvecklingsprogrammet för perioden 2007 - 2013 förlängts i enlighet med kommissionens förordning om övergångsåtgärder. Åtgärderna finansieras dock ur programbudgeten för landsbygdsprogrammet för perioden 2014 - 2020.

Finansieringsramen:

EJFLU	Finansieringsram 2014-2020	Budgeterat 2014	Förslag 2015	Återstod
Landskapets finansieringsandel	34.744.000	4.262.000	5.080.000	25.402.000
EU:s del	20.709.000	2.600.000	3.018.000	15.091.000
Total programbudget	55.453.000	6.862.000	8.098.000	40.493.000
Nationell tilläggsfinansiering	2.564.000	138.000*	404.000	2.022.000
Totalt inklusive nationell tilläggsfinansiering	58.017.000	7.000.000	8.502.000	42.515.000

*138.000 euro utgörs av s.k. nationella top-ups. Det är finansiering för åtgärder från programperioden 2007 - 2013 som inte ingår i det nya programmet 2014 - 2020 men som budgeterades och finansierades av landskapets budget under år 2014. Det är en del av övergångsarrangemanget när föregående periods miljö- och LFA-stödsregler förlängdes att gälla under år 2014 med anledning av fördröjningen i beslutsprocessen gällande regelverket för den nya programperioden.

62300

Europeiska Unionen – EJFLU, 2014 – 2020 (R-EU)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	0	3 400 000	3 018 000
Kostnader:			
- årets anslag	0	-7 800 000	-8 407 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	0	-4 400 000	-5 389 000

(37.16.40, 37.16.47, 47.16.40, 47.16.47)

Inkomster

Föreslås en inkomst om 3.018.000 euro. Under momentet upptas anslag som överförs till landskapsregeringen från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) för finansiering av landsbygdens utvecklingsprogram 2014-2020.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 8.407.000 euro.

Av anslaget föreslås ett anslag om 8.228.000 euro för landskapets andel och EU:s andel av finansieringen av de 11 åtgärderna och 15 underåtgärderna inom landsbygdsutvecklingsprogrammet för perioden 2014 - 2020. De finansiellt mest omfattande åtgärderna utgörs av kompensationsbidraget, stöd för miljö- och klimatvänligt jordbruk, stöd för ekologisk produktion samt investeringsstöd till jordbruket. Ytterligare finansieras åtgärderna investeringsstöd till livsmedelsindustrin, startstöd till unga odlare samt rådgivning och kunskapsöverföring inom jordbruket. I momentet ingår också finansieringen av den nationellt finansierade husdjursförhöjningen inom kompensationsbidraget. Inom ramen för momentet finansieras också programmets tekniska stöd.

I anslaget ingår även 179.000 euro för finansiering av EU:s andel av genomförandet av Leader-dimensionen samt för genomförande av Leader-projekt. Anslaget består av medel från jordbruksfonden (EJFLU) för Åland. Leader-dimensionen ska medverka till att utveckla landsbygden och även fungera som ett instrument till att samordna gräsrotterna till samarbete kring projekt, bl.a. miljömässiga projekt. Landskapets finansieringsandel för Leader-dimensionen upptas under moment 62390.

62390

Leaderfinansiering med penningautomatmedel (R-EU)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	0	-169 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	0	0	-169 000

Momentet nytt. Se även moment 62300.

 Utgifter

Föreslås ett anslag om 169.000 euro ur penningautomatmedel för landskapets finansieringsandel av genomförandet av Leader-dimensionen samt för genomförande av Leader-projekt. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att 87.000 euro som i budgeten för år 2014 ingick under moment 35000 (44.20.50) har överförts till föreliggande moment.

625 EUROPEISKA UNIONEN – EUROPEISKA HAVS- OCH FISKERIFONDEN, EHFF, 2014 – 2020 (47.25)

Arbetet med regelverken för programperioden 2014 - 2020 försenades och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) trädde ikraft i juni 2014. Det operativa programmet kommer att skickas till kommissionen under hösten 2014 och implementeringen av programmet kan troligen inledas i början av år 2015. Liksom nuvarande programperiod tillåts endast ett program per medlemsstat, varför den åländska delen av programmet ingår i det program som gäller för landet som helhet. Enligt uppgifter från Europeiska kommissionen erhåller Finland 39,4 miljoner för fiskeriprogrammet och liksom tidigare programperioder tilldelas Åland 8,62 %. Landskapets medfinansiering är 50 %. I enlighet med fondsförordningen kan det operativa programmet nu även innefatta vissa åtgärder inom ramen för den integrerade havspolitikerna samt övervakning och kontroll för att främja genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken. Dessa delar kommer troligen att implementeras på Åland, men då fördelningen mellan riket och Åland avseende EU-medel för dessa delar ännu inte är överenskommen återkommer landskapsregeringen till detta i en tilläggsbudget.

Den preliminära finansieringsramen för det operativa programmet inom ramen för Europeiska havs- och fiskerifonden kan sammanfattas enligt nedanstående tabell:

EHFF	Finansieringsram 2014-2020	Budgeterat År 2014	Förslag 2015	Återstod
Landskapsregeringen:s finansieringsandel	3.395.000	485.000	485.000	2.425.000
EU:s finansieringsandel	3.395.000	485.000	485.000	2.425.000
Sammanlagt	6.790.000	970.000	970.000	4.850.000

62500 Europeiska Unionen – EHFF, 2014 -2020 (R-EU)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	0	485 000	485 000
Kostnader:			
- årets anslag	0	-970 000	-970 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	0	-485 000	-485 000

(37.25.40, 47.25.40)

 Inkomster

Föreslås ett anslag om 485.000 euro för intäkterna från EHFF som medfinansiering av det operativa programmet inom ramen för vilket stöd beviljas för programperioden 2014 - 2020.

 Utgifter

Föreslås ett anslag om 970.000 euro för den totala offentliga finansieringen av det operativa programmet inom ramen för vilket stöd beviljas för programperioden 2014 - 2020. EU:s andel och landskapets andel utgör 50 procent vardera.

Under momentet upptas även anslag för tekniskt stöd. Tekniskt stöd kan inkludera kostnader för administration, uppföljning och övervakning av programmet, informationsinsatser samt löpande utvärdering och utredningar.

631 EUROPEISKA UNIONEN – REGIONALA UTVECKLINGSFONDEN, 2007 - 2013 (47.05)

Strukturfondsmedlen för det operativa programmet för Europeiska regionala utvecklingsfonden på Åland 2007 - 2013 (ERUF) uppgår till 3.125.000 euro. Programmet omfattar hela Åland och målgruppen är företag, föreningar och offentliga aktörer.

Syftet med programmet är att stärka ekonomins tillväxtpotential och produktivitet. Inom ramen för programmet finns möjligheter att söka finansiering för projekt som berör något av följande områden: entreprenörsanda, innovationer inom små- och medelstora företag (SME) och experimentering, nya finansiella lösningar och företagskuvöser, energieffektivitet, förnyelsebar energi, tillämpad forskning och teknikutveckling eller inom utveckling av informations- och kommunikationsteknik (IKT).

Programmets finansieringsram kan sammanfattas enligt nedanstående tabell:

ERUF	Finansieringsram	Budgeterat 2007 - 2013	Förslag 2015	Återstod
Landskapsregeringen:s finansieringsandel	3.125.552	3.025.552 1)	0	0
EU:s finansieringsandel	3.125.552	3.125.552	0	0
Sammanlagt	6.251.104	6.151.104	0	0

1) Beloppet minskat till följd av annan offentlig finansiering.

63100 Europeiska unionen - ERUF, 2007 – 2013 (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	1 029 493	0	0
Kostnader:			
- årets anslag	-1 081 860	0	0
- tidigare års anslag	-396 008		
Anslag netto	-448 375	0	0

(37.05.47, 47.05.42, 47.05.47)

 Inkomster

Under momentet föreslås inget anslag då hela finansieringsandelen för programmet redan har budgeterats in.

Utgifter

Under momentet föreslås inget anslag. Under år 2013 budgeterades den återstående delen av landskapets och EU:s finansieringsandel för Ålands operativa program för den Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007 - 2013. Under momentet ingår även anslag för tekniskt stöd.

633 EUROPEISKA UNIONEN – PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING, 2007 - 2013 (47.17)

Ålands landskapsregering har under perioden 2007 - 2013 genomfört program för landsbygdens utveckling. Programperioden har avslutats och landskapsregeringen har utformat ett nytt landsbygdsutvecklingsprogram för perioden 2014 - 2020 enligt Rådets och Europaparlamentets förslag till förordning om stöd till landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Alla medel ingående i programbudgeten har budgeterats i landskapets budget fram till år 2013. Programmets oanvända medel kan nyttjas till och med år 2015.

63310 Europeiska Unionen – EJFLU, 2007 – 2013 (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	2 209 770	0	0
Kostnader:			
- årets anslag	-7 103 592	-250 000	0
- tidigare års anslag	-693 584		
Anslag netto	-5 587 405	-250 000	0

(37.17.46, 47.17.42, 47.17.43, 47.17.44, 47.17.46, 47.17.47, 47.17.48, 47.17.60, 47.17.65)

Inkomster

Föreslås att inget anslag budgeteras för år 2015 på grund av att hela summan för programperioden 2007 - 2013 redan har budgeterats.

Utgifter

Föreslås att inget anslag budgeteras för år 2015 på grund av att hela summan, båda avseende landskapets och EU:s finansieringsandel för axel 1- 4, för programperioden 2007 - 2013 redan har budgeterats.

EU:s andel av kostnaderna utgör 50 procent. Landskapets delfinansiering av det tekniska stödet upptas under momentet. Se även moment 60010 samt 63100.

635 EUROPEISKA UNIONEN – STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERISEKTORN, 2007 – 2013 (47.26)

Det operativa programmet för fiskerinäringen på Åland för programperioden 2007 - 2013 utgör grund för beviljande av stöd från Europeiska fiskerifonden (EFF).

Det operativa programmet innehåller fem åtgärdslinjer

- yrkes och binäringsfiske
- vattenbruk samt beredning, saluföring och handel
- gemensamma och kollektiva åtgärder
- hållbar utveckling av fiskeområden (KAG) samt
- tekniskt stöd.

Den övergripande målsättningen är att förbättra lönsamheten och trygga återväxt och generationsväxling inom branschen som grund för ett optimalt, mångsidigt och hållbart nyttjande av landskapets fiskevatten och fiskresurser. Investeringar och åtgärder avsedda att befrämja nytänkande och utveckling av branschen prioriteras.

Samtliga projekt ska avslutas under år 2015 och alla kostnader från projekten ska vara redovisade senast den 31.12.2015.

Det operativa programmets finansieringsram kan sammanfattas enligt nedanstående tabell:

EFF	Finansieringsram 2007 - 2013	Budgeterat	Förslag 2015	Återstod
Landskapsregeringen:s finansieringsandel	3.400.000	3.400.000	0	0
EU:s finansieringsandel	3.400.000	3.400.000	0	0
Sammanlagt	6.800.000	6.800.000	0	0

63500

Europeiska Unionen – EFF, 2007 – 2013, (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. tb.	Budget 2015
Intäkter	1 515 000	0	0
Kostnader:			
- årets anslag	0	0	0
- tidigare års anslag	-299 332		
Anslag netto	1 215 668	0	0

(37.26.46, 47.26.41, 47.26.46)

Inkomster

Föreslås inget anslag för intäkterna från Europeiska fiskerifonden för perioden 2007 - 2013, eftersom hela programbudgeten har upptagits i tidigare års anslag.

Utgifter

Föreslås inget anslag för landskapets andel eller Europeiska fiskerifondens medfinansiering av strukturprogrammet för perioden 2007 - 2013, eftersom hela programbudgeten har upptagits i tidigare års anslag.

640 FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET (47.21)**64000 Främjande av skogsbruket (R)**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-69 220	-178 000	-183 000
- tidigare års anslag	-107 036		
Anslag netto	-176 256	-178 000	-183 000

(47.21.40, 47.21.41-delvis)

Föreslås ett anslag om 183.000 euro.

Utgifter

Av anslaget föreslås 18.000 euro avsett för Ålands skogsvårdsförening r.f. för ersättning av de intäktsbortfall och extra kostnader som uppstår i skärgårdskommunerna i enlighet med LL (2001:51, 20 §) om Ålands skogsvårdsförening.

Föreslås, med beaktande av tillgängliga medel från tidigare år, ett anslag om 165.000 euro för stöd i enlighet med LL och LF (1998:84 och 1998:87) om stöd för skogsbruksåtgärder eller i enlighet med ändringar av denna lagstiftning. Se även motsvarande anslag i verksamhetsdelen, moment 64000.

Eftersom EU:s riktlinjer för statligt stöd till skogsbruk föranleder en ändring av LL om stöd för skogsbruksåtgärder är nivån på budgetanslaget osäker i detta skede. En ändrad lagstiftning kan även komma att påverka andra budgetmoment vid skogsbruksbyrån.

Anslaget får även användas till förhandsfinansiering av röjning och med stöd av LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning gottskrivs inkomster motsvarande förhandsfinansieringen. Anslaget kan vidare användas för förhandsfinansiering av åtgärder som landskapsregeringen tvingas vidta enligt LL (1998:83, 18 §) om skogsvård.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

Utskottet har erfarit att anslaget ska vara ett reservationsanslag. Utskottet föreslår att momentet ändras i enlighet med detta.

650 JAKT- OCH VILTVÅRD (47.22)**65000 Jakt- och viltvård (R)**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-980	-102 000	-89 000
- tidigare års anslag	-86 867		
Anslag netto	-87 847	-102 000	-89 000

(47.22.04, 47.22.40)

Föreslås ett anslag om 89.000 euro.

 Utgifter

I anslaget ingår ca 68.000 euro i stöd till jaktvårdsföreningarnas ordinarie verksamhet. Dessa ska fördelas rättvist i förhållande till antalet medlemmar i föreningen samt föreningens aktivitet. Målsättningen med skytteverksamheten bör vara att den är självfinansierande.

Av anslaget kan ett stöd till Ålands jakt- och fiskemuseum beviljas på basen av redovisade kostnader för jaktvårdsföreningarnas och landskapsregeringens möten, kurser och informationstillfällen vid museet samt särskilda evenemang med anknytning till jakt, dock inte för kostnader som hänför sig till museets ordinarie verksamhet.

Föreslås att landskapsregeringen reserverar 20.000 euro ur penningautomatmedel för särskilda viltvårdsprojekt, se moment 35000.

Av anslaget föreslås ett anslag om 21.000 euro främst för bidrag för förebyggande åtgärder vid yrkesmässigt bedrivna odling, men även ersättande av hjortdjurskadorna på yrkesmässigt bedrivna odlingar eller skogsplanteringar. Bidraget beviljas endast i de fall jakt är tillåten på området och att jakt bedrivs aktivt inom områdets närhet under ordinarie jakttid. Bidraget avser dessutom viss försöksverksamhet för förhindrande av hjortdjurskadorna samt kostnader för tillvaratagande av fallvilt enligt jaktlagen (1985:31, 70, 73 §§) för landskapet Åland. Närmare regler för beviljande av bidrag anges i landskapsregeringens fastställda riktlinjer.

Anslaget kan även användas för hjortdjursinventeringar och forskningsprojekt kring hjortdjur.

Anslaget avses över tid delvis motsvara inkomsterna från hjortdjurslicenser och försålt fallvilt.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

I ltl. Tony Asumaas budgetmotion m.fl. nr 47/2014-2015 föreslås att anslaget ökas med 15.000 euro och att motiveringen kompletteras med följande stycke: "Landskapet inför en rovdjurspremie på vildsvin från och med den 1.1.2015 i enlighet med jaktlagens 56 §".

Den åländska topografin och geografin i kombination med vildsvinens särskilda egenskaper och de jaktvapen som ska användas leder till svårigheter att bedriva effektiv jakt på desamma. Om en vildsvinsstam etablerar sig kommer det att vara mycket svårt att bli av med den. En vildsvinsstam riskerar att kraftigt öka samtidigt som dess skador i trafik, lantbruk, trädgårdar och golfbanor riskerar öka i motsvarande mån. Kostnaderna för dessa skador kan komma att bli enorma. Utskottet betonar att Åland inte har råd att riskera dessa kostnader och fastslår därmed att vildsvin inte hör hemma på Åland. Landskapsregeringen bör analysera situationen och i brådskande ordning mobilisera att alla tänkbara åtgärder vidtas i syfte att hindra en vildsvinsstam att etablera sig på Åland. I den händelse av att landskapsregeringen går in för premie på vildsvin bör denna utbetalas inom ramen för befintligt anslag. Utskottet föreslår att motionen förkastas. Beslutet har tillkommit efter omröstning som utfallit (4-2), varvid beslutet biträdades av ordförande Jörgen Pettersson, viceordförande Mika Nordberg samt ledamöterna Karl-Johan Fogelström och Annette Holmberg-Jansson.

670 FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN (47.24)**67000 Främjande av fiskerinäringen**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-123 030	-151 000	-151 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto		50 000	50 000
Anslag netto	-123 030	-101 000	-101 000

(47.24.40, 47.24.43, 47.24.44, 47.24.49)

Föreslås ett anslag om 151.000 euro.

Utgifter

Av anslaget föreslås 50.000 euro för ersättning till yrkesfiskare för skador inom fiskeriverksamheten. Ersättning beviljas enligt bestämmelserna i rikslagstiftningen om fiskeriförsäkringar (FFS 331/58) som även tillämpas på Åland. Detta stödssystem kommer att avslutas efter året och ett nytt stödssystem ska utarbetas. Landskapsregeringen utreder för närvarande utformningen av det nya systemet. Anslaget avser ersättning för skador uppkomna under år 2014. Anslaget får även användas för utredningsändamål.

Av anslaget föreslås 1.000 euro för landskapsunderstöd till fond för fiskeriförsäkringar med hänvisning till lagen (FFS 331/58, 13 §) om fiskeriförsäkringar.

Av anslaget föreslås 50.000 euro för att befrämja uppsamling av fjällfisk och skötströmming i skärgård och glesbygd enligt av landskapsregeringen fastställda riktlinjer samt åtgärder för att rationalisera hanteringen av fångsten i fiskehamnar och fisklandningsplatser i avsikt att förbättra fiskens kvalitet samt verksamhetens lönsamhet.

Av anslaget föreslås ett nettoanslag för rådgivningsverksamhet och information till fiskerinäringsföretagen som tillhandahålls av branschorganisationer i enlighet med gällande ramavtal med Ålands hushållningssällskap r.f. för primärnäringsrådgivningen på Åland. Föreslås att landskapsregeringen reserverar 50.000 euro ur penningautomatmedel för finansieringen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster. Administrationen av avtalet sker i samarbete mellan jordbruks- och fiskeribyran. Anslag för den övriga rådgivningen inom ramen för avtalet budgeteras under momentet 61500.

700 INFRASTRUKTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**715 FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION (43.25)**

Målsättningarna för bostadspolitiken är att verka för en god tillgång på ändamålsenliga bostäder för olika målgrupper och i olika regioner samt skapa förutsättningar för ett bostadsbestånd som medger ett livslångt och hälsosamt boende. Föreslås att understöd för främjande av bostadsproduktionen ges för samma åtgärder som tidigare år.

Anskaffning av ägarbostäder stöds enbart via landskapsborgen för en del av bostadslånet. Stödet för produktion av hyresbostäder sker genom räntestöd med förmånliga villkor samt via landskapsborgen. Det befintliga bostadsbeståndets upprätthållande stöds genom inkomstprövade reparationsbidrag som främst beviljas sjuk- och ålderspensionärer. Åt hushåll vars bostäder drabbats av sanitära olägenheter såsom fuktskador, mögel, ohyra och liknande företeelser kan också understöd beviljas. Stöd för att främja tillgängligheten i befintligt bostadsbestånd ges för installation av hiss i flervåningshus samt för avlägsnande av andra rörelsehinder och förbättringar av boendemiljö. Klimatåtagandena för att därigenom minska miljöpåverkan stöds genom bidrag för installation av solfångare, solceller och små vindkraftverk. Vidare stöds energieffektivisering i flerbostadsfastigheter genom bidrag för uppgradering av styr- och reglerteknik.

Understöd och specialåtgärder för låntagare med ekonomiska svårigheter ges för betalning av räntor för landskapsbelånade hyreshus som har betydande ekonomiska svårigheter samt för att täcka kreditförluster förorsakade av låntagare med landskapsbelånad ägarbostad där låntagaren blivit permanent insolvent.

71500 Främjande av bostadsproduktion (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-304	-20 000	-145 000
- tidigare års anslag	-109 314		
Anslag netto	-109 618	-20 000	-145 000

(43.25.61, 43.25.62, 43.25.64)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 145.000 euro för i kapitel motiveringen nämnda understöd, vilket fördelas enligt

- bostadsreparationer ca 40 %
- energieffektiviserings- och kvalitetshöjande åtgärder i bostadshus ca 45 % och
- specialåtgärder gällande låntagare med ekonomiska svårigheter ca 15 %.

Vidare föreslås att anslagen får användas för att täcka eventuella åtaganden för de borgensförbindelser för ägarbostäder som utges under moment 71510.

71510 Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (F)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-67 724	-100 000	-200 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-67 724	-100 000	-200 000

(43.25.67)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 200.000 euro för beviljande av räntestöd och landskapsborgen med stöd av LL (199:40) om bostadsproduktion.

För närvarande betalas räntestöd först då låntagarens bruttoränta överstiger 3,5 % för ägarbostäder och 2,0 eller 2,5 % för hyresbostäder. Den kalkylerade kostnaden för utelöpande räntestödslån är beräknad med en genomsnittlig bruttoränta för låntagaren om 2,5 %. Nya räntestöd till ägarbostäder beviljas inte från och med budgetåret 2013 annat än genom bostadssparsystemet (BSP).

Landskapsborgen får ställas för anskaffning av ägarbostäder och hyresbostäder i enlighet med LL (1999:40) om bostadsproduktion och av landskapsregeringen särskilt fastställda villkor.

För produktion av hyresbostäder föreslås att räntestödslån för högst 7.500.000 euro får beviljas såsom tidigare. För att stöda installation av hiss i befintliga flervåningshus kan räntestöd beviljas i kombination med ett bidrag som kan beviljas under moment 71500. Genom landskapslagen (1972:50) om räntestöd till kommuner för anskaffande av områden för bostadsproduktion kan räntestödslån beviljas. Föreslås en fullmakt om beviljande av räntestöd på lån om högst 500.000 euro.

Den framtida kostnadsbelastningen utgående från existerande räntestödsförbindelser framgår ur tabellen nedan. I tabellens sista kolumn framgår kostnaden enligt det sämsta möjliga scenariot, d.v.s. ett sådant ränteläge då högsta möjliga räntestöd betalas.

Tabell över beräknade kostnader för räntestödslånen.

	Lånesaldo 31.8. 2014 (m euro)	Kostnad år 2015 (euro)	Beräknad återstående nominell kostnad vid ett ränteläge om 3 %, (euro)	Beräknad återstående nominell kostnad vid ett ränteläge över 6 %, (euro)
Bostadssparlån	5,3	-	-	700.000
Ägarbostäder	12,3	-	-	1.500.000
Hyresbostäder	39,6	200.000	8.500.000	29.000.000
Summa	57,2	200.000	8.500.000	31.200.000

747 ÖVRIG TRAFIK (48.10)

74700 Understöd för övrig trafik

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-2 909 140	-3 253 000	-3 292 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-2 909 140	-3 253 000	-3 292 000

(48.10.40, 48.10.45)

Föreslås ett anslag om 3.292.000 euro.

 Utgifter

Föreslås ett anslag om 1.342.000 euro för upprätthållandet av trafik under år 2015 på flyglinjen Mariehamn-Stockholm/Arlanda. Kostnaden har beräknats enligt gällande avtal som går ut den 29 februari 2016. Under år 2015 kommer befintligt avtal att utvärderas och ny upphandling utföras.

Passagerarutvecklingen framgår ur nedanstående tabell.

År	antal pass	snitt/tur
2006	6.419	9,3
2007	9.771	10,8
2008	10.623	11,7
2009	10.266	11,6
2010	11.496	13,6
2011	14.070	16,0
2012	13.241	14,9
2013	15.307	15,4

Föreslås ett anslag om 1.950.000 euro för upprätthållande av kollektivtrafik under år 2015 enligt gällande avtal, vilka motsvarar 826.000 km under året.

Nuvarande stödsystem för den regionala kollektivtrafiken är upprättade enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 (s.k. trafikavtalsförordningen) och går ut den 31 december 2015. Från och med 1 januari 2016 måste en ny tilldelning eller upphandling av trafiken träda i kraft enligt det meddelande landskapsregeringen lämnar till EU under december 2014.

Målsättningen är att ett lagförslag till kollektivtrafiklag tas fram som uppfyller EU-reglering så att lagen kan tas i bruk från den 1 januari 2016. Målsättningen är att under år 2015 ta fram ett gemensamt zon- och betalningssystem för bussbiljetter där även stadstrafiken innefattas.

751 KOSTNADER FÖR SJÖTRAFIK (48.20)

75100 Understöd för varutransporter i skärgården

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-312 974	-325 000	-316 000
- tidigare års anslag	0		
Anslag netto	-312 974	-325 000	-316 000

(48.20.40)

 Utgifter

Föreslås ett anslag om 316.000 euro för upprätthållandet av transportlinjer i skärgården år 2015 enligt fyra upphandlade transportavtal. Avtalen går ut 31 december 2017 och gäller följande linjer:

- Linje 1: Kökars kombinerade mjölk- och färskvarubil
- Linje 2: Sottunga tankbil för mjölk

Linje 3: Brändö-Kumlunge färskvarubil samt
 Linje 4: Varutransporter från fasta Åland och Åbo till skärgården.

760 KOSTNADER FÖR VÄGHÅLLNING (48.30)

76000 Landskapsunderstöd för byggande och förbättrande av kommunalvägar

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	0	0
- tidigare års anslag	-87 859		
Anslag netto	-87 859	0	0

(48.30.30)

Föreslås inget anslag för landskapsunderstöd för byggande och förbättrande av kommunalvägar.

8 MYNDIGHETER

850 HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND (46.55)

85000 Högskolan på Åland

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-78 730	-84 000	-84 000
- tidigare års anslag	-1 427		
Anslag netto	-80 157	-84 000	-84 000

(46.55.20-delvis)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 84.000 euro för vissa studiesociala förmåner och stipendier. Anslaget ingår i nettoanslaget för högskolans verksamhetskostnader men redovisas i överföringsdelen till följd av arten på kostnaderna. Se även moment 85000 i verksamhetsdelen.

860 ÅLANDS ARBETSMARKNADS- OCH STUDIESERVICEMYNDIGHET
(47.30)

86050 Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. tñ	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-3 268 071	-4 237 500	-4 834 000
- tidigare års anslag	-212 009		
- PAF-netto		370 000	360 000
Anslag netto	-3 480 080	-3 867 500	-4 474 000

(47.30.50, 47.30.52, 47.30.54-delvis)

Utgifter

Föreslås ett anslag 4.834.000 euro, varav 360.000 euro föreslås finansieras med penningautomatmedel.

Av anslaget föreslås 4.100.000 euro för arbetslöshetsersättningar. Ur landskapets medel erläggs grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd i enlighet med LL (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Stödbeloppen justeras årligen enligt index. Anslaget har i övrigt beräknats utgående från att arbetslösheten under år 2015 fortsättningsvis kommer att ligga på en relativt hög nivå och att antalet stödberättigade därmed kommer att vara stort.

För specialutgifter för arbetskraftsservicen föreslås 30.000 euro. Anslaget kan användas för att täcka kostnader för utredande av arbets- och utbildningsförutsättningar eller lämplighet för yrke och för specialarrangemang på arbetsplatsen för personer med nedsatt arbetsförmåga (ÅFS 2006:8, 37 §). Kostnaderna ersätts enligt samma grunder som i riket (FFS 2010:1073, 28 §).

Anslaget kan också användas för att vid behov erbjuda kunder särskilt stöd och handledningsinsatser på arbetsplatsen.

Av anslaget föreslås ett nettoanslag om 980.000 euro för genomförande av sysselsättningsfrämjande åtgärder. 276.000 euro av anslaget redovisas i verksamhetsdelen.

Under momentet upptas anslag för de sysselsättningsfrämjande åtgärder som faller inom ramen för Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighets verksamhetsområde i enlighet med LL (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Anslaget används för stödiriktade åtgärder för arbetslösa arbetssökande och täcker kostnader för bland annat sysselsättningsstöd. Sysselsättningsstöd är en individuell åtgärd som kan beviljas för anställning, arbetspraktik, läroavtalsutbildning, deltidsarbete och start av företagsverksamhet. Stödet betalas till arbetsgivaren om det är fråga om anställning, annars direkt till personen.

Från anslaget bekostas också projektinriktade åtgärder. Ams bedriver projekt som är inriktade på särskilda kategorier av arbetslösa med svag ställning på arbetsmarknaden. Projekten upphandlas av externa huvudmän. En upphandling av två sådana projekt, Byggreturen och Katapult, har gjorts för perioden 2013 - 2015. Föreslås att landskapsregeringen reserverar penningautomatmedel om 360.000

euro för finansieringen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster.

I övrigt upphandlar Ams alltefter behov olika slag av sysselsättningsåtgärder och projekt, exempelvis kurser som är inriktade på jobsökning och vägledning i syfte att förbättra deltagarnas möjligheter att hitta jobb eller utbildningsplats, eller någon alternativ lösning.

Anslaget kan även användas för att skapa möjligheter till individuella lösningar för enskilda genom sysselsättningsfrämjande utbildnings- eller valideringsåtgärder. Det kan handla om upprätthållande eller komplettering av befintlig kompetens, förberedelse för att starta egen verksamhet eller dylikt.

Till deltagarna i projektåtgärder och utbildningar betalas arbetslöshetsförmåner.

En mera detaljerad information om de projekt, åtgärder och stöd som finansieras från momentet finns i den verksamhetsplan med närmare inriktning på arbetsmarknadspolitiken i landskapet som landskapsregeringen antar årligen.

ÖRFÖRDELAD MINSKNING ÖVERFÖRINGSKOSTNADER

889 ÅTERFÖRDA ANSLAG (39.90)

88900 Återförda anslag

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	464 894	100 000	100 000
- tidigare års anslag			
- PAF-netto			
Anslag netto	464 894	100 000	100 000

(39.90.90-utgår, 39.90.95)

I enlighet med de budgeteringsprinciper som har tillämpats t.o.m. år 2014 har ett inkomstanslag för återförda utgiftsrester och reservationsanslag ingått i budgetförslaget (moment 39.90.90). Dessa transaktioner berör dock inte affärsbokföringen varför momentet utgår.

Återbokade bidrag (moment 39.90.95) används för att underlätta avförandet av bidrag som beviljats stötagare men som av olika skäl aldrig utbetalas samt för bidrag som återkrävs. Under momentet föreslås i detta skede en uppskattad minskning av överföringskostnaderna om 100.000 euro. Minskningen har i budgetförslaget styrts till posten övriga överföringskostnader i resultaträkningen, medan kostnadsminskningen i praktiken fördelas ut till de sektorer som bidragets överföringskostnader ursprungligen belastat.

Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter - detaljmotivering

---

890 SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER

890 SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR (39.10)

Enligt självstyrelselagen erhåller landskapet ett avräkningsbelopp som utgör 0,45 % av de i statsbokslutet för respektive år redovisade inkomsterna med undantag för upptagna nya statslån. Under ett budgetår erhåller landskapet ett förskott på avräkningsbeloppet för det pågående året. Därtill slutregleras avräkningen för det föregående året efter att statsbokslutet är fastställt.

Dessutom erhåller landskapet skattegottgörelse om den i landskapet för ett skatteår debiterade inkomst- och förmögenhetsskatten överstiger 0,5 % av motsvarande skatt i hela riket. Skattegottgörelsebeloppet beräknas som den del som överstiger 0,5 % enligt ovanstående. Beloppet kan beräknas först efter att beskattningen för ett skatteår är slutförd, varför det i praktiken är två års eftersläpning i systemet. Det i föreliggande budgetförslag upptagna skattegottgörelsebeloppet hänför sig därför till skatteår 2013.

Nedan visas utvecklingen av avräkningsbeloppet respektive skattegottgörelsen för fyra år. I sammanhanget kan noteras att befolkningsökningen gör att avräkningsbeloppet per invånare ökar mindre än avräkningsbeloppet totalt sett.

	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015
Avräkningsbelopp	205 799 832	207 772 392	212 382 000	221 568 000
Förändring i %		1,0 %	2,2 %	4,3 %
Avräkningsbelopp/invånare	7 258	7 290	7 409	7 674
Förändring i %		0,4 %	1,6 %	3,6 %
Åren 2012 och 2013 avser slutavräkning enligt ÅD:s beslut för respektive år. Åren 2014 och 2015 avser förskott på avräkningsbeloppet enligt ÅD:s beslut för respektive år.				
Skattegottgörelse	17 440 733	9 783 220	5 278 521	6 700 000
Förändring i %		-43,9 %	-46,0 %	26,9 %
Skattegottgörelse/invånare	615	343	184	232
Förändring i %		-44,2 %	-46,4 %	26,0 %
År 2012 avser skattegottgörelse för skatteår 2010, år 2013 för skatteår 2011, år 2014 för skatteår 2012 och år 2015 för skatteår 2013. Uppgifterna för skatteår 2013 är preliminära.				

Under kapitlet upptas även inkomster av lotteriskatt och apoteksavgifter.

89000 Skatter och inkomster av skattenatur

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	230 064 284	229 668 000	239 348 000
Kostnader:			
- årets anslag			
- tidigare års anslag			
- PAF-netto			
Anslag netto	230 064 284	229 668 000	239 348 000

(39.10.90, 39.10.91, 39.10.92, 39.10.93)

Föreslås inkomster om sammanlagt 239.348.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna under momentet har beräknats enligt nedanstående ungefärliga fördelning.

Avräkningsbelopp	221 568 000 euro
Skattegottgörelse	6 700 000 euro
Återbäring av lotteriskatt	10 500 000 euro
Apoteksavgifter	580 000 euro
Sammanlagt	239 348 000 euro

Det förskott landskapet i enlighet med 45 § självstyrelselagen erhåller för år 2015 uppgår enligt Ålandsdelegationens beslut till 221.568.000 euro, vilket belopp föreslås upptaget som inkomst under momentet.

Med hänvisning till 49 § självstyrelselagen föreslås upptaget ett belopp om 6.700.000 euro som uppskattad inkomst av skattegottgörelse för skatteåret 2013. Det slutliga beloppet av skattegottgörelsen blir känt först efter att beskattningen för år 2013 har avslutats.

Den lotteriskatt som riksmyndigheterna uppbär av Ålands Penningautomatförening återbärs till landskapet. År 2015 erhåller landskapet den lotteriskatt som Ålands Penningautomatförening erlägger för verksamheten under år 2014. Med hänvisning till ovanstående föreslås en uppskattad inkomst om 10.500.000 euro under momentet.

Föreslås därtill en inkomst om 580.000 euro för avgifter enligt LL (1947:6, ändr. 2002/44) om apoteksavgift i landskapet Åland.

892 FINANSIELLA POSTER (39.01)**89200 Finansiella poster**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	2 800 050	3 350 000	2 900 000
Kostnader:			
- årets anslag	-53 323	-175 000	-225 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	2 746 728	3 175 000	2 675 000

(46.03.51, 47.03.60, 39.01.91, 39.01.92, 39.01.94, 49.01.90)

Föreslås inkomster om 2.900.000 euro och anslag om 225.000 euro.

Inkomster

Inkomsten har beräknats enligt följande ungefärliga fördelning:

Räntor på lån och premier för landskapsgarantier	900 000 euro
Ränteinkomster av likviditetsplaceringar och räntor på bankkonton	150 000 euro
Dividendinkomster	1 850 000 euro
Sammanlagt	2 900 000 euro

Utgifter

För ränteutgifter m.fl. kostnader för av landskapet upptagna budgetlån och tillfälliga likviditetslån föreslås ett anslag om 15.000 euro. Anslaget avser även räntor och övriga kostnader för regionallån ur Nordiska Investeringsbankens regionallånekvot.

I anslaget ingår därtill 10.000 euro för att resultatmässigt avskryva osäkra kundfordringar enligt god bokföringssed. I den mån landskapet i ett senare skede erhåller betalning för fordringarna kan inkomsten påföras momentet.

Av anslaget föreslås 50.000 euro för ersättande av kreditförluster för landskapsgarantier och lån beviljade på landskapets ansvar. Anslaget avser även landskapets andel av Finnvera Abp:s kreditförluster för lån beviljade enligt ingått avtal.

Föreslås ett anslag om 150.000 euro för räntestöd för studielån, erläggande av borgensansvarsbelopp samt ränteunderstöd i enlighet med LL om studiestöd (2006/71).

89250

Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter	20 000 000	36 000 000	20 700 000
Kostnader:			
- årets anslag			
- tidigare års anslag			
- PAF-netto			
Anslag netto	20 000 000	36 000 000	20 700 000

(34.20.50)

Föreslås en inkomst om 20.700.000 euro.

Inkomster

Med hänvisning till kapitel 350 i överföringsavsnittet föreslås en inkomst om 20.700.000 euro.

893 AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR

89300 Av- och nedskrivningar (F)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	0	-11 860 000
- tidigare års anslag			
- PAF-netto			
Anslag netto	0	0	-11 860 000

Momentet nytt.

Landskapet började tillämpa affärsbokföring år 1998 och har allt sedan dess gjort avskrivningar enligt plan för tillgångar som är underkastade förslitning. Avskrivningar görs därmed på immateriella tillgångar, byggnader och konstruktioner, vägar och annan infrastruktur, transportmedel, arbetsmaskiner samt övriga maskiner och inventarier. Utgående från de budgeteringsprinciper som tillämpats t.o.m. budgeten för år 2014 har däremot planmässiga avskrivningar inte budgeterats.

Avskrivningarna för år 2015 har kalkylerats uppgå till sammanlagt ca 15.500.000 euro. I och med att beloppet för avskrivningarna år 2014 är oklart och redovisningsprinciperna ändras fr.o.m. år 2015 är det totala beloppet av avskrivningarna svårbedömt. Under föreliggande moment upptas avskrivningarna för all landskapets egendom exklusive den egendom som redovisas under fastighetsbyrån, se moment 83000.

894 RESERVER OCH FONDER (44.20 och 44.95)

89410 Löneutjämningsreservering

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	0	-300 000
- tidigare års anslag			
- PAF-netto			
Anslag netto	0	0	-300 000

(44.95.29)

Föreslås ett anslag om 300.000 euro för en löneutjämningsreservering.

.....
Utgifter
 .....

I andra tillägget till budgeten för år 2014 föreslås ett anslag om 200.000 euro för en löneutjämningsreservering i syfte att uppnå jämställda löner. I föreliggande förslag till budget föreslår landskapsregeringen att reserveringen utökas med 300.000 euro. Löneutjämningsreserveringen ska användas till att jämna ut löneskillnader, som upptäcks i samband med att arbetsvärdering och lönekartläggning genomförs och som man konstaterar att behöver rättas till. Resultatet från lönekartläggningen används som underlag. Anslaget är reserverat enbart för det här ändamålet och kan inte delas ut som allmän löneförhöjning eller motsvarande utan är kopplat till genomförd arbetsvärdering och lönekartläggning.

89450

Reservering av penningautomatmedel

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	-10 000 000	0
- tidigare års anslag			
- PAF-netto			
Anslag netto	0	-10 000 000	0

(44.20.88)

Föreslås detta år inget anslag.

Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar - detaljmotivering

---

Översikt över investeringar, lån och övriga finansinvesteringar

	Bokslut 2013	Budget 2014	Förslag 2015
Byggnadsinvesteringar			
951600 Ålands sjöfartsmuseum	769 753	0	0 *)
983000 Ombyggnader och renoveringar	3 722 912	1 600 000	1 200 000
984000 ÅHS byggnadsinvesteringar	3 041 545	500 000	2 500 000
984100 Geriatrisk klinik	118 663	6 600 000	2 000 000 *)
Infrastruktur			
976000 Vågar, broar och korttrutt	7 990 257	9 100 000	9 080 000 **)
Maskiner och utrustning			
953000 Skolfartyg			470 000
974500 Oljeskyddsinvesteringar			700 000 *)
975000 Fartygs- och färjinvesteringar	176 395	250 000	6 200 000
984000 ÅHS investeringar	627 699	2 200 000	1 400 000 **)
985000 Maskinrumssimulator	351 489	100 000	110 000
9540 Basutställning m.m.	42 929	320 000	20 000
Naturskyddsområden			
944000 Naturskyddsområden	11 314	100 000	100 000 **)
Övriga finansinvesteringar och lån			
931000 Övriga finansinvesteringar	83 573	1 950 000	1 750 000 **)
931000 Avkortningar på lån	-2 731 587	-2 650 000	-2 720 000
931080 Övriga lån	192 215	200 000	122 000
935010 Lån ur penningautomatmedel	5 850 000	1 300 000	1 610 000
Sammanlagt	20 247 156	21 570 000	24 542 000

*) Finansierat med penningautomatmedel

***) Delvis finansierat med penningautomatmedel

300 FINANSÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**9340 SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR (44.10)**

Under kapitlet upptas moment av blandad natur.

934000 Övriga finansinvesteringar (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-83 460	-1 950 000	-1 750 000
- tidigare års anslag	-113		
- PAF-netto	83 460	700 000	500 000
Anslag netto	-113	-1 250 000	-1 250 000

(34.10.88, 44.10.88, 44.10.89, 44.95.72)

Inkomster

Landskapsregeringen bemyndigas att sälja aktier till skäligt pris och vad som bedöms ändamålsenligt avseende verksamhetens syfte och ägarförhållanden.

Utgifter

För att öka andelen eget kapital i Kraftnät Åland Ab, hänvisande till lagtingets beslut om landskapsgaranti till säkerhet för lån som Kraftnät Åland Ab upptar (lr.framst. nr 32/2010-2011), avser landskapsregeringen att utöka aktiekapitalet i bolaget med sammanlagt 5.000.000 euro. Föreslås därför ett ytterligare delanslag om 1.250.000 euro, utöver de 3.750.000 euro som upptagits i budgetförslagen för åren 2013 och 2014.

Därtill föreslås ett anslag om 500.000 euro som kan användas dels för överföring till fonden för fritt eget kapital i det bolag vars uppgift är att förverkliga den digitala agendan för Åland, dels för att täcka landskapets andel av en förstärkning av aktiekapitalet i nämnda bolag. Föreslås att landskapsregeringen reserverar penningautomatmedel om 500.000 euro för finansieringen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster. Utgifter som rör den digitala agendan men är förvaltnings specifika bekostas däremot av respektive verksamhet, se moment 39000 Allmänna förvaltningskostnader i verksamhetsdelen.

934080 Övriga lån (F)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter	2 731 587	2 650 000	2 720 000
Kostnader:			
- årets anslag	-192 215	-200 000	-122 000
- tidigare års anslag			
- PAF-netto			
Anslag netto	2 539 373	2 450 000	2 598 000

(49.01.91, 39.20.91)

Inkomster

Som inbetalningar av avkortningar på lån föreslås 2.720.000 euro upptaget under momentet. Även avkortningar på de lån som utgivits ur Nordiska Investeringsbankens regionallånekvot ingår i beloppet.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 122.000 euro för avkortningar av upptagna finansieringslån. Därtill ingår anslag för avkortning av regionallån från Nordiska Investeringsbanken, vilka motsvaras av inbetalningar under föreliggande moment, inkomster ovan.

9350 PENNINGAUTOMATMEDEL (44.20)**935010 Lån ur penningautomatmedel (R)**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	-1 300 000	-1 610 000
- tidigare års anslag	-5 850 000		
- PAF-netto		0	0
Anslag netto	-5 850 000	-1 300 000	-1 610 000

(44.20.86, 44.20.88)

Utgifter

Föreslås ett anslag om 1.610.000 euro att utges som lån för aktivitetsfrämjande och sysselsättningskapande projekt. Lånen kan även utges för socialvårdansläggningar, idrottsanläggningar och liknande projekt. Se även kapitel 350 under överföringar.

Lånen utges åt kommuner och föreningar och sammanslutningar. Nya principer gällande utgivande av lån antogs under hösten 2014 där kravet på att lån till föreningar och sammanslutningar skulle förmedlas via kommun ströks, och istället kommer landskapsregeringen utge lånet och begära betryggande säkerhet för lånet.

Räntan föreslås uppgå till f.n. 1,0 %.

400 SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**9440 NATURVÅRD (45.52)****944000 Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	-100 000	-100 000
- tidigare års anslag	-11 314		
- PAF-netto		100 000	100 000
Anslag netto	-11 314	0	0

(45.52.88)

Utgifter

Föreslås ett nettoanslag för att gå vidare med Natura 2000-programmets förverkligande. I anslaget ingår även kostnader för värdering och andra motsvarande åtgärder. Föreslås att landskapsregeringen reserverar penningautomatmedel om 100.000 euro för finansieringen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster.

500 UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**9516 PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET (46.13)****951600 Utbyggnad av Ålands sjöfartsmuseum (R)**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	0	0
- tidigare års anslag	-769 753		
- PAF-netto		0	0
Anslag netto	-769 753	0	0

(46.13.74)

Föreslås inget anslag.

9530 UTBILDNING EFTER GRUNDSKOLAN (46.17)**953000 Investeringar i skolfartyg (R)**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	0	-470 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	0	0	-470 000

Momentet nytt.

Föreslås ett anslag om 470.000 euro för ombyggnad av brygga och maskinrum.

Utgifter

M/s Michael Sars brygga och maskinrum är i behov av modernisering och uppdatering. Ombyggnaden kommer att göra m/s Michael Sars till ett mer ändamålsenligt, ergonomiskt och tidsenligt fartyg som uppfyller myndigheternas krav på arbetsmiljö ombord samt ett relevant praktik- och undervisningsverktyg för studerande inom teknik och sjöfart.

Ombyggnaden har uppskattats till totalt 470.000 euro. Ombyggnaden sker dels genom inköp av två nya radaranläggningar, dels genom uppgradering av bryggmanöversystemet med tillhörande ombyggnad av maskinrum och maskinkontrollrum. Installation av ett nytt manöversystem kräver vissa ombyggnader av bryggan, bl.a. behövs ett manöverställe på babords sida. Samtidigt som manöversystemet för fartyget uppgraderas till ett elektroniskt system, förutsätts en uppdatering av kontrollrummet. Ombyggnaderna av manöversystemet förutsätter ombyggnad i maskinrummet.

9540 MUSEIBYRÅN (46.60)**954000 Inköp av konst (R)**

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. fb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-8 706	-20 000	-20 000
- tidigare års anslag	-22 075		
- PAF-netto			
Anslag netto	-30 781	-20 000	-20 000

(46.60.71)

Föreslås ett anslag om 20.000 euro.

Utgifter

Anslaget föreslås för att uppfylla målsättningarna för Ålands konstmuseum vad

gäller inköp av konst, som omfattar såväl utövande konstnärer som äldre konst, där särskild uppmärksamhet fäst vid genusperspektiv. Konstinköpen innefattar såväl traditionell bildkonst som modern foto- och videokonst, installationer etc.

Föreslås, med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §), att inkomster av avkastningen av Irene och Halvdan Stenholms donationsfond kan gottskrivas momentet. Avkastningen ska användas för inköp av värdepapper eller konst.

954010 Museibråns övriga investeringar (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	-300 000	0
- tidigare års anslag	-12 148		
- PAF-netto	0	300 000	0
Anslag netto	-12 148	0	0

(46.60.72, 46.60.74)

Föreslås inget anslag detta år.

Utgifter

Den beräknade totalkostnaden om totalt 600.000 euro för en total förnyelse av Ålands museums basutställning är budgeterad under åren 2012 - 2014.

600 NÄRINGSÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

9640 FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET (47.21)

964000 Förhandsfinansiering, lån och övriga investeringar för skogsbruket (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	0	0
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			
Anslag netto	0	0	0

(47.21.83, 47.21.84, 47.21.88)

Utgifter

Föreslås ett nettoanslag för förhandsfinansiering av arbetskostnader vid markberedning i enlighet med LL (1998:84) om stöd för skogsbruksåtgärder.

Anslaget är även avsett för lån i enlighet med LL (1998:84) om skogsbruksåtgärder samt för ersättningar för biotopskydd om särskilda skäl föreligger.

Med stöd av LL (2012:69, 6 §) om landskapets finansförvaltning kan inkomster motsvarande förhandsfinansieringen gottskrivas momentet.

Med hänvisning till från tidigare år tillgängliga medel föreslås detta år inget anslag.

700   INFRASTRUKTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

9745   OLJESKYDD (48.10)

974500   Oljeskyddsinvesteringar (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	0	-700 000
- tidigare års anslag	0		
- PAF-netto			700 000
Anslag netto	0	0	0

(38.10.70, 48.10.70)

Utgifter

Föreslås ett nettoanslag om 700.000 euro för anskaffning och förnyande av oljeskyddsutrustning i enlighet med oljeskyddsplanen för Åland 2014 - 2018. Föreslås att landskapsregeringen reserverar penningautomatmedel för finansieringen. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet gottskrivs med dessa inkomster.

Landskapsregeringen har under året inlämnat en ansökan om ersättning för anskaffning av oljeskyddsutrustning till Oljeskyddsfonden, som delfinansierar anskaffningarna. Ersättningen betalas ut i efterskott och gottskrivs anslaget. Landskapsregeringen återkommer i ett förslag till tilläggsbudget när oljeskyddsfondens beslut om ersättning finns tillgängligt. Se även moment 74500 i verksamhetsdelen.

9750   KOSTNADER FÖR SJÖTRAFIK (48.20)

975000   Fartygs- och färjinvesteringar (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-70 104	-250 000	-6 200 000
- tidigare års anslag	-106 291		
- PAF-netto			
Anslag netto	-176 395	-250 000	-6 200 000

(48.20.70)

Föreslås ett anslag om 6.200.000 euro.

 Utgifter

Skärgården har ett långsiktigt behov av en trygg, förutsägbar och effektiv bas- trafik året om. Landskapets flotta är föråldrad och kan inte möta dagens krav och trafikbehov. Därför har landskapsregeringen projekterat för en ny färja i Utredningen om nytt tonnage, Dnr 2014/2399.

Säkerhet och miljö har stått i fokus vid planeringen, men även driftsekonomi och flexibilitet. Den planerade färjan har god lastkapacitet, god passagerarkomfort och är anpassad för personer med funktionsnedsättningar. Fartygets kapacitet kan anpassas efter säsong och genom modern teknik minimeras driftskostnaderna. Fartyget drivs med LNG som huvudsakligt bränsle, men även dieselolja och biogas kan användas, och senare kan fartyget kompletteras med batteripaket. De prisindikationer som erhållits ligger i ett brett spann med början från 15 miljoner euro. Till detta kommer 2-3 miljoner euro i hamninvesteringar. Då fartyget planeras att i första hand trafikera ett av de kortare färjpassen tas detta i särskilt beaktande i den fortsatta projekteringen.

Under år 2014 byggs en projektorganisation upp, med målsättning att begära in anbud samt teckna kontrakt under år 2015. Byggnadstiden beräknas vara cirka 18 månader från kontraktstecknande. Landskapsregeringen föreslår att en slutlig totalram sätts för fartygsanskaffningen då anbud inkommit.

Landskapsregeringen föreslår ett delanslag om 5.000.000 euro för att teckna kontrakt. Ytterligare anslag för att täcka totalkostnaden avses upptaget i budgetförslagen för åren 2016 och 2017.

De frigående fartygen exklusive m/s Skarven behöver uppgraderas till följd av de nya brandbestämmelserna som träder i kraft år 2015. Beräknad kostnad för uppgraderingen är 1.200.000 euro.

9760 KOSTNADER FÖR VÄGHÅLLNING (48.30)

976000 Infrastrukturinvesteringar (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-3 621 694	-9 100 000	-9 080 000
- tidigare års anslag	-4 368 562		
- PAF-netto		1 100 000	
Anslag netto	-7 990 257	-8 000 000	-9 080 000

(48.30.74, 48.30.77, 48.30.78, 48.30.79)

 Utgifter

Föreslås ett anslag om 9.080.000 euro för att upprätthålla och utveckla trafiknätet samt för underhåll av byggnader. Anslaget används till planering och projektering, investering och beläggningsarbeten samt för mindre trafiksäkerhets- och förbättringsarbeten. Anslaget används även för under tidigare år budgeterade projekt som inte ännu färdigställts och till projekt vars kostnader överstigit de beräk-

nade. Budgeterade anslag från tidigare år kan omfördelas och användas för andra planerade projekt.

Fördelningen av anslag till vägprojekt samt bro- och hamnprojekt fastställs årligen av landskapsregeringen, med syftet att förverkliga tidigare beslut om att färdigställa huvudvägarnas ombyggnad, fortsätta utbyggnaden av gång- och cykelvägnätet samt att grundförbättra och belägga glesbygdsvägarna som en längre tid blivit eftersatta. Medlen används även för reinvesteringar i syfte att upprätthålla befintlig infrastruktur.

Genom en omfördelning avsätts särskilt medel för att delfinansiera Vårdöbron om ca 2.300.000 euro. Medel kommer även att upptas i budgetförslagen för åren 2016 och 2017 för projektet. Anslag om ca 1.080.000 euro avsätts för att påbörja arbetet med att uppdatera broar enligt nya krav. 700.000 euro avsätts för vattenisolering på Färjsundsbron. För beläggning och fräsning av vägar avsätts 3.000.000 euro och för reinvestering, grundförbättring och trafiksäkerhetshöjande åtgärder i vägnätet 2.000.000 euro, vilket är samma nivå som tidigare år.

Landskapsregeringen konstaterar att det i början av oktober 2014 finns, beaktande förslaget till andra tilläggsbudget för år 2014, drygt 2,3 miljoner euro i tillgängliga anslag för utrednings- och planeringsarbetet för korttrutt (moment 48.30.78 i 2014 års budget). Landskapsregeringen föreslår att tidigare anslag kan användas för att fortsätta med de investeringsprojekt som tagits fram i förstudien av korttruttsystemet. Under året är landskapsregeringens målsättningar följande:

Korttrutt till östra Föglö:

- slutföra MKB:n för korttruttsförbindelsen
- arbeta fram och fastställa ett vägplaneförslag utifrån det alternativ till förbindelse som MKB:n visar som miljömässigt bäst samt
- samarbeta med Trafikverket för att uppnå en fastställd farledsplan utifrån det alternativ till förbindelse som MKB:n visar som miljömässigt bäst.

Korttrutt till västra Föglö

- påbörja och om möjligt slutföra MKB:n för korttruttsförbindelsen
- påbörja arbetet med vägplaneförslag utifrån det alternativ till förbindelse som MKB:n visar som miljömässigt bäst samt
- påbörja samarbetet med Trafikverket för att uppnå en fastställd farledsplan utifrån det alternativ till förbindelse som MKB:n visar som miljömässigt bäst.

Fast förbindelse över Prästö Sund

- påbörja och om möjligt slutföra MKB:n för korttruttsförbindelsen
- påbörja arbetet med vägplaneförslag utifrån det alternativ till förbindelse som MKB:n visar som miljömässigt bäst samt
- påbörja samarbetet med Trafikverket för att uppnå en fastställd farledsplan utifrån det alternativ till förbindelse som MKB:n visar som miljömässigt bäst.

FINANS- OCH NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 2/2014-2015

I vtm. Viveka Erikssons m.fl. budgetmotion nr 29/2014-2015 föreslås att det till detaljmotiveringen fogas följande text: "Medlen under momentet ska även användas för att tillsammans med kommunen utarbeta ändamålsenliga trafiklösningar kring landskapsväg 4 norrut som korsar Godby centrum. Planering sker under året och medel för förverkligande anges i budgeten för år 2016."

Utskottet föreslår att motionen förkastas. Beslutet har tillkommit efter omröstning som utfallit (4-2), varvid beslutet biträdades av ordförande Jörgen Pettersson, viceordförande Mika Nordberg samt ledamöterna Karl-Johan Fogelström

och Annette Holmberg-Jansson.

I ltl. Tony Asumaas m.fl. budgetmotion nr 43/2014-2015 föreslås att texten i första stycket i detaljmotiveringen kompletteras med följande text: "En separat gång- och cykelväg från Lemströms kanal till gång- och cykeltunneln i Söderby, Lemland, planeras och projekteras under året."

Utskottet har erfarit att arbetet med planeringen är på gång. Huvudväg nr 3 genom Lemland är tungt trafikerad och förverkligandet av en separat gång- och cykelväg bör därför prioriteras. Utskottet föreslår att motionen förkastas. Beslutet har tillkommit efter omröstning som utfallit (4-2), varvid beslutet biträdades av ordförande Jörgen Pettersson, viceordförande Mika Nordberg samt ledamöterna Karl-Johan Fogelström och Annette Holmberg-Jansson.

8 FRISTÅENDE ENHETER

9830 FASTIGHETSBYRÅN (43.40)

983000 Ombyggnader och renoveringar (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-1 864 187	-1 600 000	-1 200 000
- tidigare års anslag	-1 858 725		
- PAF-netto			
Anslag netto	-3 722 912	-1 600 000	-1 200 000

(33.40.88, 43.40.74, 43.40.75)

Utgifter

Planeringen av lagtingets ombyggnad samt tillbyggnaden av arkivet med ett nytt utrymme under mark kommer att slutföras år 2015. Bygget upphandlas i slutet av år 2015 och kan påbörjas i januari 2016. Under år 2015 behöver inga nya anslag tillföras projektet eftersom planeringskostnaderna och en del av byggnadsarbetena kan finansieras med restanslag från Självstyrelsegårdens ombyggnad. Däremot behövs anslag under år 2016 för att genomföra hela projektet.

Föreslås ett anslag om 1.200.000 euro, varav ca 1.000.000 euro avsätts för grundförbättringen av Ålands museum och ca 200.000 euro för olika smärre projekt inom det planerade underhållet.

Från anslaget finns det också utrymme att påbörja planering av en tillbyggnad av Ålands musikinstitut samt en omlokalisering av högskolans simulatorsystem.

På grund av ändrade redovisningsprinciper har 500.000 euro överförs till verksamhetskostnaderna och beaktas därmed i internhyrorna, se moment 83000 i verksamhetsdelen. Överföringen avser underhållskostnader som tidigare aktiverats i balansräkningen som en anläggningstillgång bokförs fr.o.m. år 2015 som en löpande årlig kostnad. Typen av åtgärd är samma, men sättet på vilket den hantearas i bokföringen ändras.

8 MYNDIGHETER

9840 ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD (45.70)

984000 Hälsa- och sjukvårdsinvesteringar (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. öb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-204 897	-2 700 000	-3 900 000
- tidigare års anslag	-3 464 346		
- PAF-netto		500 000	500 000
Anslag netto	-3 669 244	-2 200 000	-3 400 000

(45.70.70, 45.70.75)

Utgifter

Investeringar totalt

Budgetramen för investeringar är 5,9 miljoner euro, varav 2,5 miljoner euro planeras för ombyggnationer, 2,0 miljoner euro som en rat för om- och nybyggnation av rehabiliterings- och geriatriska klinikers utrymmen som finansieras med PAF-medel, samt 1,4 miljoner euro för övriga investeringar.

Investeringar lösöre

Den tekniska och särskilt den medicintekniska utvecklingen går snabbt. Förutom den tekniska utvecklingen kan utrustning behöva förnyas p.g.a. att servicen inte längre garanteras från leverantören eller att utrustningen slutar fungera på ett tillförlitligt sätt.

Av investeringarna kan nämnas en gemensam kardiologisk ultraljudsapparat till barnavdelningen och hjärtmottagningen, en gemensam urologisk/kirurgisk/ortopedisk ultraljudsapparat till kirurgiska polikliniken, två anestesimaskiner, en mobil röntgenapparat samt ett öronmikroskop till operationsavdelningen. Dessutom planeras byte av eltransformatorer.

ÅHS nyttjar nu en mobil Magnetisk Resonans-enhet (MR) som besöker sjukhuset var tredje veckoslut. Det bör utredas om ÅHS framöver bör ha en fast MR samt investerings- och driftskostnader för en dylik investering. Intill dess utreds behovet av att utöka nuvarande undersökningsfrekvens med MR-utrustning.

De befintliga dialysapparaterna är gamla och behöver bytas ut. I nuvarande lokaler har dialysverksamheten fem platser men avsikten är att det ska finnas nio platser, men tio apparater i de nya lokalerna som planeras till år 2016. Det innebär att totalt tio dialysapparater behöver upphandlas varav fem tas i bruk under år 2015. Kostnaden beräknas till ca 570.000 euro och finansieringen planeras att ske med investeringsanslag från åren 2014 - 2016.

Elektroniska systemstöd för verksamheterna

IT används idag överallt inom ÅHS och antalet system blir successivt allt fler samtidigt som vissa behöver bytas ut för att de inte längre uppfyller de krav som finns dels funktionsmässigt, dels tekniskt. Då ÅHS är en av organisationerna inom Åda ska all IT-utveckling samordnas med övriga parter. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att penningautomatmedel om

500.000 euro reserveras för finansieringen.

Aktuella större projekt är

- byte av personaladministrativt system
- uppgradering av ekonomisystem
- system för upphandling inklusive beställningar och avtalshantering
- byte av lagersystem
- byte av system för läkemedelslager
- byte av intranät
- åtgärder gällande det patientadministrativa systemstödet
- digital diktering
- uppgradering av tandvårdssystemet
- e-tjänster samt
- framtagande av ett system för prissättning för de vårdtjänster som ÅHS erbjuder.

På längre sikt bör ÅHS ha ett generellt ärende- och dokumenthanteringssystem inklusive elektronisk diarieföring. Likaså behöver planeringen av ett elektroniskt arkiv påbörjas inom de närmaste åren.

Investeringsbudget för om- och tillbyggnad om 2,5 miljoner euro.

Enligt den framtagna om- och tillbyggnadsplanen är det ombyggnation av barn- och ungdomsavdelningen samt ombyggnad av en operationssal, så att den uppfyller renhetskraven för ortopedi som står först i prioritet. I samband med ombyggnaden av operationssalen så byts också operationsavdelningens kylsystem för ventilationen. I första tilläggsbudgeten år 2014 reserverades 400.000 för ombyggnaden av operationsutrymmena. För ombyggnationer budgeteras 2,5 miljoner euro.

984100

Byggande av geriatrisk klinik med penningautomatmedel (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. t.b.	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	0	-6 600 000	-2 000 000
- tidigare års anslag	-118 663		
- PAF-netto			
Anslag netto	-118 663	-6 600 000	-2 000 000

(45.70.76)

Utgifter

Investeringsbudget för om- och nybyggnation av rehabiliterings- och geriatriskliniken om 2,0 miljoner euro.

Planeringskommittén för om- och nybyggnation av rehabiliterings- och geriatriskliniken har utsett konstruktör, men till följd av besvär över antagande av anbud för el-planering så har arbetet inte kommit igång. Total budget för byggnationen är 21,2 miljoner euro varav 13 miljoner euro har beviljats under åren 2012-2014. För år 2015 budgeteras ytterligare 2 miljoner euro.

9850 HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND (46.55)

985000 Investeringsutgifter (R)

	Bokslut 2013	Budget 2014 inkl. tb	Budget 2015
Intäkter			
Kostnader:			
- årets anslag	-131 489	-100 000	-110 000
- tidigare års anslag	-220 000		
- PAF-netto			
Anslag netto	-351 489	-100 000	-110 000

(46.55.70)

Föreslås ett anslag om 110.000 euro.

Utgifter

Maskinlaboratoriet

Föreslås att ett ytterligare delanslag om 80.000 euro upptas för att möjliggöra renovering och nyanskaffning av laborieutrustning till Högskolan på Ålands och Ålands gymnasiums gemensamma maskinlaboratorium i f.d. Ålands Sjömansskolas lokaler.

Anslaget är en delsatsning för att successivt modernisera maskinlaboratoriet så att dess utrustning motsvarar ställda miljökrav och utbildningsmässiga krav i STCW-konventionen. Delanslaget avser kostnader för utrustning för ballastvattenhantering, modernisering av kyllaborieutrustning, reparation och utbyte av trasig och omodern mätutrustning samt fortsatt utbyte av korroderade plåtar och kylvattenrör.

Simulatorer

Föreslås ett anslag om 30.000 euro för att, som en del av en flerårig investeringsplan 2015-2019, planera och projektera uppgradering av simulatorer för sjöfartsutbildningarna. I kostnaderna år 2015 ingår bl.a. uppgörande av specifikationer, ritningar samt uppgörande av underlag och genomförande av upphandlingar.

Projektet delas upp i två faser, fas I där navigationssimulator uppförs i ny, mer ändamålsenlig lokal för den examensinriktade utbildningen och fas II där samtliga simulatorer uppförs i gemensamma lokaler vilket möjliggör förbättrat utbud och service till den lokala, nationella och internationella sjöfartsnäringen.

Möjligt utrymme för sjöfartsutbildningarnas simulatorer kan vara f.d. Ålands Sjömansskolas före detta simhall som nu står oanvänd. Under år 2015 behöver en förstudie för hela projektet göras samt projektering av de delar som lyfts till nästföljande budgetår. I förstudien ingår även en analys av Ålands sjösäkerhetscentrums behov av uppgraderade lokaler.

Motiv och målsättningen med en utökad simulatorträning är att generera nya kompetenser till sjöfartsnäringen på Åland, främst inom DP och offshore, för att på så sätt förbättra den lokala sjöfartsnäringens möjligheter att utvecklas. Offshore är en marknad med tillväxt och ökad aktivitet. Offshoremaknaden är redan av betydelse för försäkringsbolags tillväxt och dessa möjliga synergier kan ge det övriga sjöfartsklustret nya marknadsområden. Ökad kommersiell simulatorträning ger den examensinriktade utbildningen tillgång till större kompetens och därmed högre kvalitet.

Landskapsregeringen återkommer med närmare uppgifter om totalomfattningen på de planerade satsningarna. Innan den närmare detaljplaneringen har genomförts kan omfattningen för fas I uppskattas till 1,3 – 1,6 miljoner euro. Omfattningen av fas II, utöver byggnad, är i intervallet 1 – 2 miljoner euro och en betydande del av detta bör göras av externa intressenter.

FINANSIERINGSLÅN

Budgeten inklusive första tillägget respektive förslaget till andra tillägg till budgeten för år 2014, beaktande finansutskottets betänkande över förslaget till andra tilläggsbudget, uppvisar ett ackumulerat budgetunderskott om ca 51,2 miljoner euro.

Enligt föreliggande budgetförslag uppvisar årsbidraget ett överskott om ca 6,8 miljoner euro. Beaktande extra ordinära poster, korrektivposter och balansposter, innefattande investeringar, lån och övriga finansinvesteringar beräknas behovet för att balansera kassaflödet uppgå till ca 16 miljoner euro.

Utgående från den likviditetsplan som har uppgjorts hösten 2014 beräknas likviditeten vara tillräcklig under år 2015. Det bör dock observeras att likviditetsnivån i hög grad är beroende av i vilken takt de planerade investeringarna förverkligas.

Ålands lagtings beslut om antagande av
Budget för landskapet Åland år 2015

Efter att förslag inkommit från landskapsregeringen har lagtinget antagit nedanstående budget för landskapet Åland för år 2015:

		Anslag 2015	Inkomster 2015
VERKSAMHET			
<u>Avdelning 1</u>			
100	LAGTINGET	-3 843 000	1 000
101	LAGTINGET	<u>-1 808 000</u>	<u>0</u>
10100	Lagtinget, verksamhet	-1 808 000	
110	LAGTINGETS KANSLI	<u>-1 639 000</u>	<u>1 000</u>
11100	Lagtingets kansli, verksamhet	-1 389 000	1 000
11130	Lagtingets bibliotek, verksamhet	-30 000	
11150	E-demokrati - utvecklingsprojekt	-220 000	
112	LAGTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER	<u>-101 000</u>	<u>0</u>
11200	Lagtingets övriga utgifter	-6 000	
11210	Lagtingets Östersjösamarbete BSPC, verksamhet	-25 000	
11220	Dispositionsmedel	-70 000	
120	LANDSKAPSREVISIONEN	<u>-210 000</u>	<u>0</u>
12010	Landskapsrevisionen, verksamhet	-210 000	
130	ÅLANDS DELEGATION I NORDISKA RÅDET	<u>-85 000</u>	<u>0</u>
13010	Ålands delegation i Nordiska rådet, verksamhet	-85 000	
<u>Avdelning 2</u>			
200	LANDSKAPSREGERINGEN OCH REGERINGSKANSLIET	-5 976 000	2 827 000
200	LANTRÅDET OCH LANDSKAPSREGERINGENS LEDA-MÖTER	<u>-1 060 000</u>	<u>0</u>
20010	Landskapsregeringen, verksamhet	-990 000	
20020	Dispositionsmedel	-70 000	
210	REGERINGSKANSLIET	<u>-1 726 000</u>	<u>75 000</u>
21010	Regeringskansliet, verksamhet	-1 726 000	75 000

		Anslag 2015	Inkomster 2015
215	KOMMUNIKATIONSVERKSAMHET	<u>-377 000</u>	<u>36 000</u>
21500	Kommunikationsverksamhet	-95 000	
21510	Ålandskontoret i Helsingfors, verksamhet	-210 000	36 000
21520	Ålandskontoret i Stockholm, verksamhet	-72 000	
220	FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN	<u>-75 000</u>	<u>0</u>
22000	Främjande av jämställdheten, verksamhet	-75 000	
225	FRÄMJANDE AV INTEGRATION	<u>-65 000</u>	<u>0</u>
22500	Främjande av integration	-65 000	
230	LAGTINGSVAL	<u>-165 000</u>	<u>0</u>
23000	Lagtingsval	-165 000	
240	BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET	<u>-30 000</u>	<u>2 000</u>
24000	Brand- och räddningsväsendet	-30 000	2 000
250	PERSONALARBETE OCH ARBETSMILJÖ	<u>-544 000</u>	<u>200 000</u>
25000	Utbildning, företagshälsovård, arbetarskydd, personalaktiviteter och personalpolitiska åtgärder	-544 000	200 000
252	SERVICEVERKSAMHET	<u>-312 000</u>	<u>0</u>
25210	Serviceverksamhet	-312 000	
260	LANDSKAPSREGERINGENS ÖVRIGA INKOMSTER OCH UTGIFTER	<u>-372 000</u>	<u>122 000</u>
26000	Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter	-240 000	0
26001	Interreg IVA Central Baltic Programme 2007 - 2013	-42 000	42 000
26002	Interreg Central Baltic Programme 2014 - 2020	-80 000	80 000
26003	Utvecklingsplan för Åland	0	
26004	Ålandsdelegationen	-10 000	
265	KONSUMENTSKYDD	<u>-18 000</u>	<u>0</u>
26500	Konsumentskydd, verksamhet	-18 000	
270	RADIO- OCH TV-VERKSAMHET	<u>-450 000</u>	<u>2 390 000</u>
27000	Radio- och TV-verksamhet	-450 000	2 390 000
280	LAGBEREDNINGEN	<u>-782 000</u>	<u>2 000</u>
28010	Lagberedningen, verksamhet	-782 000	2 000
<u>Avdelning 3</u>			
300	FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-38 923 000	18 615 000
300	ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>-2 475 000</u>	<u>85 000</u>
30010	Finansavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet	-2 475 000	85 000

		Anslag 2015	Inkomster 2015
380	PENSIONER OCH PENSIONSavgIFTER	<u>-30 165 000</u>	<u>18 500 000</u>
38000	Pensioner och pensionsrelaterade utgifter	-30 165 000	18 500 000
390	ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER	<u>-6 283 000</u>	<u>30 000</u>
39000	Allmänna förvaltningskostnader	-1 069 000	30 000
39099	Internhyra	-5 214 000	
	<u>Avdelning 4</u>		
400	SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖR- VALTNINGSOMRÅDE	-2 144 000	36 000
400	ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>-1 358 000</u>	<u>35 000</u>
40010	Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet	-1 358 000	35 000
410	ÖVRIGA SOCIALA UPPGIFTER	<u>-109 000</u>	<u>0</u>
41000	Övriga sociala uppgifter, verksamhet	-109 000	
420	ÖVRIGA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUPPGIFTER	<u>-70 000</u>	<u>0</u>
42000	Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter	-70 000	
430	ALLMÄN MILJÖVÅRD	<u>-40 000</u>	<u>0</u>
43000	Allmän miljövard, verksamhet	-40 000	
440	NATURVÅRD	<u>-314 000</u>	<u>1 000</u>
44000	Naturvard	-314 000	1 000
450	VATTENFÖRSÖRJNING OCH VATTENVÅRD	<u>-232 000</u>	<u>0</u>
45000	Vattenförsörjning och vattenvård	-232 000	0
460	AVFALLSHANTERING	<u>-21 000</u>	<u>0</u>
46000	Avfallshantering	-21 000	
	<u>Avdelning 5</u>		
500	UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNING- ENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-5 538 000	195 000
500	ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>-2 632 000</u>	<u>12 000</u>
50010	Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet	-2 632 000	12 000
505	BIBLIOTEKS- OCH ARKIVVERKSAMHETEN	<u>-179 000</u>	<u>1 000</u>
50500	Bibliotek, arkiv	-179 000	1 000
510	ALLMÄN UNGDOMS-, IDROTTS- OCH KULTURVERK- SAMHET	<u>-139 000</u>	<u>0</u>
51010	Ålands kulturdelegation och nordiskt kultursamarbete	-139 000	

		Anslag 2015	Inkomster 2015
515	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR UNGDOMSARBETE OCH IDROTT	-50 000	<u>0</u>
51500	Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott (R)	-50 000	
516	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERK- SAMHET	-90 000	<u>2 000</u>
51600	Penningautomatmedel för kulturell verksamhet (R)	-90 000	2 000
530	UTBILDNING EFTER GRUNDSKOLAN	-460 000	<u>0</u>
53000	Kostnader för skolfartyg	-460 000	
535	VUXENUTBILDNING	<u>0</u>	<u>0</u>
53500	Vuxenutbildning	0	
540	MUSEIBYRÅN	-1 988 000	<u>180 000</u>
54000	Museibyran, verksamhet	-1 988 000	180 000
<u>Avdelning 6</u>			
600	NÄRINGS-AVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-3 030 000	623 000
600	ALLMÄN FÖRVALTNING	-2 306 000	<u>291 000</u>
60010	Näringsavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet	-2 306 000	291 000
610	NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE	-237 000	<u>104 000</u>
61000	Näringslivets främjande (R)	-2 000	
61100	Ålands landsbygdscentrum	-235 000	104 000
615	FRÄMJANDE AV LIVSMEDELSPRODUKTION	-176 000	<u>0</u>
61500	Främjande av livsmedelsproduktion	-14 000	
61550	Avbytarservice	-162 000	0
633	EUROPEISKA UNIONEN - PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING	<u>0</u>	<u>0</u>
63300	Nationellt tekniskt stöd (R)	0	
640	FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET	-110 000	<u>0</u>
64000	Främjande av skogsbruket	-110 000	
650	JAKT- OCH VILTVÅRD	-35 000	<u>174 000</u>
65000	Jakt- och Viltvård (R)	-35 000	174 000
670	FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN	-28 000	<u>0</u>
67000	Främjande av fiskerinäringen	-28 000	
680	ÅLANDS TEKNOLOGICENTRUM	-138 000	<u>54 000</u>
68000	Ålands teknologiceentrum	-138 000	54 000

Avdelning 7

700	INFRASTRUKTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOM- RÅDE	-21 275 000	1 134 000
700	ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>-1 348 000</u>	<u>60 000</u>
70010	Trafikavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet	-1 348 000	60 000
710	PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVÄSENDET	<u>-75 000</u>	<u>0</u>
71000	Planläggnings- och byggnadsväsendet, verksamhet	-75 000	
720	ELSÄKERHET OCH ENERGI	<u>-26 000</u>	<u>65 000</u>
72000	Elsäkerhet och energi	-26 000	65 000
740	ÅLANDSTRAFIKEN	<u>-405 000</u>	<u>0</u>
74000	Ålandstrafiken, verksamhet	-405 000	
745	OLJESKYDD	<u>-165 000</u>	<u>0</u>
74500	Oljeskydd	-165 000	
750	KOSTNADER FÖR SJÖTRAFIK	<u>-15 897 000</u>	<u>1 000 000</u>
75010	Upphandling av sjötrafik	-14 895 000	1 000 000
75030	Upphandling av linfärjetrafik	-1 002 000	
760	KOSTNADER FÖR VÄGHÅLLNING	<u>-3 359 000</u>	<u>9 000</u>
76010	Utgifter för drift och underhåll av vägar	-2 500 000	
76030	Utgifter för underhåll av farleder och fiskefyror	-200 000	
76050	Utgifter för drift och underhåll av färjfästen, bryggor, broar, hamnar och byggnader	-659 000	9 000
8	FRISTÅENDE ENHETER	-22 014 000	29 490 000
830	FASTIGHETSBYRÅN	<u>-9 088 000</u>	<u>18 067 000</u>
83000	Fastighetsbyrån, verksamhet	-9 088 000	18 067 000
856	ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM	<u>-986 000</u>	<u>684 000</u>
85600	Ålands sjösäkerhetscentrum, verksamhet	-986 000	684 000
865	ÅLANDS FISKODLING, GUTTORP	<u>-985 000</u>	<u>84 000</u>
86500	Ålands fiskodling, Guttorp, verksamhet	-985 000	84 000
871	REDERIVERKSAMHET	<u>-7 332 000</u>	<u>7 032 000</u>
87100	Rederienheten, verksamhet	-7 332 000	7 032 000
872	VÄGUNDERHÅLLSVERKSAMHET	<u>-2 750 000</u>	<u>2 750 000</u>
87200	Vägunderhållsenheten, verksamhet	-2 750 000	2 750 000

		Anslag 2015	Inkomster 2015
873	VERKSTAD OCH LAGER	<u>-873 000</u>	<u>873 000</u>
87300	Verkstad och lager, verksamhet	-873 000	873 000
8	MYNDIGHETER	-128 004 000	10 895 000
820	ÅLANDS STATISTIK- OCH UTREDNINGSBYRÅ	<u>-833 000</u>	<u>287 000</u>
82000	Ålands statistik- och utredningsbyrå, verksamhet	-833 000	287 000
822	DATAINSPEKTIONEN	<u>-121 000</u>	<u>0</u>
82200	Datainspektionen, verksamhet	-121 000	
823	ELMARKNADSTILLSYNSMYNDIGHETEN	<u>-30 000</u>	<u>0</u>
82300	Elmarknadstillsynsmyndigheten, verksamhet	-30 000	
825	ÅLANDS POLISMYNDIGHET	<u>-6 557 000</u>	<u>410 000</u>
82500	Ålands polismyndighet, verksamhet	-6 557 000	410 000
826	ÅLANDS OMBUDSMANNAMYNDIGHET	<u>-252 000</u>	<u>43 000</u>
82600	Ålands ombudsmannamyndighet, verksamhet	-252 000	43 000
840	ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	<u>-83 119 000</u>	<u>6 800 000</u>
84000	Ålands hälso- och sjukvård, verksamhet	-83 119 000	6 800 000
848	ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET	<u>-2 994 000</u>	<u>960 000</u>
84810	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, verksamhet	-2 134 000	600 000
84820	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium, verksamhet	-860 000	360 000
850	HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND	<u>-6 254 000</u>	<u>409 000</u>
85000	Högskolan på Åland	-6 254 000	409 000
851	ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA	<u>-1 645 000</u>	<u>118 000</u>
85100	Ålands folkhögskola, verksamhet	-1 645 000	118 000
852	ÅLANDS MUSIKINSTITUT	<u>-1 128 000</u>	<u>80 000</u>
85200	Ålands musikinstitut, verksamhet	-1 128 000	80 000
855	ÅLANDS GYMNASIUM	<u>-22 011 000</u>	<u>507 000</u>
85500	Ålands gymnasium, verksamhet	-22 011 000	507 000
860	ÅLANDS ARBETSMARKNADS- OCH STUDIE- SERVICEMYNDIGHET	<u>-1 856 000</u>	<u>1 000</u>
86000	Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten, verksamhet	-1 400 000	1 000
86050	Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd	-456 000	

		Anslag 2015	Inkomster 2015
870	MOTORFORDONSBYRÅN	<u>-1 204 000</u>	<u>1 280 000</u>
87000	Motorfordonsbyrån, verksamhet	-1 204 000	1 280 000
Verksamhet sammanlagt		-230 747 000	63 816 000

ÖVERFÖRINGAR

Avdelning 1

100	LAGTINGET	-255 000	0
112	LAGTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER	<u>-255 000</u>	<u>0</u>
11290	Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål	-255 000	

Avdelning 2

200	LANDSKAPSREGERINGEN OCH REGERINGSKANSLIET	-2 306 000	160 000
225	FRÄMJANDE AV INTEGRATION	<u>0</u>	<u>0</u>
22500	Främjande av integration	0	
230	LAGTINGSVAL	<u>-13 000</u>	<u>0</u>
23000	Lagtingsval	-13 000	
232	UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET	<u>-160 000</u>	<u>160 000</u>
23200	Understödjande av politisk verksamhet och politisk information	-160 000	160 000
240	BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET	<u>-120 000</u>	<u>0</u>
24010	Landskapsandelar enligt landskapslagen om brand- och räddningsväsendet	-120 000	
270	RADIO- OCH TV-VERKSAMHET	<u>-2 013 000</u>	<u>0</u>
27000	Radio- och TV-verksamhet	-2 013 000	

Avdelning 3

300	FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-15 840 000	3 989 000
330	ALLMÄNNA STÖD TILL KOMMUNERNA	<u>-6 070 000</u>	<u>3 789 000</u>
33000	Allmänna stöd till kommunerna (F)	-6 070 000	3 789 000
340	SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR	<u>-200 000</u>	<u>200 000</u>
34000	Särskilda stöd och lån	-200 000	200 000
34002	Bidrag för byggande av likströmsförbindelse till riket (R)	0	0

		Anslag 2015	Inkomster 2015
350	PENNINGAUTOMATMEDEL	-9 570 000	<u>0</u>
35000	Penningautomatmedel (R)	-9 570 000	
<u>Avdelning 4</u>			
400	SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖR- VALTNINGSOMRÅDE	-35 118 000	0
410	ÖVRIGA SOCIALA UPPGIFTER	-10 665 000	<u>0</u>
41010	Övriga sociala uppgifter, överföringar (F)	-10 665 000	
415	AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER	-20 700 000	<u>0</u>
41500	Understöd för kommunernas sociala tjänster (F)	-20 700 000	
420	ÖVRIGA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUPPGIFTER	-30 000	<u>0</u>
42000	Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter	-30 000	
440	NATURVÅRD	-3 000	<u>0</u>
44000	Naturvård	-3 000	
445	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR SOCIAL OCH MILJÖ- VERKSAMHET	-3 710 000	<u>0</u>
44510	Penningautomatmedel för social verksamhet (R)	-3 260 000	
44520	Penningautomatmedel för miljöverksamhet (R)	-450 000	
450	VATTENFÖRSÖRJNING OCH VATTENVÅRD	-10 000	<u>0</u>
45000	Vattenförsörjning och vattenvård	-10 000	
460	AVFALLSHANTERING	<u>0</u>	<u>0</u>
46000	Avfallshantering	0	
<u>Avdelning 5</u>			
500	UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNING - ENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-24 952 000	50 000
502	STUDIESTÖD	-7 450 000	<u>50 000</u>
50200	Studiestöd	-7 450 000	50 000
505	BIBLIOTEKS- OCH ARKIVVERKSAMHETEN	-636 000	<u>0</u>
50510	Understöd för kommunala bibliotek, författare och översät- tare (F)	-636 000	
510	ALLMÄN UNGDOMS-, IDROTTS- OCH KULTURVERK- SAMHET	-1 053 000	<u>0</u>
51000	Ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet	-1 053 000	

		Anslag 2015	Inkomster 2015
515	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR UNGDOMS- ARBETE OCH IDROTT	-1 910 000	<u>0</u>
51500	Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott (R)	-1 910 000	
516	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERK- SAMHET	-1 593 000	<u>0</u>
51600	Penningautomatmedel för kulturell verksamhet (R)	-1 593 000	
520	GRUNDSKOLEVÄSENDET	-12 310 000	<u>0</u>
52000	Grundskoleväsendet (F)	-12 310 000	
560	EUROPEISKA UNIONEN - SOCIALFONDEN	<u>0</u>	<u>0</u>
56000	Europeiska Unionen - Socialfonden	0	0
<u>Avdelning 6</u>			
600	NÄRINGS- AVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-13 294 000	4 217 000
610	NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE	-1 507 000	<u>0</u>
61000	Näringslivets främjande (R)	-1 507 000	
615	FRÄMJANDE AV LIVSMEDELSPRODUKTION	-440 000	<u>0</u>
61500	Främjande av livsmedelsproduktion	-100 000	
61550	Avbytarservice	-340 000	
621	EUROPEISKA UNIONEN - ERUF OCH ESF, 2014 - 2020	-1 428 000	<u>714 000</u>
62100	Europeiska Unionen - ERUF och ESF, 2014 - 2020 (R-EU)	-1 428 000	714 000
623	EUROPEISKA UNIONEN - PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING, EJFLU, 2014 - 2020	-8 576 000	<u>3 018 000</u>
62300	Europeiska Unionen - EJFLU, 2014 - 2020 (R-EU)	-8 407 000	3 018 000
62390	Leaderfinansiering med penningautomatmedel (R-EU)	-169 000	
625	EUROPEISKA UNIONEN - EUROPEISKA HAVS- OCH FISKERI FONDEN, EHFF, 2014 - 2020	-970 000	<u>485 000</u>
62500	Europeiska Unionen - EHFF, 2014 - 2020 (R-EU)	-970 000	485 000
631	EUROPEISKA UNIONEN - REGIONALA UTVECKLINGS- FONDEN, 2007 - 2013	<u>0</u>	<u>0</u>
63100	Europeiska Unionen - ERUF, 2007 - 2013 (R)	0	0
633	EUROPEISKA UNIONEN - PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING, 2007 - 2013	<u>0</u>	<u>0</u>
63310	Europeiska Unionen - EJFLU, 2007 - 2013 (R)	0	0
635	EUROPEISKA UNIONEN - STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERI SEKTORN, 2007 - 2013	<u>0</u>	<u>0</u>
63500	Europeiska Unionen - EFF, 2007 - 2013 (R)	0	0

		Anslag 2015	Inkomster 2015
640	FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET	-183 000	0
64000	Främjande av skogsbruket (R)	-183 000	
650	JAKT- OCH VILTVÅRD	-89 000	0
65000	Jakt- och viltvård (R)	-89 000	
670	FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN	-101 000	0
67000	Främjande av fiskerinäringen	-101 000	
<u>Avdelning 7</u>			
700	INFRASTRUKTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOM- RÅDE	-3 953 000	0
715	FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION	-345 000	0
71500	Främjande av bostadsproduktion (R)	-145 000	
71510	Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (F)	-200 000	
747	ÖVRIG TRAFIK	-3 292 000	0
74700	Understöd för övrig trafik	-3 292 000	
751	KOSTNADER FÖR SJÖTRAFIK	-316 000	0
75100	Understöd för varutransporter i skärgården	-316 000	
760	KOSTNADER FÖR VÄGHÅLLNING	0	0
76000	Landskapsunderstöd för byggande och förbättrande av kommunalvägar	0	
8	MYNDIGHETER	-4 558 000	0
850	HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND	-84 000	0
85000	Högskolan på Åland	-84 000	
860	ÅLANDS ARBETSMARKNADS- OCH STUDIESERVICE- MYNDIGHET	-4 474 000	0
86050	Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd	-4 474 000	
	ÅTERFÖRDA ANSLAG	100 000	0
889	ÅTERFÖRDA ANSLAG	100 000	0
88900	Återförda anslag	100 000	
Överföringar sammanlagt		-100 176 000	8 416 000

**SKATTEFINANSIERING, FINANSIELLA POSTER OCH
RESULTATRÄKNINGSPOSTER**

Avdelning 9

890	SKATTEFINANSIERING, FINANSIELLA POSTER OCH RESULTATRÄKNINGSPOSTER	-12 385 000	262 948 000
890	SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR	<u>0</u>	<u>239 348 000</u>
89000	Skatter och inkomster av skattenatur		239 348 000
892	FINANSIELLA POSTER	<u>-225 000</u>	<u>23 600 000</u>
89200	Finansiella poster	-225 000	2 900 000
89250	Avkastning av Ålands penningautomatförenings verksamhet		20 700 000
893	AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR	<u>-11 860 000</u>	<u>0</u>
89300	Av- och nedskrivningar (F)	-11 860 000	
894	RESERVER OCH FONDER	<u>-300 000</u>	<u>0</u>
89410	Löneutjämningsreservering	-300 000	
89450	Reservering av penningautomatmedel	0	
Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter sammanlagt		-12 385 000	262 948 000

INVESTERINGAR, LÅN OCH ÖVRIGA FINANSINVESTERINGAR

Avdelning 3

300	FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-2 982 000	2 720 000
9340	SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR	<u>-1 372 000</u>	<u>2 720 000</u>
934000	Övriga finansinvesteringar (R)	-1 250 000	
934080	Övriga lån (F)	-122 000	2 720 000
9350	PENNINGAUTOMATMEDEL	<u>-1 610 000</u>	<u>0</u>
935010	Lån ur penningautomatmedel (R)	-1 610 000	

Avdelning 4

400	SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖR- VALTNINGSOMRÅDE	0	0
9440	NATURVÅRD	<u>0</u>	<u>0</u>
944000	Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)	0	

Avdelning 5

500	UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNING- ENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-490 000	0
9516	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERK- SAMHET	<u>0</u>	<u>0</u>
951600	Utbyggnad av Ålands sjöfartsmuseum (R)	0	
9530	UTBILDNING EFTER GRUNDSKOLAN	<u>-470 000</u>	<u>0</u>
953000	Investeringar i skolfartyg (R)	-470 000	
9540	MUSEIBYRÅN	<u>-20 000</u>	<u>0</u>
954000	Konstinvesteringar (R)	-20 000	
954010	Museibyråns övriga investeringar (R)	0	

Avdelning 6

600	NÄRINGS- OCH FÖRVALTNINGSOMRÅDE	0	0
9640	FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET	<u>0</u>	<u>0</u>
964000	Förhandsfinansiering, övriga lån och investeringar för skogs- bruket (R)	0	

Avdelning 7

700	INFRASTRUKTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOM- RÅDE	-15 280 000	0
9745	OLJESKYDD	<u>0</u>	<u>0</u>
974500	Oljeskyddsinvesteringar (R)	0	
9750	KOSTNADER FÖR SJÖTRAFIK	<u>-6 200 000</u>	<u>0</u>
975000	Fartygs- och färjinvesteringar (R)	-6 200 000	
9760	KOSTNADER FÖR VÄGHÅLLNING	<u>-9 080 000</u>	<u>0</u>
976000	Infrastrukturinvesteringar (R)	-9 080 000	
8	FRISTÅENDE ENHETER	-1 200 000	0
9830	FASTIGHETSBYRÅN	<u>-1 200 000</u>	<u>0</u>
983000	Ombyggnader och renoveringar (R)	-1 200 000	
8	MYNDIGHETER	-5 510 000	0
9840	ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	<u>-5 400 000</u>	<u>0</u>
984000	Hälsa- och sjukvårdsinvesteringar (R)	-3 400 000	

		Anslag 2015	Inkomster 2015
984100	Byggande av geriatrisk klinik med penningautomatmedel (R)	-2 000 000	
9850	HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND	<u>-110 000</u>	<u>0</u>
985000	Investeringsutgifter (R)	-110 000	
Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar sam-			
manlagt		-25 462 000	2 720 000
Anslag och inkomster totalt ovanstående		-368 770 000	337 900 000

Mariehamn den 19 december 2014

Britt Lundberg
talman

Viveka Eriksson
vicetalman

Roger Jansson
vicetalman

Översikt över användningen av penningautomatmedel år 2015

I N K O M S T E R		
	SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER	20 700 000
	AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER	
89250	PENNINGAUTOMATMEDEL	20 700 000
89250	Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet	20 700 000
U T G I F T E R		
300	FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-11 180 000
35000	PENNINGAUTOMATMEDEL	-11 180 000
35000	Bidrag ur penningautomatmedel	-2 125 000
35000	Projektbidrag ur penningautomatmedel	-790 000
35000	Evenemangsbidrag ur penningautomatmedel	-100 000
35000	Penningautomatmedel för samhällsutveckling och sysselsättning	-6 555 000 *)
935000	Lån ur penningautomatmedel (R)	-1 610 000
935000	Reservering av penningautomatmedel	0
400	SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS- OMRÅDE	-5 710 000
44500	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR SOCIAL OCH MILJÖVERKSAMHET	-3 710 000
44500	Understöd för social verksamhet	-3 260 000
44500	Understöd för miljöverksamhet	-450 000
840	ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	-2 000 000
984100	Byggnad av geriatrisk klinik med penningautomatmedel (R)	-2 000 000
500	UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALT- NINGSSOMRÅDE	-3 641 000
51500	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR UNGDOMSARBETE OCH IDROTT	-1 960 000
51500	Övrigt ungdomsarbete	-50 000
51500	Understöd till föreningar och organisationer för ungdomsarbete	-335 000
51500	Understöd för idrottsorganisationers verksamhet	-1 500 000
51500	Understöd för idrotts- och sportanläggningar	-75 000
51600	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET	-1 681 000
51600	Inkomster av kulturell verksamhet	2 000
51600	Kulturell verksamhet vid Eckerö post- och tullhus	-90 000
51600	Verksamhetsunderstöd till föreningar och organisationer samt projektmedel och stipendier	-915 000
51600	Understöd åt Stiftelsen Ålands Sjöfartsmuseum r.s.	-330 000
51600	Understöd för särskilda projekt	-258 000
51600	Understöd för 4/mbk Pommerns underhåll (R)	0
51600	Landskapsbidrag för bildningsförbundens verksamhet	-90 000
951600	Utbyggnad av Ålands sjöfartsmuseum (R)	0
600	NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-169 000
62390	Offentlig finansiering - Leaderfinansiering med Paf-medel (R-EU)	-169 000
	Inkomster penningautomatmedel totalbelopp	20 700 000
	Utgifter penningautomatmedel totalbelopp	-20 700 000
	Penningautomatmedel netto	0

*) Penningautomatmedel för utveckling och sysselsättning

Utvecklingsaktiviteterna under respektive moment nedan är nettobudgeterade, d.v.s kostnaden tas under moment men täcks sedan av moment 35000, penningautomatmedel för utveckling och sysselsättning. Under respektive anslag ansvarar momentets budgetansvarige för förverkligandet. Det kan även finnas övrigt under momenten som ej är av utvecklingskaraktär, och i de fallen så är anslaget upptaget under momentet.

21010	Utvecklingsarbete, Webbplatser,hemsida, digitala formulär, administrativt	380 000
21010	Utgifter för samhällsservicereform	75 000
22000	Utbildning Jämställt Åland	100 000
23000	Lagtingsval, översyn av vallagstiftningen	35 000
30010	Utvecklingsarbete, utredningar med anledning av samhällsservicereformen	50 000
43000	Allmän miljövard, miljöuppföljning LBU	80 000
50010	Utvecklingsarbete, nätpedagogik, utvecklingen av it-stöd	250 000
53500	Sysselsättningsfrämjande utbildning, SFI, konjunkturanpassad yrkesutbildning	600 000
53500	Integration och mångkulturellt befrämjande, språkcoach, svenska för analfabeter	60 000
61000	Turismens främjande, skraknästet, businesslab mm	30 000
61000	"Team Åland – En kraftsamling för tillväxt och inflyttning"	200 000
61500	Stöd för producentorganisationer, rådgivning och försöksverksamhet	805 000
86050	Sysselsättningens främjande , byggreturen, Katapult	360 000
64000	Främjande av skogsbruket ,- fjärranalys	25 000
67000	Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande	50 000
83000	Fastighetsbyrån, energieffektivisering	100 000
97450	Oljeskyddsinvesteringar	700 000
98400	Anskaffningar (R), It-stödsystem	500 000
931000	Utgifter för digital agenda, samordnad IT-utveckling och e-förvaltning (R) - (landskapsregeringen, ÅHS, Mariehamns stad och kommunförbundet)	500 000
944000	Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)	100 000
	Till landskapsregeringens disposition för digitalisering och internationalisering	1 000 000
	Till landskapsregeringens disposition	555 000
	Totalbelopp	6 555 000
	Anslag under moment 35000	6 555 000

PERSONAL PER AVDELNING 2013 - 2015

Bilaga 2

Sammanställningen är uppgjord så att personal som tjänstgör deltid överstigande halvtid och personal som tjänstgör mer än halva året har räknats som en tjänst/huvudsyssla.

Informationen avspeglar den kända situationen vid utgången av år 2015.

100 LAGTINGET

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2011	6,00				3,00		9,00	
2012	5,00				4,00		9,00	
2013	5,00				4,00		9,00	
2014	7,00				4,00		11,00	
2015	7,00				4,00		11,00	

200 LANDSKAPSREGERINGEN OCH REGERINGSKANSLIET

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2011	21,00		3,00		3,00		27,00	
2012	21,00		2,00		3,00		26,00	
2013	21,00	*	3,00		3,00		27,00	
2014	21,00	*	2,00		4,00		27,00	
2015	36,00	*	5,00		6,00		46,00	

* 1 vakant

År 2011, 1 st till Kansli

År 2012, 1 st till Kansli

År 2015, 9 till Åsub, 1 till DI, 1 till OM, 32 från Kansli

43. KANSLIAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2011	122,00	*	3,00		15,00	4,00	136,00	4,00
2012	122,00	*	4,00		15,00	3,00	137,00	3,00
2013	114,00	**	2,00		13,00	3,00	128,00	3,00
2014	115,00	**	4,00		13,00	3,00	131,00	3,00
2015								

* 4 vakanta

** 1 vakant

År 2011, 1 st från regeringen

År 2012, 1 st från regeringen

300 FINANS-AVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2011	38,50		1,00		2,00		41,50	
2012	38,50		2,00		2,00		42,50	
2013	38,00		2,00		2,00		42,00	
2014	40,00		1,00		2,00		43,00	
2015	36,00		2,00		1,00		39,00	

År 2011, 0,5 överförd från Näring

År 2013, 0,5 st. överförd från Näring

År 2014, två nya tjänster knutna till Åda

År 2015, 6 till Åda

400 SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2011	889,00	*	29,00		4,00		921,00	
2012	907,00	*	19,00		4,00		929,00	
2013	917,00	*	13,00		4,00		933,00	
2014	914,00	*	12,00		4,00		929,00	
2015	16,00		1,00				17,00	

* 1 vakant

År 2011, 4 st från Utbildning

År 2015, till ÅHMH 34, till ÅHS 874, OM 1, fastighet 4

500 UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2011	267,50	**	27,00		68,00	1,00	357,50	1,00
2012	255,00		26,50		79,00	2,00	360,50	2,00
2013	254,00	*	19,25		72,50	2,00	343,75	2,00
2014	254,00		17,25		71,50	*	337,75	
2015	38,50		1,00		6,50		46,00	

* 1 vakant

** 5 vakanta

År 2011, 4 st till Social, 4 st till Trafik

År 2015, till Folkhögskolan 14, Musikinstitutet 13, sjösäkerhet 5, ÅG 186, Högskolan 59,5, närings 1,75, fastighet 9, Åda

År	Timlärare		Totalt	
	Huvudsyssla	Bisyssla		
2011	39,00	40,00		79,00
2012	57,00	13,00		70,00
2013	51,00	3,00		54,00
2014	51,50			51,50
2015	46,50			46,50

600 NÄRINGSÄVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2011	55,50		10,00		24,00		89,50	
2012	50,50		8,00		19,00	1,00	77,50	1,00
2013	49,00		8,00		19,00	1,00	76,00	1,00
2014	49,00		9,00		19,00	1,00	77,00	1,00
2015	29,00		6,50		2,00		37,50	

År 2011, 0,5 till finans

År 2013 0,5 överförd till Finans

År 2015, till AMS 20, fastighet 3

700 INFRASTRUKTURAÄVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2011	43,00				182,50	1,00	225,50	1,00
2012	42,00				180,50	1,00	222,50	1,00
2013	44,00		2,00		147,50		193,50	
2014	46,00		2,00		127,50		175,50	
2015	30,00		4,00	*			33,00	

* 1 vakant

År 2011, 4 st från Utbildning

År 2015, från kansli 4, fristående 4, 120,5 till fristående, 14 MFB

FRISTÅENDE ENHETER OCH MYNDIGHETER

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2015	1 265,50	*	24,50	*	148,50	**	1 431,50	

* 2 vakanta

** 3 vakanta

Konkurrensutsättningen under år 2015 kan påverka antalet personal i arbetsavtalsförhållande

TOTALT EXKLUSIVE TIMLÄRARE

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2011	1 442,50	*****	73,00		301,50	6,00	1 807,00	6,00
2012	1 441,00	****	61,00		306,50	7,00	1 803,50	7,00
2013	1 442,00	*	49,25		265,00	**	1 752,25	6,00
2014	1 446,00	*	47,25		245,00	***	1 731,25	4,00
2015	1 458,00	*	44,00	*	168,00	*	1 661,00	-

* 3 vakanta

** 1 vakant

*** 4 vakanta

**** 5 vakanta

***** 10 vakanta

ÖVERSIKT ÖVER LANDSKAPETS OCH KOMMUNERNAS INVESTERINGSPLANER

Avsikten med översikten är att ge en ungefärlig bild av investeringsvolymen inom den offentliga sektorn. Kostnaderna är därför endast angivna i miljoner euro (me) och inplacerade under de år de huvudsakligen antas genomförda. Stora investeringar har dock fördelats mellan åren. Kostnadsangivelsen och tidsinplaceringen innebär inte något ställningstagande till för vilken kostnad respektive när landskapsandel betalas.

Översikten är vad gäller landskapets projekt uppgjord på basen av den information som legat till grund för budgetförslaget. Vad gäller de kommunala projekten har informationen inhämtats per e-post/muntligt före kommunernas budgetbehandling. **Alla kostnadsangivelser är exklusive moms.**

Avsikten är att ge en bild av hur projekten kan förverkligas, inte när och hur de budgeteras.

Byggnadsprojekt	År 2014	År 2015	År 2016
Landskapets byggnadsprojekt			
Renovering och ombyggnad av självstyrelsegården	0,4 me		1,0 me
Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS)			
Planering, om- och nybyggnation Gullåsen mm (21,2m€)	6,6 me	2,0 me	3,0 me
Diverse ombyggnader och renoveringar	0,5 me	2,5 me	1,0 me
<i>Olika planerade projekt under fastighetsförvaltningen</i>			
Ålands lyceum			
Fasad, VVS	0,2 me		
Högskolan på Åland			
Förnyelse VVA, yttertak	0,4 me		
Åland Museum		1,0 me	0,4 me
Övriga mindre reparationer och åtgärder		0,2 me	1,2 me
<i>Sammanlagt för dessa projekt</i>	0,6 me	1,2 me	1,6 me
Korttruttsinvesteringar	1,6 me		
Vårdöbron		2,3 me	3,0 me
Åva-Jurmo hamn		0,2 me	
Övriga broar, planering	1,5 me	1,6 me	3,0 me
Uppskattad volym	11,2 me	11,0 me	14,2 me
Kommunernas byggnadsprojekt			
Brändö kommun			
Infrastruktur bostadsområde Brändö by	0,4 me		
Eckerö kommun			
Utbyggnad av daghemmet	0,1 me	0,2 me	
Kommunal- och byggnadsplanevägar	0,1 me	0,1 me	0,2 me
Tillbyggnad Solgårdens kök	0,1 me		

Byggnadsprojekt	År 2014	År 2015	År 2016
Avloppsledningar	0,1 me		
Finströms kommun			
Vägar och kommunalteknik på nytt bostadsområde i Godby		0,5 me	
Vägar	0,2 me	0,2 me	0,2 me
Trafiklösning Källbo skola	0,2 me		
Skyddsrum	0,3 me		
Föglö kommun			
Ytbeläggning av kommunalväg		0,2 me	
Ombyggnad av reningsverket i 2 etapper	0,1 me		
Nybygge av kommunalväg		0,2 me	
Geta kommun			
Vägprojekt		0,2 me	
Räddningslokal			0,1 me
Dånösundsbron			0,1 me
Hammarlands kommun			
Hammarcenter röstat tak		0,2 me	
Alternativ uppvärmning Hammarcenter		0,1 me	
Kommunalteknik till Öra	0,2 me	0,2 me	
Kommunalteknik Storängens bostadsområde			0,2 me
Vägförbättringar		0,2 me	0,3 me
Jomala kommun			
GC vägar	0,6 me	0,2 me	0,2 me
Avlopp i glesbygd	0,3 me		
Trafikleder		0,4 me	0,1 me
Nybygge dagis (2,8m€ totalt)			0,3 me
Södersunds skola, bergvärme		0,1 me	
Kumlinge kommun			
Reningsverk samt slamhantering		0,2 me	
Renovering/nybyggnad serviceboende och dagis	0,8 me	0,4 me	
Kökar kommun			
Ingen investering över 0,1 me			
Lemlands kommun			
Lemlands grundskola, nytt tak			0,1 me
Gullvivan, uppvärmning	0,1 me		
Tunnel Söderby	0,1 me		
Ombyggnad av Lembötevägen			0,2 me
Södergårdsgatan, etapp 2		0,1 me	
Om- och nybyggnad av gymnastiksal	0,6 me		
Nytt tekniskt lager	0,3 me	0,1 me	
Lumparlands kommun			
Byte av värmesystem skola/dagis		0,1 me	
Mariehamns stad			
Övernäs låg-och mellanstadieskola, om- och tillbyggnad	0,5 me	2,0 me	2,0 me
Islandia		0,1 me	0,1 me
Pommern, huvuddäck	0,2 me	0,3 me	0,3 me
Pommern torrdocka			5,0 me
Vägombyggnader	1,1 me	0,8 me	0,8 me
Ombyggnad dagis	0,5 me	1,9 me	

Byggnadsprojekt	År 2014	År 2015	År 2016
Södra Horelli	0,2 me		
Diverse investeringar	0,6 me	1,1 me	
Västra hamnen ombyggnad av Vikingterminalen	0,8 me	0,1 me	
Reparation av kajer, pontoner	0,9 me	0,7 me	
Västra hamnen landgångar kaj 6	0,3 me		
Småbåtshamnar	0,1 me	0,1 me	0,1 me
Brunnar, ledningar	0,2 me		0,3 me
Lotsbroverket	0,2 me	0,2 me	
Saltviks kommun			
Grundförbättring vägar	0,1 me	0,1 me	0,2 me
Utbyggnad av avloppsnät	0,1 me		
Dälden takbyte			0,1 me
Tillbyggnad skola			0,7 me
Tillbyggnad prästkragen			0,1 me
Utbyggnad av brandstation	0,1 me	0,1 me	0,2 me
Sottunga kommun			
Ingen investering över 0,1 me			
Sunds kommun			
Ingen investering över 0,1 me			
Vårdö kommun			
Biovärme	0,1 me		
Reningsverk ca 0,1-0,2		0,1 me	
De Gamlas Hem			
Underhåll fastigheter		0,2 me	0,2 me
Ålands Omsorgsförbund			
Specialboende autism, Godby	0,4 me	1,4 me	
Specialboende, Vedhuggsvägen 2016 , inte klart med kostnad			
Norra Ålands högstadiedistrikt			
Grundreovering av skollbyggnaden	0,1 me	0,2 me	0,1 me
Södra Ålands högstadiedistrikt			
Ingen investering över 0,1 me			
Uppskattad volym	11,1 me	13,3 me	12,2 me

Uppskattad volym - landskapet	11,2 me	11,0 me	14,2 me
Uppskattad volym - kommunerna	11,1 me	13,3 me	12,2 me
Uppskattad totalvolym	22,3 me	24,3 me	26,4 me

Beskrivning av investeringsprojekt - budget 2015

Bilaga 4

Sammanställning visar planerna vid uppgörandet av budgeten, förändringar kan komma att genomföras

*= årliga anslag

**= årligt anslag uppskattade kostnader, enskilda projekt ej klarlagda

(Utvecklingsprojekt finansierade med penningautomatmedel)

Moment	Projekt	Tidigare budgeterat	Planerat 2015	Planerat 2016	Totalkostnad
Byggnader					
	983 Renovering samt ombyggnad av Självstyrelsegården omfattande både kansli- och lagtingshuset Ålands Museum	8 900 000		1 000 000	9 900 000
	- förnyande av ventilation, ombyggnad	1 200 000	1 000 000	400 000	2 600 000
	Div renoveringar, mindre ombyggnader,	470 000	200 000	1 200 000	**
	984 Om- och tillbyggnad av centralsjukhuset				
	- grundrenovering av personalbostäder m.m.				Totalkostnad okänd
	- div ombyggnader/renoveringar		2 500 000	1 000 000	**
	- Geriatrisk klinik på Gullåsen	13 000 000	2 000 000	3 000 000	21 200 000
		23 570 000	5 700 000	6 600 000	35 870 000
Vägar och hamnar					
	976 Vägbyggnads- och -förbättringsarbeten				
	- glesbygdsvägar förstärkning	1 300 000	2 000 000	2 000 000	**
	- beläggningar och fräsningar	3 530 000	3 000 000	3 000 000	**
	- övrigt	700 000			700 000
	- Korttruttsinvestering, exkl utredningar	4 200 000			4 200 000
	Bro- och hamnbyggnad och förbättringar				
	- Vårdöbron	1 540 000	2 300 000	3 000 000	6 840 000
	- Åva-Jurmo hamn		200 000		
	- broregister	190 000	50 000	50 000	*
	- div broar	1 050 000	1 530 000	2 950 000	**
		11 460 000	9 080 000	11 000 000	31 540 000

Moment	Projekt	Tidigare budgeterat	Planerat 2015	Planerat 2016	Totalkostnad
Övrigt	953000 Ombyggnad brygga m/s Michael Sars		470 000		470 000
	954000 Ålands museum - inköp av konst		20 000	20 000	*
	974 Oljeskyddsutrustning		(700000)		0
	975 Anskaffning av frigående färjor	200 000	5 000 000	5 000 000	15 000 000
	Nya brandbestämmelser färjor		1 200 000		1 200 000
	Linfärjor			100 000	100 000
	984 ÅHS anskaffningar				
	- medicinteknisk och tekniskutrustning	980 000	720 000	500 000	2 200 000
	- dokument- och ärendehanteringssystem	650 000			650 000
	- IT-drift reservmiljö	250 000	(500000)	100 000	500 000
	- andra stödsystem	180 000	(500000)	400 000	1 130 000
	985 Högskolan på Åland investeringar				
	- maskinlaboratorie gemensamt med Ålands gymnasium	590 000	110 000	100 000	3 600 000
		2 650 000	7 520 000	6 220 000	24 850 000
	Byggnader	23 570 000	5 700 000	6 600 000	35 870 000
	Vägar och hamnar	11 460 000	9 080 000	11 000 000	31 540 000
	Övrigt	2 650 000	7 520 000	6 220 000	24 850 000
	Totalt	37 680 000	22 300 000	23 820 000	92 260 000

Kvinnor och män i livets olika skeden
Könsskillnader med rötter i barn- och ungdomsåren

Landskapsbudgeten 2015

Innehåll

1. Uppdrag, avgränsning och förklaringar	3
2. Sammanfattande konklusion	4
3. Barn och föräldraskap	6
4. Utbildning	9
5. Arbetsmarknad och sysselsättning	12
6. Inkomster och löner	15
7. Viktiga livsstilsfaktorer	17
8. Hälsa, sjukvård och dödsorsaker	22

1. Uppdrag, avgränsning och förklaringar

ÅSUB har på uppdrag av landskapsregeringen sammanställt ett underlag till landskapets budget för 2015 med statistik som belyser skillnader i kvinnors och mäns livsvillkor. Det är nu fjärde gången ett sådant budgetunderlag med könsuppdelad statistik har tagits fram av ÅSUB. Den här gången har uppgifter och statistik rörande könsskillnader redan i unga år ägnats särskild uppmärksamhet. Under kommande år kan fokus flyttas i enlighet med uppdragsgivarens önskemål, så att även andra områden blir djupare belysta.

Källorna för uppgifterna är i huvudsak ÅSUBs statistik. Övriga källor anges vid respektive tabell och figur. All statistik gäller hela Åland om inte annat sägs. Av tabell- och figurrubriker framgår vilka variabler som ingår i respektive tabell eller figur, men "kön" anges inte i rubrikerna, eftersom könsaspekten ingår i varje tabell och diagram.

Ett streck (-) i en tabell används för att beteckna exakt noll enheter.

Två punkter (..) anger att uppgifter saknas, är för få till antalet eller för osäkra för att kunna visas.

ÅSUBs personal står gärna till tjänst med upplysningar om statistiken. Mera uppgifter om de aktuella statistikområdena finns på ÅSUBs hemsida (www.asub.ax) och i ÅSUBs publikationer. På hemsidans temaingång Kvinnor och Män samt i publikationen På tal om jämställdhet ligger fokus helt på könsuppdelade fakta.

2. Sammanfattande konklusion

I denna bilaga till landskapsregeringens budget för 2015 beskrivs, med hjälp av tillgänglig statistik, de viktigaste dragen i olikheterna i de två könen liv som barn, i skolmiljön, i valet av utbildningsinriktning, på arbetsmarknaden och inom hälsa och sjukvård. Ett särskilt fokus ligger på åldersgruppen barn och unga, samt hur de könsmonster som kan spåras redan under dessa för individens framtida utveckling så viktiga och formativa år kan tänkas påverka vuxenlivet.

Den redovisade statistiken visar bland annat följande:

- Det föds fler pojkar än flickor, men spädbarnsdödligheten är något högre bland pojkarna
- Mammorna tar ut nästan all föräldraledighet
- Fler unga kvinnor än män lever i hushåll med barn
- De unga använder – oavsett kön – mer alkohol och droger än de äldre
- Flickorna har i högre grad än pojkarna upplevt sexuella trakasserier i skolmiljön
- Flickorna känner i högre grad än pojkarna stress och trötthet i skolan
- Flickorna på högstadie- och gymnasienivån upplever i högre grad än pojkarna att de har hälsoproblem
- Kvinnorna är oftare sjuka och utnyttjar därför den offentliga vårdens resurser mer än männen
- Kvinnor utsätts oftare för ärekränkingsbrott än män. När det gäller anmälningar om olaga hot är skillnaden relativt liten mellan kvinnor och män.
- Redan på grundskolenivån väljer flickorna i högre grad än pojkarna att läsa främmande språk
- På gymnasienivån är den traditionella könsuppdelningen mellan naturvetenskap och teknik (pojkar) och språk, humaniora och omvårdnad (flickor) tydlig
- De unga väljer sin eftergymnasiala utbildningsinriktning på yrkes- och högskolenivå enligt samma könsmonster som föräldragenerationen
- Den kvinnliga arbetskraften är i hög grad koncentrerad till de offentligt

finansierade tjänsterna inom omsorg och undervisning, medan männen finns inom "typiskt manliga" yrken inom den privata sektorn

- Kvinnorna har lägre medellöner än männen i såväl privat som offentlig sektor
- Löneskillnaderna mellan män och kvinnor är mindre i de yngre än i de äldre åldersgrupperna

Den generella bild som växer fram ur den könsuppdelade statistiken är att de traditionella könsrollerna inom det åländska samhället är stabila. I de tidsserier som redovisas i denna rapport kan inga breda trender mot en mer grundläggande förändring av förhållandena mellan de två könen skönjas. Tvärtom tyder det mesta i det tillgängliga statistiska underlaget på att könsmönstren vad gäller hälsotillstånd och livsstil, utbildning, yrkesinriktning och inkomster på många sätt grundläggs redan i barn- och ungdomsåren.

Om man vidgar blicken till länderna och regionerna runt Åland, så kan vi konstatera att de i denna rapport redovisade åländska könsmönstren inte är särskilt unika. Internationella jämförelser visar att de snarare är rätt så typiska. Åland avviker från det allmänna mönstret bara på en enda punkt, nämligen kvinnornas sysselsättningsgrad. De åländska kvinnorna har nämligen ett för internationella förhållanden väldigt högt arbetsmarknadsdeltagande, sedan några år tillbaka också klart högre än männens. I hela övriga Norden gäller det omvända förhållandet, alltså att männen har en högre sysselsättningsgrad än kvinnorna.

3. Barn och föräldraskap

Barnafödandet är ett område där hälsoläget på Åland är gott. För hundra år sedan dog nästan var tionde barn före ettårsdagen och ännu på 1960-talet var spädbarnsdödligheten över en procent. Den senaste tioårsperioden, 2004–2013 har andelen varit under en promille.

Fler pojkar än flickor föds av allt äldre mammor

Den viktigaste skillnaden mellan flickor och pojkar i spädbarnsåldern är att det finns en tendens över tiden att det föds något fler pojkar än flickor. Det handlar dock inte här om någon särskilt stor skillnad. Sett över ett längre tidsperspektiv brukar andelen pojkar av de nyfödda vara ca 52 procent, och flickorna följaktligen ca 48 procent. En annan könsskillnad värd att notera är att spädbarnsdödligheten tenderar att vara något större bland pojkarna än bland flickorna (i förhållande till pojkarnas andel av det totala antalet nyfödda).

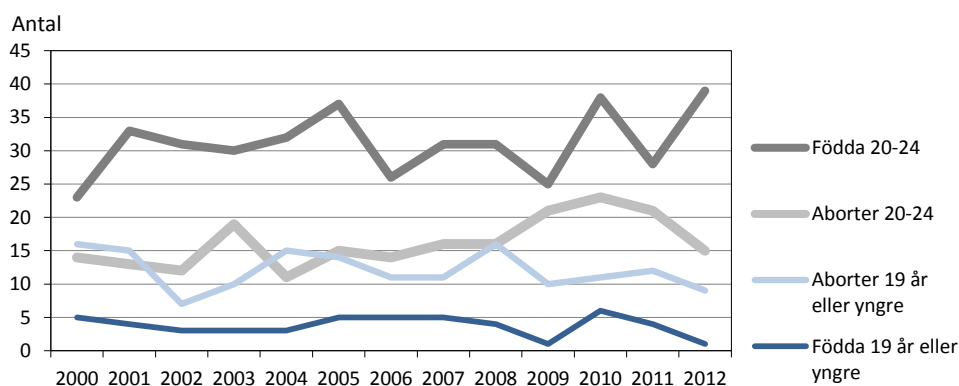
Barnafödandet har förskjutits allt högre uppåt i åldrarna. På 1990-talet föddes mindre än hälften av barnen av mödrar som hade fyllt 30 år, men på 2000-talet har andelen varit närmare 60 procent. Nästan vart fjärde barn föds idag av en mamma som har fyllt 35.

Högst abortfrekvens för 20–24-åringar

Antalet aborter inom Åland rör sig idag runt 60–70 årligen. Det är 10–12 stycken per 1 000 kvinnor i åldrarna 15–49 år och 200–250 per 1 000 levande födda. Detta är på ungefär samma nivå som i de nordiska länderna i stort. Antalet per 1 000 kvinnor är vanligen störst i åldersgruppen 20–24 år.

I figur 1 nedan redovisas födelsetal och aborter för de åländska kvinnorna i åldersgrupperna under 25 år. Av redovisningen framgår att antalet aborter, men också antalet födslar i de riktigt unga åren (under 20) minskat under senare år.

Figur 1. Antal födda och antal aborter efter kvinnans ålder 2000–2012

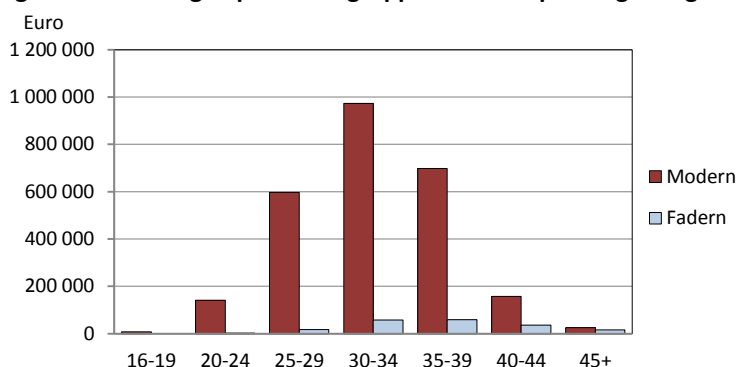

Mammorna tar ut nästan all föräldraledighet

Figur 2 visar hur föräldrapenningarna fördelas efter kön och åldersgrupp under 2013. De redovisade uppgifterna innehåller inte moderskaps- och faderskapspenningarna utan bara ersättning för föräldraledigheten som kan fördelas fritt mellan föräldrarna. Som framgår av redovisningen står modern – oavsett åldersgrupp – som mottagare för den överväldigande delen av de utbetalda föräldrapenningarna 2013, vilket alltså i praktiken betyder att det också är kvinnorna som tar det absolut största "hemmaansvaret" i de åländska barnfamiljerna.

Figur 2. Fördelningen per åldersgrupp av föräldrapenningsuttaget 2013

Källa: Folkpensionsanstalten

Bilden av könsfördelningen när det gäller de lagstadgade föräldraledigheterna är föga överraskande ungefär densamma om man i stället för fördelningen av de utbetalda pengarna ser till fördelningen av uttagen föräldraledighetstid. En marginell ökning av pappornas andel av föräldraledighet kan dock skönjas under de senaste åren.

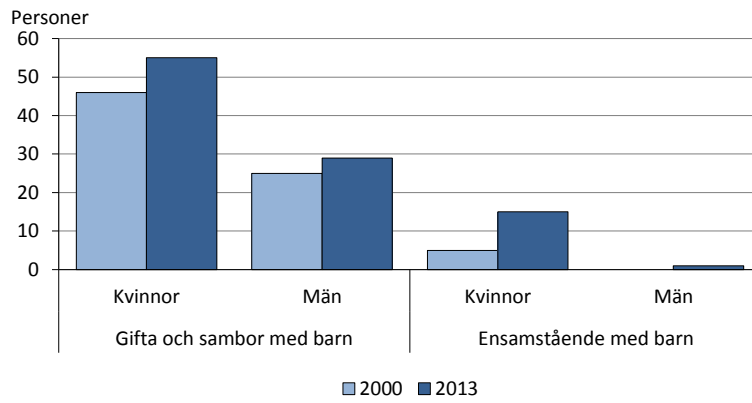
Andelen män som lyfter hemvårdsstöd ökar något

Efter föräldraledigheten har man möjlighet att få hemvårdsstöd från kommunen. Detta kan betalas till föräldrar som har barn under tre år, i vissa kommuner upp till fyra år, och inte utnyttjar kommunal barnomsorg. Könsfördelningen när det gäller mottagare av hemvårdsstöd är i stort sett densamma som för föräldrapenningen. Mindre än tio procent av de som får hemvårdsstöd är män.

Fler unga kvinnor än unga män lever i hushåll med barn

Som framgår av figur 3 så finns det nästan dubbelt fler mammor under 25 år med barn i fasta parförhållanden (sambo eller gift) än vad som gäller för papporna i samma familjekategori och åldersgrupp. Detta torde i huvudsak bero på att männen i parförhållandena genomsnittligt sett är några år äldre än sina kvinnliga partners. Noteras kan också att antalet par under 25 år med barn ökat något sedan millennieskiftet, något som för övrigt även gäller för de till antalet betydligt färre ensamstående kvinnorna (och några ytterst få män) under 25 år med barn (figur 3).

Figur 3. Personer under 25 år med barn efter familjetyp 2000 och 2013

4. Utbildning

Utbildningen lägger grunden för yrkeslivet och är därför av stor betydelse för ungdomarnas framtida ekonomiska situation och livskvalitet. Deras position i arbetslivet påverkar också deras hälsa samt storleken på de förvärvsinkomster som i sin tur ligger till grund för sjukersättningar och framtida pensioner.

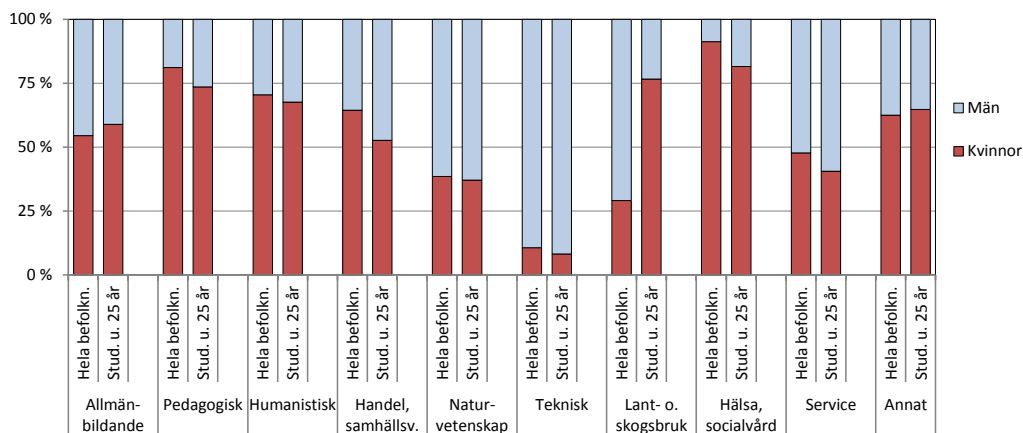
Kvinnor har högre utbildningsnivå än män

Under de senaste decennierna har kvinnornas utbildningsnivå ökat mer än männens och idag är kvinnornas genomsnittliga utbildningsnivå något högre än männens. Bland de personer som fyllt 65 år det fortfarande en större andel av männen som har utbildning utöver grundnivån, medan kvinnorna ligger högre i samtliga yngre åldersgrupper.

Könsmönstret inom och mellan olika utbildningsområden kvarstår bland de studerande

Det finns stora skillnader mellan könen om man ser till de olika utbildningsområdena. Figur 4 ger vid handen att de största könsskillnaderna finns inom yrkesområdena teknik (dominerat av män), naturvetenskap (män), pedagogik (kvinnor) samt hälso- och sjukvård (kvinnor). Betydande könsskillnader finns även inom yrkesområdena med fokus på humaniora (kvinnor), service (kvinnor) och handel (kvinnor). Om man ser till dagens ungdomars (under 25 år) yrkesutbildningsval så finns det trots allt en svag trend mot en viss utjämning. Detta gäller dock inte för områdena teknik och naturvetenskap där könsskillnaden verkar vara mer eller mindre fastlåst. Yrkes- och utbildningsområdena inom lant- och skogsbrukssektorn sticker ut med en helt avvikande utveckling. Här ser det nämligen – om man tar hänsyn till de ungas utbildningsval - ut som att vi går mot ett byte av könsdominans från manlig dominans till en framtid med minst lika stor kvinnodominans (figur 4).

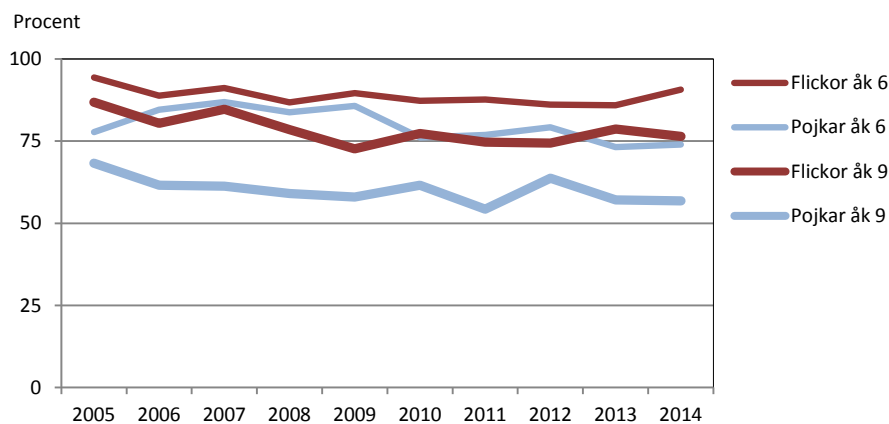
Figur 4. Könsfördelning efter utbildningsområde i hela befolkningen 2012 och bland de studerande under 25 år 2013

Språkval i skolan bidrar till att befästa könsskillnaderna i arbetslivet

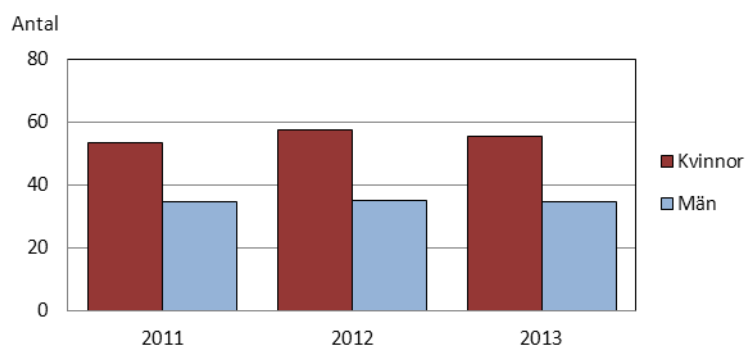
Könsskillnader märks inte bara i valet av studieområden på gymnasie- och högskolenivåerna. Redan i grundskolan finns tydliga skillnader mellan pojkar och flickor, t.ex. i valet av frivilliga språk (figur 5), en trend i de två könen språkval som fortsätter på gymnasienivån (figur 6).

Figur 5. Andel elever som läser minst ett frivilligt språk

Flickornas prioritering av språkstudierna bidrar troligen till den sedan gammalt så starka kvinnodominansen inom de humaniora yrkesområdena. På ett liknande sätt tenderar de mindre språkkunniga pojkarnas framtida studieval att leda till deras fortsatta överrepresentation inom de mer tekniskt och naturvetenskapligt inriktade yrkesområdena.

Figur 6. Andel av de studerande på gymnasienivå som läser minst två språk

Välbefinnande i skolan – små könsskillnader

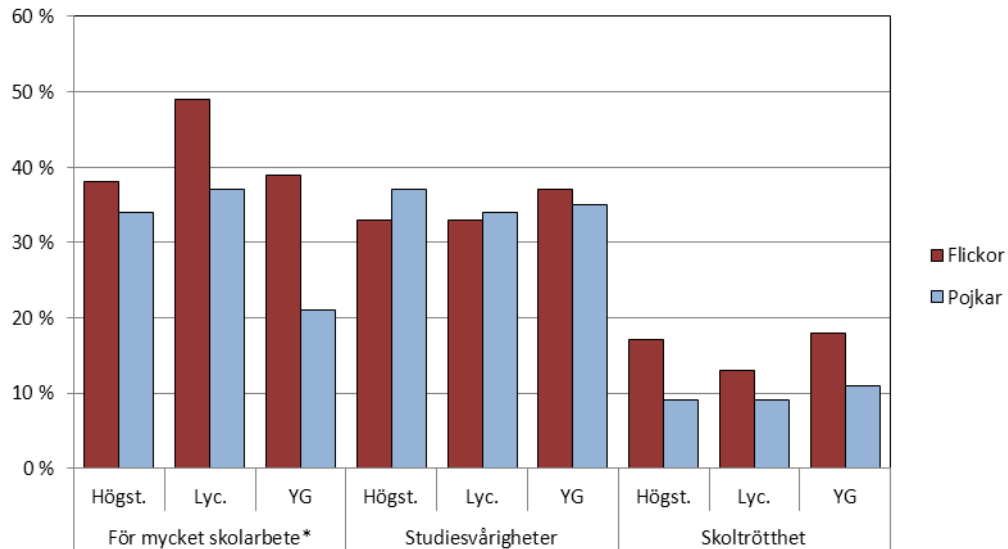
Ungdomarnas skolresultat, och därmed också valmöjligheter av yrkesutbildningsinriktning och -nivå, påverkas av hur de mår och fungerar i sin skolmiljö. Som framgår av resultaten från en relativt färsk enkätundersökning bland eleverna i högstadiet, yrkesgymnasiet och lycéet (figur 7)¹, så upplever flickorna genomgående något större stress och skoltrötthet än pojkarna. När det gäller upplevda studiesvårigheter, så finns det inga riktigt tydliga könsmönster att peka på.

Det är därmed rätt svårt att utgående från den här typen av uppgifter om

¹ Enkäten Hälsa i skolan 2013 - Rapport för Åland, Institutet för hälsa och välfärd (2013).

ungdomarnas sätt att fungera i skolan dra några slutsatser om effekter på könsskillnaderna i deras framtida yrkesutbildningsval.

Figur 7. Upplevd arbetsbelastning, studiesvårigheter och studietrötthet i högstudier och gymnasieskolor 2013

Källa: Institutet för hälsa och välfärd

* "För mycket skolarbete" motsvaras i enkäten för yrkesgymnasiet med "Studierna är för arbetskrävande"

Inga tydliga könsmönster vid avbrutna gymnasiestudier

I förtid avbrutna gymnasiestudier kan tyda på familje- och/eller studiesociala problem med negativa konsekvenser för framtida utbildningsmöjligheter och därmed också yrkes- och livskarriär. Som framgår av nedan redovisad statistik (figur 8) över förtida studieavbrott i de åländska gymnasieskolorna under perioden 2010-2013, så finns det dock inget riktigt tydligt könsmönster här.

Figur 8. Antal ungdomar under 25 år som avbrutit sina studier på gymnasienivå

På samma sätt som beträffande elevernas sätt att fungera och trivas i undervisningen, så är det alltså svårt att dra några slutsatser om eventuella samband mellan förtida avbrott i gymnasiestudierna och könsskillnaderna i studier och yrkesverksamhet senare i livet.

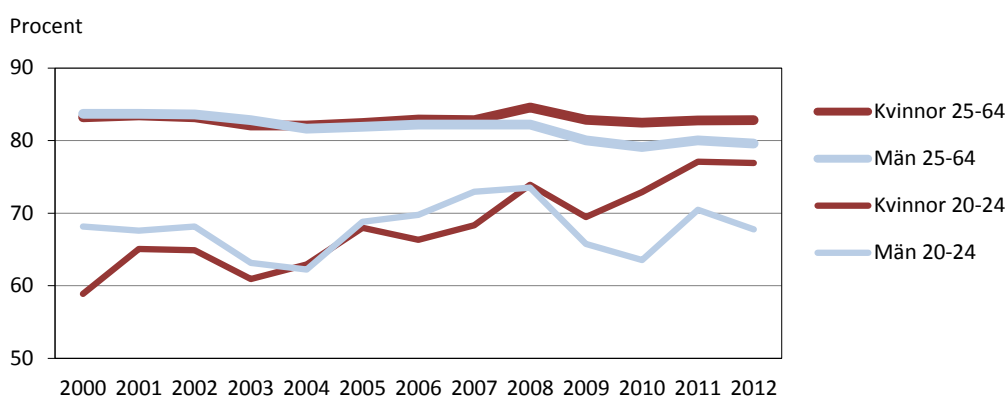
5. Arbetsmarknad och sysselsättning

De två olika könen deltagande på arbetsmarknaden, deras yrkeskarriärer, livsstil och arbetslivsbelastningar, är av stor betydelse för deras inkomster, deltagande i samhällslivet och livskvalitet. Något som i sin förlängning även påverkar tiden för pensionering, behoven av hälsovård och olika typer av offentlig service.

Lågt arbetsmarknadsdeltagande bland de unga

Andelen arbetslivsaktiva unga ålänningar är lägre än övriga yrkesaktiva åldersgrupper, något som bekräftas av figur 9 nedan.

Figur 9. Sysselsättningsgraden efter ålder 2000-2012

Not: Observera att y-axeln inte börjar vid 0

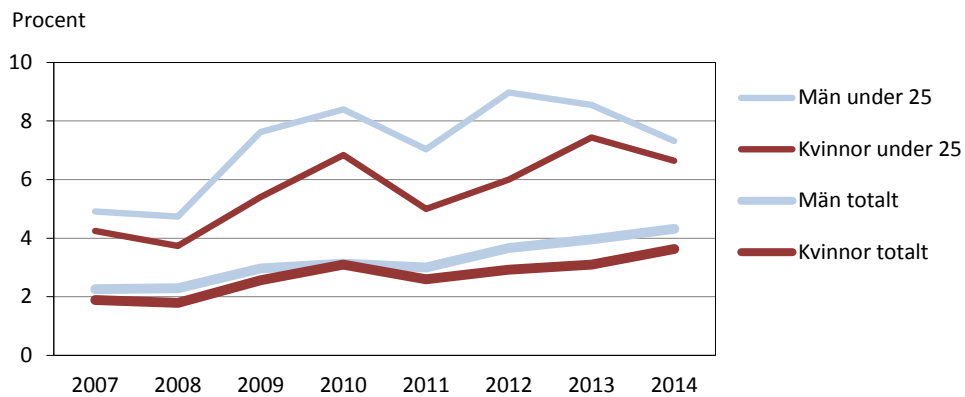
Medan sysselsättningsgraden för de äldre årskullarna på den åländska arbetsmarknaden i snitt ligger kring eller lite över 80 procent, ligger arbetsmarknadsdeltagande för åldersgruppen under 25 år snarare ner mot 70 procent. Med tanke på de ungas utbildningsaktiviteter är detta dock ingen stor skillnad - särskilt inte för de unga kvinnorna som ju numera har en nästan lika hög sysselsättningsgrad som de äldre männen.

Förklaringen härtill torde vara att en så pass stor del av de unga ålänningarna bedriver sina studier utanför Åland och därför inte finns med i statistiken över boende på Åland utanför arbetsmarknaden. Den faktiska skillnaden mellan de unga och de äldre ålänningarnas sysselsättningsgrad torde därför vara större än vad som framgår av figur 9.

Hög arbetslöshet bland de unga

En viktig orsak till det lägre arbetsmarknadsdeltagandet bland de yngre är alltså de allt längre och mer krävande utbildningarna. En annan - mindre positiv - förklaring till det relativt lägre arbetsmarknadsdeltagandet bland de yngre åldersgrupperna är dock att arbetslösheten bland dessa är högre än inom de övriga åldersgrupperna, något som också framgår av figur 10 nedan.

Figur 10. Arbetslösheten efter åldersgrupp 2007-2014

Not: 2014 år siffror gäller t.o.m. augusti

Noteras kan att det är männen som, oavsett åldersgrupp, har en något högre arbetslöshetsgrad än kvinnorna. En annan iakttagelse är att arbetslösheten för de yngre årsgrupperna, återigen oberoende av kön, under det senaste året faktiskt haft en mer positiv utveckling än vad som gäller för den äldre arbetskraften.

Offentligt anställda kvinnor, privat anställda män

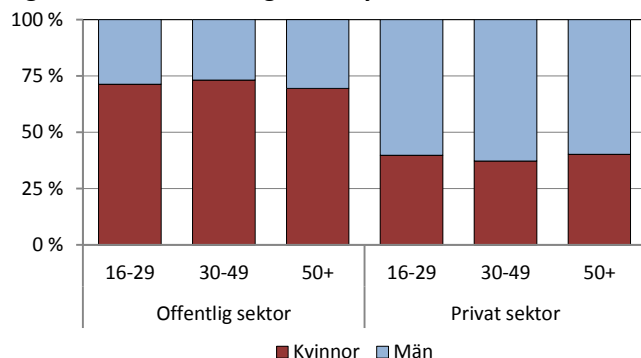
Var de som lyckats skaffa sig en arbetsplats befinner sig på den åländska arbetsmarknaden, alltså inom vilken sektor och näringsgren som de finns eller vilket yrke de har, påverkar inte bara deras sysselsättningsgrad utan också deras inkomster och kommande pensioner. Det här betyder att könsskillnaderna på arbetsmarknaden resulterar i olikheter beträffande kvinnors och mäns inkomster och pensioner sett i ett längre (livslångt) perspektiv.

Vi vet sedan tidigare att den offentliga sektorn i rätt hög grad domineras av kvinnor, medan en majoritet av de privatanställda är män. Frågan är då om de yngre, och därmed också nyanlända, grupperna på arbetsmarknaden tenderar att ha en annan könssammansättning med avseende på val av sektor och bransch än den äldre arbetskraften?

Unga har samma könsfördelning mellan privata och offentliga arbetsgivare som de äldre

Som framgår av figur 11, där samtliga arbetsplatser (inkl. de ombord på ålandsregistrerade fartyg) redovisas, måste frågan ovan om de ungas val mellan offentlig eller privat arbetsgivare har ett annat könsmonster än hos de äldre besvaras nekande. Den unga arbetskraften uppvisar nämligen nära nog exakt samma snedfördelade könsmonster i sitt val av arbetsplats inom den offentlig respektive privata sektorn som de äldre årsgrupperna.

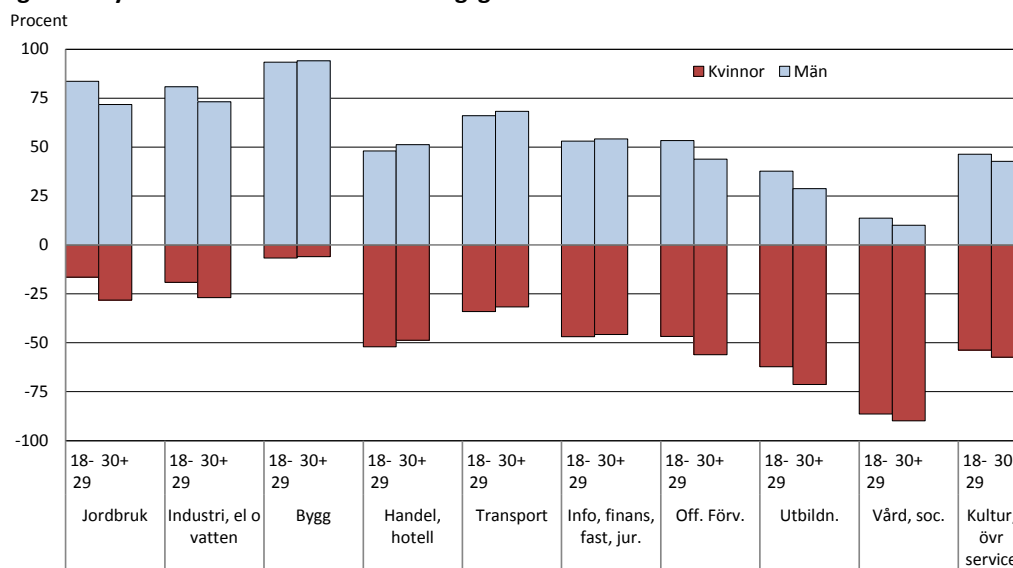
Figur 11. Könsfördelning bland sysselsatta efter sektor och ålder 2011

De unga väljer yrke enligt samma könsmönster som sina föräldrar

Könsfördelningen inom arbetsmarknadens olika huvudsektorer får sin förklaring om man bryter ner sysselsättningssiffrorna till näringsgren och yrke. Som tydligt framgår av figur 12 dominerar nämligen kvinnorna fullständigt bland de anställda inom näringar med fokus på vård, omsorg och utbildning, alltså den del av arbetsmarknaden där det offentliga är den största arbetsgivaren. De näringsgrenar och yrkesområden som har stor övervikt av män finns däremot till stor del inom privat verksamhet: byggnadsarbetare, jordbrukare, transportyrken (inkl. sjöfart) och industriarbetare.

Figur 12. Sysselsatta efter ålder och näringsgren 2011

Som också framgår av figuren ovan så finns det inte heller på den här, mer yrkesorienterade redovisningsnivån, särskilt mycket som tyder på att den unga arbetskraften (18-29 år) väljer sina yrken enligt ett annat könsmönster än de äldre (30+). Det mesta tyder därför på att de idag så tydliga skillnaderna i de två könen val av arbetsgivare, bransch och yrkesområde - och därmed också långsiktiga karriär- och inkomstmöjligheter - knappast kommer att ändras särskilt mycket under överskådlig framtid.

6. Inkomster och löner

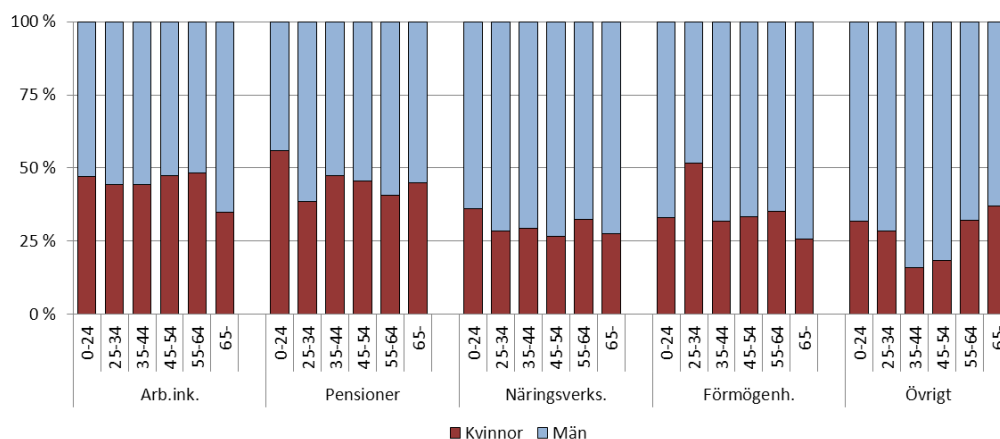
Männens andel av de skattepliktiga inkomsterna är större än kvinnornas. Ålänningarna hade nästan 750 miljoner euro i skattepliktiga inkomster 2012. Av dessa tillföll 43 procent kvinnor och 57 procent män. Uttryckt som en kvot var kvinnornas inkomster 74 procent av männens.

Män har generellt högre inkomster än kvinnor

Figur 13 visar att männen fick en större del än kvinnorna av alla de viktigaste inkomstslagen. I diagrammet ingår arbetslöshetsunderstöd, hemvårdsstöd och studiepenning i arbetsinkomster medan sjukförsäkringsersättningar ingår i övriga inkomster. Siffrorna baseras på beskattningssuppgifter.

Jämnast var fördelningen av arbets- och pensionsinkomster. I åldersgruppen 55-64 är könsskillnaden i fördelningen av arbetsinkomsterna lägst. Kvinnornas andel av inkomster från näringsverksamhet och förmögenhet var under 40 respektive drygt 50 procent av männens. I statistiken över inkomster från förmögenhet sticker dock åldersgruppen 25-34 år ut med en könsfördelning där kvinnorna faktiskt erhåller en något större andel av inkomsterna än männen.

Figur 13. Fysiska personers skattepliktiga inkomster 2012

Källa: Statistikcentralen

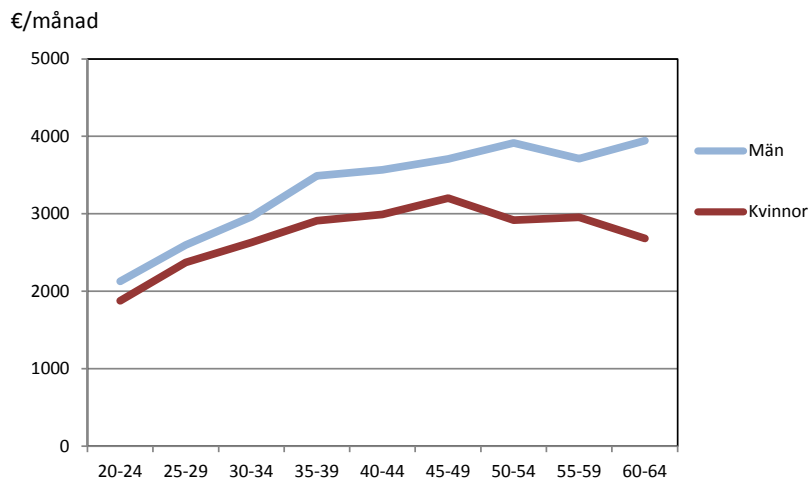
Av intresse är här att närmare granska hur löneskillnaderna mellan könen varierar mellan olika åldersgrupper och olika delar av arbetsmarknaden. Särskilt intressant är att se om det föreligger några könsskillnader i lönenivåerna redan vid inträdet på arbetsmarknaden och, inte minst, hur löneutvecklingen därefter ser ut för de två könen.

Lönegapet är mindre i de yngre åldersgrupperna

I figurerna 14 och 15 redovisas därför de privat- respektive landskapsanställdas genomsnittliga lönenivåer inom olika åldersgrupper år 2012. Som framgår av figur 14 så ligger de unga kvinnornas löner inom den privata sektorn redan vid inträdet på arbetsmarknaden (åldersgruppen 20 – 24 år) lägre än de unga männens. En jämförelse av lönerna för de olika åldersgrupperna visar att gapet

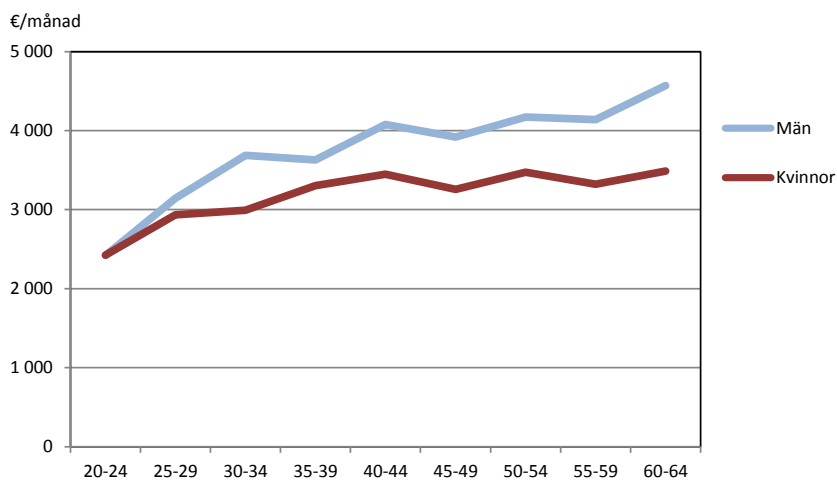
mellan kvinnornas och männens genomsnittslöner därefter tenderar att öka - eller åtminstone behålls. Detta gäller särskilt lönenivåerna i arbetskraften i åldrarna 45 år och uppåt.

Figur 14. Löner, privatanställda efter åldersgrupp 2012 (ordinarie lön)

Om vi riktar blicken mot den offentligt finansierade landskapssektorn ser bilden lite annorlunda ut (figur 15). Att märka här är att det finns två tydliga skillnader jämfört med lönebildningen inom den privata sektorn. För det första så är ingångslönenivåerna bland de landskapsanställda i stort sett samma för båda könen. Utvecklingen därefter är dock negativ för kvinnorna såtillvida att de halkar efter den manliga arbetskraften i genomsnittlig lönenivå. Detta gör att lönegapet mellan de två könen i slutet av yrkeslivet – trots den mer jämställda starten – blir ungefär lika stort som inom den privata sektorn. En annan skillnad är att kvinnolönerna i landskapssektorn, till skillnad från inom den privata sektorn, inte går ner från åldrarna 55+, utan faktiskt tar ett kliv uppåt på liknande sätt som manslönerna.

Figur 15. Löner, landskapsanställda efter åldersgrupp 2012 (ordinarie lön)

7. Viktiga livsstilsfaktorer

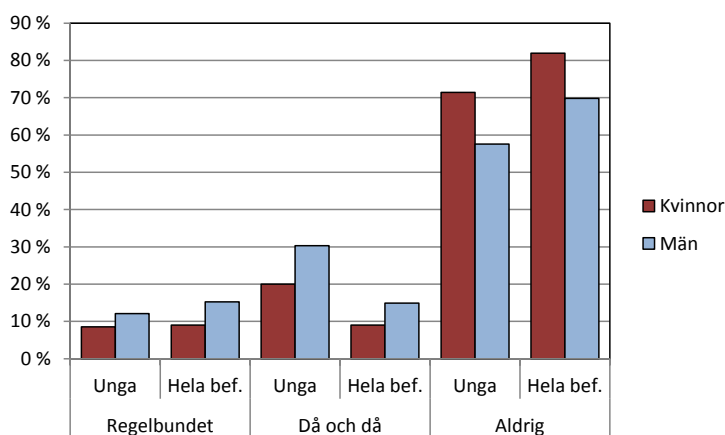
I detta avsnitt, med ett särskilt fokus på de unga, finns uppgifter om vissa livsstilsfaktorer som vi vet att påverkar deras framtida livsvillkor, yrkeslivsmöjligheter och hälsa.

De unga röker oftare och använder mer alkohol och droger än de äldre

I ÅSUBs undersökning om ålänningars alkohol- och narkotikabruk samt spelvanor år 2011² framgår att en större andel av männen än av kvinnorna röker regelbundet eller då och då. Drygt 80 procent av kvinnorna uppgav att de aldrig röker mot 70 procent av männen.

När det gäller rökning "då och då" ("feströkning") sticker de unga (gruppen 18-24 år) ut genom att detta – oavsett kön – är klart vanligare än hos befolkningen i övrigt. När det gäller mer inbitna rökare och de som aldrig röker så ser mönstret ungefär lika ut som för den äldre befolkningen (figur 16).

Figur 16. Rökvanor efter åldersgrupper 2011

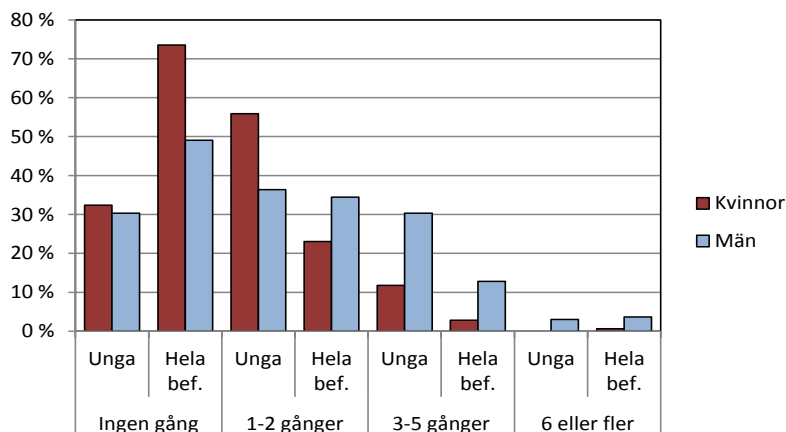

Beträffande alkoholkonsumtionen frågades det efter hur många gånger de senaste 30 dagarna man hade druckit alkohol motsvarande minst 24 cl starksprit. Närmare tre fjärdedelar av kvinnorna och strax under hälften av männen uppgav att de inte hade druckit så mycket den senaste månaden. Av de som hade konsumerat minst den angivna mängden tre eller flera gånger var den stora majoriteten män.

Här uppvisar de unga kvinnorna och männen dock ett avvikande mönster såtillvida att de unga – oavsett kön – genomgående har en högre alkoholkonsumtion än de äldre (figur 17).

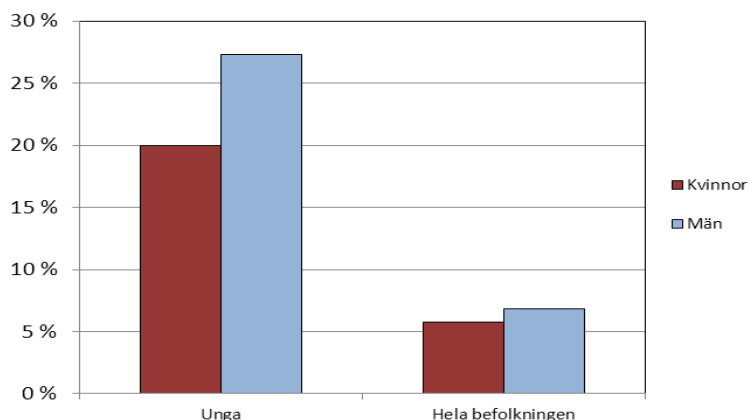
² ÅSUB Rapport 2011:6

Figur 17. Hög alkoholkonsumtion de senaste 30 dagarna (2011)

Ungdomen konsumerar inte bara genomsnittligt sett mer alkoholhaltiga drycker än sina föräldrar. Den aktuella ÅSUB-undersökningen visar också att användningen av övriga rusningsmedel i form av främst narkotika och läkemedel är betydligt vanligare bland unga i åldrarna 18-24 än bland de äldre åldersgrupperna (figur 18). Könsmönstret är dock även här detsamma som beträffande alkoholkonsumtionen: de unga männen konsumtion är större än de unga kvinnornas konsumtion.

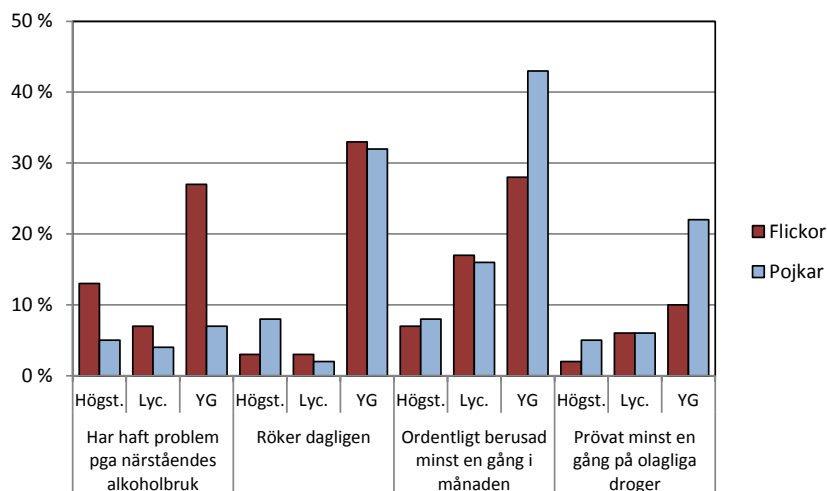
Figur 18. Användning av övrigt rusmedel de senaste fem åren (cannabis, läkemedel utan ordination etc)

En annan, något färskare undersökning³, visar på tydliga skillnader mellan olika skolor när det gäller elevernas rökvanor och erfarenhet av alkohol och droger. Som framgår av figur 19 är olika typer av droganvändning betydligt mer vanligt förekommande i yrkesgymnasiet än i Lycéet och högstadierna.

³ Enkäten Hälsa i skolan 2013 - Rapport för Åland, Institutet för hälsa och välfärd (2013).

Figur 19. Alkohol och rökning i högstadie- och gymnasieskolor 2013

Källa: Institutet för hälsa och välfärd

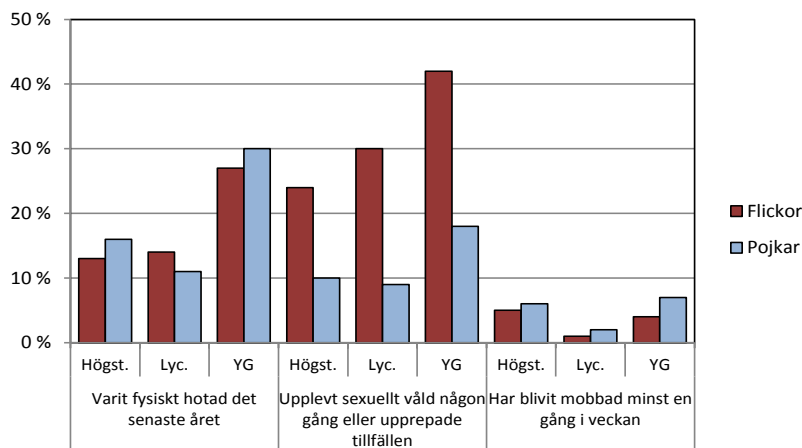
Hot om sexuella trakasserier vanligast bland flickor på yrkesgymnasiet

Fysiskt våld och mobbning är något som dessvärre förekommer redan i unga år, och som i värsta fall kan leda till livslånga psykiska problem, i vissa fall även till kriminella livskarrärer. Hit hör även de sexuella trakasserier som i första hand drabbar flickorna och som många gånger även fortsätter långt upp i åldrarna.

I den ovan refererade undersökningen "Hälsa i skolan" frågade man även efter elevernas erfarenheter av den här typen av problem. Resultaten fördelat på kön och olika skolor redovisas i figur 20 nedan.

Hot om fysiskt våld samt frekvensen sexuella trakasserier är enligt elevernas uppgifter vanligast på yrkesgymnasiet. Beträffande de sexuella trakasserier är det föga överraskande flickorna som är mest drabbade, även om detta är något som även tycks drabba en del pojkar. Könsmönstret är det omvända när det kommer till hot om fysiskt våld och mobbning, där pojkarna generellt sett är mer utsatta än flickorna.

Figur 20. Hot, sexuella trakasserier och mobbning i skolan 2013

Källa: Institutet för hälsa och välfärd

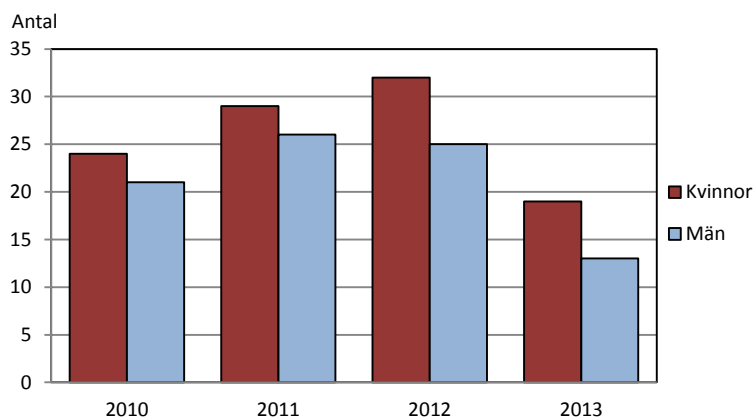
Kvinnor utsätts oftare än män för ärekränkingsbrott

En relevant frågeställning i detta sammanhang är i vilken utsträckning tonåringarnas upplevelser av hot om våld och trakasserier (sexuella, mobbning etc) avspeglas i motsvarande typ av olagligt våld och trakasserier bland de vuxna ålänningarna. Polisens statistik över anmälda ärekränkingsbrott samt olaga hot ger en fingervisning om hur vanlig den här typen av brott är på Åland, samt hur den fördelar sig på de två könen.⁴

Enligt brottsstatistiken har det under perioden 2010 - 2013 inkommit i genomsnitt 47 anmälningar om ärekränkingsbrott på Åland per år. Figur 21 visar att kvinnorna är överrepresenterade i den statistiken, även om männen nog också är rätt så väl representerade.

Den tillgängliga statistiken säger inget om vilken typ av ärekränkningar som anmäls. Med tanke på de uppgifter som ovan redovisats om könsfördelningen gällande upplevelser av våld och sexuella trakasserier bland skolundomen, så ligger det dock nära till hands att anta att den kvinnliga överrepresentationen i rätt stor utsträckning handlar om ärekränkingsbrott av sexuell karaktär.

Figur 21. Anmälningar om ärekränkingsbrott efter målsägandes kön

Källa: Ålands polismyndighet

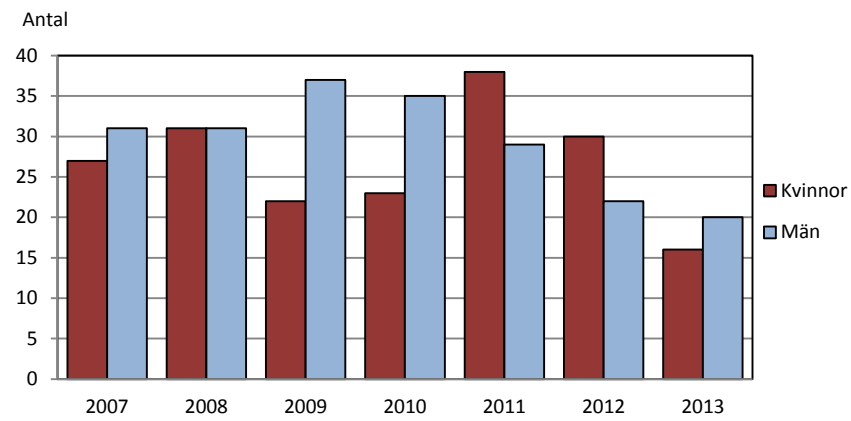
Kvinnor och män drabbas i ungefär samma utsträckning av hot om våld

Om man så vänder blicken mot de polisanmälda fallen av olaga hot om fysiskt våld så blir bilden av könsmönstret mindre entydig. Av de sammanlagt 392 anmälningarna om olaga hot som inkom till polisen under perioden 2007 – 2013 gällde sålunda 205 män och 187 kvinnor, en relativt jämn könsfördelning – om än med en svag övervikt för männen (figur 22).

Den sannolika förklaringen till den ökade frekvensen av män i den statistiken är att hoten om fysiskt våld här är mer framträdande, medan de sexuella trakasserier är mindre framträdande här än i statistiken över anmälda ärekränkingsbrott.

⁴ I polisens statistikföreläggning ingår dock inte målsägandes ålder, varför brottens fördelning per åldersgrupp inte kan redovisas.

Figur 22. Anmälningar om olaga hot efter målsägandes kön

Källa: Ålands polismyndighet

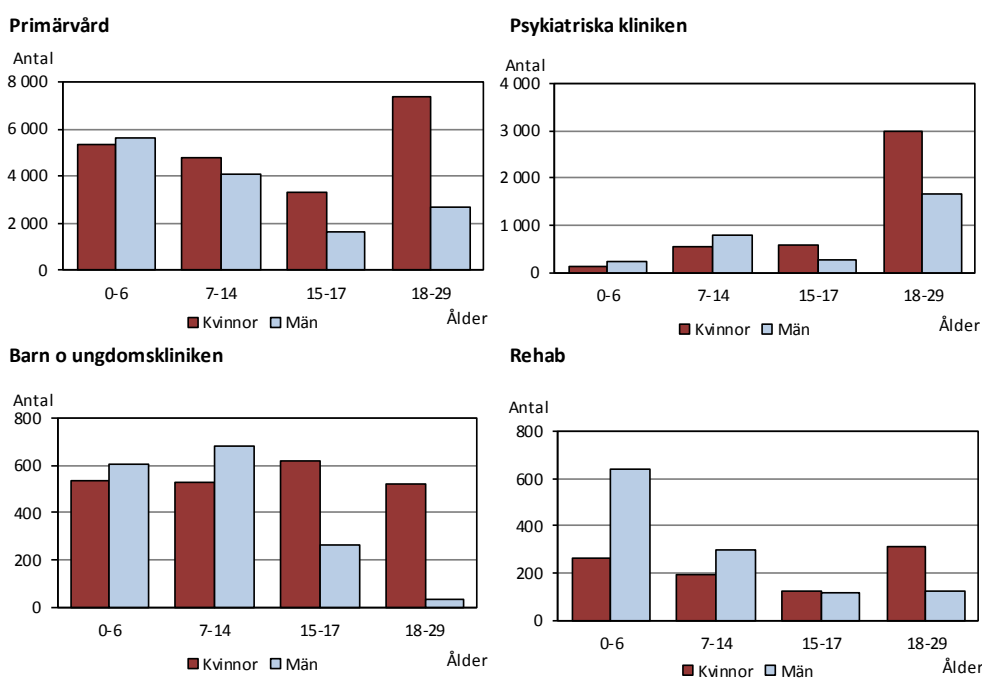
8. Hälsa, sjukvård och dödsorsaker

Sjukdomar och olika hälsotillstånd, fysiskt såväl som psykiskt, är något som vi alla i varierande grad får lära oss leva med i livets olika skeden. Även här finns tydliga könsmönster, skillnader som ofta kan spåras redan under skolåren och ibland ända ner i förskoleåldrarna.

Kvinnorna är generellt sett mer sjuka än männen

Ett intressant mönster, se figur 23, är att pojkarnas besök vid olika kliniker inom sjukvården är något fler än flickornas ungefär fram till mitten av tonårsålden, medan de unga kvinnorna från de övre tonåren och uppåt i allt högre grad dominerar i besöksstatistiken. Det bör dock här noteras att i de unga kvinnornas primärvårdsbesök även ingår preventivrådgivning och mödravård, något som – åtminstone delvis - förklarar den kvinnliga överrepresentationen inom den delen av vårdapparaten.

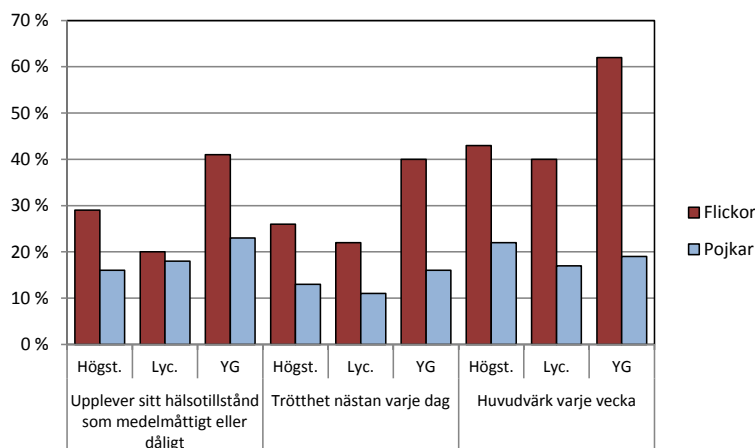
Figur 23. Barns och ungas besök på ÅHS efter klinik och ålder 2013

Om man ser till hur ungdomarna själva upplever sin hälsa i högstadie- och gymnasieåldrarna blir den kvinnliga övervikten i den – negativa – hälsostatistiken ännu tydligare. Som framgår av figur 24 så dominerar nämligen flickorna stort, oavsett skola, i de grupper som anser sig ha olika typer av hälsoproblem.

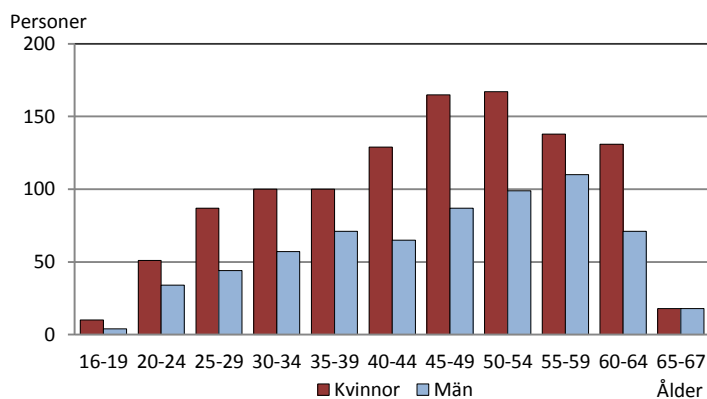
Figur 24. Upplevda hälsoproblem efter skola 2013

Källa: Institutet för hälsa och välfärd

Den kvinnliga dominansen bland vårdmottagarna framgår även av sjukpenningsstatistiken. Figur 25 nedan visar sålunda att kvinnorna erhåller mer sjukersättning - och alltså därmed är mer sjukskrivna - än männen oavsett åldersgrupp (med undantag för 65-67 åringarna). Störst är skillnaderna bland 25-29-åringar och 45-49-åringar.

Figur 25. Mottagare av sjukdagpenning efter ålder 2013

Källa: Folkpensionsanstalten

Kvinnorna som grupp är med andra ord mer sjuka än männen och utnyttjar därför också sjukvårdens resurser i högre grad än männen. Detta gäller särskilt inom primärvården, rehabilitering och psykiatri. Som framgått ovan etableras det här mönstret redan i de övre tonåren och bibehålls därefter - i varierande grad beroende på typ av hälsoproblem - ända fram till pensionsåldern.

Få ålänningar dör unga

Under barn- och ungdomsåren etablerade vanor och livsstil kan i en del fall leda till hälsoproblem och sjukdomar längre fram i livet. I värsta fall till och med till en alltför tidigt död. I tabellen nedan redovisas antalet ålänningar som under perioden 1991-2013 avlidit innan de blivit 30 år gamla. Tre saker kan här noteras. För det första så är frekvensen avlidna bland de unga ålänningarna mycket låg, i genomsnitt 3 - 4 personer per år. För det andra så sker den

överväldigande majoriteten av dödsfallen antingen under de första levnadsåren eller i ungdomsåren (15 – 29 år). Av de totalt 81 avlidna personerna i tabell 1 var sålunda enbart fem stycken i åldrarna 5 – 14 år. Och för det tredje så är det en betydande övervikt av pojkar/unga män bland de avlidna jämfört med flickor/unga kvinnor. Detta gäller generellt i samtliga åldersgrupper upp till 30 år, men är särskilt tydligt bland de unga männen i åldrarna 20 – 30 år. Här står nämligen männen för hela 27 av de 36 dödsfallen under den studerade perioden.

Tabel 1. Avlidna under 30 år 1991-2013

	Totalt	0 - 4	5-9	10-14	15 - 19	20 - 24	25 - 29
Totalt	81	29	2	3	11	16	20
1991-2000	40	14	-	2	5	9	10
2001-2013	41	15	2	1	6	7	10
Kvinnor	28	13	2	-	4	3	6
1991-2000	8	5	-	-	2	1	-
2001-2013	20	8	2	-	2	2	6
Män	53	16	-	3	7	13	14
1991-2000	32	9	-	2	3	8	10
2001-2013	21	7	-	1	4	5	4

Olyckor och våld den vanligaste vanligaste dödsorsaken bland unga män

Den manliga dominansen bland de som avlider redan i unga år har åtminstone delvis sin förklaring i livsstilsskillnader mellan de två könen, något som bekräftas av statistiken över dödsorsakerna bland de unga.

I figur 26 redovisas fördelningen av dödsorsakerna för unga (under 25 år) under perioden 2003 – 2012 efter kön. Det framgår då att de unga pojkarna/männen löper en många gånger högre risk att dö genom olyckor och fysiskt våld än vad som gäller för flickorna/de unga kvinnorna. Bland de sistnämnda är det i stället sjukdomar av olika slag som är den största orsaken till dödsfallen. Om man betänker att dödsfallen på grund av sjukdom bland pojkarna främst inträffar i de yngre åldersgrupperna, så blir kopplingen mellan våld och död ännu tydligare bland de unga männen.

Som också framgår av den här statistiken finns det dock ingen könsskillnad beträffande självmorden i och med att de skördar samma antal offer bland de unga kvinnorna som bland de unga männen.

Figur 26. Dödsorsaker för personer under 25 år 2003-2012

